

รายงาน
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การปฏิรูปการสื่อสารมวลชน : ร่างพระราชบัญญัติ
การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพ
สื่อมวลชน พ.ศ.
และร่างพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

★ ★ ★	๒	๒	สปช.
★	๗	๑๑	สปท.

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

ที่ (สปท) ๖๐๕ /๒๕๖๐

(สำเนา)

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน และครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ได้มีมติแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการเพิ่มเติม นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	ประธานกรรมการ
๒. พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางประภา เหวตระกุล ศรีนวนันต์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ภิญโญ แก้วปลั่ง	ที่ปรึกษากรรมการ
๕. ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	กรรมการ
๗. นายเพิ่มพงษ์ เขาวลิต	กรรมการ
๘. นางเมธินี เทพมณี	กรรมการ
๙. นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล	โฆษกกรรมการ
๑๐. นายอภิชาติ จงสกุล	โฆษกกรรมการ
๑๑. นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	เลขานุการกรรมการ
๑๒. นางสาวร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้พิจารณาศึกษา รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เรื่อง “การปฏิรูป การสื่อสารมวลชน : ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพ สื่อมวลชน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.” ตามแผนการปฏิรูป ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนเสร็จแล้ว

/จึงกราบเรียน...

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร

(คณิต สุวรรณเนตร)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชน

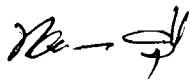
สำนักกรรมการ ๑

กลุ่มงานคณะกรรมการการสื่อสารและโทรคมนาคม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ - ๒๖๖๕ - ๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ - ๒๖๕๘

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวทยาพรรณ สุขดิษฐ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

นายสมจินต์ จันทน์สม/ร่าง
นางสาวชมภัสสร นาคเกิด/พิมพ์
นายพิศณุ พลพีชน์/ตรวจ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน
เรื่อง การปฏิรูปการสื่อสารมวลชน : ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม
และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

	หน้า
ข้อมูลทั่วไป	๑
แผนการปฏิรูป.....	๖
วิธีการปฏิรูป.....	๗
ข้อเสนอการปฏิรูป.....	๑๗
กำหนดเวลาการปฏิรูป	๒๕
แหล่งที่มาของงบประมาณ.....	๒๕
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๒๖
ประโยชน์ที่จะได้รับ	๒๖
บันทึกวิเคราะห์	๒๘
บันทึกหลักการและเหตุผล	๓๒
ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐาน วิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.	๓๓
บันทึกวิเคราะห์	๖๒
บันทึกหลักการและเหตุผล	๖๔
ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๖๖
ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ กับร่างพระราชบัญญัติ จัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๖๗
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก (ก) ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพ..... สื่อมวลชน พ.ศ. ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ	๘๘

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก (ข)	สรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่อง กลไกการกำกับดูแลตนเองของ สถาบันวิจัย..... เพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ภายใต้โครงการศึกษาวิจัยการปฏิรูปสื่อ..... และสรุปผลการศึกษาของ Baker & McKenzie เกี่ยวกับการกำกับดูแลสื่อ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง..... ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Guide to Media and Content Regulation in Asia Pacific).... ๑๑๓
ภาคผนวก (ค)	ข้อคิดเห็น ๒๗ ประเด็นของประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการสื่อสารมวลชนต่อร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ..... ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติ..... จัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อน..... การปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์ยกร่างและปรับปรุงแก้ไข ๑๔๓
ภาคผนวก (ง)	ข้อเสนอแนะของคณะทำงานสื่อเพื่อการปฏิรูป..... ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และส่งเสริมมาตรฐาน ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนพ.ศ. ที่เสนอโดย ๖ องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ๑๖๔
ภาคผนวก (จ)	ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรื่อง การส่งเสริม..... และการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน..... ๑๘๕
ภาคผนวก (ฉ)	สรุปผลการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการสัมมนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองส่งเสริมจริยธรรม..... สิทธิเสรีภาพและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติ..... จัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๒๒๑

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน
เรื่อง การปฏิรูปการสื่อสารมวลชน : ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม
และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ข้อเท็จจริง

การสื่อสารมวลชนของไทยในปัจจุบัน ได้พัฒนาตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อ (Media Landscape) โดยมีลักษณะการหลอมรวมสื่อ (Media Convergence) ทั้งการหลอมรวมบริการ (Service Convergence) และการหลอมรวมระหว่างผู้ผลิตกับผู้ใช้หรือผู้บริโภค (Publisher- User or Producer – Consumer Convergence) ซึ่งปัจจุบันสื่อวิชาชีพแต่ละแขนงได้ขยายตัวเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทีวีดาวเทียมเคเบิลทีวี และหนังสือพิมพ์ โดยปรากฏเป็นหลักฐานที่หน่วยงานรับผิดชอบรวบรวมไว้ ดังนี้

ประเภทสื่อ	จำนวนที่ได้รับอนุญาต (ราย)	แหล่งที่มาข้อมูล (ณ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๙)
๑. วิทยุกระจายเสียง	๔,๔๒๗	สำนักงาน กสทช.
๒. วิทยุโทรทัศน์	๓๐	
๓. ทีวีดาวเทียมและเคเบิลทีวี	๙๕๗	
๔. หนังสือพิมพ์	๑,๙๘๓	กระทรวงวัฒนธรรม

สำหรับสื่อออนไลน์ที่ให้บริการอยู่อย่างแพร่หลาย นั้น มีการจดทะเบียนเป็นสมาชิกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ จำนวน ๑๘ ราย โดยยังมีสื่อออนไลน์อีกจำนวนมากที่ให้บริการอยู่ แต่ไม่มีการจดทะเบียนเป็นสมาชิกในสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์

๑.๒ สภาพปัญหา

ภายใต้ภูมิทัศน์สื่อในภาวะสื่อหลอมรวม ได้ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ อันจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ อย่างสำคัญ ดังนี้

๑.๒.๑ ปัญหาความท้าทายจากภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลง สื่อออนไลน์ทำให้ผู้บริโภคสื่อกลายเป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิตสื่อที่ต้องการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ ในขณะที่ผู้รับสารอาจยังขาดความรู้เท่าทันสื่อ ขาดความเข้าใจในการใช้สิทธิเสรีภาพการสื่อสารบนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ขาดมาตรฐานจริยธรรมในการใช้สื่อออนไลน์ โดยที่เข้าใจผิดว่าการสื่อสารทางสื่อออนไลน์สามารถปิดตัวตนที่แท้จริงได้ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นท้าทายในการกำกับดูแลสื่อมวลชน เนื่องจากมีการผลิตและบริโภคข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การกำกับดูแลสื่อมวลชนในรูปแบบเดิมไม่สามารถครอบคลุมถึง จึงต้องปฏิรูประบบแนวทางการกำกับดูแลสื่อให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลง

๑.๒.๒ ปัญหาความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อวิชาชีพ โดยผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งอาจจบการศึกษาจากหลากหลายวิชา จึงขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานะ บทบาท ขอบเขตการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนตามกฎหมาย ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลที่บิดเบือน ล่อแหลม ยั่วยุ อนาจาร และขัดต่อศีลธรรม รวมถึง การสร้างความแตกแยก และเลือกข้างทางการเมืองอย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปในด้านกฎหมายเพื่อให้สื่อวิชาชีพมีความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น

๑.๒.๓ ปัญหาการกำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพสื่อภายใต้ความสมัครใจ โดยไม่ได้มีกฎระเบียบหรือกฎหมายบังคับในการเข้าร่วม ส่งผลการดำเนินการด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพสื่อ ยังไม่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล เนื่องจากสมาชิกสามารถลาออกได้เพื่อมิให้ถูกบังคับด้วยกฎเกณฑ์ทางด้านจริยธรรม จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดให้มีสภาวิชาชีพหรือคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพที่ได้รับอำนาจตามกฎหมาย มากำกับดูแลอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒.๔ ปัญหาการกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ โดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากยังไม่มีประกาศหรือข้อบังคับที่ชัดเจน กรมประชาสัมพันธ์ถูกต่อต้านและถูกกล่าวหาเป็นเครื่องมือทางการเมืองของรัฐบาล ในขณะที่กระทรวงวัฒนธรรม ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดแจ้งการพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีฐานข้อมูลกลางและไม่สามารถติดตามกำกับให้ผู้จัดแจ้งดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่แสดงไว้ได้ หน่วยงานเหล่านี้จึงดำเนินการได้เฉพาะการกำกับดูแลมิให้เกิดการละเมิดทางด้านกฎหมาย เท่านั้น แต่มิได้มีส่วนเข้าไปส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดกลไกการเพิ่มสิทธิเสรีภาพมาตรฐานจริยธรรมในสื่อวิชาชีพให้กับองค์กรสื่อมวลชน

๑.๓ ความเป็นมาของการแก้ไข้ปัญหา

ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้น เป็นเรื่องที่มีความพยายามแก้ไขมาอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาี่สิบปีที่ผ่านมา แต่ไม่เคยบังเกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง อันสืบเนื่องจากปัจจัยหลายประการ และเมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และรัฐบาลชุดปัจจุบันเข้าบริหารประเทศ ได้กำหนดนโยบายให้มีการปฏิรูปสื่อสารมวลชนไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง ถูกต้อง ครบถ้วน ตามสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และสื่อสารมวลชนต้องทำหน้าที่อย่างเป็นอิสระ เสรี ปราศจากการถูกแทรกแซง ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งต้องมีมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ โดยได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๒๗ ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) มีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปสื่อสารมวลชน โดยคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ศึกษาและจัดทำรายงานเรื่องวิสัยทัศน์ และแนวทางปฏิรูปสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศขึ้น และเสนอให้มีการปฏิรูปการสื่อสารมวลชน ๓ วาระปฏิรูป และ ๑ วาระปฏิรูปพิเศษ ดังนี้

(๑) วาระปฏิรูปที่ ๓๒ การกำกับดูแลสื่อ

มุ่งเน้นการสร้างกลไกการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ ทั้งภาควิชาชีพ ภาครัฐ และภาคประชาชน โดยการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชน และกำหนดให้องค์กรวิชาชีพต้องเป็นสมาชิกการจัดตั้งองค์กรภาคประชาชน เพื่อการมีส่วนร่วมกำกับดูแล และส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ รวมถึงการปรับปรุงองค์กรกำกับดูแลภาครัฐในเชิงโครงสร้าง วิธีการทำงาน และการใช้อำนาจเพื่อประโยชน์สาธารณะ การสร้างกลไกประสานสัมพันธ์ระหว่าง ๓ ภาคส่วน เพื่อให้สามารถรองรับการกำกับดูแล การเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์สื่อ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) วาระปฏิรูปที่ ๓๓ สิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบต่อ

มุ่งเน้นให้มีโครงสร้างการคุ้มครองเสรีภาพ และส่งเสริมจริยธรรมทั้งด้านกฎหมาย ด้านการศึกษา ด้านมาตรฐานวิชาชีพ ที่เน้นการมีพันธะสัญญา และจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีเสรีภาพบนความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงการมีระบบที่ส่งเสริมสื่อให้มีบทบาทเป็นสื่อสันติภาพ และเป็นโรงเรียนของสังคม

(ก) วาระปฏิรูปที่ ๓๔ การป้องกันการแทรกแซงสื่อ

เพื่อมุ่งเน้นการสร้างกลไกด้านกฎหมาย ที่เป็นหลักประกันป้องกันการแทรกแซงสื่อ จากอำนาจรัฐและทุน ทั้งองค์กรสื่อภาครัฐและภาคเอกชน การส่งเสริมการจัดตั้งสมาคมผู้ประกอบการกิจ สื่อ และส่งเสริมกลไกการเฝ้าระวังจากภาคประชาชน รวมถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพ และสวัสดิการ ผู้ปฏิบัติงานสื่ออย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้

(ข) วาระปฏิรูปพิเศษ ๑๔ : การปฏิรูปพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

แก้ไขประเด็นและข้อเสนอในด้านต่าง ๆ ได้แก่ รูปแบบองค์กร การสรรหาองค์อำนาจ งบประมาณสำนักงาน การตรวจสอบภายใน การควบคุมองค์กร การติดตามและประเมินนโยบาย การบริหารกองทุน การติดตามและประเมินผลองค์กรตรวจสอบ และการวินิจฉัยข้อพิพาท และประนีประนอม

โดยวาระการปฏิรูปที่ ๓๒ - ๓๔ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ให้คณะรัฐมนตรี พิจารณาเพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑) ให้มีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและกำกับดูแลสื่อมวลชน

๒) ให้มีคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จำนวน ๑๖ คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านต่าง ๆ จำนวน ๘ คน กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสรรหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จำนวน ๖ คน (นิติศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อมวลชน จำนวน ๒ คน กฎหมายมหาชน จำนวน ๑ คน สังคม จำนวน ๒ คน และด้านอื่น ๆ จำนวน ๑ คน) และกรรมการผู้แทนผู้บริโภค จำนวน ๑ คน

๓) ให้มีมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน โดยคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชน แห่งชาติ เป็นผู้กำหนดมาตรฐานกลางขึ้น

๔) กำหนดให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ต้องส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน โดยการจัดฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือดำเนินการอื่น เพื่อให้สมาชิกมีอุดมการณ์ร่วมกันในการประกอบวิชาชีพ โดยคำนึงถึงจริยธรรม จรรยาบรรณ และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

๕) ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน เพื่อพิจารณาเสนอให้มีการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน พิจารณาเรื่องร้องเรียน พิจารณาเรื่อง ที่เป็นการกระทำอันฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน และลงโทษสมาชิก

๖) ให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน ๙ คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากสภานายความองค์กรด้านการเฝ้าระวังสื่อ สหพันธ์องค์กร ผู้บริโภค สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน องค์กรด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรภาคประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ ด้านอื่น ๆ จำนวน ๓ คน

๗) ให้มีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยกำหนด มาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

๘) ให้มีมาตรการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยกำหนด ขั้นตอนและกระบวนการ การร้องเรียน รวมถึงการพิจารณาและวินิจฉัย

๙) ให้มีบทลงโทษปรับทางปกครองสำหรับผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๑๐) กำหนดบทเฉพาะกาลในการจัดตั้งสภาวิชาชีพแห่งชาติ โดยกำหนดขั้นตอน การสรรหาและคัดเลือกกรรมการออกเป็น ๓ ระยาระดับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ โดยกำหนดให้มีการสรรหาบุคคลที่สมควรเป็นกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ในระยะที่หนึ่ง โดยมีวาระดำรงตำแหน่ง ๓ ปี และให้กระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการ

ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติในส่วนที่เกี่ยวข้องและมีข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีตามลำดับ ดังนี้

(๑) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ รับทราบข้อเสนอเรื่อง การกำกับดูแลสื่อ สิทธิเสรีภาพสื่อมวลชน ความรับผิดชอบ และการป้องกันการแทรกแซงสื่อ และร่างพระราชบัญญัติ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

(๒) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ให้คณะกรรมการประสานงาน รวม ๓ ฝ่าย พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมกับการปฏิรูปประเทศต่อไป รวมทั้งให้สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการร่วมกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา กรมประชาสัมพันธ์ ได้เห็นชอบในหลักการต่อร่างกฎหมายดังกล่าวด้วยแล้ว เนื่องจากสอดคล้อง กับหลักการคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การสั่งการ

และการสื่อสารความหมาย โดยวิธีอื่น และเสรีภาพของบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่สอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (๒๕๕๗ - ๒๕๖๑) ในเรื่องของจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนอีกด้วย

(๓) ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ นายกรัฐมนตรี ได้มีข้อสั่งการ เรื่อง การปฏิรูปสื่อ โดยมอบหมายให้คณะกรรมการประสานรวม ๓ ฝ่าย พิจารณาการดำเนินการศึกษาเรื่องดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยนำกฎหมายหรือแนวทางการดำเนินการของต่างประเทศมาประกอบการพิจารณาด้วย

๒. แผนการปฏิรูป

๒.๑ สถาปนะเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาด้านการสื่อสารมวลชน ที่มีผลกระทบต่อประเทศในทุกมิติ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการสื่อสารมวลชน ให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแนวทาง แผนการปฏิรูป วิธีการปฏิรูป พร้อมกำหนดเวลาการปฏิรูป และข้อเสนอแนะ เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการสื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสารสนเทศให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ศึกษาพิจารณา วิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอแนะ และวาระการปฏิรูปของสภาพัฒนาการแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แนวคิดของนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวกับด้านการสื่อสารมวลชน โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว เห็นสมควรกำหนดประเด็นการปฏิรูปสื่อ ๓ ด้าน ประกอบด้วย ด้านสื่อออนไลน์ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และด้านโทรคมนาคม และด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และได้เสนอแผนการปฏิรูปต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งได้รับความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ ให้ดำเนินการต่อไปได้ ดังนี้

๒.๑.๑ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๑.๒ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๑.๓ จัดทำข้อเสนอแนะการปฏิรูปหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสื่อออนไลน์

๒.๑.๔ ข้อเสนอแนะการปฏิรูปด้านช่องทางการประสานงานกับผู้ประสานงานกับผู้ให้บริการสื่อออนไลน์ที่อยู่ในประเทศและต่างประเทศ

๒.๑.๕ การปฏิรูประบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม เพื่อสนับสนุนภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและประโยชน์สาธารณะ

๒.๑.๖ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๑.๗ จัดทำข้อเสนอแนะร่างพระราชบัญญัติความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.

๒.๑.๘ ยกร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

๒.๑.๙ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๑.๑๐ การศึกษาและข้อเสนอแนะการปฏิรูปการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์

๒.๑.๑๑ การศึกษาแนวทางจัดทำกฎหมายเพื่อใช้บังคับในกิจการดาวเทียมและอวกาศ

๒.๑.๑๒ การจัดทำร่างนโยบายและแผนรักษาความมั่นคงปลอดภัยของโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศของประเทศ

แผนปฏิรูปของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวข้างต้น สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้พิจารณาเห็นชอบเรื่องลำดับที่ ๒.๑.๑ – ๒.๑.๗ และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปตามลำดับแล้ว

๒.๒ ในส่วนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปเพื่อให้มีการกำกับดูแลสื่อด้วยตนเองและกำกับดูแลกันเอง รวมถึงสิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ และการป้องกันการแทรกแซงสื่อตามวาระการปฏิรูป ของสภาปฏิรูปแห่งชาติดังกล่าวข้างต้น นั้น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้พิจารณาจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒ ฉบับ คือ

๒.๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

๒.๒.๒ ร่างพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยเป็นการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

๓. วิธีการปฏิรูป

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้กำหนดวิธีการปฏิรูป ดังนี้

๓.๑ ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ที่ยกร่างโดยสภาปฏิรูปแห่งชาติ และพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว

๓.๒ ศึกษาจากมาตรการ แนวทาง ข้อมูลต่าง ๆ ด้านนโยบายของรัฐบาล ร่างรัฐธรรมนูญ วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม มาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน และการจัดแจ้งการพิมพ์ โดยมีข้อมูลที่สำคัญโดยสรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ ด้านนโยบายรัฐบาล แนวคิดของนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีข้อสรุปว่า

ต้องมีการปฏิรูปสื่อทุกแขนง เพื่อให้เสนอข้อมูลและข่าวสารในทางสร้างสรรค์เป็นไปตามข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นที่ทำให้เกิดความเสียหาย ทั้งส่วนบุคคลและประเทศ เพราะเป็นจรรยาบรรณของสื่อที่ดีมีคุณภาพ โดยให้ผู้รับผิดชอบแต่ละสมาคม สื่อดูแลกันเอง ทั้งนี้ สื่อทุกประเภทต้องมีความเข้มแข็ง มีความน่าเชื่อถือ ใช้เสรีภาพอย่างมีขอบเขต และประชาชนต้องระมัดระวังในการบริโภคสื่อด้วย

๓.๒.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้มีประกาศใช้เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ บัญญัติให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ดังนี้

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา ๓๕ บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้

การให้นำข่าวสารหรือข้อความใด ๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย

การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชนไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดทำนองเดียวกันต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย

มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

๓.๒.๓ วาระปฏิรูปที่ ๓๒ - ๓๔ เรื่อง การกำกับดูแลสื่อ สิทธิเสรีภาพสื่อ บนความรับผิดชอบ และการป้องกันการแทรกแซงสื่อของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

เสนอให้มีกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน โดยจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ขึ้น และสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมต่อร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ที่นำเสนอไว้ตาม (ภาคผนวก ก) ดังนี้

(๑) ให้มีการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” โดยมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้เกิดการกำกับดูแลงานด้านการสื่อมวลชนในภาพรวมของประเทศ ให้เป็นไปตามบริบทที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน ที่มีมิติของความซับซ้อนและหลากหลายยิ่งขึ้น ทั้งในแง่ของการดำเนินงานด้านการสื่อสารมวลชนที่ได้เป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของสังคม และการส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลกันเองของบรรดาสื่อมวลชนในรูปแบบของการดูแลร่วม (CO - Regulation) ระหว่างองค์กรสื่อต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เป็นองค์กรของภาครัฐ โดยมุ่งส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นองค์กรวิชาชีพของสื่อมวลชนในแต่ละสาขา เพื่อกำกับดูแลกันเองตั้งแต่องค์กรในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค จนถึงระดับชาติ พร้อมกับการสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรวิชาชีพเหล่านั้น ให้มีมาตรฐานและสามารถจะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรสื่อมวลชนเหล่านั้น ภายใต้กรอบมาตรฐานแห่งคุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นผู้กำหนด ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่เฉพาะการกำกับดูแลแล้ว ควรจะมีหน้าที่การส่งเสริมงานด้านการสื่อมวลชนให้พัฒนาก้าวหน้าควบคู่กันไปด้วย อาทิ การส่งเสริมด้านการศึกษา การให้คำแนะนำและสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการประกอบ

วิชาชีพให้กับเหล่าบรรดาสมาชิกในสังกัด ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพและการฝึกอบรมให้ผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าว มีความรับผิดชอบต่อนานที่ ทั้งในส่วนของตนเองและสังคม การปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีพัฒนาการที่ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อเป็นการสนับสนุนโลก และกระบวนการดำเนินงานในการกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อต่าง ๆ ภายใต้การควบคุมของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการส่งเสริมความรู้ด้านการศึกษาในทักษะที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนาและฝึกอบรมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ให้มีความรับผิดชอบ ยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และมาตรฐานแห่งวิชาชีพของตนอย่างสม่ำเสมอ

(๒) ร่างพระราชบัญญัติฯ ควรเน้นการควบคุมและกำกับดูแลด้านจริยธรรม คุณธรรมของสื่อมวลชนให้มาก เพราะเป็นเรื่องสำคัญซึ่งอาจกำหนดให้มีคณะกรรมการ เพื่อกำกับดูแลในเรื่องดังกล่าวโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อประสิทธิภาพในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ

(๓) การให้อำนาจแก่คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ ซึ่งมีบทลงโทษด้วย อาจเป็นอุปสรรคที่ทำให้องค์กรหรือบุคคลไม่ยอมเข้ามาเป็นสมาชิกได้ เพราะเกรงว่าการเป็นสมาชิกรุนั้นจะเป็นการให้โทษมากกว่าให้คุณ

(๔) ควรให้มีมาตรการและกลไกการตรวจสอบที่ชัดเจนให้กับสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลและตรวจสอบการทำหน้าที่ของบรรดาสมาชิกได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะเป็นแบบอย่างและแนวทางในการดำเนินงานให้กับองค์กรวิชาชีพสื่อ นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดมาตรฐานกับองค์กรนั้น ๆ ต่อไป ตลอดจนควรให้มีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนในส่วนของภูมิภาคด้วย ไม่ควรกระจุกที่ส่วนกลางอย่างเดียว ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานในระดับภูมิภาคและแบ่งเบาภาระของส่วนกลางด้วย

(๕) กระบวนการสรรหา รวมทั้งคุณสมบัติของกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชน ควรจะเน้นให้มีความหลากหลายและมีความชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาอันเกิดจากการตีความ และในส่วนของสรรหาตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการควรให้มีการคัดเลือกกันเองมากกว่าผ่านการคัดเลือกโดยคณะกรรมการสรรหา

(๖) การกำหนดรายได้และทรัพย์สินให้เพียงพอกับการดำเนินงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ควรมาจากองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยที่จัดเก็บตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ และส่งคืนเป็นรายได้แผ่นดินตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว และกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ตามมาตรา ๕๒ ของพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบ

กิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของการให้มีร่างพระราชบัญญัตินี้

(๗) ร่างพระราชบัญญัติฯ ควรมีหมวดที่ว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรสื่อมวลชนให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลในด้านคุณธรรมจริยธรรมขององค์กร มีข้อกำหนดหรือแนวทางปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมที่มีมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป มีกระบวนการและกลไกการจัดการเรื่องร้องเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนจะต้องมีบทลงโทษที่ชัดเจนแน่นอน และมีสภาพการบังคับที่เหมาะสมทั้งในส่วนของตัวบุคคลและขององค์กร เพื่อให้องค์กรสื่อดังกล่าวมีความรับผิดชอบและเข้มงวดต่อการดูแลในการทำหน้าที่ของสมาชิก รวมถึงหมวดที่ว่าด้วยองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้องค์กรของสื่อรวมกลุ่มเป็นองค์กรวิชาชีพอย่างเป็นทางการและเป็นกิจจะลักษณะ และมีการกำกับตนเองในระดับองค์กรวิชาชีพเหล่านั้น ซึ่งต้องกำหนดแบบเอาไว้ให้เป็นมาตรฐาน มีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการจริยธรรมขององค์กร มีมาตรฐานข้อกำหนดและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลและจริยธรรมขององค์กร โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ มีมาตรฐานข้อกำหนดและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมขององค์กรที่เป็นมาตรฐานและมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมพร้อมกับเปิดกว้างต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน มีข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการสรรหาหรือคัดเลือกคณะกรรมการขององค์กรที่มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การกำกับดูแลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรมจริยธรรมของสื่อมวลชน สามารถทำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับเชื่อถือกันในทุกระดับต่อไป ซึ่งจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการให้มีกฎหมายฉบับนี้

(๘) ไม่ควรกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องมีใบประกอบวิชาชีพ แต่ควรมีการกำหนดมาตรการให้บุคคลที่มีความประสงค์จะประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน จะต้องเข้าเป็นสมาชิกขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ขณะเดียวกัน ควรมุ่งเน้นการกำหนดมาตรการกฏเกณฑ์กระบวนการตรวจสอบมาตรการบทลงโทษ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่กระทำผิดหรือประพฤติตนฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมให้ชัดเจนและเกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งหากมีการกระทำผิดหรือประพฤติตนฝ่าฝืนจริยธรรมจะต้องถูกตรวจสอบและให้ออกจากการเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

โดยไม่สามารถทำหน้าที่ได้อีกต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเกิดความตระหนักรู้ว่าเกรง
มีความระมัดระวังและมีความรับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของตนเองมากขึ้น

(๙) องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาและคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อ
โดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทัน ควรเปิดโอกาสให้กับบางภาคส่วนที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ด้านการสื่อสารมวลชนหรือภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการด้วย ทั้งนี้
เพื่อให้ครอบคลุมและเกิดความหลากหลาย

๓.๒.๔ การพิจารณาจากการศึกษาวิจัยต่าง ๆ (ภาคผนวก ข)

๑) การศึกษาวิจัยเรื่อง กลไกการกำกับดูแลตนเองของ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเทศไทย (TDRI) ภายใต้โครงการศึกษาวิจัยการปฏิรูปสื่อ

๒) การศึกษาของ Baker & McKenzie เกี่ยวกับการกำกับดูแลสื่อ และกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้อง ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Guide to Media and Content Regulation in Asia Pacific)

จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

ก. การกำกับดูแลกันเองของสื่อหนังสือพิมพ์

พบว่า ระเบียบการปกครองของประเทศจะส่งผลกระทบต่อระบบการกำกับดูแลสื่อ
ของแต่ละประเทศ กล่าวคือ

- ประเทศสวีเดน มีการกำกับดูแลตนเองของหนังสือพิมพ์มายาวนาน เป็นต้นแบบ
ในการจัดตั้งองค์กรรับเรื่องร้องเรียนและคณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กรสื่อ ทั้งประเทศสวีเดน
และประเทศอังกฤษ เป็นการกำกับดูแลที่เป็นอิสระและเป็นแบบสมัครใจ มีคณะกรรมการที่แต่งตั้ง
จากกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ ตัวแทนจากสภาผู้แทน และสภานายความ แต่กรรมการส่วนใหญ่มีความอิสระ
จำนวนตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ผู้เสียหายสามารถร้องเรียนต่อสำนักงานรับเรื่องร้องเรียน มีการคัดกรอง
เรื่องและสั่งให้มีการแก้ไขกันเองก่อน ถ้าไม่ได้ผลจึงจะส่งเรื่องเข้าสู่สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
พิจารณาต่อไป มีการชี้แจงคำวินิจฉัยสาธารณะ กำหนดให้ต้องส่งรายงานปฏิบัติงานประจำปี
รวมถึงสนับสนุนและเผยแพร่ความรู้ในการเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดี ผู้ร้องเรียนสามารถยื่นอุทธรณ์คำตัดสิน
ต่อสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้ ซึ่งสภากาการหนังสือพิมพ์จะมีอิสระในการตัดสินใจว่าคำพิพากษา
ใดเหมาะสมที่สุด

- กลุ่มประเทศอาเซียน มี Southeast Asian Press Alliance : SEAPA เป็นองค์กรของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และประเทศไทยได้ร่วมเป็นสมาชิกด้วย วัตถุประสงค์ของ SEAPA คือ สื่อมีการแสดงออกได้อย่างเสรีและเป็นอิสระ มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการส่งเสริมข้อมูลความรู้ มีความโปร่งใส และมีความหลากหลายเป็นบรรทัดฐาน มีภารกิจในการช่วยเหลือและส่งเสริมการแสดงออกอย่างอิสระ เสรี และมีความรับผิดชอบต่อให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อสารมวลชน มีคณะกรรมการที่มาจาก การเลือกตั้งของสมาชิก ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพสื่อของประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ประเทศกัมพูชา ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต

ในประเทศสิงคโปร์การกำกับดูแลสื่อมวลชนมีความเข้มงวด แม้ในรัฐธรรมนูญจะให้สิทธิเสรีภาพ พื้นฐานในการแสดงความคิดเห็นของพลเมือง แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าได้ให้อำนาจรัฐบาลควบคุมการแสดงความคิดเห็น หากมีความจำเป็นด้านการรักษาความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมและการผดุงสถาบันนิติบัญญัติและตุลาการ และการป้องกันการกระทำผิดกฎหมายโดยการหมิ่นประมาทและปลุกปั่นมวลชน รัฐบาลสิงคโปร์มีระบบควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนที่เข้าข่ายการหมิ่นประมาทภายใต้ Newspaper and Printing Press Act รัฐบาลมีอำนาจปฏิเสธการออกใบอนุญาตให้แก่สื่อสิ่งพิมพ์ด้วย

ประเทศเวียดนามมีการควบคุมเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนอย่างเคร่งครัด สื่อทุกประเภทเกือบทั้งหมดถูกควบคุมและบริหารจัดการตามนโยบายของรัฐ สำนักงานสื่อสารมวลชนของหนังสือพิมพ์ล้วนเป็นของรัฐบาล

ข. การกำกับดูแลสื่อวิทยุและโทรทัศน์

สามารถสรุปแนวทางการกำกับดูแลในประเทศกลุ่มตัวอย่าง เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศในกลุ่มอาเซียน ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างในสามประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น ทุกประเทศมีระบอบการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย จากการศึกษาพบว่า ทุกประเทศมีการแบ่งแยกการกำกับดูแลออกเป็นด้านโฆษณาและด้านเนื้อหา แต่ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลผู้ชมที่มีความอ่อนไหวสูง คือ เด็กและเยาวชนรวมถึงผู้อ่อนแอในด้านต่าง ๆ ไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งการออกแบบแนวความคิดการกำกับดูแลโดยส่วนใหญ่เน้น ความเป็นอิสระขององค์กรกำกับดูแลที่แยกจากหน่วยงานกำกับดูแลผู้ประกอบการของภาครัฐ และส่วนใหญ่ใช้วิธีการแบบสมัครใจ การมีคณะกรรมการองค์กรกำกับดูแล

อาจมีบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องในกิจการด้านสื่อมวลชนบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม ต้องป้องกันมิให้มีภาครัฐเข้ามามีอิทธิพลเหนือหรือแทรกแซงการทำงานหรือการตัดสินใจของสื่อได้มีการกำหนดมาตรฐานจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบการและนำไปใช้เป็นแนวทางการทำงานร่วมกัน มีกลไกรับเรื่องร้องเรียน การพิจารณาเรื่องร้องเรียน และการเผยแพร่คำวินิจฉัยต่อสาธารณะรวมถึงการส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบเพื่อเป็นการกำกับดูแลอีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้จะพบว่ากลไกการกำกับดูแลกันเองของสื่อได้รับการจับตามองซึ่งต้องคำนึงถึงผู้ชมพร้อมกันไปด้วย โดยจะเห็นได้ว่าด้านข่าวจะกำกับกันเองโดยสภานักข่าวและผู้ตรวจการ (Ombudsman) แต่ยังมีประเด็นถึงควมมีประสิทธิภาพเพราะยังเป็นลูกจ้างขององค์กรสื่อ ในขณะที่ต้องทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างองค์กรสื่อกับผู้บริโภค ในด้านการลงโทษเป็นที่น่าสังเกตว่าในประเทศญี่ปุ่นแม้ว่าองค์กรกำกับดูแลจะไม่มีอำนาจลงโทษทางกฎหมายแก่องค์กรสมาชิกที่ละเมิด แต่ก็ยังได้รับการยอมรับจากทั้งผู้ประกอบการ ภาครัฐ และภาคประชาชน เพราะการแสดงบทบาทที่เข้มแข็งและสม่ำเสมอจนทำให้เป็นที่รู้จัก โดยเฉพาะเรื่องการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน เมื่อมีผู้ทำผิดหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียนจะแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบและเน้นย้ำให้มีการขอภัยต่อสาธารณชนผ่านช่องของตน ดังนั้น ประชาชนจึงไว้วางใจและร้องเรียนผ่านหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเห็นว่าการร้องเรียนนำไปสู่ผลในทางปฏิบัติจริง เพราะถือเป็นการแสดงความรับผิดชอบและรับประกันความน่าเชื่อถือขององค์กร ขณะเดียวกันก็ป้องกันการแทรกแซงจากภาครัฐในระยะยาว

- กลุ่มตัวอย่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนการกำกับดูแลจริยธรรมของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในภูมิภาคอาเซียน จากกรณีศึกษาประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เมียนมาร์ และกัมพูชา พบว่าทุกประเทศให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระของผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชนที่ต้องปฏิบัติงานอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานจริยธรรม มีการสร้างกลไกหรือกระบวนการให้การกำกับดูแลสื่อที่มีความเป็นอิสระ และกำกับดูแลแบบสมัครใจ อีกทั้งมีความจำเป็นที่จะต้องให้เกิดช่องทางและกลไกการรับเรื่องร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยจะเริ่มต้นจากการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อให้สามารถยุติข้อขัดแย้งได้ในระดับหนึ่งก่อน โดยอินโดนีเซียเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการปกป้องนักข่าวไม่ให้ถูกแทรกแซงจากเจ้าของ ส่วนการลงโทษมีบทลงโทษที่ชัดเจนเฉพาะประเทศฟิลิปปินส์เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติ

รับรองสิทธิเสรีภาพของสื่อไว้ แต่ก็ยังเห็นความพยายามในการรวมตัวกันเพื่อกำกับดูแลกันเอง อย่างเป็นอิสระ และการพิจารณาการละเมิดจริยธรรมก็จะยุติลงเมื่อมีการนำข้อพิพาทไปฟ้องร้องยังศาล

ในประเทศสิงคโปร์ภายใต้ Broadcasting Act สื่อโทรทัศน์ไม่มีสิทธิปฏิเสธคำสั่งของรัฐบาลในการที่จะจำกัดขอบเขตเนื้อหาที่จะออกอากาศ ส่วนประเทศเวียดนามสำนักงานสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์เป็นของรัฐบาล และรัฐบาลอนุญาตให้ประสานงานหรือร่วมมือกับบริษัทเอกชน ผลิตรายการต่าง ๆ ได้ แต่ต้องผ่านการตรวจสอบเสียก่อน

ค. การกำกับดูแลสื่อออนไลน์ของต่างประเทศ สรุปได้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกา และสมาชิกสหภาพยุโรป มีรูปแบบการกำกับดูแลในลักษณะของการรวมกลุ่มกันของภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ในประเด็นต่าง ๆ ของอินเทอร์เน็ตร่วมกัน และเกิดจากความร่วมมือกันของผู้เชี่ยวชาญจากนานาชาติในสาขาวิชาและความสนใจด้านต่าง ๆ โดยในกรณีที่ต้องการป้องกันเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่เป็นอันตรายบนอินเทอร์เน็ตที่อาจไม่สามารถพึ่งพาเพียงภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ การกำกับดูแลเนื้อหาอินเทอร์เน็ตจะสะท้อนถึงลักษณะการกำกับดูแลร่วมกันของภาครัฐและภาคเอกชนอย่างชัดเจน โดยส่วนหนึ่งเป็นความพยายามของภาครัฐในการใช้โครงสร้างทางกฎหมายเพื่อยกระดับการกลั่นกรองเนื้อหาที่มีอยู่ผ่านการสนับสนุนการบล็อกและกลั่นกรองเนื้อหาโดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต สำหรับประเทศเกาหลีใต้ มีการสร้างเสริมวัฒนธรรมในการกำกับดูแลตนเองในภาคอุตสาหกรรมและภาคประชาสังคม เพื่อสร้างสังคมสารสนเทศที่ดี มีการจัดระดับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต ตามความสมัครใจ โดยอนุญาตให้เว็บไซต์ต่าง ๆ ทำการประเมินระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในเว็บไซต์ของตนต่อผู้ใช้ที่เป็นเด็ก รวมถึงจัดหาซอฟต์แวร์สำหรับกลั่นกรองเนื้อหาและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการจัดระดับเนื้อหาให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองและโรงเรียน เพื่อให้ครอบครัวและสถาบันการศึกษามีส่วนร่วมในการปกป้องเด็ก จากเนื้อหาอินเทอร์เน็ตที่เป็นอันตราย ติดตั้งระบบกลั่นกรองการเข้าถึงหรือใช้บริการต้องแจ้งอายุตามบัตรประจำตัวประชาชนก่อน

ส่วนประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะสิงคโปร์ ได้มีการกำกับดูแลสื่อออนไลน์อย่างเข้มงวด โดยอาศัยอำนาจของ Media Development Authority ในสังกัดกระทรวงการสื่อสารและสารสนเทศ การนำเสนอข่าวทาง bloggers จะต้องวางเงินประกัน ๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์สิงคโปร์ ก่อนจะได้รับใบอนุญาตให้รายงานข่าวออนไลน์ เพื่อเป็นหลักประกันในกรณีที่เกิดการละเมิดระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด หรือไม่ยอมนำข้อความดังกล่าวลงจากเว็บไซต์ภายใน ๑ วัน ในปี ๒๕๕๙ มีการจัดตั้งองค์กรใหม่ชื่อ Infocomm Media Development Authority ซึ่งให้อำนาจออกใบอนุญาต

การทำงานของสื่อมวลชนทุกสาขาในสิงคโปร์ ส่วนในประเทศเวียดนามรัฐบาลได้ควบคุม และให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตแสดงตัวตนโดยใช้ชื่อจริงและข้อมูลจริงเพื่อแก้ปัญหาการเผยแพร่ข้อมูล ผ่านระบบออนไลน์

๓.๓ การประชุม/สัมมนา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อรับฟัง ข้อมูล ระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

๓.๓.๑ ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

(๑) มีการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ ครั้ง ประกอบด้วย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมประชาสัมพันธ์ และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งหน่วยงานเห็นชอบในหลักการที่จะให้มีการกำกับดูแลสื่อ โดยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ที่สำคัญเกี่ยวกับการออกกฎหมายกำกับดูแลสื่อมวลชนว่า ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อความเป็นอิสระในการทำหน้าที่และป้องกันการแทรกแซงจากการเมือง การควบคุม กำกับดูแล สื่อมวลชน ควรให้องค์กรสื่อแต่ละประเภทดำเนินการกันเอง

(๒) มีการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ได้แก่ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุโทรทัศน์ สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ สมาคมเคเบิลทีวี แห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพกิจการการเผยแพร่ภาพและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) สมาคมผู้ดูแล เว็บไทย และสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย ซึ่งมีข้อคิดเห็นต่างจากร่างพระราชบัญญัติฯ ที่นำเสนอ ให้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ อันจะเป็นการเปิดช่องให้มีการแทรกแซงการทำงานที่ อย่างเป็นอิสระของสื่อมวลชนของฝ่ายการเมืองโดยผ่านสภาวิชาชีพดังกล่าว

(๓) การสัมมนาระดมความคิดเห็นเพื่อการปฏิรูปสื่อในยุคหลอมรวม จำนวน ๓ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร และวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙ ณ อาคารรัฐสภา ๑ ตามลำดับ โดยมีสาระสำคัญที่ส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมสัมมนา เห็นด้วยกับมาตรการกลไกการกำกับดูแลกันเอง และการมีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด

(๔) การรับฟังข้อเสนอแนะจากภาครัฐและเอกชน ได้แก่

ก) ข้อเสนอแนะของประธานคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปสื่อมวลชน

(ภาคผนวก ค)

ข) ข้อเสนอแนะของคณะทำงานสื่อเพื่อการปฏิรูป (๖ องค์กรสื่อ)

(ภาคผนวก ง)

ค) ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรื่อง การส่งเสริมและการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน (ภาคผนวก จ)

๓.๓.๒ ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

จัดให้มีการสัมมนาเรื่อง “๘ ปีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐” เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ณ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย การประชุมร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และการประชุมร่วมกับคณะทำงานเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมายและการปฏิรูปการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดแจ้งการพิมพ์และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสื่อในความรับผิดชอบของกระทรวงวัฒนธรรม เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ ณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ สรุปได้ว่า เห็นสมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากบังคับใช้มาเป็นระยะเวลานานเกือบ ๑๐ ปี

สรุปผลการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการสัมมนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น ปรากฏตาม ภาคผนวก ฉ

๔. ข้อเสนอการปฏิรูป

๔.๑ ให้มีการยกย่องพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนทำหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีจริยธรรม มีสิทธิเสรีภาพบนความรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้การกำกับดูแลตนเองและตนเอง โดยมีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เป็นองค์กรกลาง ในการกำกับดูแลตนเอง และเพื่อให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และบริโภคสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันให้กลไกภาครัฐที่มีบทบาทในการกำกับดูแลในสื่อแต่ละประเภทเข้ามามีบทบาทสนับสนุนส่งเสริมเพื่อเกิดการรวมตัวเป็นองค์กรสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน และการเข้าเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการกำกับดูแลตนเองตามลำดับขั้น ซึ่งเป็นการปฏิรูปสื่อสารมวลชนของประเทศอันเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ

๔.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มีดังนี้

๔.๒.๑ กลไกที่ทำหน้าที่กำกับดูแลตนเอง ร่างพระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์ที่สำคัญต้องการให้มีกลไกการกำกับดูแลตนเองทางจริยธรรมสื่อมวลชนเป็นลำดับขั้น เพื่อให้เกิดระบบและกลไกการกำกับดูแลตนเองที่ชัดเจน ดังนี้

(๑) องค์กรสื่อมวลชน (มาตรา ๖ ถึง มาตรา ๑๒) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ “องค์กรสื่อมวลชน” เป็นกลไกการกำกับดูแลตนเอง ซึ่งสมาชิกเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นการกำกับดูแล ในระดับชั้นที่ ๑ โดยกำหนดให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายยื่นเรื่องร้องเรียนต่อองค์กรสื่อมวลชนได้ภายใน ๑๕ วัน และเมื่อองค์กรสื่อมวลชน พิจารณาและวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ผู้ได้รับความเสียหายมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อองค์การวิชาชีพสื่อที่องค์กรสื่อมวลชนนั้นเป็นสมาชิกได้ภายใน ๓๐ วัน

(๒) องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน (มาตรา ๑๓ ถึง มาตรา ๒๗) กฎหมายกำหนดให้ “องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน” เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ฉะนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน ที่มีความประสงค์จะเข้าเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จะต้องรวมตัวกัน เพื่อจัดตั้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งเป็นกลไกการกำกับดูแลในระดับชั้นที่ ๒ มีหน้าที่กำกับดูแลองค์กรสื่อมวลชนซึ่งเป็นสมาชิก ให้กำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งสังกัดอยู่ ให้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมที่กำหนด รวมทั้ง จะต้องดำเนินการพิจารณารับเรื่องร้องเรียนและกำหนดบทลงโทษให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้ เมื่อผู้ได้รับความเสียหาย ได้ร้องเรียนมายังองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนแล้ว ให้องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน รับดำเนินการส่งเรื่องไปยังองค์กรสื่อมวลชนซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การ ดำเนินการตามกระบวนการ ขั้นตอนการพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนตามข้อบังคับที่ได้จัดตั้งไว้แล้ว หากองค์กรสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน มีสิทธิที่จะพิจารณาเรื่องร้องเรียนแทนสมาชิกหรือ พิจารณาไปฝ่ายเดียวได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน มีคำวินิจฉัยประการใดแล้ว หากผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่พอใจ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติได้ ภายในกำหนด ๓๐ วัน ซึ่งเป็นไปตามระบบกลไกการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมสื่อมวลชน ตามที่ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดไว้

(๓) สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๒๘ - ๓๙) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มุ่งเน้นให้มีการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” เป็นองค์การหลักหรือองค์การกลางที่จะทำหน้าที่ ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชน ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพ และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชน “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” เป็นกลไกการกำกับดูแลร่วม ซึ่งกำกับดูแลกันเองในระดับชั้นที่ ๓ และดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนในทุกลำดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยองค์กรสื่อมวลชนในระดับชั้นที่ ๑ และการกำกับดูแลกันเองโดยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ในระดับที่ชั้นที่ ๒ วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ที่สำคัญมีดังนี้

(๓.๑) รับขึ้นทะเบียน ออกและเพิกถอนใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพ สื่อมวลชนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

(๓.๒) รับจดทะเบียนองค์กรสื่อมวลชนตามมาตรา ๖ หรือองค์การวิชาชีพ สื่อมวลชนตามมาตรา ๑๓ และเพิกถอนการจดทะเบียนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

(๓.๓) รับพิจารณาคำร้องอุทธรณ์ที่ผู้เสียหายหรือผู้ร้องเรียนอ้างว่า ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาวินิจฉัยขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๘

(๓.๔) กำกับดูแลและวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนที่ผู้เสียหายหรือผู้ร้องเรียน มีต่อผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน หรือองค์กรสื่อมวลชน หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่ไม่ได้จดทะเบียน ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่ถูกเพิกถอนสมาชิกภาพ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานกลางหรือข้อบังคับ ที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติประกาศกำหนด

๔.๒.๒ การดำเนินงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีกลไกในการทำงานรวม ๒ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน

๑. คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๔๐ - ๔๙)

มีจำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย ผู้แทนสมาชิกสภาวิชาชีพ จำนวนเจ็ดคน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ผู้แทนคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้แทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยกรรมการเหล่านี้จะทำหน้าที่คัดเลือกกรรมการอื่นอีก จำนวนสี่คน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและภาคประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิด การถ่วงดุลอำนาจและความหลากหลาย คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ มีหน้าที่ดำเนินงาน ดังนี้

(๑) บริหารกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในมาตรา ๒๙

(๒) กำหนดมาตรฐานกลางและพัฒนามาตรฐานกลางให้มีพัฒนาการทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

(๓) พิจารณากำหนดโทษตามมาตรา ๘๖ อย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่า องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) เผยแพร่ผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ต่อสาธารณชน

(๕) กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่รวมถึงการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ และการจัดการทรัพย์สิน และการอื่นใด ที่จำเป็นในการบริหารงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(๖) พิจารณาเรื่องร้องเรียน ในกรณีมีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๗๙ หรือกรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนฝ่าฝืนจรรยาบรรณสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๘ และมีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการองค์การวิชาชีพมายังคณะกรรมการสภาวิชาชีพ

๒. คณะกรรมการจรรยาบรรณสื่อมวลชน (มาตรา ๖๓ - ๗๕) ประกอบด้วยประธานกรรมการ รองประธานกรรมการจรรยาบรรณจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและ กรรมการจรรยาบรรณที่เป็นผู้แทนอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานจรรยาบรรณสื่อมวลชน ให้ความคุ้มครองและเป็นธรรมแก่ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยฝ่าฝืนจรรยาบรรณสื่อมวลชน การกำหนดสัดส่วนกรรมการจรรยาบรรณที่เป็นผู้แทนอื่นอีกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบของจำนวนกรรมการทั้งหมด ก็เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจของคณะกรรมการจรรยาบรรณสื่อมวลชน ซึ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ สำหรับอำนาจหน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการจรรยาบรรณสื่อมวลชน มีดังนี้

(๑) พิจารณาเสนอต่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพให้มีการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์การสมาชิก ปรับปรุงและพัฒนา มาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน

(๒) พิจารณาอุทธรณ์ที่คัดค้านคำวินิจฉัยขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน จากผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้ร้องเรียนอันเกิดจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยฝ่าฝืนจริยธรรม สื่อมวลชนตามที่บัญญัติไว้ใน หมวด ๒

(๓) พิจารณาเรื่องที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพเห็นว่าเป็นการกระทำอันฝ่าฝืน จริยธรรมสื่อมวลชน หรือลงโทษสมาชิกที่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) นำเสนอข้อวินิจฉัย หรือยกข้อร้องเรียน หรือสั่งให้ดำเนินการเยียวยา หรือลงโทษสมาชิก ที่ถูกร้องเรียนอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตามมาตรา ๘๕ ต่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพ เพื่อพิจารณา

๔.๒.๓ บทบาทของสมาชิกในการตรวจสอบสภาวิชาชีพ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อให้สมาชิกติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ นอกจากนี้ยังกำหนดให้สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในห้าขององค์การ มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อให้มีการจัดประชุมใหญ่ วิสามัญสามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้น และเพื่อเป็นการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของสภาวิชาชีพ สื่อมวลชนแห่งชาติ ได้อีกทางหนึ่ง

๔.๒.๔ มาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดของมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน ไว้ชัดเจน เพื่อให้สื่อมวลชนยึดถือและปฏิบัติตาม และพิจารณาใช้เป็นกรอบในการพิจารณา การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนว่า ได้มีการประพฤติตนตามมาตรฐานขั้นต่ำที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชน กำหนดไว้หรือไม่ หากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามให้ถือเสมือนหนึ่งว่าองค์กร สื่อมวลชน หรือสมาชิกสภาวิชาชีพเป็นผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานและต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ ในพระราชบัญญัตินี้ เพราะเจตนารมณ์ของกฎหมายมุ่งเน้นให้เกิดการกำกับดูแลตามลำดับขั้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอยู่บนหลักจริยธรรม จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ สื่อมวลชน เพื่อให้องค์กรเป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของสังคม

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มุ่งเน้นให้องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพแห่งชาติต้องกำกับดูแลให้องค์กรสื่อมวลชนกำกับดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพที่ปฏิบัติงานให้แก่องค์กรสื่อมวลชนประพฤติตนตามมาตรฐานจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหรือไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติกำหนด มิฉะนั้น หากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามให้ถือเสมือนหนึ่งว่าองค์กรสื่อมวลชน หรือสมาชิกสภาวิชาชีพเป็นผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานและต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้ง กำหนดมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน ที่สมาชิกจะต้องยึดถือ และปฏิบัติตาม เพื่อให้การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอยู่บนหลักจริยธรรม จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้องค์กรเป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของสังคม

๔.๒.๕ มาตรการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน โดยคณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพให้แก่สมาชิก เผยแพร่มาตรฐานจริยธรรมสื่อหรือมาตรฐานกลางตามร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ประชาชนได้รับทราบ ตลอดจนติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานกลาง การกำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมสื่อมวลชน และยกย่องสมาชิกที่เป็นแบบอย่างที่ดี

๔.๒.๖ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน (มาตรา ๗๖ - ๗๗)

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีสิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าว และแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย แต่ได้กำหนดบทยกเว้นให้กับเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน เช่น กรมประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๕ วรรคหก ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดอยู่

๔.๒.๗ มาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในกรณีถูกละเมิด (มาตรา ๗๘ - ๘๘)

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสีย คือ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน กับประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ สามารถใช้สิทธิยื่นเรื่องร้องเรียน เพื่อเป็นมาตรการในการคุ้มครอง ดังนี้

(๑) กรณีมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ มีสิทธิยื่นเรื่องร้องเรียนให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพ เพื่อพิจารณาและให้ความเป็นธรรมและเยียวยาความเสียหายได้

(๒) กรณีมาตรการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน กำหนดใช้สิทธิในการยื่นเรื่องร้องเรียน ซึ่งเป็นมาตรการการดำเนินการที่สอดคล้องกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของกลไกกำกับดูแล ซึ่งกำหนดไว้ ๓ ระดับชั้น ได้แก่

- ระดับชั้นที่ ๑ การกำกับดูแลตนเอง ขององค์กรสื่อมวลชน
- ระดับชั้นที่ ๒ การกำกับดูแลกันเอง ขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน
- ระดับชั้นที่ ๓ การกำกับดูแลร่วม ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

๔.๒.๘ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๘๙ - ๙๒) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดบทลงโทษทางปกครองและทางอาญา กับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ที่ได้รับโทษตามมาตรา ๘๕ (๑) (๒) (๓) แต่ไม่ปฏิบัติตาม โดยมาตรการบังคับทางปกครองเป็นโทษปรับทางปกครองออกเป็น ๓ ระดับชั้น โดยใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก ส่วนบทลงโทษทางอาญาผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา มาตรา ๓๐ (๑) หรือองค์กรสื่อมวลชนที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘ ต้องวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

๔.๒.๙ บทเฉพาะกาล (มาตรา ๙๓ - ๑๐๐) เป็นการกำหนดกระบวนการเตรียมความพร้อมเพื่อการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยให้มีการแต่งตั้ง "คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ" กรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน อำนาจหน้าที่ และแหล่งเงินสนับสนุนในการดำเนินงานของคณะกรรมการดังกล่าว ดังนี้

(๑) คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จำนวน ๑๓ คน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และกรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เลขาธิการ กสทช. ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย นายกสมสัมพันธ์สมาคมวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ นายกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ประธานมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย นายกสมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย ประธานสภาวิชาชีพหนังสือพิมพ์ภูมิภาคแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นเลขานุการอีกตำแหน่ง

(๒) คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จะทำหน้าที่ดำเนินกิจการใด ๆ ให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยมีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสองปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ โดยได้รับเงินจัดสรรจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม กสทช.

(๓) ให้กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม กสทช. จัดสรรเงินให้แก่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเวลาห้าปีแรกนับแต่มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

๔.๓ แก้ไขพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ.๒๕๕๐ เนื่องจากพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มีผลบังคับใช้กับสื่อสิ่งพิมพ์ และหนังสือพิมพ์มาเป็นระยะเวลานานเกือบ ๑๐ ปี ซึ่งมีปัญหาในทางปฏิบัติ จึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้กระทรวงวัฒนธรรมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีสาระสำคัญในการแก้ไข ดังนี้

๔.๓.๑ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหน้าที่และแนวทางการปฏิบัติของผู้จัดแจ้งหนังสือพิมพ์ และพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ต้องดำเนินการภายหลังที่ได้จัดแจ้งการพิมพ์ และได้รับหนังสือสำคัญแล้ว

- ผู้จัดแจ้งต้องดำเนินการตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ภายใน ๖๐ วัน หากไม่ดำเนินการ หรือดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ให้ถือว่าการรับจัดแจ้งเป็นอันสิ้นสุด และผู้จัดแจ้งต้องส่งคืนหนังสือสำคัญต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

- กรณีผู้จัดแจ้งได้ตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ภายใน ๖๐ วันแล้ว แต่ต่อมาได้หยุดตีพิมพ์ หรือออกหนังสือพิมพ์เกินกว่า ๖๐ วัน ผู้จัดแจ้งต้องแจ้งเหตุผลความจำเป็น และกำหนดเวลาที่จะสามารถตีพิมพ์และออกหนังสือพิมพ์ดังกล่าวได้

- กรณีผู้จัดแจ้งไม่ตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ต่อเนื่องกันเกินกว่ากำหนดเวลา ๑ ปี ให้ถือว่าการจัดแจ้งสิ้นสุดไป และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งยกเลิกและเรียกคืนหนังสือสำคัญ แสดงการจัดแจ้ง และให้ผู้จัดแจ้งส่งคืนหนังสือสำคัญแสดงการจัดแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

- กรณีผู้จัดแจ้งตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ยื่นจัดแจ้งนำการแก้ไขให้ถูกต้องภายใน ๖๐ วัน หากไม่ดำเนินการพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยกเลิกหลักฐานการจัดแจ้งได้

๔.๓.๒ กำหนดให้ผู้ขอจดทะเบียนการพิมพ์ต้องแสดงหลักฐานการสมัครเป็นสมาชิกขององค์กรสื่อมวลชนตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

๔.๓.๓ กำหนดให้ผู้จดทะเบียนต้องส่งหนังสือพิมพ์ให้หอสมุดแห่งชาติ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันเผยแพร่

๔.๓.๔ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลของหนังสือพิมพ์และเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง

๔.๓.๕ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนจากผู้ยื่นจดทะเบียน

๔.๓.๖ กำหนดบทลงโทษทางปกครองแก่ผู้พิมพ์โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการของหนังสือพิมพ์ที่ฝ่าฝืน ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๕. กำหนดเวลาการปฏิรูป

- **ระยะที่ ๑** ภายใน ๑๒ เดือน (พฤศจิกายน ๒๕๕๘ - ธันวาคม ๒๕๕๙) พิจารณาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแก้ไขปรับปรุง รวมถึงยกร่างพระราชบัญญัติ

- **ระยะที่ ๒** ภายใน ๕ เดือน (มกราคม - พฤษภาคม ๒๕๖๐) เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะรัฐมนตรี และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- **ระยะที่ ๓** ภายใน ๓ เดือน (พฤษภาคม ๒๕๖๐ - สิงหาคม ๒๕๖๐) ติดตามและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้

๖. แหล่งที่มาของงบประมาณ

๖.๑ ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ...

- วาระเริ่มต้นเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (๒ ปี) ใช้งบประมาณจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

- การดำเนินงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ช่วง ๕ ปีแรกนับแต่มีสภาวิชาชีพ ใช้งบประมาณจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ของ กสทช.

๖.๒ ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

- กระทรวงวัฒนธรรม

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๗.๑ ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ...

- สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

- กระทรวงวัฒนธรรม

- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ (กสทช.)

๗.๒ ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ฯ

- กระทรวงวัฒนธรรม

๘. ประโยชน์ที่จะได้รับ

๘.๑ สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและมีจริยธรรม โดยอยู่บนพื้นฐานของการมีสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม ภายใต้จุดมุ่งหมายการกำกับดูแล กันเองและตนเอง

๘.๒ ประชาชนจะได้รับความคุ้มครองจากผลกระทบในการประกอบวิชาชีพของสื่อมวลชน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการรู้เท่าทันสื่อ และบริโภคสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๓ เป็นการปฏิรูปสื่อสารมวลชนของประเทศ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ

๘.๔ เป็นการส่งเสริมให้เกิดมาตรการ กลไก กระบวนการ สภาพบังคับ และการสร้างมาตรฐาน วิชาชีพสื่อมวลชนอย่างเป็นระบบ

คณะกรรมการกิจการจึงขอเสนอรายงาน เรื่อง “การปฏิรูปการสื่อสารมวลชน : ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นางจุไรรัตน์ จุฬจักรวัฒน์)

เลขานุการกรรมการ

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.)

ร่าง

บันทึกวิเคราะห์

สรุปลงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่เห็นสมควรให้มีการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชน เนื่องจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม อีกทั้งสามารถส่งผลกระทบต่อสาธารณชน อย่างกว้างขวาง ทั้งในมิติของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนความมั่นคงของประเทศ แต่ด้วยภูมิทัศน์ สื่อที่เปลี่ยนไป กอปรเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และด้วยพัฒนาการของสื่อที่ กลายเป็นอุตสาหกรรมอันมีเป้าหมายในเชิงธุรกิจมากกว่าอุดมการณ์และความรับผิดชอบต่อสังคมอีก ประการหนึ่งการกำกับดูแลสื่อจากการกำกับดูแลตัวเองแต่เพียงประการเดียวในปัจจุบันจึงไม่เพียงพอ ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้การทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ภายใต้กรอบจริยธรรม จำเป็นต้องมีหลักประกันความเป็น อิสระ เสรีภาพที่จะรายงานข่าวบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง อย่างถูกต้อง ครบถ้วนและ รอบด้านซึ่งสมควร ต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้สื่อมวลชนได้ทำหน้าที่ตามวิชาชีพนั้นด้วยความเที่ยงธรรมไม่ตกอยู่ ภายใต้อาณัติของนายจ้าง หรือหน่วยงานใด ในส่วนภาคประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการทำ หน้าที่ของสื่อมวลชนควรมีบทบาทและส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อมากกว่าการใช้มาตรการทางสังคม เพียงประการเดียว

เพื่อให้การปฏิรูปการกำกับดูแลสื่อมีประสิทธิภาพ มีสภาพบังคับที่เพียงพอและเหมาะสม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการด้วยระบบและกลไกทางกฎหมาย ซึ่งรวมทั้งการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของสื่อ ตลอดจนการสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการกำกับ ดูแลสื่อด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ**๒.๑ สาระสำคัญโดยภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติ**

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดโครงสร้างของกฎหมาย โดยมุ่งเน้นให้มีการจัดตั้ง “สภา วิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” เป็นองค์กรหลักหรือองค์กรกลางที่จะทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และความเป็นอิสระของสื่อมวลชนส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพ และให้ความเป็นธรรมแก่ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชน โดยมีหลักการสำคัญให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชน

แห่งชาติเป็นองค์การกลางในการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนในทุกลำดับชั้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพโดยองค์กรสื่อมวลชนในระดับชั้นที่ ๑ การกำกับดูแลตนเอง โดยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนในระดับชั้นที่ ๒ และการกำกับดูแลร่วม โดยสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ในระดับชั้นที่ ๓

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่สมัครใจเข้าเป็นสมาชิกและต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติจะเป็นผู้ออก “ใบรับรองสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” ให้แก่องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวเมื่อได้จัดแจ้งเป็นสมาชิกแล้ว ดังนั้น การดำเนินมาตรการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ จะครอบคลุมคุ้มครององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกรวมถึงผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชนที่ได้จัดแจ้งและรวมตัวกันเป็นสมาชิกขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นเท่านั้น

ดังนั้น หากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน หรือองค์กรสื่อมวลชน ที่มีความประสงค์จะเข้าเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จะต้องรวมกลุ่มจัดแจ้งเป็นองค์กรสื่อมวลชน ตามมาตรา ๖ เพื่อจัดแจ้งเป็นองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน และเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ทั้งนี้ จะต้องปรากฏคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือ ต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนบังคับใช้เป็นการภายใน มีหลักฐานเชิงประจักษ์ในการบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และมีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชนในแขนงต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค หรือจังหวัด และส่งเสริมกลไกการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชนให้มีความเข้มแข็ง โปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน

๒.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามโครงสร้างทางกฎหมาย

เพื่อให้การดำเนินงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยกมาตรฐานทางวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นที่เชื่อถือเช่นเดียวกับสภาวิชาชีพอื่นๆ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดระบบมาตรการกลไกที่สำคัญ ดังนี้

๑. องค์กรสื่อมวลชน

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์ที่สำคัญ ต้องการให้มีกลไกการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชนเป็นลำดับชั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนของระบบกลไกการกำกับดูแลกันเองที่ชัดเจน ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงกำหนดให้ “องค์กรสื่อมวลชน” เป็นกลไกการกำกับดูแลตนเอง ซึ่งเป็นการกำกับดูแล ในระดับชั้นที่ ๑ โดยกำหนดให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายยื่นเรื่องร้องเรียนต่อองค์กรสื่อมวลชนได้ภายใน ๑๕ วัน และเมื่อองค์กรสื่อมวลชน พิจารณาและวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ผู้ได้รับความเสียหายมี

สิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อองค์การวิชาชีพสื่อที่องค์กรสื่อมวลชนนั้นเป็นสมาชิกได้ ภายใน ๓๐ วัน (มาตรา ๖ ถึง มาตรา ๑๒)

๒. องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน

ร่างพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ฉะนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน ที่มีความประสงค์จะเข้าเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จะต้องรวมตัวกัน เพื่อจัดแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน โดยต้องมีการยื่นหลักฐานและมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

กฎหมายกำหนดให้ “องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน” เป็นกลไกการกำกับดูแลตนเอง ซึ่งเป็นการกำกับดูแล ในระดับชั้นที่ ๒ มีหน้าที่กำกับดูแลองค์กรสื่อมวลชนซึ่งเป็นสมาชิกกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งสังกัดอยู่ ให้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมที่กำหนด รวมทั้ง จะต้องดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและกำหนดบทลงโทษให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้ เมื่อผู้ได้รับความเสียหาย ได้ร้องเรียนมายังองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนแล้ว ให้องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน รับผิดชอบการส่งเรื่องไปยังองค์กรสื่อมวลชนซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กร ดำเนินการตามกระบวนการ ขั้นตอนการพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนตามข้อบังคับที่ได้จัดแจ้งไว้แล้ว หากองค์กรสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน มีสิทธิที่จะพิจารณาเรื่องร้องเรียนแทนสมาชิกหรือ พิจารณาไปฝ่ายเดียวได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน มีคำวินิจฉัยประการใดแล้ว หากผู้ที่ได้รับความเสียหายไม่พอใจ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติได้ ภายในกำหนด ๓๐ วัน ซึ่งเป็นไปตามระบบกลไกการกำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมสื่อมวลชน ตามที่ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดไว้ (มาตรา ๑๓ ถึง มาตรา ๒๗)

๓. สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดโครงสร้างของกฎหมายโดยมุ่งเน้นให้มีการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” เป็นองค์กรหลักหรือองค์กรกลางที่จะทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชนส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพ และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชน ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” เป็นกลไกการกำกับดูแลร่วม ซึ่งเป็นการกำกับดูแลในระดับชั้นที่ ๓ มีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชน ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชน และกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการกำกับกันเองของสื่อมวลชนในทุกลำดับชั้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยองค์กรสื่อมวลชน ในระดับชั้นที่ ๑ การกำกับดูแลกันเอง โดยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ในระดับที่ชั้นที่ ๒ และการกำกับดูแลร่วม โดยสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นการกำกับกันเอง ในระดับชั้นที่ ๓ โดยมีอำนาจและหน้าที่

๑. รับขึ้นทะเบียน ออกและเพิกถอนใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด
๒. รับจัดแจ้งองค์กรสื่อมวลชนตามมาตรา ๖ หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๓ และเพิกถอนการจดทะเบียนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด
๓. รับพิจารณาคำร้องอุทธรณ์ที่ผู้เสียหายหรือผู้ร้องเรียนอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาวินิจฉัยขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๘
๔. กำกับดูแลและวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนที่ผู้เสียหายหรือผู้ร้องเรียนมีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน หรือองค์กรสื่อมวลชน หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่ไม่ได้จัดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่ถูกเพิกถอนสมาชิกภาพ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานกลางหรือข้อบังคับที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติประกาศกำหนด

ร่าง
บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม
และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน มีลักษณะเป็นพลวัตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งผลให้สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์สังคม และการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน สามารถส่งผลกระทบต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งที่ผ่านมา ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชนและองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ได้มีการกำหนดมาตรการกลไกในการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรม แต่ไม่ประสบความสำเร็จและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร กระบวนการกลไกกำกับดูแลสื่อมวลชนขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนอย่างแท้จริง ฉะนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานแห่งวิชาชีพ ตลอดจนการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานที่เป็นธรรมในการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างเป็นรูปธรรม จึงสมควรกำหนดให้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อให้เป็นองค์กรกลางที่จะทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชนส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพ ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชน และกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนในทุกลำดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยองค์กรสื่อมวลชนในระดับชั้นที่ ๑ การกำกับดูแลกันเองโดยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ในระดับที่ชั้นที่ ๒ โดยกำหนดให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เป็นกลไกกำกับดูแลในระดับชั้นที่ ๓ ซึ่งเป็นการกำกับดูแลร่วม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สื่อมวลชน” หมายความว่า สื่อกลางหรือช่องทางที่ใช้เพื่อการนำข่าวสาร สาร และเนื้อหาสาระ เพื่อประโยชน์สาธารณะทุกประเภทไปสู่มวลชน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อดิจิทัล หรือในรูปแบบใดก็ตามพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป”

“ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพเป็นสื่อกลาง เพื่อนำข่าวสาร สาร และเนื้อหาเพื่อประโยชน์สาธารณะทุกประเภทไปสู่มวลชน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด

อย่างเป็นปกติธุระหรือทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนเป็นประจำจากเจ้าของสื่อ หรือมีรายได้จากการงานที่กระทำนั้น ไม่ว่าจะทั้งทางตรงและทางอ้อม

“จริยธรรมสื่อมวลชน” หมายความว่า การประพฤติปฏิบัติทางวิชาชีพสื่อมวลชนที่สังคมยอมรับตามที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติกำหนดสำหรับผู้เป็นสมาชิก หรือตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๔๕ (๒)

“องค์กรสื่อมวลชน” หมายความว่า คณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และได้จัดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้

“องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า กลุ่ม หรือคณะบุคคล สมาคม สมาพันธ์ หรือเรียกชื่ออื่นใด ไม่ว่าจะเป็นิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรสื่อมวลชน และได้จัดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้

“มาตรฐานกลาง” หมายความว่า มาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตซึ่งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติออกให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการองค์การวิชาชีพ” หมายความว่า คณะกรรมการองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน

“สมาชิกองค์การวิชาชีพ” หมายความว่า สมาชิกองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน

“คณะกรรมการสภาวิชาชีพ” หมายความว่า คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“สมาชิกสภาวิชาชีพ” หมายความว่า สมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบแจ้งองค์กรสื่อมวลชน และองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ บทบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรี รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
องค์กรสื่อมวลชน

มาตรา ๖ องค์กรสื่อมวลชน ต้องจัดแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ การจัดแจ้งต้องยื่นแบบการจดทะเบียนและหลักฐานซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อสัญชาติถิ่นที่อยู่ของผู้เป็นเจ้าของกิจการ หรือผู้รับใบอนุญาต หรือผู้จดทะเบียนการอนุญาต ให้ใช้โครงข่าย หรือช่องทาง หรือ ช่องทางการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ แล้วแต่กรณี

(๒) ชื่อขององค์กรสื่อมวลชน

(๓) วัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการ

(๓) สถานที่ที่ใช้เป็นสถานที่ประกอบกิจการและสาขา

(๕) ประกาศ หรือ คำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมขององค์กร ที่ประกอบไปด้วยตัวแทนภาค ประชาชนและผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อยร้อยละสี่สิบของจำนวนกรรมการทั้งหมด

(๖) มาตรฐานข้อกำหนดและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมขององค์กรสื่อมวลชน

(๗) ข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย

ก. ช่องทางการรับเรื่องที่ต้องประชาสัมพันธ์ให้สาธารณะทราบอย่างแพร่หลายและต่อเนื่อง

ข. ขั้นตอนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่โปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ค. บทลงโทษที่ชัดเจนแน่นอน มีสภาพบังคับที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับและสามารถบังคับใช้ได้

(๘) ทะเบียนรายชื่อของผู้ประกอบวิชาชีพที่สังกัดในองค์กรสื่อมวลชน

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแบบการจดทะเบียนและหลักฐานตามวรรคสองแล้ว ให้รับจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่ผู้ยื่นจดทะเบียนโดยไม่ชักช้า เว้นแต่ผู้ยื่นจดทะเบียนยังดำเนินการไม่ถูกต้องหรือครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำให้ผู้ยื่นจดทะเบียนดำเนินการให้ถูกต้องและครบถ้วนทุกเรื่องในคราวเดียวกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแบบการจดทะเบียนและหลักฐานการจดทะเบียน เมื่อได้ดำเนินการถูกต้องและครบถ้วนให้รับจดทะเบียนพร้อมออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่ผู้แจ้งโดยพลัน หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นจดทะเบียน การจดทะเบียนการเปลี่ยนรายการ หลักฐานการจดทะเบียน การยกเลิกหลักฐานการจดทะเบียน การกำหนดแบบการจดทะเบียนและอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพประกาศกำหนด

มาตรา ๘ เจ้าของกิจการ หรือผู้รับใบอนุญาต หรือผู้จดทะเบียนการอนุญาต เป็นองค์กรสื่อมวลชน ตามมาตรา ๖ มีหน้าที่กำกับดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพในองค์กรสื่อมวลชน ดำเนินการตามมาตรา ๓๐ (๑) และปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมที่กำหนด รวมตลอดถึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการกระบวนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและกำหนดบทลงโทษให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามที่จัดแจ้งไว้

มาตรา ๙ ผู้ได้รับความเสียหายจากการนำเสนอข่าวสาร สาร และเนื้อหาที่ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมขององค์กรสื่อมวลชนใด มีความประสงค์จะได้รับความคุ้มครองหรือเยียวยาความเสียหายให้ยื่นหนังสือร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรต่อองค์กรสื่อมวลชนนั้นภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่รู้หรือถือว่าได้รับรู้ถึงการกระทำที่ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมที่องค์กรสื่อมวลชนกำหนด

มาตรา ๑๐ เมื่อองค์กรสื่อมวลชนได้รับเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ดำเนินการกระบวนการไปตามข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ได้จัดแจ้งไว้ขององค์กรสื่อมวลชน และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องเรียนทราบภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน

มาตรา ๑๑ ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้ร้องเรียนที่ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาขององค์กรสื่อมวลชน มีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์ต่อองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ตามมาตรา ๑๕ (๕) ที่องค์กรสื่อมวลชนสังกัดอยู่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบผลการพิจารณา

มาตรา ๑๒ องค์กรสื่อมวลชนมีหน้าที่รายงานและเปิดเผยผลการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนในแต่ละปีปฏิทินให้องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่สังกัดและสาธารณชนทราบ

หมวด ๒

องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑๓ ให้องค์กรสื่อมวลชนตามมาตรา ๖ ไม่น้อยกว่าสิบองค์กรและมีผู้ประกอบวิชาชีพ รวมกันไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม หรือคณะบุคคล สมาคม สมาพันธ์ หรือที่เรียกชื่ออื่นใด ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม เพื่อกำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรม ต้องจัดแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

เป็นองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามประเภทของการกำกับดูแลกันเองที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๔ การจัดแจ้งต้องยื่นแบบการจดทะเบียนและหลักฐานซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อที่ประสงค์จะใช้เป็นชื่อขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๒) ชื่อและรายละเอียดขององค์กรสื่อมวลชนที่แสดงความจำนงรวมตัวกันเป็นสมาชิก
- (๓) วัตถุประสงค์ขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๔) สถานที่ที่ใช้เป็นสถานที่ตั้งหรือสาขา
- (๕) ประกาศ หรือคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ที่ประกอบ

ไปด้วยตัวแทนภาคประชาชนและผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อยร้อยละสิบของจำนวนกรรมการ

(๖) มาตรฐานข้อกำหนดและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรสื่อ
ที่เป็นสมาชิกให้การรับรอง

(๗) ข้อบังคับว่าด้วยการสรรหาคัดเลือกคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการจริยธรรม การ
ประชุมใหญ่และการลงมติ ขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน

(๘) ข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนประกอบไปด้วย

- ก. ช่องทางการรับเรื่องที่ต้องประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบอย่างแพร่หลายและต่อเนื่อง
- ข. ขั้นตอนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่โปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย
- ค. บทลงโทษที่ชัดเจนแน่นอน มีสภาพบังคับที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับและสามารถบังคับใช้ได้
ระหว่างองค์กรสื่อมวลชน
- ง. ทะเบียนรายชื่อขององค์การวิชาชีพที่สังกัดในองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่รวมตัวกัน

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแบบการจดทะเบียนและหลักฐานตามวรรคสองแล้วให้นำมาตรา ๗ วรรค
สองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนต้องมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานดังนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของสมาชิก สามารถ
ปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานจริยธรรมแห่งวิชาชีพตามที่ประกาศกำหนด

(๒) ค้ำครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของสมาชิกควบคู่ไปกับความรับผิดชอบ
และค้ำครองสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชนรวมถึงการป้องกันมิให้เกิดการ
กระทำที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้รับข้อมูลข่าวสาร

(๓) ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานจริยธรรมของสมาชิกให้มีความครบถ้วน ครอบคลุมทุกด้าน
และสอดคล้องกับพัฒนาการความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

(๔) พิจารณาทบทวนและปรับปรุงข้อบังคับและมาตรฐานด้านจริยธรรมของสมาชิกให้มีความทันสมัยเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการพิจารณาเรื่องร้องเรียนแก่ผู้เสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) ทบทวนคำวินิจฉัย หรือคำสั่ง ของสมาชิก กรณีผู้เสียหายร้องเรียนว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือไม่ได้รับการเยียวยาจากสมาชิก

(๖) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงรักษาไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของสมาชิก

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันสื่อ

(๘) ติดตามตรวจสอบการทำงานของสมาชิก

มาตรา ๑๖ องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนมีหน้าที่กำกับดูแลให้สมาชิกกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมที่กำหนด รวมถึงตลอดถึงหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการกระบวนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและกำหนดบทลงโทษให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามที่จัดแจ้งไว้ในมาตรา ๖

มาตรา ๑๗ นอกจากการดำเนินการตามมาตรา ๙ ผู้ได้รับความเสียหายจากการนำเสนอข่าวสาร และเนื้อหาที่ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมของสมาชิก มีสิทธิยื่นหนังสือร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรต่อองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรสื่อมวลชนนั้นสังกัดภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่รู้หรือถือว่าได้รู้ถึงการกระทำที่ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมที่สมาชิกกำหนด เมื่อองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ให้ส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังสมาชิกเพื่อให้ดำเนินการกระบวนการไปตามข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ได้จัดแจ้งไว้ของสมาชิก และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องเรียนทราบภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียนหากพ้นกำหนดดังกล่าวแล้วสมาชิกยังไม่ดำเนินการให้เสร็จสิ้น องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนมีสิทธิที่จะพิจารณาเรื่องร้องเรียนนั้นแทนสมาชิกหรือพิจารณาเรื่องร้องเรียนไปฝ่ายเดียวได้โดยชอบด้วยกฎหมาย คำวินิจฉัยขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนผูกพันให้สมาชิกต้องปฏิบัติตาม

มาตรา ๑๘ ผู้เสียหายหรือผู้ร้องเรียนที่ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน มีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์ต่อสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามมาตรา ๔๕ (๖) ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบผลการพิจารณา คำวินิจฉัยของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติให้ถือเป็นที่สุด

มาตรา ๑๙ องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนมีหน้าที่รายงานและเปิดเผยผลการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนในแต่ละปีปฏิทินของสมาชิกและองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติและสาธารณชนทราบ

มาตรา ๒๐ องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (๑) ค่าธรรมเนียมสมาชิกสภาพ
- (๒) เงินอุดหนุนจากสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๓) รายได้จากทรัพย์สินหรือกิจการอื่น
- (๔) ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์

ส่วนที่ ๒

สมาชิก

มาตรา ๒๑ สมาชิกองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ได้แก่ องค์กรสื่อมวลชนตามมาตรา ๖

มาตรา ๒๒ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก มีดังนี้

(๑) แสดงความเห็นเป็นหนังสือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน โดยส่งไปยังคณะกรรมการองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนและในกรณีที่สมาชิกร่วมกันตั้งแต่สองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องใดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน คณะกรรมการองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนต้องพิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอทราบโดยไม่ชักช้า

(๒) ชักถามเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการหรือเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนในการประชุมใหญ่ขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน

(๓) เลือกหรือรับเลือกตั้งเป็นประธานหรือกรรมการองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน

(๔) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพและปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๓ สมาชิกสภาพของสมาชิกลดลงเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งของการเป็นองค์กรสื่อมวลชนตามมาตรา ๗

(๒) ได้รับโทษให้เพิกถอนจากการเป็นสมาชิกตามข้อบังคับที่องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนประกาศ

กำหนด

ส่วนที่ ๓

คณะกรรมการองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน” มาจากการเลือกกันเองของสมาชิก และการแต่งตั้งกรรมการอื่นที่เป็นตัวแทนของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และภาคประชาชนในสัดส่วนที่ไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบของจำนวนกรรมการตามข้อบังคับว่าด้วยคณะกรรมการขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน โดยให้สมาชิกแต่งตั้งบุคคลที่ถือว่าเป็นตัวแทนสมาชิกเข้ารับตำแหน่งเป็นคณะกรรมการโดยให้ถือว่าเป็นการกระทำต่าง ๆ แทนสมาชิก

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการองค์การวิชาชีพที่มาจากการเลือกกันเองแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งคนใดเป็นประธานคณะกรรมการองค์การวิชาชีพ และให้ประธานคณะกรรมการองค์การวิชาชีพแต่งตั้งกรรมการอื่นตามมาตรา ๒๔ เป็นรองประธาน เกร็ดฎีกา ประชาสัมพันธ์ และตำแหน่งอื่นตามความเหมาะสมด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการองค์การวิชาชีพตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการองค์การวิชาชีพมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๒๗ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ ประธานหรือกรรมการองค์การวิชาชีพพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) สมาชิกที่เป็นตัวแทนสิ้นสุดสภาพลง
- (๒) สมาชิกที่เป็นตัวแทนได้รับโทษให้เพิกถอนจากการเป็นสมาชิก
- (๓) ตาย
- (๔) ลาออก
- (๕) ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดฐานหมิ่นประมาทและโดยประมาท
- (๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๗) มีพฤติการณ์และต้องคำวินิจฉัยว่าประพฤติจรรยาฝืนจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๘) เป็นผู้มียุทพลาภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

หมวด ๓
สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๒๘ ให้มีสภาขึ้นสภาหนึ่งเรียกว่า “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” ประกอบด้วย คณะกรรมการและสมาชิกที่เป็นองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๓ มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นหน่วยงานของรัฐ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการสภาวิชาชีพ

มาตรา ๒๙ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลให้สมาชิกสภาวิชาชีพกำกับดูแลองค์กรสื่อมวลชนให้มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานกลางที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติประกาศกำหนด

(๒) ค้ำครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

(๓) ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาและฝึกอบรมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีความรู้ ความรับผิดชอบคุณธรรม จริยธรรม และมีพัฒนาการทันต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

(๔) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ให้คำแนะนำ และฝึกอบรมเพื่อให้กลไกและกระบวนการกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อมวลชนและองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) ส่งเสริม สนับสนุน ดูแลให้ข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของสื่อมวลชน

(๖) ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อมวลชนและองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนในทุกระดับและทุกสาขาวิชาชีพ

(๗) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อมวลชนและการรู้เท่าทันสื่อมวลชน

(๘) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของสื่อมวลชนให้มีบทบาทในการสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้

(๙) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน และมาตรการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน หรือปัญหาสื่อมวลชนของประเทศ

(๑๐) เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไทย

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๓๐ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับขึ้นทะเบียน ออกและเพิกถอนใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

(๒) รับจดทะเบียนองค์กรสื่อมวลชนตามมาตรา ๖ หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๓ และเพิกถอนการจดทะเบียนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

(๓) รับพิจารณาคำร้องอุทธรณ์ที่ผู้เสียหายหรือผู้ร้องเรียนอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาวินิจฉัยขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๘

(๔) กำกับดูแลและวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนที่ผู้เสียหายหรือผู้ร้องเรียนมีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน หรือองค์กรสื่อมวลชน หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่ไม่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่ถูกเพิกถอนสมาชิกภาพ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานกลางหรือข้อบังคับที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติประกาศกำหนด

(๕) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติและอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพ จัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการการขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาต ให้เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

ให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ยื่นขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนต่อสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติภายในกำหนดสองปี นับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการการขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนตามวรรคหนึ่ง ประกาศใช้บังคับ

การขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาต การรับจดทะเบียนและออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการขอลบเลิกจากการเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

มาตรา ๓๑ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติอาจมีรายได้และทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าธรรมเนียมสมาชิกภาพและการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) รายได้และผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาวิชาชีพและสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(๓) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๔) ค่าปรับทางปกครอง

มาตรา ๓๒ รายได้ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ นอกจากการใช้เพื่อกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติแล้วให้จัดสรรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้แก่องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๒๐ ในอัตราและวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๓๓ ในกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ประธานกรรมการเป็นผู้แทนของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อการนี้ ประธานกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการ หรือเลขาธิการ หรือพนักงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

มาตรา ๓๔ ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีเลขาธิการคนหนึ่ง โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมรับผิดชอบในการบริหารงานธุรการทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๒) เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๓) รับผิดชอบในการดูแลรักษาทะเบียนสมาชิก
- (๔) เป็นเลขานุการคณะกรรมการสภาวิชาชีพ

การปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการต้องรับผิดชอบต่อประธานกรรมการและคณะกรรมการสภาวิชาชีพ

มาตรา ๓๕ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา วาระการดำรงตำแหน่ง ประโยชน์ตอบแทน และการพ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพประกาศกำหนด

มาตรา ๓๖ ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในทศรอบปีงบประมาณ ให้ผู้สอบบัญชีอิสระที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชี และประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ การใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด และให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติจัดทำรายงานประจำปีและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

นอกจากรายงานประจำปีตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพแห่งชาติจัดทำรายงานจำนวนเรื่องร้องเรียนและผลการพิจารณารับเรื่องร้องเรียนเผยแพร่ให้ประชาชนทราบด้วยรายงานดังกล่าวให้รวมถึงรายงานของผู้สอบบัญชีตามวรรคสองด้วย

ส่วนที่ ๒
สมาชิก

มาตรา ๓๗ สมาชิกสภาวิชาชีพ ได้แก่ องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๓

มาตรา ๓๘ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกมีดังต่อไปนี้

(๑) รับใบรับรองการเป็นสมาชิก

(๒) เลือกหรือรับเลือกตั้งเป็นประธานหรือกรรมการสภาวิชาชีพ

(๓) แสดงความเห็นเป็นหนังสือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ หรืออำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยส่งไปยังคณะกรรมการสภาวิชาชีพและในกรณีที่สมาชิกสภาวิชาชีพร่วมกันตั้งแต่สองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเสนอให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพพิจารณาเรื่องใดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องพิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอทราบโดยไม่ชักช้า

(๔) สอบถามเป็นหนังสือ หรือซักถาม แสดงความเห็นในที่ประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาวิชาชีพหรือเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องชี้แจงข้อสอบถามให้ผู้สอบถามทราบเป็นหนังสือโดยไม่ชักช้า

(๕) ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและอื่น ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(๖) กำกับดูแลให้องค์กรสื่อปฏิบัติตามมาตรฐานกลางเป็นขั้นต้นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๗) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพและปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๙ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งของการเป็นองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ตามมาตรา ๑๔

(๒) ได้รับโทษให้เพิกถอนจากการเป็นสมาชิก

ส่วนที่ ๓

คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” ประกอบด้วย ผู้แทนสมาชิกสภาวิชาชีพ จำนวน เจ็ด คน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ผู้แทนคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้แทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกรรมการอื่นอีกจำนวนสี่คน

ให้สมาชิกสภาวิชาชีพแต่งตั้งบุคคลเป็นตัวแทนสมาชิกเพื่อสมัครเข้ารับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการสภาวิชาชีพโดยให้ถือว่าเป็นการกระทำต่าง ๆ แทนสมาชิก

ให้กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนสมาชิกสภาวิชาชีพ ผู้แทนภาครัฐและองค์กรอิสระ ตามวรรคหนึ่ง คัดเลือกกรรมการอื่นประกอบด้วยตัวแทนของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และภาคประชาชนเป็นกรรมการ

การกำหนดคุณสมบัติ วิธีการคัดเลือกกรรมการตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับที่จัดทำขึ้นเพื่อขึ้นทะเบียนรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสื่อสารมวลชน ด้านนิเทศศาสตร์วารสารศาสตร์ และด้านกฎหมาย

ให้เลขาธิการปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการสภาวิชาชีพ

มาตรา ๔๑ ให้กรรมการตามมาตรา ๔๐ คัดเลือกกันเองเพื่อแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งจากกรรมการในสัดส่วนที่เป็นตัวแทนของสมาชิกสภาวิชาชีพเป็นประธานกรรมการ และแต่งตั้งกรรมการอื่นเป็นรองประธาน นายทะเบียน เภรัญญิก ประชาสัมพันธ์ และตำแหน่งอื่นตามความเหมาะสม ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการสภาวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๔๒ ให้กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๔๓ บุคคลซึ่งเป็นผู้แทนสมาชิกสภาวิชาชีพที่สมัครเข้ารับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสภาวิชาชีพ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีและไม่เกินกว่า ๗๐ ปีบริบูรณ์

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรวมทั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
- (๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งของพรรคการเมือง
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ
- (๔) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
- (๕) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๖) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๗) เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (๘) เป็นผู้เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (๙) เป็นผู้เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในการปฏิบัติงาน
- (๑๐) เป็นผู้เคยถูกถอดถอนจากตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
- (๑๑) เป็นผู้เคยถูกคณะกรรมการสภาวิชาชีพมีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๔ (๖)
- (๑๒) เป็นผู้เคยถูกวินิจฉัยอันถึงที่สุดว่ากระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๗) หรือเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๔๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการ หรือ กรรมการ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) สมาชิกที่เป็นตัวแทนสิ้นสุดสภาพลง
- (๒) สมาชิกที่เป็นตัวแทนได้รับโทษให้เพิกถอนจากการเป็นสมาชิก
- (๓) ตาย
- (๔) ลาออก
- (๕) ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดฐานหมิ่นประมาทและโดยประมาท
- (๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๗) มีพฤติการณ์และต้องคำวินิจฉัยว่าประพฤติตนผิดจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๘) เป็นผู้ที่มีสุขภาพพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

มาตรา ๔๕ คณะกรรมการสภาวิชาชีพมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในมาตรา ๒๙
- (๒) กำหนดมาตรฐานกลางและพัฒนามาตรฐานกลางให้มีพัฒนาการทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง
- (๓) พิจารณากำหนดโทษตามมาตรา ๘๕ อย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่า องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด
- (๔) เผยแพร่ผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ต่อสาธารณชน
- (๕) กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่รวมถึงการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ และการจัดการทรัพย์สิน และการอื่นใด ที่จำเป็นในการบริหารงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๖) พิจารณาเรื่องร้องเรียน ในกรณีมีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๗๘ หรือกรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๘ และมีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการองค์การวิชาชีพมายังคณะกรรมการสภาวิชาชีพ
- (๗) กำกับดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๔๖ การประชุมคณะกรรมการสภาวิชาชีพ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีประธานกรรมการหรือประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

วิธีการประชุม การลงมติ และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหรือกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพประกาศกำหนด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

มาตรา ๔๗ คณะกรรมการสภาวิชาชีพอาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาวิชาชีพได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสภาวิชาชีพอาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๔๘ คณะกรรมการสภาวิชาชีพมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยอย่างน้อยต้องมีคณะอนุกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ

การประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

มาตรา ๔๙ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และคณะทำงาน ตามมาตรา ๔๘ ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

ส่วนที่ ๔

การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๕๐ การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้แก่ การประชุมใหญ่สามัญประจำปีและการประชุมใหญ่วิสามัญ

มาตรา ๕๑ คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนเมษายนของทุกปี

มาตรา ๕๒ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการสภาวิชาชีพจะจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใด ก็ได้เมื่อสมาชิกมีจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าขององค์การ เข้าชื่อร้องขอเป็นหนังสือให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญโดยทำเป็นหนังสือระบุให้ชัดเจนว่าประสงค์ให้เรียกประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องใด และด้วยเหตุผลอันสมควรอย่างไร

คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ เว้นแต่คณะกรรมการสภาวิชาชีพเห็นว่าเรื่องที่ขอให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณานั้น เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติหรือไม่มีเหตุอันสมควรที่จะได้รับการพิจารณา โดยที่ประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องแจ้งเหตุผลของการไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าวโดยชัดเจนไปยังสมาชิกองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ซึ่งร่วมเข้าชื่อร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ในกรณีเช่นนี้สมาชิกที่ร่วมเข้าชื่อร้องขอ

นั้นทั้งหมดมีสิทธิร่วมเข้าชื่อคัดค้านการไม่จัดการประชุมใหญ่วิสามัญนั้นต่อประธานกรรมการได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

คำวินิจฉัยของประธานกรรมการให้เป็นที่สุด และในกรณีที่ประธานกรรมการมีคำวินิจฉัยเห็นชอบด้วยกับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยจากประธานกรรมการ

มาตรา ๕๔ ในการประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ต้องมีสมาชิกหรือตัวแทนสมาชิกที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าการประชุมคราวใดประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกที่มาประชุมเลือกผู้แทนจากสมาชิกองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก สมาชิกองค์การวิชาชีพหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด มติของที่ประชุมใหญ่ผูกพันให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมตินั้น

มาตรา ๕๕ ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

ส่วนที่ ๕

มาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๕๖ สมาชิกสภาวิชาชีพต้องกำกับดูแลให้องค์กรสื่อมวลชนกำกับดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพที่ปฏิบัติงานให้แก่องค์กรสื่อมวลชนประพฤติตนตามมาตรฐานจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหรือไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติกำหนด ผู้ประกอบวิชาชีพใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามให้ถือเสมือนหนึ่งว่าองค์กรสื่อมวลชน หรือสมาชิกสภาวิชาชีพเป็นผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน และต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๗ มาตรฐานกลางที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนดตามมาตรา ๔๕ (๒) อย่างน้อยต้องมีเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องถูกต้อง ครบถ้วน รอบด้าน และให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

(๒) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องตระหนักถึงผลกระทบต่อบุคคลอื่น และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นส่วนตัว และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเยาวชนและผู้ด้อยโอกาสในสังคม ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการซ้ำเติมผู้ประสบเคราะห์กรรม รวมทั้งหลีกเลี่ยงการนำเสนอเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังกันระหว่างกลุ่มคนในชาติหรือศาสนา หรือการใช้ความรุนแรงระหว่างกัน

(๓) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปอย่างอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจอิทธิพลของบุคคล หน่วยงานรัฐ เอกชน หรือองค์กรใดๆ ในทางที่มีขอบ

(๔) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปโดยหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ไม่เรียกรับ หรือยอมรับผลประโยชน์ใด ๆ อย่างมิชอบ

(๕) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องมิได้รับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น ในกรณีที่เสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาดหรือก่อให้เกิดผลกระทบ จะต้องแสดงความรับผิดชอบ และประกาศการแก้ไขข้อบกพร่องต่อสาธารณชนในทันที

(๖) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมของสังคม ไม่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับและคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเหนือกว่าสิ่งใด

ส่วนที่ ๖

การส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๕๘ คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้แก่สมาชิก โดยการจัดฝึกอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงาน หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อให้สมาชิกมีอุดมการณ์ร่วมกันในการประกอบวิชาชีพโดยคำนึงถึงจริยธรรม จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๕๙ คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องส่งเสริมให้สมาชิกสภาวิชาชีพจัดการฝึกอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงาน หรือดำเนินการอื่นใด ให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานทั้งด้านจริยธรรมและด้านวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

สมาชิกสภาวิชาชีพต้องจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองทางจริยธรรมสื่อมวลชน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน

มาตรา ๖๐ คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องเผยแพร่ให้ประชาชนทราบถึงมาตรฐานกลางตามพระราชบัญญัตินี้ และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน องค์การสื่อมวลชน และไม่กระทำการอันเป็นการส่งเสริมให้มีการฝ่าฝืนมาตรฐานกลาง และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๖๑ คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานกลาง มาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน และการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมสื่อมวลชนอย่างสม่ำเสมอ

มาตรา ๖๒ คณะกรรมการสภาวิชาชีพต้องส่งเสริม เผยแพร่และยกย่องสมาชิกที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

ส่วนที่ ๗

คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๖๓ ให้มีคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการจริยธรรมจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและ กรรมการจริยธรรมที่เป็นผู้แทนอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้ องค์ประกอบ จำนวน และการแต่งตั้งกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ ที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

มาตรา ๖๔ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพแต่งตั้งกรรมการจริยธรรมจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี
- (๒) ไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤติผิดจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

การแต่งตั้งกรรมการจริยธรรมที่ เป็นผู้แทนอื่น ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพแต่งตั้งจากหน่วยงานหรือองค์กรดังนี้

- (๑) ผู้แทนจากสภาทนายความ
- (๒) ผู้แทนจากองค์กรด้านการเฝ้าระวังสื่อ
- (๓) ผู้แทนจากสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค
- (๔) ผู้แทนจากสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน
- (๕) ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๖๕ คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนมีวาระการดำรงตำแหน่งสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันมิได้

ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนใหม่เข้ารับหน้าที่ และให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

มาตรา ๖๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ครบวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๓
- (๕) มีพฤติการณ์และต้องคำวินิจฉัยว่าประพฤติตนผิดจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ หรือถูก

ลงโทษฐานประพฤติผิดจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ

- (๖) ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดฐานหมิ่นประมาทและโดยประมาท
- (๗) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๘) เป็นผู้มึนเมาทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่

สมประกอบ

มาตรา ๖๗ คณะกรรมการจริยธรรมมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเสนอต่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพให้มีการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์การสมาชิก ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน

(๒) พิจารณาอุทธรณ์ที่คัดค้านคำวินิจฉัยขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนจากผู้ได้รับความเสียหาย หรือผู้ร้องเรียนอันเกิดจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนตามที่บัญญัติไว้ใน หมวด ๒

(๓) พิจารณาเรื่องที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพเห็นว่าเป็นการกระทำอันฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน หรือลงโทษสมาชิกที่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) นำเสนอข้อวินิจฉัย หรือยกข้อร้องเรียน หรือสั่งให้ดำเนินการเยียวยาหรือลงโทษสมาชิก ที่ถูกร้องเรียนอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตามมาตรา ๘๕ ต่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพเพื่อพิจารณา

มาตรา ๖๘ คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการพิจารณาเรื่องร้องเรียน กรณีมีผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนให้เป็นไป โดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม และมีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

เมื่อประธานกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธาน กรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน ถ้าประธาน กรรมการและรองประธานกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการ ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากประธานกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการจริยธรรม สื่อมวลชน

มาตรา ๖๙ คณะกรรมการจริยธรรมมีอำนาจแต่งตั้งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนคนหนึ่งหรือหลาย คนเป็นอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้กระทำกิจการใดกิจการหนึ่งในขอบอำนาจของคณะกรรมการ จริยธรรม เว้นแต่การนำเสนอคำวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องร้องเรียนด้านจริยธรรมต่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพ

มาตรา ๗๐ กระบวนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนด้านจริยธรรมให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภา วิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ แต่ต้องไม่เกินกว่าสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน

มาตรา ๗๑ เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๖๗ (๔) แล้ว ให้คณะกรรมการ จริยธรรมส่งคำวินิจฉัยพร้อมรายละเอียดไปยังประธานคณะกรรมการสภาวิชาชีพภายในกำหนดเจ็ดวัน นับแต่วันที่ที่มีคำวินิจฉัย ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพทำการพิจารณาและจะสั่งยืน แก่ หรือกลับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรมรวมทั้งสั่งให้ลงโทษสมาชิกหรือดำเนินการเยียวยาใด แก่ผู้เสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๘๕ ก็ได้ และก่อนที่จะมีคำสั่งดังกล่าวคณะกรรมการสภา วิชาชีพอาจสั่งให้คณะกรรมการจริยธรรมทำการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้ หากคณะกรรมการสภาวิชาชีพมิได้

มีคำสั่งหรือคำวินิจฉัยใดๆมายังประธานกรรมการจริยธรรมภายในกำหนดเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ให้ถือว่าคณะกรรมการสภาวิชาชีพมีความเห็นยืนตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรม

คำสั่งและหรือคำวินิจฉัยใด ๆ ของคณะกรรมการสภาวิชาชีพให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๒ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการนำเสนอข่าวสาร สาร และเนื้อหาที่ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่สังกัดองค์กรสื่อใด หรือองค์กรสื่อมวลชนที่ไม่จัดแจ้งตามมาตรา ๖ มีความประสงค์จะได้รับความคุ้มครองหรือเยียวยาความเสียหายให้ยื่นหนังสือร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่รู้หรือถือว่าได้รับรู้ถึงการกระทำที่ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมที่กำหนด

เมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ให้ดำเนินกระบวนการไปตามข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน และข้อบังคับมาตรฐานจริยธรรมตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพประกาศกำหนด แล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องเรียนทราบภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน

มาตรา ๗๓ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการนำเสนอข่าวสาร สาร และเนื้อหาที่ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่พอใจคำวินิจฉัยขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ตามมาตรา ๑๘ ให้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือถือว่าได้รับรู้ถึงคำวินิจฉัยนั้น

เมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ให้ดำเนินกระบวนการไปตามข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องเรียนทราบภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้กรรมการจริยธรรมเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ และอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๗๕ ให้นำความในมาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๙ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๘

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๗๖ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยหน่วยงานของรัฐ เจ้าของกิจการสื่อมวลชน หรือบุคคลอื่นใด จะสั่งการหรือกระทำการใดให้การเสนอข่าวผิดไปจากจริยธรรมสื่อมวลชน หรือจำกัดการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระมิได้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีหน้าที่ต้องประพฤติและปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชน

ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างจะกระทำการใดที่ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้รับผลร้ายในทางใด ๆ เพราะเหตุที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยสุจริต และชอบด้วยจริยธรรมสื่อมวลชนมิได้

มาตรา ๗๗ การกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือการแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือจริยธรรมสื่อมวลชน

ส่วนที่ ๙

มาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๗๘ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนถูกละเมิดเสรีภาพตามมาตรา ๗๖ หรือได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๗๗ และประสงค์จะได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการเยียวยา ให้ร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกละเมิด หรือได้รับความเดือดร้อน แล้วแต่กรณี

การพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

มาตรา ๗๙ ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๗๘ คณะกรรมการสภาวิชาชีพจะพิจารณา วินิจฉัยเองหรือจะตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย เรื่องร้องเรียนดังกล่าวแทน คณะกรรมการสภาวิชาชีพก็ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งจะแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นกรรมการก็ได้ แต่อย่างน้อย ต้องประกอบด้วยกรรมการซึ่งสรรหาจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคน

มาตรา ๘๐ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งต้องไม่เกินสามสิบวัน และให้บันทึก เหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย

มาตรา ๘๑ ในระหว่างที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพยังมีได้วินิจฉัยเรื่องร้องเรียน คณะกรรมการ สภาวิชาชีพจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร้องเรียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามที่เห็นสมควรก็ได้ ในกรณีที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพให้ความช่วยเหลือโดยไม่ใช่เป็นการให้กู้ยืม คณะกรรมการสภาวิชาชีพ จะกำหนดเงื่อนไขให้ใช้คืนในภายหลังเมื่อผู้ร้องเรียนได้รับการชดใช้ค่าทดแทนหรือค่าเสียหายจาก ผู้กระทำละเมิดแล้ว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดด้วยก็ได้

ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าผู้ร้องเรียนจงใจแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จ เพื่อให้ คณะกรรมการสภาวิชาชีพเชื่อว่าได้รับความเดือดร้อน เป็นเหตุให้ได้รับความช่วยเหลือตามวรรคหนึ่งให้ คณะกรรมการสภาวิชาชีพมีอำนาจเรียกให้ผู้ร้องเรียนใช้คืนพร้อมดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละจุดห้าต่อปี

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพวินิจฉัยว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๗๖ หรือมาตรา ๗๗ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพมีคำวินิจฉัยให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่ง หรือชดใช้ความเสียหาย หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น และแจ้งให้ผู้กระทำการ ฝ่าฝืน หน่วยงานที่กระทำการฝ่าฝืน หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานดังกล่าว หรือนายจ้าง แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพ

ผู้ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพ มีสิทธิฟ้องคดี ต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๘๓ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๗๖ หรือ มาตรา ๗๗ และการดำเนินการกับเรื่องดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ หรือส่งเสริม มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน คณะกรรมการสภาวิชาชีพอาจดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง

เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ เจ้าของกิจการสื่อมวลชน หรือบุคคลอื่นใด เพื่อให้แก้ไขหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามควรแก่กรณีได้

ส่วนที่ ๑๐

มาตรการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๘๔ ผู้ใดได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน อันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน และประสงค์จะได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการเยียวยา ให้ร้องเรียนตามบทบัญญัติในมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๗ และ มาตรา ๑๘ แล้วแต่กรณี

ผู้ร้องเรียนผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพ ไม่ตัดสิทธิคู่กรณีในการใช้สิทธิทางศาล

มาตรา ๘๕ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพ มีอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) ตักเตือน หรือตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษร
- (๒) มีคำสั่งให้เยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบ
- (๓) เผยแพร่คำวินิจฉัยต่อสาธารณะผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนต่างๆ
- (๔) เพิกถอนสมาชิกสภาพ

มาตรา ๘๖ การเผยแพร่ผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๔๕ (๔) ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องบุคคลใดหรือคณะกรรมการใด ๆ ทั้งในทางแพ่งและทางอาญามีได้

มาตรา ๘๗ เรื่องร้องเรียน ที่ผู้ถูกร้องเรียนไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน หรือสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องเรียนนั้น โดยพิจารณาตามมาตรฐานกลางที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนดตามมาตรา ๕๗ และให้นำความในมาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๘๘ ถ้าการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนกระทำไปตามคำสั่งของเจ้าของกิจการสื่อมวลชนหรือผู้บังคับบัญชา ให้ถือว่าเจ้าของกิจการสื่อมวลชนที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนปฏิบัติงานอยู่ หรือผู้บังคับบัญชาของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนผู้นั้น กระทำการฝ่าฝืน และต้องร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

ส่วนที่ ๑๑
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๘๙ ในกรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่ได้รับโทษตามมาตรา ๘๕ (๑) (๒) (๓) แต่ไม่ปฏิบัติตาม ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ มีอำนาจปรับทางปกครอง ดังนี้

(๑) ฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพเป็นครั้งแรก ให้ลงโทษปรับทางปกครองชั้น ๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

(๒) ฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพเป็นครั้งที่สอง ให้ลงโทษปรับทางปกครองชั้น ๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๓) ฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสภาวิชาชีพในกรณีร้ายแรง ให้ลงโทษปรับทางปกครองชั้น ๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท และเพิกถอนสมาชิกภาพ

มาตรา ๙๐ ในกรณีที่ถูกลงโทษตามมาตรา ๘๙ แต่ไม่ยอมชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนถูกต้องให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๑ ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยไม่ดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ตามมาตรา ๓๐ (๑) จากสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๒ องค์กรสื่อมวลชนใด ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘ หรือ รับบุคคลซึ่งไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัตินี้เข้าปฏิบัติงานเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในองค์กรสื่อมวลชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๓ ในวาระเริ่มต้นเมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้มี “คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” ประกอบไปด้วย

(๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
(๒) ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
(๓) เลขาธิการ กสทช.	กรรมการ
(๔) ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	กรรมการ
(๕) ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย	กรรมการ
(๖) นายกสมาพันธ์สมาคมวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	กรรมการ
(๗) นายกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์	กรรมการ
(๘) ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	กรรมการ
(๙) ประธานมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค	กรรมการ
(๑๐) ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย	กรรมการ
(๑๑) นายกสมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย	กรรมการ
(๑๒) ประธานสภาวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาคแห่งชาติ	กรรมการ
(๑๓) ผู้แทนสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๙๔ ให้คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพแห่งชาติและเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบองค์กรสื่อมวลชน ตามมาตรา ๖ และองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๓
- (๒) ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มตามมาตรา ๑๓
- (๓) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่องค์กรสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพ เพื่อการจัดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ดำเนินการเพื่อให้เกิดและจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

ตามมาตรา ๔๐

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่หรือการดำเนินการของ คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

ให้คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ มีอำนาจแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

มาตรา ๙๕ ให้คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จัดทำหลักเกณฑ์ต่าง ๆ โดยออกเป็นประกาศดังนี้

- (๑) การกำหนดการแบ่งกลุ่มสื่อมวลชนที่มีความจำเป็นต้องกำกับดูแล
- (๒) การกำหนดขั้นตอน และวิธีการจัดแจ้งตามมาตรา ๗ และมาตรา ๑๔
- (๓) จัดทำข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามอำนาจหน้าที่

ทั้งนี้ ตำแหน่งพนักงานและลูกจ้างของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จะมีจำนวนเท่าใดและเป็นตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด ให้เป็นไปตามที่หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติกำหนด โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่า ความไม่ซ้ำซ้อนและประหยัดเป็นหลัก

มาตรา ๙๖ ให้คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดไม่เกินสองปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้

ในวาระเริ่มแรกของการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ยกเว้นบุคคลตาม (๑) และ (๒) ของมาตรา ๙๓ จะดำรงตำแหน่งใดๆ ในสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมิได้ จนกว่าจะพ้นกำหนดสองปี นับแต่วันที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๙๗ ให้สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จัดสรรเงินของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ให้แก่คณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้เพียงพอเพื่อใช้จ่ายตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยให้จัดทำเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ให้ประธานกรรมการ คณะกรรมการ อนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมหรือประโยชน์ตอบแทนอื่น ทั้งนี้ ตามระเบียบ หลักเกณฑ์ที่สำนักงาน กสทช. กำหนด

ให้โอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน ของคณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ไปเป็นของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

ให้พนักงานและลูกจ้างของคณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพนักงานและลูกจ้างของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ กับให้ถือว่าเวลาทำงานของบุคคลดังกล่าวเป็นเวลาทำงานในสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ทั้งนี้ ให้ดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือนค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าที่ได้รับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จัดสรรเงินของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ ให้แก่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติให้เพียงพอเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจหรือวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ในกำหนดเวลาห้าปีแรก นับแต่วันที่มิสกาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติโดยให้จัดทำเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี

วิธีการงบประมาณการเบิกจ่ายของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ตามวรรคหนึ่งจะต้องใช้เพื่อการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเท่านั้น จะนำไปอุดหนุนหรือจัดสรรให้หน่วยงาน หรือองค์กรอื่นไม่ได้

มาตรา ๙๙ ให้บุคคลซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน อยู่ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต่อไปได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไปดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต่อสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ภายในสองปีนับแต่วันที่มิสกาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๑๐๐ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการในการดำเนินการตามบทเฉพาะกาลนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ร่าง

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดให้เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ไปดำเนินการจัดแจ้งเป็นองค์กรสื่อมวลชน ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน ภายในกำหนด ๖๐ วัน (เพิ่มเติมวรรคสี่ของมาตรา ๑๑)
๒. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหน้าที่และแนวทางการปฏิบัติของผู้จัดแจ้งหนังสือพิมพ์ ที่ต้องดำเนินการภายหลังจากที่ได้จัดแจ้งการพิมพ์หนังสือพิมพ์และได้รับหนังสือสำคัญแสดงการแจ้งแล้ว
๓. กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจแจ้งยกเลิกและเรียกคืนหนังสือสำคัญแสดงการแจ้ง หากหนังสือพิมพ์ไม่ดำเนินการ หรือดำเนินการแต่ไม่ต่อเนื่องตามที่กฎหมาย กำหนด(เพิ่มมาตรา ๑๑/๑ มาตรา ๑๑/๒ มาตรา ๑๑/๓ มาตรา ๑๑/๔ มาตรา ๑๑/๕) และ มาตรา ๑๑/๖)
๔. กำหนดให้หนังสือพิมพ์ทุกฉบับต้องจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้หอสมุดแห่งชาติ ภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา ๑๑/๖
๕. กำหนดบทลงโทษหนังสือพิมพ์กรณีที่ไม่จัดส่งหนังสือพิมพ์ให้หอสมุดแห่งชาติ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๙)
๖. กำหนดบทลงโทษหนังสือพิมพ์ที่ยื่นจัดแจ้งการพิมพ์แล้วไม่ดำเนินการตามที่ได้ จัดแจ้งไว้ หรือดำเนินการแต่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้จัดแจ้งไว้ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐)
๗. กำหนดหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้รับจัดแจ้งการพิมพ์หนังสือพิมพ์และ เก็บรวบรวมหลักฐานการแจ้งหนังสือพิมพ์ ต้องจัดทำฐานข้อมูลของหนังสือพิมพ์และเผยแพร่ให้ ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง และให้มีอำนาจขอข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ซึ่งได้แจ้งความแก่เจ้า พนักงานการพิมพ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับได้ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูล (เพิ่มเติมวรรคสอง ของมาตรา ๒๘)

๘. กำหนดให้หนังสือพิมพ์ที่ได้ยื่นจดทะเบียนการพิมพ์ ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๑๑ วรรคสี่ แต่ในระหว่างที่หนังสือพิมพ์ดังกล่าวยังไม่มีคุณสมบัติ ตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน (เพิ่มเติมมาตรา ๓๐)

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าปัญหามาตรฐานจริยธรรมทางวิชาชีพสื่อมวลชน เกิดจากผู้ประกอบการวิชาชีพยังขาดความรับผิดชอบ ไม่ตระหนักหรือเห็นความสำคัญของการมี มาตรฐานทางจริยธรรม และขาดความเข้าใจในการกำกับดูแลตนเอง ในขณะที่ด้วยกันสังคมไทย มีความตื่นตัวให้ความสำคัญและเรียกร้องให้สื่อมวลชนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยการใช้เสรีภาพ บนความรับผิดชอบต่อมากขึ้น ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ บัญญัติให้การปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนเป็นวาระสำคัญวาระหนึ่งที่จะต้องมีการศึกษา และเสนอแนะเพื่อให้การปฏิรูปเกิดผลสัมฤทธิ์ อันเป็นที่มาของวาระการปฏิรูปสื่อสารมวลชนที่ ให้ความสำคัญในเรื่องเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบต่อ และการกำกับดูแลสื่อที่มีประสิทธิภาพ และ โดยที่สื่อสิ่งพิมพ์และหนังสือพิมพ์ จัดเป็นสื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพลและเข้าถึงประชาชนอย่าง แพร่หลายมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มี ผลบังคับใช้กับสื่อสิ่งพิมพ์และหนังสือพิมพ์มาเป็นระยะเวลาเกือบ ๑๐ ปี จากการรับฟังความ คิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่า การบังคับใช้และการปฏิบัติตามเกิดปัญหา อุปสรรครวมถึงขาดประสิทธิภาพ หนังสือพิมพ์ ยังมีพฤติกรรมละเมิดและฝ่าฝืนจริยธรรม สื่อมวลชนอยู่อย่างต่อเนื่องทั้งโดยเจตนาหรือโดยละเลยเพิกเฉยไม่ให้ความสำคัญ อีกทั้ง หนังสือพิมพ์ที่ยื่นจดทะเบียนการพิมพ์ไว้แล้วอาจไม่ได้ดำเนินการจริง หรือมีการดำเนินการแต่ไม่เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้จดทะเบียนไว้ และยังไม่มียกย่องปฏิบัติใดกำหนดให้ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่ยื่นจดทะเบียนไว้ต้องรับผิดชอบต่อการยื่นจดทะเบียนแต่ ประการใด นอกจากนี้ยังพบว่า การเข้าถึงข้อมูลของประชาชนเพื่อการตรวจสอบและเรียกร้อง ความรับผิดชอบต่อเมื่อเกิดการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนของหนังสือพิมพ์ยังไม่มี การจัดทำอย่างเป็น ระบบทำให้กลไกเพื่อเฝ้าระวังตรวจสอบสื่อเป็นไปได้ล่าช้าและไม่ทันต่อสถานการณ์ จึงจำเป็นต้อง มีการตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ
จัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่..)

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดแจ้งการพิมพ์

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดแจ้งการ
พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่รับแจ้งและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้ผู้ยื่นจดทะเบียน
แล้ว เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์จะต้องดำเนินการจดทะเบียนออกสื่อมวลชนตามกฎหมายว่าด้วย
การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนภายในกำหนด
ระยะเวลาหกสิบวัน หากเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ไม่ดำเนินการให้ถือว่าการรับจดทะเบียน

ของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอันสิ้นผลไปในทันทีนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งยกเลิกและเรียกคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนไปยังเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์โดยพลัน เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์มีหน้าที่ส่งคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑/๑ มาตรา ๑๑/๒ มาตรา ๑๑/๓ มาตรา ๑๑/๔ มาตรา ๑๑/๕ และมาตรา ๑๑/๖ ของพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๑๑/๑ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่ผู้ยื่นจดทะเบียนแล้ว ผู้ยื่นจดทะเบียนจะต้องดำเนินการตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน โดยผู้ยื่นจดทะเบียนมีหน้าที่ต้องแสดงหลักฐานการตีพิมพ์หรือการออกหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ หากผู้ยื่นจดทะเบียนไม่ดำเนินการหรือดำเนินการแต่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้ถือว่าการรับจดทะเบียนของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอันสิ้นผลไปในทันทีนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งยกเลิกและเรียกคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนไปยังผู้ยื่นจดทะเบียนโดยพลัน ผู้ยื่นจดทะเบียนมีหน้าที่ส่งคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๑/๒ ในกรณีที่ผู้ยื่นจดทะเบียนได้ดำเนินการตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันแล้ว ต่อมาปรากฏว่าผู้ยื่นจดทะเบียนหยุดดำเนินการตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์เกินกว่าหกสิบวัน ผู้ยื่นจดทะเบียนมีหน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ถึงเหตุผลและความจำเป็น รวมถึงกำหนดเวลาที่จะสามารถตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ดังกล่าวได้

มาตรา ๑๑/๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑/๑ และ ๑๑/๒ ผู้ยื่นจดทะเบียนไม่ตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ต่อเนื่องกันเกินกว่ากำหนดระยะเวลาหนึ่งปี ให้ถือว่าการรับจดทะเบียนของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอันสิ้นผลไป และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งยกเลิกและเรียกคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนไปยังผู้ยื่นจดทะเบียนโดยพลัน ผู้ยื่นจดทะเบียนมีหน้าที่ส่งคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๑/๔ เมื่อผู้ยื่นจดทะเบียนดำเนินการการตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์แล้ว ต่อมาพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ยื่นจดทะเบียนดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แจ้ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ยื่นจดทะเบียนทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่พบหากผู้ยื่นจดทะเบียนไม่ดำเนินการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยกเลิกหลักฐานการจดทะเบียนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑/๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหนังสือพิมพ์ดังกล่าว ตามมาตรา ๑๑ และเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง

มาตรา ๑๑/๖ ให้ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ส่งหนังสือพิมพ์ ตามมาตรา ๑๑ จำนวนสองฉบับ ให้หอสมุดแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันเผยแพร่”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๙ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๘ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๑/๖ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๐ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๑๑/๑ มาตรา ๑๑/๔ หรือมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสอง ของมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหนังสือพิมพ์ดังกล่าว ตามมาตรา ๑๑ และเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง และในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูลให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขอข้อมูลตามมาตรา ๑๑ (๑) ถึง (๖) จากหนังสือพิมพ์ตามวรรคแรกได้”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๐ ของพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๓๐ บทบัญญัติตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ไม่มีผลใช้บังคับกับหนังสือพิมพ์ตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แต่ในระหว่างที่หนังสือพิมพ์ดังกล่าวยังไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน”

มาตรา ๙ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ กับร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติ จัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐</p> <hr/> <p style="text-align: center;">ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน</p> <p>พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดแจ้งการพิมพ์ พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำ ได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติดังต่อไปนี้</p>	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติ จัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่..) พ.ศ.</p> <hr/> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิก</p> <p>(๑) พระราชบัญญัติการพิมพ์พุทธศักราช ๒๔๘๔</p> <p>(๒) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕</p> <p>(๓) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่๓) พุทธศักราช ๒๔๘๘</p> <p>(๔) คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ ๕ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙</p> <p>(๕) คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ ๓๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙</p> <p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“พิมพ์” หมายความว่าทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษรรูปรอยตัวเลขแผนผังหรือภาพโดยวิธีการอย่างใด ๆ</p> <p>“สิ่งพิมพ์” หมายความว่าสมุดหนังสือแผ่นกระดาษหรือวัตถุใดๆที่พิมพ์ขึ้นเป็นหลายสำเนา</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิก</p> <p>(๑) พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔</p> <p>(๒) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕</p> <p>(๓) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่๓) พุทธศักราช ๒๔๘๘</p> <p>(๔) คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ ๕ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙</p> <p>(๕) คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ ๓๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙</p> <p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“พิมพ์” หมายความว่าทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษรรูปรอยตัวเลขแผนผังหรือภาพโดยวิธีการอย่างใด ๆ</p> <p>“สิ่งพิมพ์” หมายความว่าสมุดหนังสือแผ่นกระดาษหรือวัตถุใดๆที่พิมพ์ขึ้นเป็นหลายสำเนา</p>	

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>“หนังสือพิมพ์” หมายความว่าสิ่งพิมพ์ซึ่งมีชื่อจำหน่ายเช่นเดียวกันและออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไปมีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตามมีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ตามทั้งนี้ให้หมายความรวมถึงนิตยสารวารสารสิ่งพิมพ์ที่เรียกชื่ออย่างอื่นทำนองเดียวกัน</p> <p>“ผู้พิมพ์” หมายความว่าบุคคลซึ่งจัดการและรับผิดชอบในการพิมพ์</p> <p>“ผู้โฆษณา” หมายความว่าบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการจัดให้สิ่งพิมพ์แพร่หลายด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการขายหรือให้เปล่า</p> <p>“บรรณาธิการ” หมายความว่าบุคคลผู้รับผิดชอบในการจัดทำและควบคุมเนื้อหาข้อความหรือภาพที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รวมทั้งวัสดุหรือเอกสารที่แทรกในหนังสือพิมพ์โดยความเห็นชอบของบรรณาธิการด้วย</p> <p>“เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์” หมายความว่าบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์</p> <p>“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่าผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>“หนังสือพิมพ์” หมายความว่าสิ่งพิมพ์ซึ่งมีชื่อจำหน่ายเช่นเดียวกันและออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไปมีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตามมีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ตามทั้งนี้ให้หมายความรวมถึงนิตยสารวารสารสิ่งพิมพ์ที่เรียกชื่ออย่างอื่นทำนองเดียวกัน</p> <p>“ผู้พิมพ์” หมายความว่าบุคคลซึ่งจัดการและรับผิดชอบในการพิมพ์</p> <p>“ผู้โฆษณา” หมายความว่าบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการจัดให้สิ่งพิมพ์แพร่หลายด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการขายหรือให้เปล่า</p> <p>“บรรณาธิการ” หมายความว่าบุคคลผู้รับผิดชอบในการจัดทำและควบคุมเนื้อหาข้อความหรือภาพที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รวมทั้งวัสดุหรือเอกสารที่แทรกในหนังสือพิมพ์โดยความเห็นชอบของบรรณาธิการด้วย</p> <p>“เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์” หมายความว่าบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์</p> <p>“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่าผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้</p>	

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ดังต่อไปนี้คือ</p> <p>(๑) สิ่งพิมพ์ของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ</p> <p>(๒) บัตรอวยพร ตราสาร แบบพิมพ์ และรายงานซึ่งใช้กันตามปกติในการส่วนตัวการสังคมการเมืองการค้าหรือสิ่งพิมพ์ที่มีอายุการใช้งานสั้นเช่น แผ่นพับหรือแผ่นโฆษณา</p> <p>(๓) สมุดบันทึกสมุดแบบฝึกหัดหรือสมุดภาพพระบายสี</p> <p>(๔) วิทยานิพนธ์เอกสารคำบรรยายหลักสูตรการเรียนการสอนหรือสิ่งพิมพ์อื่นทำนองเดียวกันที่เผยแพร่ในสถานศึกษา</p> <p>มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๑ สิ่งพิมพ์</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา ๗ ผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณาสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์และเผยแพร่ในราชอาณาจักรต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p>	<p>มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ดังต่อไปนี้คือ</p> <p>(๑) สิ่งพิมพ์ของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ</p> <p>(๒) บัตรอวยพร ตราสาร แบบพิมพ์ และรายงานซึ่งใช้กันตามปกติในการส่วนตัวการสังคมการเมืองการค้าหรือสิ่งพิมพ์ที่มีอายุการใช้งานสั้นเช่น แผ่นพับหรือแผ่นโฆษณา</p> <p>(๓) สมุดบันทึกสมุดแบบฝึกหัดหรือสมุดภาพพระบายสี</p> <p>(๔) วิทยานิพนธ์เอกสารคำบรรยายหลักสูตรการเรียนการสอนหรือสิ่งพิมพ์อื่นทำนองเดียวกันที่เผยแพร่ในสถานศึกษา</p> <p>มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๑ สิ่งพิมพ์</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา ๗ ผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณาสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์และเผยแพร่ในราชอาณาจักรต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p>	

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>(๒) มีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร</p> <p>(๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(๔) ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีหรือเป็นความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>ในกรณีนิติบุคคลเป็นผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณากรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลนั้น ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งด้วย</p> <p>มาตรา ๘ ในสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือพิมพ์และพิมพ์ขึ้นในราชอาณาจักรให้แสดงข้อความดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อของผู้พิมพ์และที่ตั้งโรงพิมพ์</p> <p>(๒) ชื่อและที่ตั้งของผู้โฆษณา</p> <p>(๓) เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือที่หอสมุดแห่งชาติได้ออกให้</p> <p>ข้อความตามวรรคหนึ่งให้พิมพ์ไว้ในลักษณะที่เห็นได้ชัดและบรรดาชื่อตาม (๑) และ (๒) มิให้ใช้ชื่อย่อหรือนามแฝง</p> <p>สิ่งพิมพ์ตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงสิ่งพิมพ์ที่บันทึกด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์เพื่อขายหรือให้เปล่าด้วย</p> <p>มาตรา ๙ ให้ผู้พิมพ์ส่งสิ่งพิมพ์ตามมาตรา ๘ จำนวนสองฉบับให้หอสมุดแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันเผยแพร่</p>	<p>(๒) มีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร</p> <p>(๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(๔) ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีหรือเป็นความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>ในกรณีนิติบุคคลเป็นผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณากรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลนั้น ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งด้วย</p> <p>มาตรา ๘ ในสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือพิมพ์และพิมพ์ขึ้นในราชอาณาจักรให้แสดงข้อความดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อของผู้พิมพ์และที่ตั้งโรงพิมพ์</p> <p>(๒) ชื่อและที่ตั้งของผู้โฆษณา</p> <p>(๓) เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือที่หอสมุดแห่งชาติได้ออกให้</p> <p>ข้อความตามวรรคหนึ่งให้พิมพ์ไว้ในลักษณะที่เห็นได้ชัดและบรรดาชื่อตาม (๑) และ (๒) มิให้ใช้ชื่อย่อหรือนามแฝง</p> <p>สิ่งพิมพ์ตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงสิ่งพิมพ์ที่บันทึกด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์เพื่อขายหรือให้เปล่าด้วย</p> <p>มาตรา ๙ ให้ผู้พิมพ์ส่งสิ่งพิมพ์ตามมาตรา ๘ จำนวนสองฉบับให้หอสมุดแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันเผยแพร่</p>	

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๐ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจออกคำสั่งโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาห้ามสั่งเข้าหรือนำเข้าเพื่อเผยแพร่ในราชอาณาจักรซึ่งสิ่งพิมพ์ใดๆที่เป็นการหมิ่นประมาทดูหมิ่นหรือแสดงอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์พระราชินีรัชทายาทหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หรือจะกระทบต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยจะกำหนดเวลาห้ามไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วยก็ได้</p> <p>การออกคำสั่งตามวรรคหนึ่งห้ามมิให้นำข้อความที่มีลักษณะที่เป็นการหมิ่นประมาทดูหมิ่นหรือแสดงอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์พระราชินีรัชทายาทหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หรือข้อความที่กระทบต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนมาแสดงไว้ด้วย</p> <p>สิ่งพิมพ์ที่เป็นการฝ่าฝืนวรรคหนึ่งให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจจับและทำลาย</p>	<p>มาตรา ๑๐ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจออกคำสั่งโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาห้ามสั่งเข้าหรือนำเข้าเพื่อเผยแพร่ในราชอาณาจักรซึ่งสิ่งพิมพ์ใดๆที่เป็นการหมิ่นประมาทดูหมิ่นหรือแสดงอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์พระราชินีรัชทายาทหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หรือจะกระทบต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยจะกำหนดเวลาห้ามไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วยก็ได้</p> <p>การออกคำสั่งตามวรรคหนึ่งห้ามมิให้นำข้อความที่มีลักษณะที่เป็นการหมิ่นประมาทดูหมิ่นหรือแสดงอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์พระราชินีรัชทายาทหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หรือข้อความที่กระทบต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนมาแสดงไว้ด้วย</p> <p>สิ่งพิมพ์ที่เป็นการฝ่าฝืนวรรคหนึ่งให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจจับและทำลาย</p>	

พระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p style="text-align: center;">หมวด ๒ หนังสือพิมพ์</p> <hr/> <p>มาตรา ๑๑ หนังสือพิมพ์ซึ่งพิมพ์ขึ้นภายในราชอาณาจักรต้องจดทะเบียนการพิมพ์ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้ยื่นจดทะเบียนการพิมพ์หนังสือพิมพ์ต้องยื่นแบบการจดทะเบียนการพิมพ์และหลักฐานซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อสัญชาติถิ่นที่อยู่ของผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ แล้วแต่กรณี</p> <p>(๒) ชื่อของหนังสือพิมพ์</p> <p>(๓) วัตถุประสงค์และระยะเวลาออกหนังสือพิมพ์</p> <p>(๔) ภาษาที่หนังสือพิมพ์จะออกใช้</p> <p>(๕) ชื่อและที่ตั้งโรงพิมพ์หรือสถานที่พิมพ์</p> <p>(๖) ชื่อและที่ตั้งสำนักงานของหนังสือพิมพ์</p> <p>เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแบบการจดทะเบียนการพิมพ์และหลักฐานตามวรรคสองแล้วให้รับจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้ผู้ยื่นจดทะเบียนโดยไม่ชักช้าเว้นแต่ผู้ยื่นจดทะเบียนยังดำเนินการไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนตาม มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำให้ผู้ยื่นจดทะเบียนดำเนินการให้ถูกต้องและครบถ้วนทุกเรื่องในคราวเดียวกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแบบการจดทะเบียนการพิมพ์และหลักฐานการจดทะเบียนเมื่อได้ดำเนินการถูกต้องและครบถ้วนให้รับจด</p>	<p style="text-align: center;">หมวด ๒ หนังสือพิมพ์</p> <hr/> <p>มาตรา ๑๑ หนังสือพิมพ์ซึ่งพิมพ์ขึ้นภายในราชอาณาจักรต้องจดทะเบียนการพิมพ์ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้ยื่นจดทะเบียนการพิมพ์หนังสือพิมพ์ต้องยื่นแบบการจดทะเบียนการพิมพ์และหลักฐานซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อสัญชาติถิ่นที่อยู่ของผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ แล้วแต่กรณี</p> <p>(๒) ชื่อของหนังสือพิมพ์</p> <p>(๓) วัตถุประสงค์และระยะเวลาออกหนังสือพิมพ์</p> <p>(๔) ภาษาที่หนังสือพิมพ์จะออกใช้</p> <p>(๕) ชื่อและที่ตั้งโรงพิมพ์หรือสถานที่พิมพ์</p> <p>(๖) ชื่อและที่ตั้งสำนักงานของหนังสือพิมพ์</p> <p>เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแบบการจดทะเบียนการพิมพ์และหลักฐานตามวรรคสองแล้วให้รับจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่ ผู้ยื่นจดทะเบียนโดยไม่ชักช้าเว้นแต่ผู้ยื่นจดทะเบียนยังดำเนินการไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนตาม มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำให้ผู้ยื่นจดทะเบียนดำเนินการให้ถูกต้องและครบถ้วนทุกเรื่องในคราวเดียวกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแบบการจดทะเบียนการพิมพ์และหลักฐานการจด</p>	<p>มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐</p> <p>เพื่อให้ร่างพ.ร.บ. จดแจ้งการพิมพ์ฯ มีเนื้อหาหลักการที่ชัดเจน สอดคล้องเชื่อมโยงกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน ภายหลังจากยื่นจดทะเบียนการพิมพ์หนังสือพิมพ์ตาม พ.ร.บ. จดแจ้งการพิมพ์ฯ แล้ว เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ จะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรสื่อตาม พ.ร.บ. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพฯ กับสภาวิชาชีพให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวให้คำขอสิ้นผลไปและให้ผู้ขอขึ้นทะเบียน ดำเนินการยื่นเอกสารใหม่อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ดำเนินการต่อไปได้ และ</p>

พระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>แจ้งพร้อมออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่ผู้แจ้งโดยพลัน</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นจดทะเบียนการค้าการเปลี่ยนรายการหลักฐานการจดทะเบียนการค้าการยกเลิกหลักฐานการจดทะเบียนการค้าการกำหนดแบบการจดทะเบียนการค้าและอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนการค้าให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>แจ้งเมื่อได้ดำเนินการถูกต้องและครบถ้วนให้รับจดทะเบียนพร้อมออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่ผู้แจ้งโดยพลัน</p> <p><u>เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่รับแจ้งและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่ผู้ยื่นจดทะเบียนแล้ว เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์จะต้องดำเนินการจดทะเบียนองค์กรสื่อมวลชนตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน หากเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ไม่ดำเนินการให้ถือว่ากรับจดทะเบียนของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอันสิ้นสุดไปในทันทีนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งยกเลิกและเรียกคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนไปยังเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์โดยพลัน เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์มีหน้าที่ส่งคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่</u></p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นจดทะเบียนการค้าการเปลี่ยนรายการหลักฐานการจดทะเบียนการค้าการยกเลิกหลักฐานการจดทะเบียนการค้าการกำหนดแบบการจดทะเบียนการค้าและอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนการค้าให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนที่จะมุ่งเน้นมาตรฐานในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนและกลไกการกำกับดูแลกันเองให้มีประสิทธิภาพ</p>

พระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
	<p><u>มาตรา ๑๑/๑</u> เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่ผู้ยื่นจดทะเบียนแล้ว ผู้ยื่นจดทะเบียนจะต้องดำเนินการตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน โดยผู้ยื่นจดทะเบียนมีหน้าที่ต้องแสดงหลักฐานการตีพิมพ์หรือการออกหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ หากผู้ยื่นจดทะเบียนไม่ดำเนินการหรือดำเนินการแต่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ให้ถือว่ากรรับจดทะเบียนของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอันสิ้นสุดไปในทันทีนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งยกเลิกและเรียกคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนไปยังผู้ยื่นจดทะเบียนโดยพลัน ผู้ยื่นจดทะเบียนมีหน้าที่ส่งคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p><u>มาตรา ๑๑/๒</u> ในกรณีที่ผู้ยื่นจดทะเบียนได้ดำเนินการตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันแล้ว ต่อมาปรากฏว่าผู้ยื่นจดทะเบียนหยุดดำเนินการตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์เกินกว่าหกสิบวัน ผู้ยื่นจดทะเบียนมีหน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ถึงเหตุผลและความจำเป็น รวมถึงกำหนดเวลาที่จะสามารถตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ดังกล่าวได้</p>	<p><u>มาตรา ๔</u> ให้เพิ่มมาตรา ๑๑/๑ มาตรา ๑๑/๒ มาตรา ๑๑/๓ มาตรา ๑๑/๔ มาตรา ๑๑/๕ และมาตรา ๑๑/๖ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า พ.ศ. ๒๕๕๐</p> <p>สืบเนื่องจากบทบัญญัติเดิมกำหนดบทบาทให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้มีการจดทะเบียนเพื่อเก็บรวบรวมเป็นข้อมูล อีกทั้งยังเป็นไปตามหลักการที่รัฐในระบอบประชาธิปไตยต้องให้ความสำคัญและเคารพต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนและสื่อมวลชน แต่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการให้ข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับนี้ว่า เมื่อบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้มีการบังคับใช้มาระยะเวลาหนึ่ง พบว่า มีผู้แสวงหาประโยชน์จากขั้นตอนและวิธีการจดทะเบียนใช้ เป็นเครื่องมือในการกีดกันไม่ให้บุคคลอื่นจดทะเบียนการค้าได้ง่ายส่งผล</p>

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
	<p><u>มาตรา ๑๑/๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑/๑ และ ๑๑/๒ ผู้ยื่นจดแจ้งไม่ตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์ต่อเนื่องกันเกินกว่ากำหนดระยะเวลาหนึ่งปี ให้ถือว่าการรับจดแจ้งของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอันสิ้นผลไป และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งยกเลิกและเรียกคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดแจ้งไปยังผู้ยื่นจดแจ้งโดยพลัน ผู้ยื่นจดแจ้งมีหน้าที่ส่งคืนหนังสือสำคัญแสดงการจดแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่</u></p> <p><u>มาตรา ๑๑/๔ เมื่อผู้ยื่นจดแจ้งดำเนินการการตีพิมพ์หรือออกหนังสือพิมพ์แล้วต่อมาพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ยื่นจดแจ้งดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ยื่นจดแจ้งทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่พบ หากผู้ยื่นจดแจ้งไม่ดำเนินการให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยกเลิกหลักฐานการจดแจ้งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</u></p> <p><u>มาตรา ๑๑/๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวตามมาตรา ๑๑ และเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง</u></p> <p><u>มาตรา ๑๑/๖ ให้ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ส่งหนังสือพิมพ์ ตามมาตรา ๑๑ จำนวนสองฉบับ ให้หอสมุดแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันเผยแพร่</u></p>	<p>เป็นการกีดกันผู้ประกอบการรายใหม่หรือผู้ประกอบการที่มีเจตนาในการประกอบสัมมาชีพอย่างแท้จริง</p> <p>จากการรับฟังความคิดเห็น พบว่า เมื่อจดแจ้งแล้วไม่ดำเนินการต่อเนื่อง (เช่น หนังสือพิมพ์รายสะดวก) และต้องการนำชื่อที่จดแจ้งไปขอรับการสนับสนุนหรือใช้เป็นเครื่องมือในการหารายได้เพื่อผลประโยชน์หรือวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>จากการรับฟังความคิดเห็นของผู้ประกอบการและพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า มีผู้จดแจ้งส่วนหนึ่งไม่ประกอบการตีพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ที่จดแจ้งไว้ กล่าวคือ แจ้งการใช้ชื่อหนังสือพิมพ์เพื่อสื่อถึงความหมายอย่างหนึ่ง แต่นำชื่อนั้นไปใช้ในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิด และยากต่อการกำกับดูแลด้านเนื้อหา</p> <p>เพื่อสนับสนุนให้รัฐต้องจัดสรร</p>

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
		<p>งบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ในลักษณะเดียวกันกับนายทะเบียนของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูลของสื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการใช้และรักษาสีทธิ รวมทั้งระงับข้อพิพาทหรือการละเมิดได้อย่างรวดเร็ว อันจะนำมาซึ่งการกำกับดูแลสื่อสิ่งพิมพ์ หรือหนังสือพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>เพื่อให้ผู้จัดแจ้งการพิมพ์จัดส่งหนังสือพิมพ์ที่ได้มีการยื่นจดแจ้งการพิมพ์ให้หอสมุดแห่งชาติ เพื่อรวบรวม จัดเก็บและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ไว้เพื่อเป็นหลักฐานทางทะเบียน</p>

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๒ ในหนังสือพิมพ์ให้แสดงข้อความดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อของผู้พิมพ์และที่ตั้งโรงพิมพ์</p> <p>(๒) ชื่อและที่ตั้งของผู้โฆษณา</p> <p>(๓) ชื่อของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์</p> <p>(๔) ชื่อและที่ตั้งของเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์</p> <p>ข้อความตามวรรคหนึ่งให้พิมพ์ไว้ในลักษณะที่เห็นได้ชัดและบรรดาชื่อตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้ชื่อย่อหรือนามแฝง</p> <p>มาตรา ๑๓ ชื่อของหนังสือพิมพ์ต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธยพระนามาภิไธยพระปรมาภิไธยย่อพระนามาภิไธยย่อหรือนามพระราชวงศ์</p> <p>(๒) ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับราชทินนามเว้นแต่ราชทินนามของตนของบุพการีหรือของผู้สืบสันดาน</p> <p>(๓) ไม่ซ้ำกับชื่อหนังสือพิมพ์ที่ได้รับจดทะเบียนไว้แล้ว</p> <p>(๔) ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย</p> <p>มาตรา ๑๔ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้</p> <p>(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(๒) มีสัญชาติไทยหรือสัญชาติแห่งประเทศซึ่งมีสนธิสัญญากับประเทศไทย</p>	<p>มาตรา ๑๒ ในหนังสือพิมพ์ให้แสดงข้อความดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อของผู้พิมพ์และที่ตั้งโรงพิมพ์</p> <p>(๒) ชื่อและที่ตั้งของผู้โฆษณา</p> <p>(๓) ชื่อของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์</p> <p>(๔) ชื่อและที่ตั้งของเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์</p> <p>ข้อความตามวรรคหนึ่งให้พิมพ์ไว้ในลักษณะที่เห็นได้ชัดและบรรดาชื่อตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้ชื่อย่อหรือนามแฝง</p> <p>มาตรา ๑๓ ชื่อของหนังสือพิมพ์ต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธยพระนามาภิไธยพระปรมาภิไธยย่อพระนามาภิไธยย่อหรือนามพระราชวงศ์</p> <p>(๒) ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับราชทินนามเว้นแต่ราชทินนามของตนของบุพการีหรือของผู้สืบสันดาน</p> <p>(๓) ไม่ซ้ำกับชื่อหนังสือพิมพ์ที่ได้รับจดทะเบียนไว้แล้ว</p> <p>(๔) ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย</p> <p>มาตรา ๑๔ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้</p> <p>(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(๒) มีสัญชาติไทยหรือสัญชาติแห่งประเทศซึ่งมีสนธิสัญญากับประเทศไทย</p>	

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>(๓) มีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร</p> <p>(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(๕) ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีหรือเป็นความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>ผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยผู้ใดประสงค์จะเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องได้รับอนุญาตตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา ๑๕ เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่เป็นบุคคลธรรมดาผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(๒) มีสัญชาติไทย</p> <p>(๓) มีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร</p> <p>(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(๕) ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีหรือเป็นความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p>	<p>(๓) มีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร</p> <p>(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(๕) ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีหรือเป็นความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>ผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยผู้ใดประสงค์จะเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องได้รับอนุญาตตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา ๑๕ เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่เป็นบุคคลธรรมดาผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(๒) มีสัญชาติไทย</p> <p>(๓) มีถิ่นที่อยู่ประจำในราชอาณาจักร</p> <p>(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</p> <p>(๕) ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีหรือเป็นความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p>	

พระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๖ เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่เป็นนิติบุคคลต้องมีบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ๗๐ของหุ้นทั้งหมดและต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเป็นผู้มีสัญชาติไทยด้วย</p> <p>ห้ามมิให้บุคคลใดถือหุ้นแทนบุคคลซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยในนิติบุคคลที่เป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ตามวรรคหนึ่ง</p> <p>เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่เป็นนิติบุคคลมีบุคคลสัญชาติไทยถือหุ้นหรือมีกรรมการเป็นผู้มีสัญชาติไทยน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดในวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพิกถอนการจดทะเบียนครั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา ๑๗ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดเปลี่ยนแปลงรายการอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๑ วรรคสองต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการเปลี่ยนแปลงรายการในหลักฐานการจดทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงรายการดังกล่าว</p> <p>มาตรา ๑๘ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดเลิกเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงรายการในหลักฐานการจดทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกเป็นผู้พิมพ์ผู้</p>	<p>มาตรา ๑๖ เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่เป็นนิติบุคคลต้องมีบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ๗๐ของหุ้นทั้งหมดและต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเป็นผู้มีสัญชาติไทยด้วย</p> <p>ห้ามมิให้บุคคลใดถือหุ้นแทนบุคคลซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยในนิติบุคคลที่เป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ตามวรรคหนึ่ง</p> <p>เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่เป็นนิติบุคคลมีบุคคลสัญชาติไทยถือหุ้นหรือมีกรรมการเป็นผู้มีสัญชาติไทยน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดในวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพิกถอนการจดทะเบียนครั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา ๑๗ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดเปลี่ยนแปลงรายการอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๑ วรรคสองต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการเปลี่ยนแปลงรายการในหลักฐานการจดทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงรายการดังกล่าว</p> <p>มาตรา ๑๘ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดเลิกเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อยกเลิกหรือ</p>	

พระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๓ บทกำหนดโทษ</p> <hr/> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๑ โทษทางปกครอง</p> <hr/> <p>มาตรา ๑๙ ผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณาผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท</p>	<p>เปลี่ยนแปลงรายการในหลักฐานการจดทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๓ บทกำหนดโทษ</p> <hr/> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๑ โทษทางปกครอง</p> <hr/> <p><u>มาตรา ๑๙ ผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณาผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๑/๖ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท</u></p>	<p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“ มาตรา ๑๙ ผู้พิมพ์หรือผู้โฆษณาผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๑/๖ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ”</p> <p>เพื่อกำหนดมาตรการบทลงโทษหนังสือพิมพ์ที่ไม่ดำเนินการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้หอสมุดแห่งชาติ เพื่อ</p>

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๒๐ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท</p> <p>มาตรา ๒๑ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองหมื่นบาท</p>	<p><u>“มาตรา ๒๐ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑/๑ มาตรา ๑๑/๔ หรือมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”</u></p> <p>มาตรา ๒๑ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองหมื่นบาท</p>	<p>รวบรวม จัดเก็บ และจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์เพื่อเป็นหลักฐานทางทะเบียน</p> <p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๐ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑/๑ มาตรา ๑๑/๔ หรือมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”</p> <p>เพื่อให้ผู้แจ้งที่ไม่มีเจตนาในการประกอบกิจการที่แท้จริงต้องได้รับโทษทางปกครองด้วย</p>

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๒๒ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสามหมื่นบาท</p> <p>มาตรา ๒๓ ถ้าการกระทำผิดซึ่งมีโทษปรับทางปกครองเป็นความผิดต่อเนื่องและพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งลงโทษปรับทางปกครองสำหรับความผิดนั้นผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับรายวันอีกนับแต่วันที่มิคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองดังกล่าวตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้องในอัตราดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กรณีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๐ ให้ปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาท</p> <p>(๒) กรณีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๒๑ ให้ปรับอีกวันละไม่เกินสองพันบาท</p> <p>(๓) กรณีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๒๒ ให้ปรับวันละไม่เกินสามพันบาท</p> <p>มาตรา ๒๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองแก่ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของสิ่งพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด</p>	<p>มาตรา ๒๒ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสามหมื่นบาท</p> <p>มาตรา ๒๓ ถ้าการกระทำผิดซึ่งมีโทษปรับทางปกครองเป็นความผิดต่อเนื่องและพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งลงโทษปรับทางปกครองสำหรับความผิดนั้นผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับรายวันอีกนับแต่วันที่มิคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองดังกล่าวตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้องในอัตราดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กรณีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๐ ให้ปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาท</p> <p>(๒) กรณีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๒๑ ให้ปรับอีกวันละไม่เกินสองพันบาท</p> <p>(๓) กรณีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๒๒ ให้ปรับวันละไม่เกินสามพันบาท</p> <p>มาตรา ๒๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองแก่ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการหรือเจ้าของสิ่งพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด</p>	

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๒ โทษอาญา</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา ๒๕ ผู้ใดออกหนังสือพิมพ์โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ยังมิได้รับจดแจ้งตามมาตรา ๑๑ หรือรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของการเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์แล้วได้เป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์โดยฝ่าฝืนมาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา ๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ วรรคสองมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งให้เลิกการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนหรือสั่งให้เลิกการร่วมประกอบธุรกิจหรือสั่งให้เลิกการถือหุ้นหรือการเป็นหุ้นส่วนแล้วแต่กรณี หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลต้องระวางโทษปรับวันละห้าหมื่นบาทถึงสองแสนห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่</p>	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๒ โทษอาญา</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา ๒๕ ผู้ใดออกหนังสือพิมพ์โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ยังมิได้รับจดแจ้งตามมาตรา ๑๑ หรือรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของการเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์แล้วได้เป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์โดยฝ่าฝืนมาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา ๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ วรรคสองมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งให้เลิกการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนหรือสั่งให้เลิกการร่วมประกอบธุรกิจหรือสั่งให้เลิกการถือหุ้นหรือการเป็นหุ้นส่วนแล้วแต่กรณีหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลต้องระวางโทษปรับวันละห้าหมื่นบาทถึงสองแสนห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่</p>	

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๐ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p style="text-align: center;"><u>บทเฉพาะกาล</u></p> <p>มาตรา ๒๘ หนังสือพิมพ์ซึ่งได้แจ้งความแก่เจ้าพนักงานการพิมพ์ตาม พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ บังคับให้ถือว่าหนังสือพิมพ์ดังกล่าวเป็นหนังสือพิมพ์ที่ได้จัดแจ้งการพิมพ์ตาม บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้แล้ว</p>	<p>มาตรา ๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๐ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับ ไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p style="text-align: center;"><u>บทเฉพาะกาล</u></p> <p>มาตรา ๒๘ หนังสือพิมพ์ซึ่งได้แจ้งความแก่เจ้าพนักงานการ พิมพ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ อยู่ก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ถือว่าหนังสือพิมพ์ดังกล่าวเป็น หนังสือพิมพ์ที่ได้จัดแจ้งการพิมพ์ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ แล้ว</p> <p style="text-align: center;"><u>ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของ หนังสือพิมพ์ดังกล่าวตามมาตรา ๑๑ และเผยแพร่ให้ประชาชนได้ ทราบอย่างทั่วถึง และในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำ ฐานข้อมูลให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขอข้อมูลตามมาตรา ๑๑ (๑) ถึง (๖) จากหนังสือพิมพ์ตามวรรคแรกได้</u></p>	<p>มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรค สอง ของมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติ จัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐</p> <p style="text-align: center;">“ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลของหนังสือพิมพ์ ดังกล่าวตามมาตรา ๑๑ และเผยแพร่ให้ ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึงและในกรณี จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำ ฐานข้อมูลให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ขอข้อมูลตามมาตรา ๑๑ (๑) ถึง (๖) จาก หนังสือพิมพ์ตามวรรคแรกได้”</p> <p style="text-align: center;">เพื่อกำหนดหน้าที่ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้รับจัดแจ้งการพิมพ์ หนังสือพิมพ์และเก็บรวบรวมหลักฐานการ</p>

พระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๒๙ ผู้ใดเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการค้า พุทธศักราช ๒๔๘๔ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ถือว่าเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่ได้มีการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว</p>	<p>มาตรา ๒๙ ผู้ใดเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการค้า พุทธศักราช ๒๔๘๔ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ถือว่าเป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาบรรณาธิการหรือเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่ได้มีการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว</p> <p>มาตรา ๓๐ บทบัญญัติตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ไม่มีผลใช้บังคับกับหนังสือพิมพ์ตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งแต่ในระหว่างที่หนังสือพิมพ์ดังกล่าวยังไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน</p>	<p>จดทะเบียนหนังสือพิมพ์ต้องจัดทำฐานข้อมูลของหนังสือพิมพ์และเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง และให้มีอำนาจขอข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ซึ่งได้แจ้งความแก่เจ้าพนักงานการค้าตามพระราชบัญญัติการค้า พุทธศักราช ๒๔๘๔ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับได้ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูล</p> <p>มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๐ ของพระราชบัญญัติจดทะเบียนการค้า พ.ศ. ๒๕๕๐</p> <p>“ มาตรา ๓๐ บทบัญญัติตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ไม่มีผลใช้บังคับกับหนังสือพิมพ์ตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แต่</p>

พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ประเด็นหลักการที่แก้ไขเพิ่มเติม/ เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติม
		<p>ในระหว่างที่หนังสือพิมพ์ดังกล่าวยังไม่มีคุณสมบัติ ตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน”</p> <p>เพื่อกำหนดให้หนังสือพิมพ์ที่ได้ยื่นจัดแจ้งการพิมพ์ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๑๑ วรรคสี่ แต่ในระหว่างที่หนังสือพิมพ์ดังกล่าวยังไม่มีคุณสมบัติ ตาม มาตรา ๑๑ วรรคสี่ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน</p> <p>มาตรา ๙ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p>

ภาคผนวก ก

ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม
และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม
และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

เหตุผล

โดยที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช มาตรา ๔๙ บัญญัติให้พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ที่ดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสื่อมวลชนอื่นมีเสรีภาพในการเสนอข้อมูลข่าวสารและแสดงความคิดเห็น โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐหรือเจ้าของกิจการนั้นแต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชน ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ ประกอบกับปัจจุบันการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมและสามารถส่งผลกระทบต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวาง ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อมวลชน และมีมาตรการที่เป็นธรรมในการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน รวมถึงมีองค์การที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สื่อมวลชน” หมายความว่า สื่อหรือช่องทางที่ใช้ในการสื่อสาร ภาพ เสียง ข้อความ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อออนไลน์หรือในรูปอื่นใดที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป

“ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพเป็นปกติธุระในการสร้างสรรค์หรือกำกับดูแลเนื้อหาหรือดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน

“จริยธรรมสื่อมวลชน” หมายความว่า การประพฤติปฏิบัติทางวิชาชีพสื่อมวลชนที่สังคมยอมรับตามที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติกำหนดสำหรับผู้เป็นสมาชิก หรือตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒)

“องค์กรสื่อมวลชน” หมายความว่า ผู้ประกอบกิจการสื่อมวลชนที่ได้จัดแจ้งหรือได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยกฏการนั้นและรวมถึงผู้บริหารสื่อมวลชนนั้นด้วย

“องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า คณะบุคคล สมาคม สมาพันธ์ หรือเรียกชื่ออื่นใด ไม่ว่าจะเป็นิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรสื่อมวลชนในแต่ละแขนงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“มาตรฐานกลาง” หมายความว่า มาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้

“ไ้รับรองสมาชิก” หมายความว่า ไ้รับรองซึ่งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติออกให้แก่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกตามพระราชบัญญัตินี้

“บัตรประจำตัวผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า บัตรประจำตัวซึ่งองค์กรสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกออกให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรสื่อมวลชนนั้น

“วิทยุกระจายเสียง” หมายความว่า การส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับฟังการให้บริการนั้น ๆ ได้ โดยการส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณ ตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถให้เข้าใจได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน

“วิทยุโทรทัศน์” หมายความว่า การส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมและฟังการให้บริการนั้น ๆ ได้ โดยการส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณ ตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถให้เข้าใจได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“คณะกรรมการสรรหา” หมายความว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“กรรมการสรรหา” หมายความว่า กรรมการสรรหากรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๕ ให้มีสภาขึ้นสภาหนึ่งเรียกว่า “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นหน่วยงานของรัฐ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ

มาตรา ๖ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริม สนับสนุนและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๒) ส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานกลาง
- (๓) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๔) ส่งเสริมสวัสดิภาพและสวัสดิการของสื่อมวลชน
- (๕) ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อมวลชนและองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนในระดับชาติ จังหวัด หรือภูมิภาค
- (๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อมวลชนและการรู้เท่าทันสื่อมวลชน
- (๗) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของสื่อมวลชนให้มีบทบาทในการสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้
- (๘) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน และมาตรการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๙) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๗ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทะเบียนสมาชิก ออกและเพิกถอนใบรับรองสมาชิกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติและอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติอาจมีรายได้และทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม
- (๒) ค่าจดทะเบียนและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เงินตามมาตรา ๙

(๔) รายได้และผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการและสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(๕) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

มาตรา ๙ ในทุกปีงบประมาณ ให้กระทรวงการคลังจัดสรรเงินที่องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยจัดเก็บตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนที่จะต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามมาตรา ๑๒ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเพื่อเป็นรายได้ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติในอัตราร้อยละห้าของจำนวนเงินที่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินแต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าสิบล้านบาท ทั้งนี้ ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรซึ่งเป็นผู้เรียกเก็บเงินดังกล่าวตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ดำเนินการนำส่งให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

เพื่อให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ตามวรรคหนึ่งมีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดสรรเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะให้แก่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติไม่น้อยกว่าร้อยละ.....ของรายรับของเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๑๐ รายได้ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามมาตรา ๘ ให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเท่านั้น

มาตรา ๑๑ ในกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ประธานกรรมการเป็นผู้แทนของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อการนี้ ประธานกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการ เลขานุการ หรือพนักงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒ ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีเลขาธิการคนหนึ่ง โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมรับผิดชอบในการบริหารงานธุรการทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๒) เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๓) รับผิดชอบในการดูแลรักษาทะเบียนสมาชิก

(๔) เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยเลขาธิการในกิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการตามที่เลขาธิการมอบหมาย และเป็นผู้ทำการแทนเมื่อเลขาธิการไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

การปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการและรองเลขาธิการต้องรับผิดชอบต่อประธานกรรมการและคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา วาระการดำรงตำแหน่ง ประโยชน์ตอบแทนและการพ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการและรองเลขาธิการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๔ ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในทุกรอบปีงบประมาณ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยได้รับความเห็นชอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห้ การใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด

มาตรา ๑๕ ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติจัดทำรายงานประจำปีเสนอวุฒิสภาเพื่อทราบและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ รายงานดังกล่าวให้รวมถึงรายงานของผู้สอบบัญชีตามมาตรา ๑๔ วรรคสองด้วย

หมวด ๒

สมาชิก

มาตรา ๑๖ สมาชิก ได้แก่ องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยยื่นหนังสือขอจดทะเบียนเป็นสมาชิกต่อสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

สมาชิกตามวรรคหนึ่งจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนบังคับใช้เป็นการภายใน

(๒) มีหลักฐานเชิงประจักษ์ในการบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

(๓) มีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

(๔) คุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกมีดังต่อไปนี้

- (๑) รับใบรับรองสมาชิก
- (๒) คัดเลือกผู้สมควรเป็นกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๓) แสดงความเห็นเป็นหนังสือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ หรืออำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยส่งไปยังคณะกรรมการ
- (๔) สอบถามเป็นหนังสือเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ คณะกรรมการต้องชี้แจงข้อสอบถามให้ผู้สอบถามทราบเป็นหนังสือโดยไม่ชักช้า
- (๕) ชักถาม แสดงความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติในการประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ คณะกรรมการต้องชี้แจงและตอบข้อซักถามโดยไม่ชักช้า
- (๖) ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (๗) ปฏิบัติตามมาตรฐานกลางตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้
- (๘) ติดตาม สอดส่อง และกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานกลางตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชน
- (๙) ส่งเสริมและพัฒนาการกำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน
- (๑๐) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชนพัฒนามาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๑๘ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ลาออก
- (๒) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง
- (๓) สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีมติเพิกถอนใบรับรองสมาชิก ตามมาตรา ๗

หมวด ๓

คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๑๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการซึ่งสมาชิกคัดเลือกกันเองจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ด้านวิทยุกระจายเสียง ด้านวิทยุโทรทัศน์ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านสื่อออนไลน์ ด้านโฆษณา ด้านข่าว ด้านบันเทิง และด้านอื่น ๆ และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนส่วนภูมิภาค จำนวนแปดคน
- (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสรรหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จำนวนหกคน ดังต่อไปนี้

- (ก) ด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน จำนวนสองคน
- (ข) ด้านกฎหมายมหาชน จำนวนหนึ่งคน
- (ค) ด้านสังคม จำนวนสองคน
- (ง) ด้านอื่น ๆ จำนวนหนึ่งคน
- (๔) กรรมการผู้แทนผู้บริโภค จำนวนหนึ่งคน

ให้เลขาธิการปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการและให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความเหมาะสม

มาตรา ๒๐ กรรมการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรวมตลอดทั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
- (๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งของพรรคการเมือง
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่น

เฟือนไม่สมประกอบ

- (๔) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
- (๕) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๖) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๗) เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมาอย่างไม่ถึงห้าปีใน

วันที่ได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๘) เป็นผู้เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) เป็นผู้เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในการปฏิบัติงาน

(๑๐) เป็นผู้เคยถูกถอดถอนจากตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๑๑) เป็นผู้เคยถูกคณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๔ (๖)

(๑๒) เป็นผู้เคยถูกวินิจฉัยอันถึงที่สุดว่ากระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนมาตรา ๔๗ หรือเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมเสื่อมมวลชน

ทั้งนี้ คณะกรรมการตามมาตรา ๑๙ (๒) ต้องมีความรู้และประสบการณ์ในด้านการกำกับดูแลจริยธรรมวิชาชีพเสื่อมมวลชน ด้านการคุ้มครอง ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและสวัสดิภาพของเสื่อมมวลชนไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๒๑ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่งจำนวนเจ็ดคน ทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่สมควรเป็นกรรมการตามมาตรา ๑๙ (๓) (๔) ประกอบด้วย

- (๑) นายกสภาคสมภาพันธุ์วิชาชีพอิทธิคุณกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
- (๒) ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
- (๓) นายกสภาคผู้ผลิตข่าวออนไลน์
- (๔) ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
- (๕) นายกสภาคโฆษณาแห่งประเทศไทย
- (๖) นายกสภาคทนายความ
- (๗) ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่สามารถเข้าประชุมได้ ผู้ที่เข้าประชุมแทนต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากที่ประชุมของสภา สมาคม หรือองค์กรนั้นให้เข้าประชุมแทน

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการสรรหาครบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่แต่ต้องไม่น้อยกว่าสี่คน

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการสรรหาเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา และเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการกรรมการสรรหา

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

มาตรา ๒๒ การสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๙ (๓) และการสรรหากรรมการผู้แทนผู้บริโภคตามมาตรา ๑๙ (๔) ให้กรรมการสรรหาพิจารณาสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐

เมื่อมีการคัดเลือกและสรรหากรรมการครบถ้วนแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาจัดให้กรรมการที่ได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๑๙ (๒) และกรรมการที่ได้รับการสรรหาตามมาตรา ๒๒ ทั้งหมดมาประชุมกันเพื่อเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง

มาตรา ๒๓ ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนผู้บริโภค มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระไม่ได้

ให้ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนผู้บริโภคซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนผู้บริโภคนอกจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐
- (๕) พ้นจากการปฏิบัติงานในด้านที่ตนได้รับการคัดเลือกหรือสรรหา
- (๖) คณะกรรมการมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม ของจำนวนกรรมการ

เท่าที่มีอยู่

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหรือกรรมการผู้แทนผู้บริโภคนอกจากตำแหน่งก่อนครบวาระไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้ดำเนินการคัดเลือกหรือสรรหากรรมการคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทน และให้ประธานกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาแทน อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการคัดเลือกหรือสรรหากรรมการเพื่อแทนประธานกรรมการ ให้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นกรรมการคนใหม่ประชุมร่วมกับกรรมการที่มีอยู่เดิมเพื่อคัดเลือกกันเองเป็นประธาน

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ประธานกรรมการและกรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้วันแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง

ในระหว่างดำเนินการคัดเลือกประธานกรรมการตามวรรคสอง หรือในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระแต่ไม่มีการคัดเลือกประธานกรรมการคนใหม่ ให้ที่ประชุมกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการไปพลางก่อนจนกว่าจะมีประธานกรรมการคนใหม่

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในมาตรา ๖
- (๒) กำหนดมาตรฐานกลาง
- (๓) พิจารณา ตักเตือน ปรับ หรือแก้ไขข้อความอย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่าองค์กรสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) เผยแพร่ผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อสาธารณชน

(๕) กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (ก) คุณสมบัติของสมาชิก
- (ข) การจดทะเบียนสมาชิก
- (ค) การออกและการเพิกถอนใบรับรองสมาชิก
- (ง) การฟื้นฟูสมาชิกภาพของสมาชิก
- (จ) การส่งเสริมสวัสดิภาพและสวัสดิการของสื่อมวลชน

- (ฉ) การประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน
 - (ช) การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
 - (ซ) การพิจารณาเรื่องร้องเรียน
 - (ฌ) การดำเนินคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน
 - (ญ) การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ และการจัดการทรัพย์สิน และการอื่นใด ที่จำเป็นในการบริหารงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๖) พิจารณาเรื่องร้องเรียน ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๕๖ หรือกรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนตามมาตรา ๖๒ และมีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนมายังคณะกรรมการ
- (๗) กำกับดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
 - (๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๗ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีประธานกรรมการหรือประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

วิธีการประชุม การลงมติ และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหรือกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการอาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๒๙ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

การประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๐ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และคณะทำงาน ตามมาตรา ๒๙ ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

หมวด ๔

การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๓๑ การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้แก่ การประชุมใหญ่สามัญประจำปีและการประชุมใหญ่วิสามัญ

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนเมษายนของทุกปี

มาตรา ๓๓ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจะจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อสมาชิกมีจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อร้องขอเป็นหนังสือให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ เว้นแต่คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องที่ขอให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณานั้นเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติหรือไม่มีเหตุอันสมควรที่จะได้รับการพิจารณาโดยที่ประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

หนังสือร้องขอตามวรรคสองให้ระบุโดยชัดแจ้งว่าประสงค์ให้เรียกประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องใดและด้วยเหตุอันสมควรอย่างไร

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่คณะกรรมการไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อคณะกรรมการได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง คณะกรรมการต้องแจ้งเหตุผลของการไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าวโดยชัดแจ้งไปยังสมาชิกองค์กรใดองค์กรหนึ่งซึ่งร่วมเข้าชื่อร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ในกรณีเช่นนี้สมาชิกที่ร่วมเข้าชื่อร้องขอนั้นทั้งหมดมีสิทธิร่วมเข้าชื่อคัดค้านการไม่จัดการประชุมใหญ่วิสามัญนั้นต่อประธานกรรมการได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

คำวินิจฉัยของประธานกรรมการให้เป็นที่สุด และในกรณีที่ประธานกรรมการมีคำวินิจฉัยเห็นชอบด้วยกับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยจากประธานกรรมการ

มาตรา ๓๕ ในการประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าการประชุมคราวใดประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกที่มาประชุมเลือกผู้แทนจากสมาชิกองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๖ ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๕

มาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๓๗ มาตรฐานกลางที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒) อย่างน้อยต้องมีเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องถูกต้อง ครบถ้วน รอบด้าน และให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

(๒) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องตระหนักถึงผลกระทบต่อบุคคลอื่น และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นส่วนตัว และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเยาวชนและผู้ด้อยโอกาสในสังคม ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการซ้ำเติมผู้ประสบเคราะห์กรรม รวมทั้งหลีกเลี่ยงการนำเสนอเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังกันระหว่างกลุ่มคนในชาติหรือศาสนา หรือการใช้ความรุนแรงระหว่างกัน

(๓) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปอย่างอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้อำណัติของบุคคล หน่วยงานรัฐ เอกชน หรือองค์กรใดๆในทางที่มีขอบ

(๔) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปโดยหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ไม่เรียก รับ หรือยอมรับผลประโยชน์ใด ๆ อย่างมิชอบ

(๕) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องมิผู้รับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น ในกรณีที่เสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาดหรือก่อให้เกิดผลกระทบ จะต้องแสดงความรับผิดชอบและประกาศการแก้ไขข้อบกพร่องต่อสาธารณชนในทันที

(๖) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมของสังคม ไม่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับและคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเหนือกว่าสิ่งใด

มาตรา ๓๘ สมาชิกต้องกำกับดูแลให้องค์กรสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกของตนปฏิบัติตามมาตรฐานกลางตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ และต้องกำกับดูแลให้องค์กรสื่อมวลชนนั้นกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรสื่อมวลชนนั้นปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชนโดยต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานกลางตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ และต้องพัฒนามาตรการในการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชนและส่งเสริมให้องค์กรสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกของตน

พัฒนามาตรการในการกำกับดูแลตนเองทางจริยธรรมสื่อมวลชนให้มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน ทั้งนี้ เพื่อผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

หมวด ๖

การส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๓๙ คณะกรรมการต้องส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้แก่สมาชิก โดยการจัดฝึกอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงาน หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อให้สมาชิกมีอุดมการณ์ร่วมกันในการประกอบวิชาชีพโดยคำนึงถึงจริยธรรม จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๔๐ คณะกรรมการต้องส่งเสริมให้สมาชิกจัดการฝึกอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงาน หรือดำเนินการอื่นใด ให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานทั้งด้านจริยธรรมและด้านวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

สมาชิกต้องจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองทางจริยธรรมสื่อมวลชน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน

มาตรา ๔๑ คณะกรรมการต้องเผยแพร่ให้ประชาชนทราบถึงมาตรฐานกลางตามพระราชบัญญัตินี้ และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน และองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน และไม่กระทำการอันเป็นการส่งเสริมให้มีการฝ่าฝืนมาตรฐานกลาง และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๔๒ คณะกรรมการต้องติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานกลาง มาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน และการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมสื่อมวลชนอย่างสม่ำเสมอ

มาตรา ๔๓ คณะกรรมการต้องส่งเสริม เผยแพร่และยกย่องสมาชิกที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

หมวด ๗
คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๔๔ ให้มีคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการและกรรมการจริยธรรมอื่นอีกจำนวนไม่น้อยกว่า.....คนตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการจริยธรรมดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้แทนจากผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน จำนวน คน
- (๒) ผู้แทนจากสหภาพนายความ จำนวนหนึ่งคน
- (๓) ผู้แทนจากองค์กรด้านการเฝ้าระวังสื่อ จำนวนหนึ่งคน
- (๔) ผู้แทนจากสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค จำนวนหนึ่งคน
- (๕) ผู้แทนจากสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน จำนวนหนึ่งคน
- (๖) ผู้แทนจากองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน จำนวนหนึ่งคน
- (๗) ผู้แทนจากองค์กรภาคประชาชน จำนวนหนึ่งคน
- (๘) ผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ จำนวน.....คน

ทั้งนี้ กรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนตาม (๑) ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมาแล้วไม่ต่ำกว่าสิบปี และไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤติผิดจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๔๕ กรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันมิได้

ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนใหม่เข้ารับหน้าที่ และให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

กรณีกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้นำความในมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐

(๕) ถูกกลโกงฐานประพาศติผิดจริยธรรมสื่อมวลชนหรือถูกวินิจฉัยว่ากระทำการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๔๗ คณะกรรมการจริยธรรมมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเสนอต่อคณะกรรมการให้มีการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน

(๒) พิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีประชาชนได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนตามหมวด ๑๑

(๓) พิจารณาเรื่องที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นการกระทำอันฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน หรือกลโกงสมาชิกที่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๘ คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีประชาชนได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม และมีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อประธานกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากประธานกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๔๙ ให้นำความในมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๘

คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ

มาตรา ๕๐ ให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการและกรรมการ จำนวนเก้าคน ได้แก่

- (๑) ผู้แทนจากสภาพนายความ
- (๒) ผู้แทนจากองค์กรด้านการเฝ้าระวังสื่อ
- (๓) ผู้แทนจากสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค
- (๔) ผู้แทนจากสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน

- (๕) ผู้แทนจากองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน
- (๖) ผู้แทนจากองค์กรภาคประชาชน
- (๗) ผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ ซึ่งคณะกรรมการคัดเลือก จำนวนสามคน

เมื่อมีคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อตามวรรคหนึ่งครบถ้วนแล้ว ให้คณะกรรมการจัดให้กรรมการทั้งหมดมาประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ

มาตรา ๕๑ คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีความรู้เท่าทันสื่อทุกประเภทอย่างเป็นรูปธรรม
- (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อ
- (๓) ตรวจสอบ เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียนและร่วมแก้ไขปัญหาการกระทำอันไม่เหมาะสมของสื่อ
- (๔) ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน
- (๕) ดำเนินการและสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นการส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อ
- (๖) ประสานงานกับเครือข่ายภาคประชาชน

มาตรา ๕๒ ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๕๓ ให้นำความในมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๙

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๕๔ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็น ภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยหน่วยงานของรัฐ เจ้าของกิจการสื่อมวลชน หรือบุคคลอื่นใด จะสั่งการหรือกระทำการใดให้การเสนอข่าวผิดไปจากจริยธรรมสื่อมวลชน หรือจำกัดการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระมิได้

ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีหน้าที่ต้องประพฤติและปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชน

ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างจะกระทำการใดที่ทำให้ ผู้ประกอบวิชาชีพ สื่อมวลชนได้รับผลร้ายในทางใด ๆ เพราะเหตุที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ของตนโดย สุจริตและชอบด้วยจริยธรรมสื่อมวลชนมิได้

มาตรา ๕๕ คำสั่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สั่งการต่อผู้ ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้คำสั่งนั้นจะชอบด้วยกฎหมาย แต่ถ้าหากการปฏิบัติ ตามคำสั่งจะมีผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนหรือเป็นเหตุให้ไม่สามารถ เสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ ผู้นั้นมีสิทธิปฏิเสธการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวได้โดยทำเป็น หนังสือพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้ออกคำสั่ง และมีให้ถือว่าเป็นการขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เว้นแต่การ เสนอข่าวหรือการแสดงความคิดเห็นนั้นเป็นการละเมิดกฎหมายหรือจะทำให้หน่วยงานที่ผู้ นั้นสังกัดอยู่ ต้องรับผิดชอบในทางแพ่งหรือทางอาญา

การกระทำใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐอันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือการแสดงความคิดเห็นในประเด็น สาธารณะของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เว้นแต่เป็น การกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือจริยธรรมสื่อมวลชน

หมวด ๑๐

มาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๕๖ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนถูกละเมิดเสรีภาพตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง หรือ วรรคสาม หรือได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๕ และประสงค์ จะได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการเยียวยา ให้ร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อ คณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกละเมิด หรือได้รับความเดือดร้อน แล้วแต่กรณี

การพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๗ ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๕๖ คณะกรรมการจะพิจารณาวินิจฉัย เอง หรือจะตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย เรื่องร้องเรียนดังกล่าวแทน คณะกรรมการก็ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งจะแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นกรรมการก็ได้ แต่อย่างน้อย ต้องประกอบด้วยกรรมการซึ่งสรรหาจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หนึ่งคน

มาตรา ๕๘ ให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับเรื่องร้องเรียน เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้
ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งต้องไม่เกินสามสิบวัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้
ปรากฏไว้ด้วย

มาตรา ๕๙ ในระหว่างที่คณะกรรมการยังมีได้วินิจฉัยเรื่องร้องเรียน คณะกรรมการจะ
พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร้องเรียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามที่เห็นสมควรก็ได้ ในกรณีที่
คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือโดยไม่ใช่เป็นการให้กู้ยืม คณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขให้ใช้คืนใน
ภายหลังเมื่อผู้ร้องเรียนได้รับการชดใช้ค่าทดแทนหรือค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดแล้ว หรือกำหนด
เงื่อนไขอื่นใดด้วยก็ได้

ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าผู้ร้องเรียนจงใจแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จ เพื่อให้
คณะกรรมการเชื่อว่าได้รับความเดือดร้อน เป็นเหตุให้ได้รับความช่วยเหลือตามวรรคหนึ่ง ให้
คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้ผู้ร้องเรียนใช้คืนพร้อมดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละจุดห้าต่อปี

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่งหรือวรรค
สาม หรือฝ่าฝืนมาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนดำเนินการแก้ไข
เปลี่ยนแปลงคำสั่ง หรือชดใช้ความเสียหาย หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อเป็นการเยียวยาความ
เสียหายที่เกิดขึ้น และแจ้งให้ผู้กระทำการฝ่าฝืน หน่วยงานที่กระทำการฝ่าฝืน หรือผู้บังคับบัญชาของ
หน่วยงานดังกล่าว หรือนายจ้าง แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

ผู้ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ มีสิทธิฟ้องคดี
ต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๖๑ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๕๕
และการดำเนินการกับเรื่องดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ หรือส่งเสริมมาตรฐานผู้
ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน คณะกรรมการอาจดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่อ
หน่วยงานของรัฐ เจ้าของกิจการสื่อมวลชน หรือบุคคลอื่นใด เพื่อให้แก้ไขหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่าง
ใดตามควรแก่กรณีได้

หมวด ๑๑

มาตรการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๖๒ ผู้ใดได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน และประสงค์จะได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการเยียวยา ให้ร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้กระทำ

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากผู้ได้รับความเสียหายร้องเรียนต่อคณะกรรมการส่งเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนพิจารณา ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน

ห้ามมิให้คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน รับเรื่องร้องเรียนตามวรรคหนึ่งไว้พิจารณา หากในขณะยื่นเรื่องร้องเรียนนั้น ผู้ร้องเรียนได้ฟ้องผู้ถูกร้องเรียนในเรื่องเดียวกันและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

มาตรา ๖๓ ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๖๒ หากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหรือองค์กรสื่อมวลชนผู้ถูกร้องเรียนเป็นสมาชิกขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิก ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนดำเนินการส่งเรื่องร้องเรียนไปยังองค์กรที่เกี่ยวข้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นผู้ถูกร้องเรียน ให้ส่งเรื่องร้องเรียนให้องค์กรสื่อมวลชนที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นปฏิบัติงานอยู่ เป็นผู้พิจารณาตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรสื่อมวลชนนั้น

(๒) กรณีองค์กรสื่อมวลชนเป็นผู้ถูกร้องเรียน ให้ส่งเรื่องร้องเรียนให้องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรสื่อมวลชนนั้นเป็นสมาชิกอยู่เป็นผู้พิจารณาดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น

(๓) กรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชนเป็นผู้ถูกร้องเรียนในคราวเดียวกัน ให้ส่งเรื่องร้องเรียนให้องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรสื่อมวลชนนั้นเป็นสมาชิกอยู่เป็นผู้พิจารณาดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น

การพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง หากมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน แล้วแต่กรณี ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาไว้ ให้องค์กรสื่อมวลชนหรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น พิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและสมควร ให้ขยายระยะเวลาการพิจารณาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน และให้รายงานผลการพิจารณาให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่การพิจารณาแล้วเสร็จ

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนเห็นว่าจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวกำหนดไว้ ต่ำกว่ามาตรฐานกลาง ที่

คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒) ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนแจ้งให้องค์กรสื่อมวลชนหรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวพิจารณาดำเนินการกับเรื่องร้องเรียนนั้นโดยถือตามมาตรฐานกลางที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒) เป็นเกณฑ์การพิจารณา

คู่กรณีผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนแล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงคำวินิจฉัยนั้น โดยองค์กรสื่อมวลชน หรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้คู่กรณีทราบในคำวินิจฉัย และคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิคู่กรณีในการใช้สิทธิทางศาล

มาตรา ๖๔ หากองค์กรสื่อมวลชนหรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนเพิกเฉยไม่ดำเนินการตามมาตรา ๖๓ ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน มีอำนาจดำเนินการสอบสวนในเรื่องนั้นต่อไปจนได้ข้อยุติ แต่จะต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่กำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๖๓ วรรคสองสิ้นสุดลงและคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนได้ทราบถึงพฤติการณ์เช่นนั้น

เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนพิจารณาแล้วเสร็จ ให้แจ้งผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยให้องค์กรสื่อมวลชนหรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นทราบและปฏิบัติตาม ในกรณีเช่นนี้หากองค์กรสื่อมวลชนหรือองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน แจ้งไปยังคณะกรรมการเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาประกาศเผยแพร่ผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าว ให้ประชาชนทราบ

คู่กรณีผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงคำวินิจฉัยนั้น โดยคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้คู่กรณีทราบในคำวินิจฉัย และคณะกรรมการต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิคู่กรณีในการใช้สิทธิทางศาล

มาตรา ๖๕ หากคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนมีคำวินิจฉัยว่า มีการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน และการฝ่าฝืนนั้นก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน ให้เสนอเรื่องไปยังสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนดำเนินการให้องค์กรสื่อมวลชนที่ผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนนั้นปฏิบัติงานอยู่ เพิกถอนบัตรประจำตัวผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนของผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนนั้น หากองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนเพิกเฉยไม่ดำเนินการโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติพิจารณาเพิกถอนใบรับรองสมาชิกขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น

(๒) กรณีองค์กรสื่อมวลชนเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน ให้แจ้งไปยังคณะกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาประกาศเผยแพร่ผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าวให้สาธารณชนทราบ

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวไม่ตัดสิทธิคณะกรรมการในการกำหนดโทษปรับทางปกครอง ตามมาตรา ๗๑

มาตรา ๖๖ การประกาศผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามมาตรา ๖๔ วรรคสองและมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องคณะกรรมการหรือบุคคลใดในทางแพ่ง หรือทางอาญามีได้

มาตรา ๖๗ เรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๖๒ ที่ผู้ถูกร้องเรียนไม่ได้เป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพ สื่อมวลชน แห่งชาติ ให้คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องเรียนนั้น โดย พิจารณาตามมาตรฐานกลางที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒) และให้นำความในมาตรา ๖๔ มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๘ ถ้าการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนกระทำไปตาม คำสั่งของเจ้าของกิจการสื่อมวลชนหรือผู้บังคับบัญชา ให้ถือว่าเจ้าของกิจการสื่อมวลชนที่ผู้ประกอบ วิชาชีพสื่อมวลชนปฏิบัติงานอยู่ หรือผู้บังคับบัญชาของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนผู้นั้น กระทำการฝ่าฝืน และต้องร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

มาตรา ๖๙ ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๖๒ ให้นำความในมาตรา ๕๙ และ มาตรา ๖๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๒

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๐ คณะกรรมการอาจส่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามหมวด ๑๐ หรือคำ วินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชนตามหมวด ๑๑ ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ดำเนินการกับผู้ถูกร้องเรียนตามกฎหมายของ กสทช. และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้

มาตรา ๗๑ โทษปรับทางปกครอง มีดังต่อไปนี้

- (๑) โทษปรับทางปกครองชั้น ๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
- (๒) โทษปรับทางปกครองชั้น ๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท
- (๓) โทษปรับทางปกครองชั้น ๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา ๗๒ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ (๑) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองชั้น ๑

มาตรา ๗๓ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ (๕) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองชั้น ๒

มาตรา ๗๔ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ (๔) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองชั้น ๓

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๕ ในการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้กำหนดขั้นตอนการสรรหาและคัดเลือกกรรมการเป็นสามระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่หนึ่ง นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา

๒๑

ทำหน้าที่สรรหาบุคคลผู้สมควรเป็นกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ประกอบด้วย

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียง ด้านวิทยุโทรทัศน์ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านสื่อออนไลน์ ด้านโฆษณา ด้านข่าว ด้านบันเทิง ด้านละหนึ่งคน และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในส่วนภูมิภาค จำนวนหนึ่งคน จากรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐ ที่องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนเสนอ

(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสรรหาจากผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

- (ก) ด้านนิติศาสตร์ จำนวนสองคน
- (ข) ด้านกฎหมาย จำนวนหนึ่งคน
- (ค) ด้านสังคม จำนวนสองคน
- (ง) ด้านอื่น ๆ จำนวนหนึ่งคน

(๓) ผู้แทนผู้บริโภค จำนวนหนึ่งคน

ให้คณะกรรมการในระยะที่หนึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และเมื่อกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลงให้รักษาการไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่

ให้กระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการในระยะที่หนึ่งจนกว่าจะมีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติในระยะที่สองตามพระราชบัญญัตินี้

ระยะที่สอง เมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติในระยะที่หนึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้สมาชิกคัดเลือกกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามมาตรา ๑๙ (๒) โดยต้องประกอบด้วยผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านต่าง ๆ ที่เคยดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในระยะที่หนึ่ง ตาม (๑) จำนวนสี่คนเป็นกรรมการในระยะที่สอง

ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๒๑ เป็นผู้สรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนผู้บริโภคตามมาตรา ๑๙ (๓) และ (๔) และให้นำความในมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับด้วย

ระยะที่สาม เมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติในระยะที่สองพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้คณะกรรมการในระยะที่สองรักษาการไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ และให้มีการคัดเลือกและสรรหากรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข

สรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่อง กลไกการกำกับดูแลตนเองของ สถาบันวิจัย
เพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ภายใต้โครงการศึกษาวิจัยการปฏิรูปสื่อ
และสรุปผลการศึกษาของ Baker & McKenzie เกี่ยวกับการกำกับดูแลสื่อ
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
(Guide to Media and Content Regulation in Asia Pacific)

สรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่อง กลไกการกำกับดูแลตนเองของ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ภายใต้โครงการศึกษาวิจัยการปฏิรูปสื่อ และสรุปผลการศึกษาของ Baker & McKenzie เกี่ยวกับการกำกับดูแลสื่อ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Guide to Media and Content Regulation in Asia Pacific)

๑. การพิจารณาจากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง กลไกการกำกับดูแลตนเองของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ภายใต้โครงการศึกษาวิจัยการปฏิรูปสื่อ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

(๑.๑) ภาพอนาคตของระบบสื่อจากการหลอมรวม

(๑) เนื้อหาสื่อเดียวกัน จากผู้ผลิตเดียวกันสามารถเผยแพร่ไปยังผู้บริโภคผ่านสื่อได้หลากหลายช่องทาง

(๒) การเผยแพร่ในสื่อแต่ละช่องทาง มีการกำกับดูแลที่แตกต่างกัน และมีประเด็นเฉพาะที่ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการแข่งขัน

(๓) ในอนาคตระยะไกล การเผยแพร่เนื้อหาจะมุ่งไปสู่ช่องทางอินเทอร์เน็ต เพราะเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และการกำกับดูแลมีความเข้มงวดน้อยกว่าการแพร่ภาพกระจายเสียง

(๔) หน่วยงานกำกับดูแลจะมีบทบาทน้อยลงคงเหลือเฉพาะการกำกับดูแลในมิติเศรษฐกิจ โดยการกำกับดูแลเนื้อหาเป็นไปได้ยาก

(๑.๒) การกำกับดูแลในช่วงเปลี่ยนผ่าน

(๑) มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะในภาพรวม

(๒) สร้างการแข่งขันในการสื่อสารของทุกห่วงโซ่อุปทานอย่างเสมอภาคที่สุด

(๓) แบ่งบทบาทหน้าที่ระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการและผู้บริโภคในการกำกับดูแล

(๔) มีความยืดหยุ่น เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

(๑.๓) หลักการในการกำกับดูแลแบบหลอมรวม

(๑) เน้นสร้างการแข่งขันอย่างเสมอภาค (Level – Playing Field)

- การแข่งขันในแพลตฟอร์มเดียวกัน

- การแข่งขันข้ามแพลตฟอร์ม

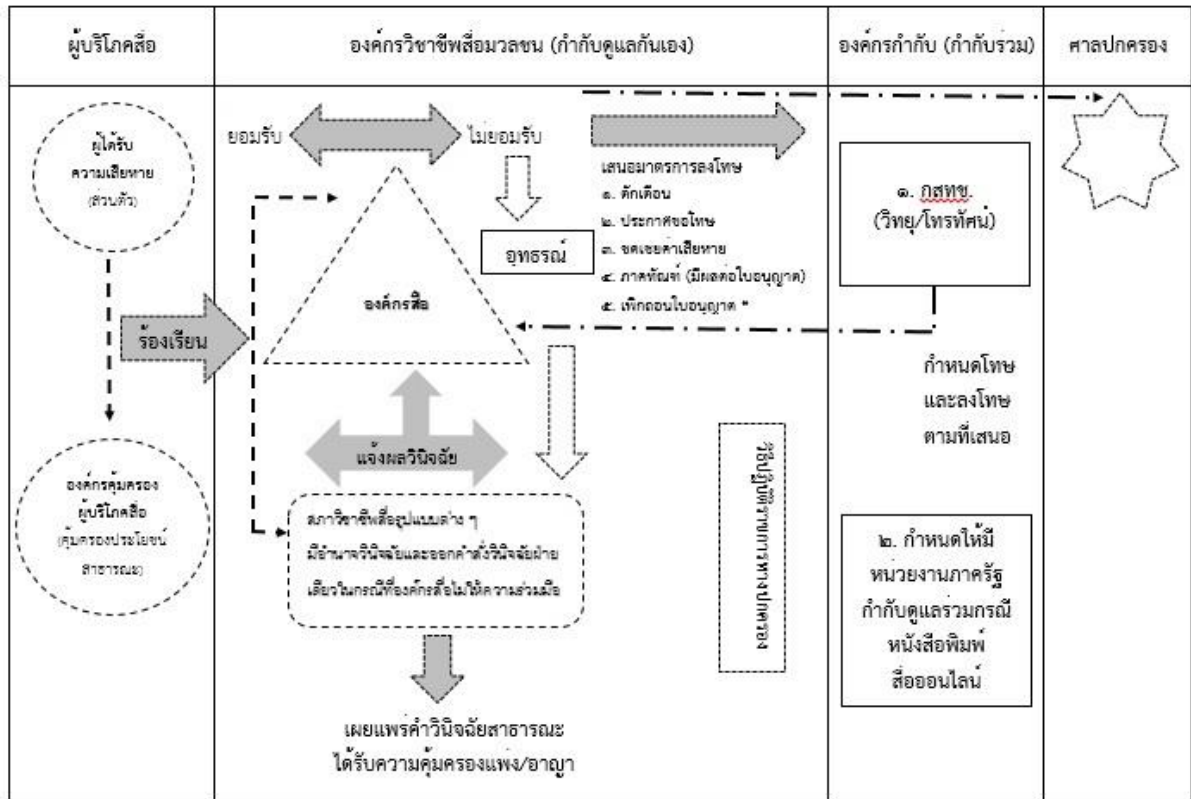
(๒) กำกับดูแลเพื่อหนุนเสริมตลาดที่ไม่สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์

- คุณภาพและความหลากหลายของรายการ
- การคุ้มครองผู้บริโภคและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

(๓) มีกลไกในการประเมินผลกระทบ (Regulatory Impact Assessment)

และกลไกทบทวนกฎระเบียบที่ใช้อยู่ (Regulatory Guideline) เพื่อลดความไม่แน่นอนจากการกำกับดูแล และเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

(๑.๔) รูปแบบการกำกับดูแลกันเองและกำกับร่วมโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เสนอ

ที่มา : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) พ.ศ. ๒๕๕๙

(๑.๕) แนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลกันเองของสื่อหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศ

ได้มีการศึกษาของประเทศสวีเดน ประเทศอังกฤษ และประเทศในกลุ่มอาเซียน โดย ๒ ประเทศแรกถือว่าเป็นชาติตะวันตกที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย และมีการกำกับดูแลตนเองของหนังสือพิมพ์มายาวนาน ทั้งนี้ประเทศสวีเดนเป็นต้นคิดในการจัดตั้งองค์กรรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสื่อมวลชน (Press

Ombudsman)

อันเป็นที่มาของแนวคิดการจัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กรสื่อ (Media Ombudsmen)

(๑) **ประเทศสวีเดน** ระบบการกำกับดูแลกันเองของหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วย กฎต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในจรรยาบรรณวิชาชีพ (Code of Ethics) สำนักงานรับเรื่องร้องเรียน (The Office of the Press Ombudsman) และสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (Swedish Press Council) ซึ่งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติปัจจุบันมีองค์ประกอบจำนวน ๑๔ คน โดยมี ประธาน ๑ คน และรองประธาน ๓ คน

ที่ได้รับการแต่งตั้งจาก The Publisher's Club, The Swedish Union of Journalist, The Swedish Newspaper's Association, The Swedish Magazine Publishers Association, The Chief Parliamentary Ombudsman และ The Chairman of The Swedish Bar Association ทั้งนี้ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจะมีการประชุม ๑๕ ครั้ง เพื่อพิจารณาทบทวนคดีต่าง ๆ ที่อาจละเมิดจรรยาบรรณวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของ The Swedish Newspaper Publisher's Association สามารถเพิกเฉยต่อกฎของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้

ส่วนผู้ที่เห็นว่าหนังสือพิมพ์ละเมิดจรรยาบรรณวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ สามารถร้องเรียนต่อสำนักงานรับเรื่องร้องเรียน (the Office of the Press Ombudsman) ภายใน ๓ เดือน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่นักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเอง จะไม่สามารถร้องเรียนกันเองได้ นอกจากนี้สำนักงานรับเรื่องร้องเรียนยังทำหน้าที่ชี้แจงสาธารณชนเกี่ยวกับจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ รวมถึง สนับสนุนและเผยแพร่ความรู้ในการเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดี โดยคณะกรรมการของสำนักงานรับเรื่องร้องเรียน ได้รับการแต่งตั้งจาก Chief Parliamentary Ombudsman, the chairman of the Swedish Bar Association and the chairman of the Joint Committee of Press Associations ทั้งนี้ สำนักงานรับเรื่องร้องเรียนจะเปรียบเสมือนด้านหน้าของสภาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาเรื่องร้องเรียนว่าสมควรตรวจสอบหรือไม่ หรือจะส่งกลับให้หนังสือพิมพ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจัดการแก้ไขกันเองก่อน ถ้าวิธีดังกล่าวไม่ได้ผล สำนักงานรับเรื่องร้องเรียนจะเป็นผู้วินิจฉัยว่าจะยกฟ้องหรือส่งเรื่องเข้าสู่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติพิจารณาต่อไป อย่างไรก็ตาม หากเรื่องดังกล่าวถูกยกฟ้องจากสำนักงานรับเรื่องร้องเรียน ผู้ร้องเรียนสามารถยื่นอุทธรณ์คำตัดสินต่อสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้ ซึ่งสภาการหนังสือพิมพ์จะมีอิสระในการตัดสินใจว่าคำพิพากษาใดเหมาะสมที่สุด

(๒) **ประเทศอังกฤษ** มีหน่วยงานรับผิดชอบ คือ Independent Press Standards Organization หรือ IPSO ทำหน้าที่กำกับดูแลอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์และนิตยสาร โดยเป็นองค์กรอิสระ เพื่อส่งเสริมและรักษามาตรฐานทางวิชาชีพ และมาตรฐานสูงสุดของสื่อสารมวลชน และสนับสนุนสาธารณชนในการแสวงหาการชดเชยเมื่อพบว่าถูกละเมิด และมีผู้ไม่ปฏิบัติตามประมวลจรรยาบรรณของบรรณาธิการ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ เช่น การความถูกต้อง การคุกคามความเป็นส่วนตัว (invasion of privacy) การรุกรานความรู้สึกเศร้าโศกหรือตื่นตระหนก การก่อกวน ซึ่ง IPSO สามารถพิจารณาความเดือดร้อนที่เกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ตลอดจนการดำเนินการของนักหนังสือพิมพ์

ทั้งนี้ IPSO จะรับเรื่องร้องเรียน และควบคุมการสอบสวนให้ได้มาตรฐานในการปฏิบัติการของกองบรรณาธิการด้วยตนเอง รวมทั้งยังดำเนินการติดตามตรวจสอบการทำงานของกองบรรณาธิการ โดยกำหนดให้สื่อสิ่งพิมพ์ต้องส่งรายงานปฏิบัติงานประจำปี และมีอำนาจในการลงโทษ ซึ่งในกรณีที่เป็นความผิดพลาดร้ายแรงอาจถึงขั้นการถูกปรับ

สำหรับองค์ประกอบของ IPSO มี ประธาน ๑ คน และคณะกรรมการที่มาจาก การแต่งตั้ง ๑๒ โดยส่วนใหญ่มีความอิสระที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับวงการหนังสือพิมพ์และนิตยสาร จำนวน ๗ คน และกรรมการอื่น สมาชิกคนอื่นที่เป็นตัวแทนของวงการหนังสือพิมพ์และนิตยสาร จำนวน ๕ คน

นอกจากนี้รัฐบาลอังกฤษได้ดำเนินการเพื่อให้องค์กรสื่อกำกับดูแลตนเอง โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการรับรองหนังสือพิมพ์ (The Press Recognition Panel) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับรองการกำกับดูแลตนเองของหนังสือพิมพ์

(๓) มีการจัดตั้งสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งอาเซียน **ประเทศอาเซียน** (Southeast Asian Press Alliance : SEAPA) ซึ่งเป็นองค์กรของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์และประเทศไทยได้ร่วมเป็นสมาชิกด้วย โดยวิสัยทัศน์ของ SEAPA คือ สื่อมีการแสดงออกได้อย่างเสรีและเป็นอิสระ มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการส่งเสริมข้อมูลความรู้ มีความโปร่งใส และมีความหลากหลายเป็นบรรทัดฐานสำหรับภารกิจของ SEAPA ประกอบด้วย

- ช่วยเหลือและส่งเสริมการแสดงออกอย่างอิสระ เสรี และมีความรับผิดชอบ
- ก่อให้เกิดความสามารถสูงสุดขององค์กรสื่อที่หลากหลายเป็นอิสระ และสร้างความสามารถระดับมืออาชีพของนักข่าว
- ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลให้มากขึ้น

- ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อสารมวลชน

- ตั้งมั่นในความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและพยายามร่วมมือกับภูมิภาคอื่นของโลก เพื่อที่จะปกป้องเสรีภาพและการแสดงออกอย่างเสรีของสื่อมวลชน

ทั้งนี้ การดำเนินงานของ SEAPA จะถูกควบคุมโดยคณะกรรมการที่มาจากกรรมการเลือกตั้งของสมาชิกในองค์กร โดยคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดทิศทาง นโยบายขององค์กร พิจารณาทบทวนการทำงานและงบประมาณของสำนักเลขาธิการ ตัดสินคำร้องการเป็นสมาชิกภาค และการออกคำสั่ง รวมถึงกับการแต่งตั้งผู้อำนวยการบริหาร

สำหรับสมาชิกของ SEAPA ประกอบด้วย องค์กรวิชาชีพสื่อของประเทศสมาชิกภูมิภาคอาเซียน ดังนี้

- สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ได้แก่ Burma News International (BNI) และ Myanmar Journalist Network (MJN)

- ประเทศกัมพูชา ได้แก่ Cambodian Center for Human Rights (CCHR) และ Cambodian Center for Independent Media (CCIM)

- ประเทศไทย คือ Thai Journalists Association (TJA)

- ประเทศมาเลเซีย คือ Centre for Independent Journalism (CIJ, Malaysia)

- สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้แก่ Center for Media Freedom and Responsibility (CMFR, Philippines) และ Philippine Center for Investigative Journalism (PCIJ)

- สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้แก่ Aliansi Jurnalis Independen (Alliance of Independent Journalists, AJI-Indonesia) และ Institut Studi Arus Informasi (Institute for Studies on the Free Flow of Information, ISAI, Indonesia)

- สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต คือ Asosiasaun Jornalista Timor Lorosa'e ZTimor Leste Journalist Association, AJTL)

(๑.๖) แนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในต่างประเทศ ได้มีการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศในกลุ่มอาเซียน ดังนี้

(๑) สหรัฐอเมริกา ได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลกันเองด้านโฆษณาและด้านรายการของวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ ดังนี้

(๑.๑) การกำกับตนเองด้านโฆษณา มีองค์กรที่ทำหน้าที่หลัก คือ สภาการกำกับดูแลตนเองในการโฆษณา (Advertising Self – regulatory Council – ASRC) ซึ่งมีบทบาทสนับสนุนกลไกกำกับดูแลตนเอง โดยการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน อาทิ แผนการโฆษณาแห่งชาติ (The National Advertising Division) หน่วยทบทวนโฆษณาเกี่ยวกับเด็ก (Children’s Advertising Review Unit) แผนงานการกำกับดูแลตนเองในการขายปลีกแบบอิเล็กทรอนิกส์ (The Electronic Retailing Self – regulation Program) เป็นต้น ทั้งนี้ การตรวจสอบโฆษณาและบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนจะเป็นหน้าที่ขององค์กรกำกับดูแลตนเองแต่ละองค์กร ร่วมกับ Council of Better Business Bureau รวมถึง National Advertising Review Board ที่เป็นคณะกรรมการจัดการเรื่องอุทธรณ์ในกรณีที่คู่กรณีเห็นแย้งกับคำตัดสินขององค์กรกำกับดูแลตนเองด้านโฆษณา

(๑.๒) การกำกับตนเองด้านรายการ ซึ่งผู้ประกอบการสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์พยายามหาแนวทางการกำกับดูแลตนเองมากขึ้น เพื่อลดอิทธิพล และกฎระเบียบที่บังคับใช้โดยหน่วยงานภายนอกให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งสมาคมผู้เผยแพร่รายการวิทยุโทรทัศน์ได้ร่วมกันจัดทำมาตรฐานจริยธรรมหรือแนวปฏิบัติขึ้น ปัจจุบันสมาคมนี้มีสมาชิกเป็นสถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ และเครือข่ายผู้เผยแพร่รายการมากถึง ๘,๓๐๐ ราย และร่วมกันได้จัดทำเรตติ้งรายการและตรวจสอบเนื้อหารายการเพื่อไม่ให้มีความรุนแรงหรือขัดต่อศีลธรรมโดยความสมัครใจ เช่น การนำเสนอประเด็นสาธารณะที่มีความขัดแย้งสูง สถานีโทรทัศน์จะนำเสนอข้อมูลอย่างรอบด้านและนำข้อมูลจากคู่ขัดแย้งทุกฝ่าย หรือการนำเสนอรายการทางศาสนาไม่ควรโจมตี หรือล้อเลียน และไม่ควรรำเสนอด้วยอคติ ตลอดจนควรหลีกเลี่ยงประเด็นทางศาสนาที่อาจก่อให้เกิดข้อถกเถียง หรือแม้แต่การบัญญัติไม่ให้สถานีโทรทัศน์ล้อเลียนคนชนชาติหรือเชื้อชาติใด ๆ เป็นต้น

สำหรับเนื้อหาในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน นั้น มีการกำกับตนเองโดยองค์กรวิชาชีพสื่อมีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานจริยธรรมตามแนวทางการให้ข้อมูล ได้แก่ แนวทางดูแลการดูทีวีของผู้ปกครอง (TV Parental Guidelines) และผู้ให้บริการโทรทัศน์นำไปใช้โดยสมัครใจ ประกอบกับการบังคับใช้โดยคณะกรรมการเฟ้าระวังและดูแลระบบ ซึ่งมีองค์ประกอบจากตัวแทนองค์กรวิชาชีพและองค์กรภาคประชาสังคม ทำหน้าที่เฟ้าระวัง ตรวจสอบและพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ประชาชนส่งมา โดย FCC เข้ามามีบทบาทในระบอบการกำกับดูแลตนเองด้วยการพิจารณาให้การยอมรับแนวทางดูแลการดูทีวีของผู้ปกครองก่อนที่องค์กรวิชาชีพสื่อจะนำไปใช้กำกับดูแลตนเองในการจัดระดับความเหมาะสมรายการเพื่อเป็นการประกันว่าระบบจะตอบสนองเป้าหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้

ส่วนการกำกับตนเองด้านข่าวจะกำกับตนเองโดยสถานีข่าวในระดับรัฐ ๑ องค์กร และมีผู้ตรวจการ (Ombudsman) ประมาณ ๔๐ คน แต่ยังมีประเด็นถึงควมมีประสิทธิภาพในการทำงานเพราะยังเป็นลูกจ้างขององค์กรสื่อ ในขณะที่ต้องทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างองค์กรสื่อกับผู้บริโภค

(๒) **ประเทศอังกฤษ** จะเน้นการกำกับดูแลร่วมกันด้านโฆษณา ซึ่งมีองค์การกำกับดูแลกันเองด้านโฆษณา ประกอบด้วย The Committee of Advertising Practice (CAP), The Broadcast of Advertising Practice (BCAP) และ The Advertising Standard Authority (ASA)

โดยองค์การกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของประเทศอังกฤษ (The Office of Communications : Ofcom) อาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกับ CAP และ ASA ในการกำกับดูแลกันเองด้านโฆษณาในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยมีคณะกรรมการ BCAP

ทำหน้าที่จัดทำและทบทวนมาตรฐานจริยธรรมในการโฆษณา และ ASA รับผิดชอบการบริหารจัดการและการบังคับใช้มาตรฐานให้แก่ประชาชนที่ร้องเรียนในลักษณะ One stop shop ทั้งนี้การดำเนินงานของ BCAP และ ASA จะดำเนินงานอย่างเป็นอิสระจาก Ofcom อย่างไรก็ตาม Ofcom ยังคงมีหน้าที่รองรับกรณีการแก้ไขมาตรฐานจริยธรรมในเรื่องสำคัญรวมถึงมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ข้อตกลง

สำหรับการกำกับตนเองด้านรายการผู้ประกอบการสื่อแต่ละรายมีหน้าที่พิจารณาจัดระดับความเหมาะสมตามแนวที่ที่กำหนดร่วมกันไว้ใน Good Practice Principle ซึ่งเป็นแนวทางการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหากิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในทุกแพลตฟอร์ม ส่วนการจัดการเรื่องร้องเรียนนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ให้บริการแต่ละราย

(๓) **ประเทศญี่ปุ่น** มุ่งเน้นการกำกับดูแลเนื้อหา โดยยึดถือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งได้รับการรับรองตามกฎหมายอย่างมาก ดังนั้นภาครัฐจึงไม่สามารถแทรกแซงการทำงานของสื่อได้ ทำให้ผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์มีบทบาทอย่างมากในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภายใต้กลไกการกำกับดูแลกันเอง (Self – regulation) ผ่าน ๒ องค์กรหลัก ได้แก่ สมาคมผู้ประกอบการแพร่ภาพกระจายเสียงเชิงพาณิชย์แห่งประเทศญี่ปุ่น (The Japan Commercial Broadcasters Association : JBA) และ องค์กรจริยธรรมด้านการแพร่ภาพกระจายเสียงและการปรับปรุงรายการ (The Broadcasting Ethics & Program Improvement Organization : BPO) โดย

JBA มีบทบาทในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ (Guideline) ให้สถานีโทรทัศน์ที่เป็นสมาชิกร่วมมือและปฏิบัติตาม ส่วน BPO จะเป็นหน่วยงานอิสระจากรัฐและภาคอุตสาหกรรม ทำหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน ดำเนินการเรื่องร้องเรียน และพิจารณาปัญหาด้านจริยธรรม สิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองผู้เยาว์

นอกจากนี้ ประชาชน/กลุ่มประชาสังคมก็มีบทบาทมากขึ้น โดยดูจากสถิติเรื่องร้องเรียนจากประชาชนที่มีไปยัง BPO จำนวนกว่า ๑๐,๐๐๐ เรื่องต่อปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความกระตือรือร้นของประชาชนในการเฝ้าระวังและตระหนักถึงสิทธิในการร้องเรียนของผู้บริโภคว่าเป็นหน้าที่ของตนที่ต้องจับจ้องมองสื่อและช่วยกันทำให้รายการโทรทัศน์พัฒนาขึ้น โดยเฉพาะการเอาเปรียบผู้บริโภคและเนื้อหาที่เป็นภัยต่อผู้เยาว์ อันเป็นส่วนหนึ่งมาจากพัฒนาการด้านการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ส่วนกลุ่มประชาสังคมที่มีบทบาทเข้มแข็งในการกำกับดูแลเนื้อหาของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ คือ องค์กรเครือข่ายครูและผู้ปกครอง (The Parent – Teacher Associations : PTA) ซึ่งรวมกลุ่มและเคลื่อนไหวอย่างเข้มแข็งในการเฝ้าระวังเนื้อหาที่อาจเป็นภัยต่อเด็กและเยาวชน ทั้งยังเป็นหน่วยงานที่ร้องเรียนต่อ JBA และ BPO อยู่บ่อยครั้ง

สำหรับการกำกับกันเองด้านโฆษณา มีองค์กร คือ JARO (The Japanese Advertising Review Organization) โดยมีสมาชิกจำนวนมาก ประกอบด้วย ผู้โฆษณาสื่อวิทยุโทรทัศน์ บริษัทเอเจนซีโฆษณา สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งนิตยสารและหนังสือพิมพ์ ตลอดจน Internet Media และ Creative shops โดย JARO ทำหน้าที่ในการรับข้อร้องเรียนและข้อสงสัยจากประชาชนในเนื้อหาการโฆษณาหรือเนื้อหาในฉลากเพื่อตรวจสอบการโฆษณา นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำผู้โฆษณาที่น่าสงสัยว่าอาจละเมิดจริยธรรม รวมถึงการออกข้อกำหนดการให้คำปรึกษาด้านกฎระเบียบของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้โฆษณามีความเป็นธรรม ทั้งนี้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นการรักษามาตรฐานการดำรงชีวิตของประชาชนและเอื้อต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอีกด้วย โดย JARO ระบุไว้ว่าการโฆษณาต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่เรียกว่า Advertising Review Principles ดังนี้

- ต้องเป็นจริงและเป็นธรรม
- ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
- ต้องมีการพิจารณาถึงผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน
- เหมาะสมสอดคล้องกับธรรมเนียมประเพณีของสังคม
- ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบการกำกับที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักของนโยบาย

สาธารณะ (Public Policy) ด้วย

ส่วนการรับเรื่องร้องเรียนของ JARO จะมีพนักงานรับการร้องเรียนจากผู้บริโภคหรือคู่แข่งผ่านเครื่องโทรศัพท์หรือจดหมาย โดยผู้โฆษณาจะต้องดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์ตามข้อร้องเรียนเอง และเมื่อจัดการตรวจสอบแล้ว ก็ต้องแจ้งกลับเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังผู้ร้องเรียนโดยให้ผ่าน JARO ด้วย เป็นที่พึงพอใจของผู้ร้องก็ถือว่าจบกระบวนการ แต่หากผู้ร้องเรียนไม่พอใจกับการชี้แจง หรือยังมีข้อสงสัยอื่นที่พบในการโฆษณาอีก (ถึงแม้ผู้ร้องเรียนจะพอใจกับการตอบชี้แจงแล้วก็ตาม) โฆษณาเรื่องนั้น ๆ ก็จะต้องเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบอย่างเป็นทางการ

นอกจากนี้ยังมีการกำกับกันเองด้านรายการ โดยสมาคมผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (The Japan commercial Broadcasters Association : JBA) เป็นองค์กรกำกับดูแลกันเองของผู้ประกอบการกระจายเสียงเชิงพาณิชย์ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของผู้ประกอบการกระจายเสียงเชิงพาณิชย์ เพื่อกำหนดแนวทางในการให้บริการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์เพื่อรับประกันเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการเป็นตัวแทนของผู้ประกอบการในการสร้างพลังต่อรองทางธุรกิจและป้องกันการแทรกแซงจากภาครัฐด้วย และจากการที่ผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์รวมตัวกันเพื่อกำหนดมาตรฐานร่วมกัน โดยนำแนวปฏิบัติของแต่ละสถานีมามาพิจารณาทำประเด็นที่เห็นพ้องต้องกันปรับใช้กับมาตรฐานของสถานี ดังนั้น จึงไม่ค่อยมีกรณีพิพาทระหว่างสมาชิก เนื่องจากมีมาตรฐานที่คล้ายกัน นอกจากนี้ การประชุมหารือเพื่อหามาตรฐานในบริการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์เป็นการกำหนดกันเองในหมู่ผู้ประกอบการ โดยที่ภาครัฐไม่เข้ามาเกี่ยวข้องแต่อย่างใด

ต่อมาการทำหน้าที่ของ JBA เริ่มเกิดปัญหาบ่อยครั้ง ผู้ประกอบการทั้งสื่อสาธารณะ คือ NHK และภาคเอกชน คือ JBA จึงรวมตัวกันก่อตั้งองค์กรจริยธรรมด้านกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ และการปรับปรุงรายการ (The Broadcasting Ethics & Program Improvement organization : BPO) ขึ้น เพื่อเป็นกลไกการตรวจสอบเนื้อหารายการโทรทัศน์และกำกับดูแลกันเอง ทั้งยังป้องกันการควบคุมจากภาครัฐด้วย โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาของ BPO ประกอบด้วยสมาชิกไม่เกิน ๗ คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่คณะกรรมการบริษัทหรือพนักงานของบริษัทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นสมาชิกทั้งของ JBA และ BPO จะประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาและแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก ทั้งนี้ นอกจาก BPO จะเป็นหน่วยงานป้องกันการแทรกแซงจากรัฐแล้วยังเป็นช่องทางสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการโทรทัศน์กับผู้ชมด้วย ซึ่งประชาชนสามารถร้องเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งโทรศัพท์ โทรสาร อีเมล จดหมาย และจากสถิติที่ผ่านมา มีเรื่องร้องเรียนที่เป็นปัญหาด้านจริยธรรมมากที่สุด โดยกลไกการดำเนินการเรื่องร้องเรียนคือเรื่องที่ไม่

ผลกระทบมากนักคณะกรรมการจะพิจารณาและลงมติได้เอง ส่วนกรณีที่เป็นปัญหาใหญ่ สถานีโทรทัศน์ที่ถูกร้องเรียนต้องส่งเทปรายการที่มีปัญหาให้คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการจะได้สวนผู้ประกอบการเพิ่มเติม แล้วจึงค่อยพิจารณาและลงมติ หากมีความผิดจริง คณะกรรมการจะแจ้งให้สถานีทราบและประกาศต่อสาธารณะว่าเกิดความผิดพลาดขึ้น ทั้งนี้ BPO ทำหน้าที่เพียงแจ้งให้ทราบถึงความผิดที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจระบุว่าสถานีจะต้องแก้ไขอย่างไร จากนั้นสถานีโทรทัศน์ต้องตัดสินใจและต้องชี้แจงให้ประชาชนทราบด้วยว่าจะแก้ไขอย่างไรด้วยตนเอง โดยต้องชี้แจงผ่านช่องของตนเองและช่องทางสื่ออื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า BPO จะไม่มีอำนาจลงโทษทางกฎหมายแก่องค์กรสมาชิกที่ละเมิดข้อตกลง แต่ BPO ได้รับการยอมรับจากทั้งผู้ประกอบการ ภาครัฐ และภาคประชาชน เพราะการแสดงบทบาทที่เข้มแข็งและสม่ำเสมอจนทำให้เป็นที่รู้จัก โดยเฉพาะเรื่องการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน เมื่อมีผู้ทำผิดข้อตกลง BPO จะแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบแลเน้นย้ำให้มีการขอภัยต่อสาธารณชนผ่านช่องของตน ดังนั้น ประชาชนจึงไว้วางใจและร้องเรียนผ่านทาง BPO อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเห็นว่าการร้องเรียนนำไปสู่ผลในทางปฏิบัติจริง อีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้ BPO เป็นที่ผู้ประกอบการยอมรับและปฏิบัติตาม เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่าเป็นการแสดงความรับผิดชอบและรับประกันความน่าเชื่อถือขององค์กร ขณะเดียวกันก็ป้องกันการแทรกแซงจากรัฐในระยะยาว ทั้งนี้ เพราะ BPO ถือเป็นหน่วยงานที่แสดงให้เห็นศักยภาพในการกำกับดูแลกันเองของโทรทัศน์ที่มีเสรีภาพในการนำเสนอ

(๔) ประเทศในภูมิภาคอาเซียน

(๔.๑) ประเทศอินโดนีเซีย มีหน่วยปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับกันเองด้านเนื้อหา คือ มี Indonesia Press Council เป็นองค์กรวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ปกป้องเสรีภาพและปรับปรุงการทำงานของสื่อมวลชนตามที่ระบุไว้ใน Press Law Press Council โดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายในการบังคับใช้กฎต่าง ๆ แต่ทำหน้าที่ให้ความเห็นต่อการทำงานของสื่อมวลชน ในกิจการวิทยุและโทรทัศน์ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายในการแจ้งเตือนหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการ นอกจากนี้ Press Council ยังทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างองค์กรวิชาชีพสื่อ Press Council ได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อรับเรื่องร้องเรียนและกำกับการดูแลการทำงานของสื่อ โดยมีเอกสารสำคัญในการกำกับดูแลองค์กรวิชาชีพสื่อ คือ Act of the Republic of Indonesia Number ๔๐ of ๑๙๙๙ on the Press (Press Law) และ Journalism Code of Ethics ซึ่งได้เป็นเอกสารอ้างอิงให้กับสมาพันธ์นักข่าวโทรทัศน์อินโดนีเซีย (Indonesia Television Journalist Association (IJTI))

สำหรับสมาพันธ์นักข่าวโทรทัศน์อินโดนีเซีย (Indonesia Television Journalist Association (IJTI)) จะเป็นองค์กรวิชาชีพที่กำกับการทำงานของนักข่าว ผู้ดำเนินรายการ และผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ IJTI เกิดจากการรวมตัวกันของสถานีโทรทัศน์เอกชน ได้แก่ สถานี RCIT, TPI SCTV, Indosiar และ ANTV โดยที่ IJTI มีหน้าที่ดูแลกำกับการทำงาน ตลอดจนการลงโทษสมาชิก ทั้งนี้ การทำหน้าที่ของ KPI ให้การสนับสนุนการทำงานของ IJTI และ Indonesian Press Council ในการกำกับดูแลกันเอง โดยสะท้อนผ่านการทำงานในความร่วมมือกันนอกเหนือจากการกำกับดูแลกันเองแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการปกป้องนักข่าวและได้ระบุมาตรฐานการปกป้องนักข่าวซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบกิจการสื่อ โดย Code of Conduct ของทุกที่มีจุดประสงค์เพื่อปกป้องไม่ให้นักข่าวหรือบรรณาธิการข่าวถูกแทรกแซงจากเจ้าของจนทำให้ให้นักข่าวละเมิดมาตรฐานและจรรยาบรรณการปฏิบัติงานของตนเอง

ส่วนการร้องเรียนการทำงานของสื่อมวลชนที่ขัดต่อหลักมาตรฐานจรรยาบรรณสามารถร้องเรียนได้ ๓ ช่องทาง คือ ร้องเรียน Indonesian Broadcasting commission (KPI) ร้องเรียน Indonesian Press Council และร้องเรียน IJTI ได้โดยตรง กรณีข้อร้องเรียนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในสื่อวิทยุและโทรทัศน์ที่ผลิตโดยสมาชิกของ IJTI เนื่องจาก IJTI มีนักข่าวอาวุโสมาจากหลายสถานี ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำปรึกษาการพิจารณาข้อร้องเรียนและลงโทษผู้ละเมิดมาตรฐานจรรยาบรรณการนำเสนอข่าวขั้นตอนการพิจารณาและดำเนินการหลังจากได้รับคำร้องจากประชาชนสำหรับ Press Council มี ๓ ระดับ คือ การทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ (Supervising Role) การทำหน้าที่เป็นคนกลางในการเจรจา (Moderating role) และการทำหน้าที่ส่งข้อวินิจฉัยต่อกรณีปัญหาและขอแนะนำให้ KPI ซึ่งหากเรื่องร้องเรียนนั้นเกี่ยวข้องกับสื่อวิทยุโทรทัศน์ KPI มีอำนาจในการดำเนินการตามบทลงโทษที่กำหนดไว้ได้

(๔.๒) **ประเทศฟิลิปปินส์** ยังไม่มีกฎหมายที่จะส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออก รวมถึงไม่มีสื่อสาธารณะ ไม่มีการก่อตั้งสภาของสื่อต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ แต่มีองค์กรเอกชนระดับภูมิภาคที่ดูแลสื่อโดยสภาการกำกับดูแลในฟิลิปปินส์เป็นเรื่องของอาสาสมัคร ปัจจุบันฟิลิปปินส์กำลังปรับจากการควบคุมไปสู่เรื่องการกำกับดูแลร่วม โดยองค์กรที่เป็นกลไกการกำกับดูแลกันเองและมาตรฐานจรรยาบรรณสื่อมวลชน คือ Association of Broadcasters of the Philippines (KBP) จะมีหน้าที่ดูแลและกำกับการดำเนินงานและการทำงานของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ที่เป็นสมาชิก ซึ่งการเข้าร่วมเป็นสมาชิกจะอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจที่ยินดีให้มีการกำกับดูแลกันเองภายในสมาพันธ์ ดังนั้น KBP จะทำหน้าที่เสมือนเป็นกั้นชนระหว่างรัฐกับองค์กรสมาชิก โดย KBP ได้จัดทำแนวทางการกำกับดูแลด้านเนื้อหาเพื่อใช้

เป็นมาตรฐานในการประกอบกิจการวิทยุและโทรทัศน์ของสมาชิก และกรณีมีการร้องเรียนกับ KBP คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียน จะเป็นผู้พิจารณาและหากว่าข้อร้องเรียนนั้นมีมูลความผิดในการละเมิดแนวปฏิบัติ จรรยาบรรณ คณะกรรมการจะออกประกาศแจ้งเตือนเพื่อให้สถานีดำเนินการต่อข้อร้องเรียน ทั้งนี้ คณะกรรมการจะให้มีการเจรจาทางแก้ปัญหาดังกล่าว แต่ถ้าการเจรจาไกล่เกลี่ยไม่เป็นผล คณะกรรมการจะพิจารณา และให้บทลงโทษต่อผู้ละเมิดแนวปฏิบัติ ซึ่ง KBP จะไม่พิจารณาข้อร้องเรียนนั้น ๆ หากมีการฟ้องร้องการละเมิดแนวปฏิบัติไปยังศาล

สำหรับบทลงโทษนักข่าวหรือสถานีที่ละเมิดมาตรฐานจรรยาบรรณสื่อที่กำหนดไว้ได้แยกเป็นบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดเป็นที่ตัวบุคคล เช่น ผู้ประกาศหรือนักข่าวกับสถานี ซึ่งบทลงโทษจะรุนแรงขึ้นหากกระทำความผิดซ้ำ โดย KBP ได้กำหนดบทลงโทษหากสื่อมวลชนหรือสถานีละเมิดมาตรฐานในแต่ละความผิด ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ ๑) การละเมิดสถานเบา (Light Offenses (L)) ๒) การละเมิดสถานรุนแรง (Serious Offense (S)) และ ๓) การละเมิดสถานร้ายแรง (Grave Offense (G)) ซึ่งโดยบทลงโทษจะเป็นการปรับเงิน และโทษสูงสุดคือ การงดออกอากาศ

(๔.๓) **สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์** มีกลไกการกำกับดูแลกันเองและมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชนภายในองค์กรสื่อ เช่น Mizzima และ DVB ที่มีมาตรฐานจรรยาบรรณการทำงานที่ประกาศและเผยแพร่ต่อสาธารณะผ่านสื่อของตนเอง โดยองค์กรวิชาชีพที่มีบทบาทในการส่งเสริมกลไกกำกับตนเอง คือ สภาการหนังสือพิมพ์ชั่วคราวแห่งสหภาพเมียนมาร์ที่เป็นองค์กรอิสระที่มีกรรมการและสมาชิกร่วมกันทำหน้าที่โดยสมัครใจ และมีวัตถุประสงค์หลักในการทำงาน คือ เพื่อส่งเสริมเสรีภาพและการมีจริยธรรมในการทำงานของสื่อ การจัดตั้งคณะกรรมการรับเรื่องร้องเรียนด้านการทำงานของสื่อ และการเสริมสร้างศักยภาพของสื่อมวลชนด้านการรายงานข่าวและการนำเสนอข้อมูลสาธารณะ ซึ่งสภาหนังสือพิมพ์ชั่วคราวแห่งสหภาพเมียนมาร์ได้จัดทำแนวทางจรรยาบรรณของสื่อมวลชน (Media Code of Conduct) โดยเปิดให้สื่อมวลชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สำหรับวัตถุประสงค์การจัดทำจรรยาบรรณ คือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานวิชาชีพด้านการทำงานของสื่อมวลชน และใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันการคุกคามหรือการแทรกแซงสื่อจากภายนอก ซึ่งแนวทางจรรยาบรรณจะเป็นการสร้างมาตรฐานรูปแบบเนื้อหาสื่อ (Media Content) ที่เหมาะสม และเป็นมาตรฐาน สามารถนำไปใช้พิจารณาข้อร้องเรียนจากสาธารณะและหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการทำงานของสื่อ โดยเป็นมาตรฐานการทำงานของสื่อทุกประเภท อาทิ วารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ เป็นต้น ที่ยอมรับและนำแนวทางจรรยาบรรณนี้ไปปฏิบัติด้วยความสมัครใจ นอกจากนี้ยังเป็นมาตรฐานที่ปรับ

ใช้กับเนื้อหาสื่ออื่นทุกประเภทและโฆษณา โดยสภาฯ จะยึดถือเป็นแนวทางจรรยาบรรณในการตรวจสอบการทำงานของสื่อ ซึ่งการรับเรื่องร้องเรียนสามารถทำได้หลายช่องทาง อาทิ จดหมาย Social Media และ Facebook เป็นต้น ทำให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลสามารถส่งเรื่องร้องเรียนได้ หลังจากนั้น จะดำเนินการไต่สวนและเชิญฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาเจรจาร่วมกัน หากพบว่าสื่อได้ดำเนินงานโดยละเมิดแนวทางจรรยาบรรณดังกล่าว สภาฯ จะทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและหาข้อสรุปร่วมกันระหว่างผู้เสียหายและสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้อง แนวทางการแก้ปัญหาของสภาฯ คือการออกจดหมายเตือนให้องค์กรสื่อและเรียกร้องให้องค์กรสื่ออื่นดำเนินการตามข้อกำหนด

(๔.๔) **ประเทศกัมพูชา** มีกลไกการกำกับดูแลตนเองและมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน โดยสมาคมสื่อของกัมพูชาได้ร่วมกันจัดทำแนวทางจริยธรรมสำหรับสื่อมวลชน และนำมาบังคับใช้ร่วมกัน ซึ่งแต่ละสมาคมหรือองค์กรวิชาชีพมีการจัดทำจรรยาบรรณวิชาชีพและแนวทางการทำงานในการกำกับดูแลการทำงานกันเองภายในองค์กรซึ่งการยึดถือปฏิบัตินั้นขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคลโดยสมาคม/องค์กรวิชาชีพไม่มีอำนาจในการบังคับใช้หรือบทลงโทษใด ๆ แก่สมาชิกเมื่อละเมิดแนวทางจริยธรรม โดยผู้ที่มีอำนาจในการบังคับใช้เมื่อกระทำผิดคือกระทรวงสารสนเทศ

แนวทางจริยธรรมสื่อมวลชนสำหรับสื่อมวลชนกัมพูชา (Code of Ethics for Cambodian Journalists) ได้ระบุถึงหลักการพื้นฐานของเสรีภาพสื่อ เสรีภาพในการแสดงออก และเสรีภาพในการตีพิมพ์ การส่งต่อข้อมูลและเสรีภาพในการรับข้อมูลที่ถูกต้องเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตย ทั้งนี้ สำนักพิมพ์ บรรณาธิการ รองบรรณาธิการ และนักข่าว ชาวกัมพูชาต้องทำงานด้วยความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ภายใต้เสรีภาพสื่อและมาตรฐานจริยธรรม ประเด็นที่ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนมากที่สุด คือ การรายงานข่าวไม่เป็นกลางของสื่อโทรทัศน์และวิทยุ รวมถึงการ Black mail เพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ของสื่อโดยเฉพาะนักข่าว

(๑.๗) **แนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ของต่างประเทศ**

การกำกับดูแลตนเอง/กันเองของสื่อออนไลน์ในต่างประเทศ มีรูปแบบการกำกับดูแลเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตโดยมีภาคเอกชนเป็นผู้นำในหลายประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งมีลักษณะที่สรุปได้ดังนี้

(๑) **สหรัฐอเมริกา**

การกำกับดูแลเนื้อหาอินเทอร์เน็ตของสหรัฐอเมริกา จะใช้แนวทางเดียวกับการจัดการโครงสร้างอินเทอร์เน็ต โดยมีหลักการสำคัญสองประการคือ

๑) ใช้แนวนโยบายที่เปิดกว้าง (open policy) ที่เน้นให้ภาคเอกชนเป็นผู้นำในการวางกรอบนโยบาย

๒) ให้ตลาดเป็นตัวผลักดันรูปแบบการกำกับดูแลที่เหมาะสมของสื่อใหม่ (market-driven medium)

นอกจากนี้ ด้วยลักษณะอันแพร่กระจายไม่รวมศูนย์ (decentralized) ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและลักษณะของการเป็นเครือข่ายที่ไม่หวังกำไร (non-profit) ทำให้รูปแบบการกำกับดูแลที่ใช้ในสหรัฐอเมริกาเป็นไปในลักษณะของการรวมกลุ่มกันของภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (private stakeholders) ในประเด็นต่าง ๆ ของอินเทอร์เน็ตร่วมกัน เช่น คณะทำงานเฉพาะทางด้านวิศวกรรมอินเทอร์เน็ต (Internet Engineering Task Force หรือ TETF) พันธมิตรเพื่อสิทธิส่วนบุคคลออนไลน์ (Online Privacy Alliance หรือ OPA) กลไกการกลั่นกรองเนื้อหาในเบราว์เซอร์ (browser) เป็นต้น

(๒) ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป

ในช่วงต้น (ค.ศ. ๑๙๙๙-๒๐๐๔) การกำกับดูแลอินเทอร์เน็ตของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปจะดำเนินการตาม “บันทึกข้อตกลงว่าด้วยการกำกับดูแลเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต” (Memorandum on the Regulation of Internet Content) ซึ่งเป็นผลจากความร่วมมือกันของผู้เชี่ยวชาญจากนานาชาติในสาขาวิชาและความสนใจด้านต่าง ๆ อาทิ การเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักคือ เพื่อหาทางป้องกันเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่เป็นอันตรายบนอินเทอร์เน็ตแล้ว ที่ไม่สามารถพึ่งพาเพียงภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ ดังนั้นแนวทางที่ควรจะเป็นคือ การแบ่งเนื้อหาให้ชัดเจน ๒ ประเภท คือเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย และเนื้อหาที่อาจเป็นภัย เพื่อกำหนดแนวทางที่แตกต่างในการกำกับดูแล รวมไปถึงการประสานความร่วมมือของหลายฝ่าย ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล โดยอยู่บนฐานความรับผิดชอบร่วมกันใน ๕ ระดับ คือ

๑. การกำกับดูแลตนเองของภาคอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ต
๒. การแบ่งประเภท ตัดป้ายและจัดอันดับของเนื้อหา (โดยผู้ผลิตเนื้อหาเอง) และการใช้ระบบกลั่นกรองเนื้อหา (โดยผู้ใช้)
๓. การมีสายด่วนผู้ใช้
๔. การบังคับใช้และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อเสริมการกำกับดูแลตนเอง
๕. การสร้างความรู้เท่าทันสื่อ

ทั้งนี้ การกำกับดูแลตนเองของภาคอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ตที่เห็นเป็นรูปธรรม คือการพัฒนาและบังคับใช้ “ระเบียบว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของสหภาพยุโรป” ซึ่งกำหนดให้ทุกประเทศ

สมาชิกมีพันธกิจในการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมในประเทศของตนทำการร่ำและบังคับใช้ จรรยาบรรณ และกฎ กติกาในการใช้อินเทอร์เน็ต หรือ Codes ในการใช้อินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ (พ.ศ. ๒๕๔๘) เป็นต้นมา การกำกับดูแลเนื้อหา อินเทอร์เน็ตของสหภาพยุโรป สะท้อนถึงลักษณะการกำกับดูแลร่วมกันของภาครัฐและภาคเอกชนอย่าง ชัดเจน โดยส่วนหนึ่งเป็นความพยายามของภาครัฐในการใช้โครงสร้างทางกฎหมายเพื่อยกระดับการ กลั่นกรองเนื้อหาที่มีอยู่ผ่านการสนับสนุนการบล็อกและกลั่นกรองเนื้อหาโดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP)

(๓) ประเทศเกาหลีใต้

มีการสร้างเสริมวัฒนธรรมในการกำกับดูแลตนเองในภาคอุตสาหกรรม และภาคประชาสังคม เพื่อสร้างสังคมสารสนเทศที่ดี โดย KISCOM (คณะกรรมการความปลอดภัยทาง อินเทอร์เน็ตแห่งเกาหลีใต้) ส่งเสริมให้มีการจัดระดับเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (Internet Content Rating Service) ตามความสมัครใจ โดยอนุญาตให้เว็บไซต์ต่าง ๆ ทำการประเมินระดับความเหมาะสมของ เนื้อหาในเว็บไซต์ของตนต่อผู้ใช้ที่เป็นเด็ก รวมถึงจัดหาซอฟต์แวร์สำหรับกลั่นกรองเนื้อหาและเทคโนโลยี ที่จำเป็นในการจัดระดับเนื้อหาให้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครองและโรงเรียน เพื่อให้ครอบครัวและ สถาบันการศึกษามีส่วนร่วมในการปกป้องเด็ก จากเนื้อหาอินเทอร์เน็ตที่เป็นอันตราย รวมถึงกำหนดให้ search engines ในเกาหลีใต้ต้องติดตั้งระบบให้ผู้ที่ต้องการเข้าเว็บไซต์ที่มีภาพโป๊ หรือเนื้อหาเกี่ยวกับ เกย์ เลสเบี้ยนต้องแจ้งอายุตามบัตรประจำตัวประชาชนก่อน โดยต้องมีอายุ ๑๙ ปีขึ้นไปจึงจะสามารถเข้า ใช้บริการได้

(๑.๘). **ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการกำกับดูแลตนเอง/กันเองของสื่อ แต่ละประเภทให้มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานโปร่งใส และอิสระ**

ตลอดระยะเวลาเกือบ ๒ ทศวรรษของพัฒนาการการกำกับดูแลตนเอง/กันเองในสื่อ ประเภทต่าง ๆ ของประเทศไทย ทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุและโทรทัศน์ สื่อออนไลน์นั้น ได้มีความ พยายามทั้งจากภาควิชาชีพ ภาควิชาการ ภาคนโยบายในการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการ ปรับปรุงการกำกับดูแลตนเอง/กันเองในสื่อประเภทต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

(๑.๘.๑) ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการกำกับดูแลตนเอง/กันเองในสื่อสิ่งพิมพ์

(๑) ข้อเสนอแนะสำหรับกลไกการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมระดับองค์กร หนังสือพิมพ์

(๒) การเพิ่มนโยบายที่ชัดเจนในด้านการส่งเสริมและปลูกฝังจริยธรรมแก่นักข่าว

- ควรจะมีการรวบรวมกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกถึงจริยธรรมทางวิชาชีพโดยเฉพาะในการนำเสนอเนื้อหาเป็นส่วนหนึ่งในรายงานประจำปีขององค์กร เช่น การเป็นหนังสือพิมพ์ที่ได้รับเรื่องราวร้องเรียนต่ำที่สุด เป็นต้น

- ควรสร้างระบบประเมินการทำงานของนักข่าว (performance evaluation) ที่คำนึงถึงความสามารถนำเสนอเนื้อหาที่ถูกต้องตามจริยธรรมทางวิชาชีพที่สภากาหนังสือพิมพ์

ได้มีการประมวลไว้

- ควรมีการอบรมและปฐมนิเทศนักข่าวใหม่ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชนไทยเฉพาะหนังสือพิมพ์

(๓) สร้างกลไกการให้รางวัลในแต่ละองค์กรสื่อสิ่งพิมพ์

หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับควรสร้างกลไกในการให้รางวัลและลงโทษที่ชัดเจนในกรณีการนำเสนอเนื้อหาที่มีมาตรฐานสูงและในกรณีที่มีการละเมิดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ภาษาผิดพลาด การอ้างแหล่งข้อมูลผิด การนำเสนอภาพข่าวที่ขาดวิจารณญาณทางจริยธรรม เป็นต้น

(๔) การจัดตั้ง News Ombudsmen ในองค์กรสื่อหนังสือพิมพ์แต่ละแห่ง

(๕) การให้องค์กรสื่อหนังสือพิมพ์แต่ละแห่งมี คณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กร (News Ombudsmen) เพื่อทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ ตรวจสอบการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และจริยธรรมของบุคลากรภายในองค์กร หากมีปัญหาที่แก้ไข ตกเตือนกันเองภายในองค์กร ไม่ต้องรอให้เรื่องถึงคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ของสภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เพื่อไม่ให้องค์กรสื่อ เสียความน่าเชื่อถือจากคำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ อันเป็นผลเสียต่อรายได้ที่จะตามมานั่นเอง

(๖) การให้มีคณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กรสื่อ (News Ombudsmen) ประมาณ ๕-๗ คน ประกอบด้วย ผู้สื่อข่าวอาวุโส หรือบรรณาธิการอาวุโสขององค์กรสื่อ นั้น ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิในสายวิชาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิในสายวิชาการ โดยมีหน้าที่ดังนี้

- รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคสื่อ รวมทั้งผู้ได้รับผลกระทบจากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ซึ่งเมื่อได้รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคสื่อในช่องทางต่าง ๆ แล้ว คณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กรสื่อต้องดำเนินการสอบสวนเรื่องราวอย่างเป็นธรรมกับทุกฝ่าย หากเป็นความ

ผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากสื่อก็ให้เสนอผู้บริหารองค์กรสื่อดำเนินการแก้ไขขอโทษ หรือชดใช้ค่าเสียหายจากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อ

- ตรวจสอบการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารผ่านสื่อว่ามีความถูกต้อง สมดุลและเป็นธรรมหรือไม่ เพียงใด ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาคุณภาพการรายงานข่าวขององค์กรสื่อ หากพบข้อบกพร่องหรือปัญหาของการรายงานข่าวให้คณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กรื่อนำเสนอรายงานต่อผู้เกี่ยวข้องในกองบรรณาธิการทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไข พัฒนาคุณภาพข่าวต่อไป

- ตรวจสอบจริยธรรมของบุคลากรในองค์กรสื่อทำผิดด้านจริยธรรมภายในองค์กรสื่อ สอบสวนพบบุคลากรในองค์กรสื่อทำผิดด้านจริยธรรม ให้ทำรายงานเสนอผู้บริหารองค์กรสื่อเพื่อลงโทษต่อไป

- สื่อสารกับผู้บริโภคสื่อ เพื่อสร้างความเข้าใจในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสนใจสาธารณะ โดยใช้พื้นที่สื่อของตนเอง พูดคุยกับผู้บริโภคสื่อได้โดยตรง ในนามของ คณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กรื่อนั้น ๆ ซึ่งอาจเปิดพื้นที่บทความ หรือคอลัมน์เฉพาะในสื่อหนังสือพิมพ์ทุกสัปดาห์หรือมีช่วงเวลาออกอากาศในรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือใช้สื่อใหม่ (News Media) ในประเภทต่าง ๆ สื่อสารกับผู้บริโภคสื่ออย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดี การจัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กรื่อนั้นเป็นภารกิจที่ต้องใช้ทรัพยากรทั้งเงินและบุคลากร จึงเป็นสิ่งท้าทายที่จะต้องสร้างแรงจูงใจให้เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์เห็นประโยชน์และร่วมมือ สนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กรสื่อด้วย

(๗) ประมวลข้อเสนอแนะสำหรับกลไกการกำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมระดับองค์กรวิชาชีพ

- การเพิ่มและสร้างความชัดเจนในข้อบังคับด้านจริยธรรม (codes of ethics) ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

- ความหมายที่ชัดเจนของประโยชน์สาธารณะจากมุมมองและจุดยืนของนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ซึ่งอาจรวมถึง

- การสืบสวนหรือเปิดโปงการประพฤติอันมิชอบหรืออาชญากรรม

- การปกป้องสาธารณสุขและความปลอดภัยของสังคม

- การป้องกันสาธารณชนจากการถูกชักจูง หรือชวนเชื่อโดยคำพูดหรือการแสดงออกของบุคคลหรือองค์กรใด ๆ

- สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ควรคำนึงด้วยว่าเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งของประโยชน์สาธารณะเช่นกัน

- ในกรณีนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเด็ก บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องสามารถแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ประโยชน์สาธารณะมีมากถึงขนาดที่จะข้ามผลประโยชน์อันเป็นที่พึงปรารถนาของเด็กรได้

- การเน้นเรื่องสิทธิส่วนบุคคล (privacy right) และสิทธิในการตอบกลับ (right of reply) อันเป็นปัญหามากสำหรับเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ไทย

- การรายงานข่าวเฉพาะด้าน (specialized reporting) เช่น นักข่าวสายการเงินหรือสายอสังหาริมทรัพย์ ควรจะมีข้อกำหนดชัดเจนไม่ให้ซื้อขายหรือถือหุ้นในบริษัทหรือองค์กรที่ตนเขียนถึงหรือวางแผนจะเขียนถึง

- การพัฒนาเกณฑ์ที่ใช้ในการกำกับดูแลเนื้อหาประเภทต่าง ๆ เช่น ข่าว ภาพข่าว ภาพโฆษณา บทวิเคราะห์ และบทความแสดงความคิดเห็น (รวมถึงบทบรรณาธิการ) โดยเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องมีความเป็นรูปธรรมเพียงพอและสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้บรรณาธิการหรือนักข่าวใช้วิจารณ์ญาณส่วนบุคคลเป็นหลัก

(๘) ปรับเปลี่ยนโครงสร้างสภาวิชาชีพและการเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์โดยการนำบุคคลนอกวงการสื่อหนังสือพิมพ์ที่สังคมให้การยอมรับในควมมีคุณธรรมและความสามารถ เข้ามาร่วมเป็นกรรมการในสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมากขึ้น ในจำนวนและอำนาจหน้าที่เท่ากับกรรมการจากวงการสื่อ ผ่านการสรรหาและแต่งตั้งที่โปร่งใส นอกจากนี้ การเป็นสมาชิกควรจะมีการกำหนดเป็นบทบัญญัติเพิ่มเติมในร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ว่า หนังสือพิมพ์ที่จะจดทะเบียนเพื่อดำเนินกิจการตามกฎหมายจำเป็นต้องเป็นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ ควบคู่กันไปด้วย เพื่อจะได้เพิ่มพูนระสัจญา และความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่สื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับการสรรหาประธานสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ที่มาจากนอกรวิชาชีพนั้น ในต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษได้มีการสรรหาประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจากคนภายนอกวิชาชีพ แต่เป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์กว้างขวาง และที่สำคัญต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ในมิติต่าง ๆ และความจำเป็นในการมีสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ส่วนการแต่งตั้งคณะกรรมการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ผลิตเปลี่ยนกันมาจากองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก ซึ่งต้องใช้บุคลากรที่มีจำกัดประกอบกับความสมัครใจของผู้ได้รับแต่งตั้งที่อาจจะมาจากวงการหนังสือพิมพ์หรือวงการอื่น ๆ เช่น วงการวิชาการ จึงทำให้การพิจารณาเรื่องร้องเรียนต่อสาธารณะไม่ราบรื่นรวดเร็ว

สมควรต้องจัดระบบใหม่ โดยให้นักข่าวระดับอาวุโสกลางขึ้นไป หรือบรรณาธิการข่าวของแต่ละองค์กร หนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกหมุนเวียนกันมาทำหน้าที่ดังกล่าวเป็นวาระ ๆ ไป เช่น ทุก ๆ เดือน ทั้งนี้เพื่อให้มี ผู้ที่รับผิดชอบทำหน้าที่นี้อย่างเป็นกิจจะลักษณะ และเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

(๙) สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติต้องสร้างความเชื่อใหม่และพิจารณาความสมดุระหว่าง จริยธรรมวิชาชีพกับการอยู่รอดของธุรกิจสื่อ โดยผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อและผู้ประกอบธุรกิจสื่อหนังสือพิมพ์ ต้องมีความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมของสื่อ จะนำไปสู่การได้รับความเชื่อถือจากผู้อ่าน (credibility) และ จะนำไปสู่ความอยู่รอดและการเติบโตทางธุรกิจที่ยั่งยืน

(๑๐) ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงประโยชน์ของการร่วมตรวจสอบสื่อและร้องเรียนผ่าน กลไกกำกับดูแลตนเองของสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การทำงานของสภา การหนังสือพิมพ์มีพลังมากยิ่งขึ้น โดยสภาการหนังสือพิมพ์ต้องทำหน้าที่ให้ความรู้กับประชาชนมากขึ้นว่า เขามีสิทธิแค่ไหน การให้ความรู้กับสังคม ว่าการช่วยกันร้องเรียนจริยธรรมสื่อ นั้น มีช่วยสังคมอย่างไร เกี่ยวข้องอย่างไรต่อชีวิตของทุกคน รวมถึง สร้างการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกลไกการทำงานของสภา การหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ บางเรื่องในสังคมถ้าพบเห็นการประพฤติผิดจริยธรรมแล้ว สภาการ หนังสือพิมพ์ฯ ก็ไม่จำเป็นต้องรอให้มีคนร้องเรียน แต่ควรหยิบเรื่องมาดำเนินการตรวจสอบทันที เพื่อให้ สังคมได้เห็นถึงการทำงานที่เอาจริงเอาจังและเพิ่มความศรัทธาต่อสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ในการทำหน้าที่ กำกับดูแลตนเอง ไม่ใช่เสียกระดาษ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องบรรจุเป็นนโยบายของสภาการ หนังสือพิมพ์ และต้องเป็นนโยบายที่ต่อเนื่องกันในกรรมการทุกชุด

(๑๑) เพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อกำกับดูแลร่วมและไม่ควรร่วมกับรัฐซึ่งต้อง ไปออกแบบให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยต้องเลือกประชาชนที่มีคุณภาพ มีความเข้าใจสื่อ เพราะหากได้ประชาชนที่ต้องการผลประโยชน์ก็จะทำให้ทำงานร่วมกันมีปัญหา

(๑.๘.๒) **ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการกำกับดูแลตนเอง/กันเองในสื่อวิทยุและ โทรทัศน์**

(๑) ข้อเสนอเพื่อการเพิ่มความตระหนักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสื่อมวลชนแก่ ผู้ประกอบวิชาชีพ

การกำกับดูแลตนเองที่ดีและมีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการกิจการกระจายเสียง และ กิจการโทรทัศน์ ต้องมีความพร้อมในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม มีความพร้อมยกระดับ การประกอบกิจการแบบมืออาชีพบนพื้นฐานสิทธิและเสรีภาพ รวมถึงการสร้างความรู้ ความเข้าใจและ ความตระหนักอย่างต่อเนื่อง ให้กับผู้ประกอบการกิจการสื่อรายใหม่ หรือสื่อในท้องถิ่น เพื่อให้เกิด

แรงจูงใจในการเข้าร่วมกลไกการกำกับดูแลตนเอง ทั้งนี้ การแก้ปัญหาการละเมิดจริยธรรมได้อย่างยั่งยืนให้คนในวิชาชีพสื่อต้องเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานและสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

(๒) ข้อเสนอเพื่อการยกระดับมาตรฐานองค์กรวิชาชีพและมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการกำกับดูแลตนเองที่เหมาะสม ประกอบด้วย

(๑) การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยการจัดตั้งเป็นสมาคม สมาพันธ์เพื่อกำกับดูแลตนเอง

(๒) การพัฒนามาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพร่วมกันของผู้ประกอบการสื่อ หรือสมาชิกในสมาคม สมาพันธ์

(๓) สมาคมหรือสมาพันธ์มีกระบวนการรับ แก้ไขเรื่องร้องเรียนและสถาบันกึ่งมาตรฐานจริยธรรมชั้นต่ำในการประกอบวิชาชีพ

(๔) กระบวนการรับและแก้ไขเรื่องร้องเรียน

ส่วนข้อเสนอคุณลักษณะมาตรฐานชั้นต่ำขององค์กรวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการยกระดับมาตรฐานองค์กรวิชาชีพในการกำกับดูแลตนเองของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ประกอบด้วย

(๑) การจัดทำมาตรฐานจริยธรรม โดยเปิดโอกาสให้สมาชิก ผู้ชมผู้ฟัง ภาคประชาสังคมในพื้นที่เป้าหมายมีส่วนร่วมและให้มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ

- มาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพในการนำเสนอข่าว
- การป้องกันเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยง
- โฆษณาเกินจริง ผิดกฎหมาย ไร้อจริยธรรม
- การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ข้อมูลส่วนบุคคล
- สิทธิมนุษยชนและจริยธรรม และ
- การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง

(๒) การบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรมโดยจัดให้มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายรับรู้

(๓) การกำหนดกระบวนการพิจารณา แก้ไขและเยียวยาเรื่องร้องเรียนโดยคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมซึ่งมีองค์ประกอบทางกฎหมาย

(๔) การนำเสนอผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนต่อสาธารณะผ่านสื่ออย่างสม่ำเสมอ

(๕) การจัดให้มีกลไกอุทธรณ์ โดยคณะกรรมการรับและพิจารณาการอุทธรณ์

(๖) การกำหนดให้ส่งรายงานผลการดำเนินงานแก่ กสทช. เป็นประจำ

(๑.๘.๓) **สรุปข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการกำกับดูแลตนเอง/กันเองของสื่อมวลชนไทย** สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้พิจารณาจากภาวะแวดล้อม ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ให้บริการในอุตสาหกรรม ด้านองค์กรวิชาชีพหรือองค์กรกำกับดูแลกันเองที่ไม่ใช่ภาครัฐ ด้านกลุ่มผู้ชม/กลุ่มประชาสังคม ด้านองค์กรกำกับดูแลภาครัฐ และด้านกระบวนการในการกำกับดูแล ภาวะแวดล้อมด้านสื่อออนไลน์ ดังนี้

(๑) **ด้านผู้ให้บริการในอุตสาหกรรม** : มีมาตรการสร้างแรงจูงใจในการกำกับดูแลตนเองระดับองค์กรสื่อและในการเข้าร่วมในการกำกับดูแลกันเอง

สำหรับการกำกับดูแลตนเองระดับองค์กรสื่อที่มุ่งหวังให้แต่ละองค์กรมีคณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กรสื่อ (media ombudsman) นั้น จำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจแก่เจ้าของกิจการสื่อที่มีพันธะสัญญาในการปรับปรุงการกำกับดูแลตนเองระดับองค์กรสื่อ ทั้งนี้ แรงจูงใจดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อสมาชิกภายในอุตสาหกรรมกันเองสร้างภาวะที่ทำให้เกิดความสมดุลระหว่างความอยู่รอดทางธุรกิจกับการยึดมั่นในมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพและประโยชน์สาธารณะ

ส่วนการสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมในการกำกับดูแลกันเองให้แก่ผู้ให้บริการในอุตสาหกรรม โดยการกำหนดเงื่อนไขที่แตกต่างระหว่างผู้ให้บริการที่เข้าร่วมกับไม่ร่วม หรือระหว่างผู้ให้บริการที่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมกับผู้ฝ่าฝืนอยู่บ่อยครั้ง เช่น

- **สื่อหนังสือพิมพ์** : การเพิ่มบทบัญญัติใน พ.ร.บ.จัดแจ้งการพิมพ์ ให้การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นเงื่อนไขในการประกอบกิจการ เช่น กำหนดว่า หนังสือพิมพ์ที่จะจดทะเบียนเพื่อดำเนินกิจการตามกฎหมาย จำเป็นต้องเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพองค์กรใดองค์กรหนึ่งที่มีมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ เป็นต้น หรืออาจเป็นแรงจูงใจทางบวก เช่น สมาชิกองค์กรวิชาชีพจะได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพสวัสดิการที่เหมาะสม หรือได้รับความช่วยเหลือหากถูกฟ้องร้องคดีจากการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

- **สื่อวิทยุและโทรทัศน์** : หากผู้ให้บริการรายใดไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ จะต้องถูกกำกับดูแลด้านจริยธรรมโดยตรงจาก กสทช. หรือ กสทช. กำหนดว่าจะนำเอารายงานการดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องเรียนขององค์กรวิชาชีพสื่อมาประกอบในการพิจารณาการให้หรือต่อใบอนุญาต เป็นต้น หรืออาจเป็นแรงจูงใจทางบวก เช่น สมาชิกองค์กรวิชาชีพจะได้รับความช่วยเหลือจาก กสทช. ในด้านต่าง ๆ เช่น เงินสนับสนุนกิจกรรม การเข้าร่วมอบรมเพิ่มศักยภาพในกาประกอบวิชาชีพ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ภาวะแวดล้อมด้านผู้ให้บริการในอุตสาหกรรมสื่อของประเทศไทยนั้น ในอุตสาหกรรมสื่อสิ่งพิมพ์มีสภาพตลาดที่เอื้อต่อการกำกับดูแลตนเอง คือ มีผู้เล่นรายใหญ่จำนวนน้อยรายและมีสภาพตลาดที่เติบโตเต็มที่ (mature market) ในขณะที่อุตสาหกรรมสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในปัจจุบันนี้มีผู้เล่นจำนวนมากและหลากหลาย อีกทั้งสภาพตลาดยังมีการแข่งขันสูง จึงอาจจะเป็นภาวะที่ลดทอนประสิทธิภาพการกำกับดูแลตนเอง

(๒) ด้านองค์กรวิชาชีพหรือองค์กรกำกับดูแลตนเองที่ไม่ใช่ภาครัฐ : รวมกลุ่มและสร้างองค์กรให้ได้มาตรฐาน

องค์กรวิชาชีพสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นควรเร่งพัฒนาองค์กรให้มีมาตรฐานเพื่อสามารถทำหน้าที่เป็นองค์กรกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรม (SRO) ได้ มากกว่าที่จะมีบทบาทในการรวมกลุ่มเพื่อการเรียกร้องเสรีภาพและการต้อรองนโยบายเช่นที่เป็นมาเท่านั้น ในกรณีเป็นองค์กรย่อย ควรรวมกันเป็นองค์กรกำกับดูแลตนเองเดี่ยว เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการกำกับดูแลตนเอง ทั้งนี้ มาตรฐานขององค์กรกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมควรมีองค์ประกอบอย่างน้อย ดังนี้

(๑) มีการจัดทำมาตรฐานจริยธรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมร่าง/แก้ไข และมีพันธะสัญญาร่วมกันที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรม รวมถึง เปิดโอกาสให้ผู้ชมผู้ฟังและภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น

(๒) มีกระบวนการบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรมกับสมาชิกอย่างชัดเจน ได้แก่ มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนที่เป็นที่รับรู้ต่อสาธารณะ มีคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาเรื่องร้องเรียนซึ่งมีบุคคลภายนอกวิชาชีพในสัดส่วนที่เหมาะสม มีการเผยแพร่ผลคำตัดสินและคำชี้แจงต่อสาธารณะผ่านสื่ออย่างสม่ำเสมอ มีกลไกคณะกรรมการอุทธรณ์

นอกจากนี้ องค์กรวิชาชีพควรมีนโยบายและแผนการปฏิบัติงานเพื่อการยกระดับมาตรฐานในการปฏิบัติงานให้สื่อมีความเป็นมืออาชีพและมีทักษะที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน รวมถึงรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าและประโยชน์ในการร่วมกลุ่มการกำกับกันเอง หากกำกับกันเองได้อย่างเข้มแข็งภาคสังคมและประชาชนก็จะสนับสนุนและภาครัฐก็จะมีสามารถมาแทรกแซงการกำกับกันเองที่ทรงประสิทธิภาพนี้ได้ เป็นต้น

(๓) ด้านกลุ่มผู้บริโภค/ผู้ใช้สื่อ

พลังการตรวจสอบสื่อของผู้บริโภคและผู้ใช้สื่อเป็นภาวะแวดล้อมที่สำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของการกำกับดูแลตนเองของสื่อ แต่พื้นฐานของการตรวจสอบสื่อต้องมาจากความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของผู้บริโภคและผู้ใช้สื่อเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคที่สื่อปัจจุบันที่สื่อสังคม

ออนไลน์ (social media) ได้รับความนิยมสูง ทำอย่างไรจึงจะทำให้ประชาชนใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือการส่งปฏิกิริยาสะท้อนกลับ (feedback) เกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของผู้ประกอบการสื่อ โดยไม่เพียงเป็นระดับการ “บ่น” แต่ให้เป็นการ “ระดมพิพากษ์” (crowd-criticism) เพื่อนำไปสู่การกดดัน รวมถึงยกระดับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนได้

นอกจากนี้ การสร้างกลไกกลุ่มประชาสังคมเพื่อเฝ้าระวังและตรวจสอบสื่อในประเด็นย่อย ๆ เช่น การคุ้มครองผู้บริโภค การคุ้มครองเด็กและเยาวชน การละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ก็มีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐหรือองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่

(๔) ด้านหน่วยงานกำกับดูแลตามกฎหมาย/หน่วยงานกำกับดูแลภาครัฐ

เนื่องด้วย ปัญหาสำคัญในการกำกับดูแลกันเองคือ เรื่องการที่องค์กรวิชาชีพไม่มีอำนาจบังคับ ซึ่งก็เป็น จุดอ่อนของการกำกับกันเองที่เผชิญร่วมกันในอุตสาหกรรมสื่อของหลายประเทศ ในแต่ละประเทศก็มีความพยายามในการปรับปรุงประสิทธิภาพของการกำกับกันเองโดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานกำกับดูแลตามกฎหมาย/หน่วยงานกำกับดูแลภาครัฐ ในระดับที่แตกต่างกัน เช่น ระบอบการกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation) โดยการเพิ่มมาตรการรองรับในการกำกับดูแล (regulatory backstop) ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้ให้บริการเข้าร่วมและให้ความร่วมมือในกลไกการกำกับดูแลร่วมกัน เพราะหากไม่สามารถกำกับดูแลกันเองได้ หรือไม่ป็นสมาชิกขององค์กรอิสระในการกำกับดูแลร่วมกัน ก็จะถูกกำกับดูแลโดยตรงจากองค์กรกำกับดูแลภาครัฐ

ทั้งนี้ รูปแบบของการกำกับดูแลร่วมกันนั้น มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลภาครัฐกับองค์กรกำกับดูแลกันเอง เช่น การรับรองมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ (code-based) หรือ การรับรอง/ให้อำนาจดุลยพินิจแก่องค์กรกำกับดูแลกันเอง (organization-based) สำหรับในประเทศไทยนั้น มีข้อเสนอจากการศึกษา (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และวรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง; สำนักงาน กสทช., ๒๕๕๖b; ชนัญสรุ อรณพ ฌ อยุธยา, ๒๕๕๖) ที่ให้นำเอาระบอบการกำกับดูแลร่วมกันมาใช้ในการกำกับดูแลสื่อ โดยเฉพาะสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งมีหน่วยงานกำกับดูแลตามกฎหมายชัดเจน คือ กสทช. อย่างไรก็ตาม การออกแบบระบบและกลไกการกำกับดูแลร่วมกันควรมีการศึกษาและรับฟังความเห็นอย่างรอบด้าน เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยมากที่สุด

นอกจากนี้ ในบางประเทศ อาทิ ประเทศเดนมาร์ก และประเทศอังกฤษ ฝ่าวิกฤตศรัทธาที่สังคมมีต่อการกำกับดูแลกันเองของสื่อ โดยการให้มีกฎหมายรับรองการจัดตั้ง และ/หรือ ให้อำนาจทางปกครอง คืออำนาจในการปรับสมาชิกที่ทำผิดมาตรฐานจริยธรรมขั้นร้ายแรง สำหรับประเทศไทย แนวคิด

เรื่องการให้องค์กรวิชาชีพสื่อมีสถานะทางกฎหมาย เริ่มขึ้นครั้งแรกเมื่อครั้งการก่อตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ แต่ในครั้งนั้นรูปแบบองค์กรขาดความเป็นอิสระจากภาครัฐ ทางภาควิชาชีพสื่อจึงเคลื่อนไหวเพื่อคัดค้าน จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อเสนอเรื่องการให้มีกฎหมายรับรองการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ ปรากฏอีกครั้งจากข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเสนอร่าง พ.ร.บ. ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มีหลักการสำคัญให้มีการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” เป็นองค์กรหลักที่จะทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชน ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนตามที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช กำหนดไว้ โดยมีหลักการสำคัญให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นองค์กรกลางในการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนในทุกลำดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพโดยองค์กรสื่อมวลชนในระดับต้น และการกำกับดูแลกันเองโดยองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในระดับที่สอง ทั้งนี้ มีการให้อำนาจทางปกครองแก่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยการปรับเพื่อเป็นมาตรการลงโทษ รวมถึง มีบทบัญญัติที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานกำกับดูแล

การนำเสนอแนวคิดการตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาตินี้ยังคงเป็นที่ถกเถียงและห่วงใยในประเด็นการถูกแทรกแซงโดยภาครัฐผ่านการสนับสนุนงบประมาณ รวมถึง ประเด็นการออกแบบกลไกการกำกับดูแลที่ต้องประกันว่าจะมีความรับผิดชอบและสอบทานได้ต่อสาธารณะ (Public accountability) และควรมีประสิทธิภาพประสิทธิผล (effectiveness and efficiency) ได้

อย่างไรก็ดี ข้อเสนอด้านหน่วยงานกำกับดูแลตามกฎหมาย/หน่วยงานกำกับดูแลภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาการกำกับดูแลร่วมกันมาใช้ หรือการให้มีกฎหมายรับรองการจัดตั้ง และ/หรือให้อำนาจทางปกครองแก่องค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองนั้น มีจุดเด่นที่สำคัญคือ การกำจัดจุดอ่อนของการกำกับดูแลกันเองที่ไม่มีสภาพบังคับ ทว่าสิ่งที่ต้องคำนึงถึงต้องประกันความเป็นอิสระจากการถูกแทรกแซงด้วย

(๕) กระบวนการการกำกับดูแล

กระบวนการกำกับดูแลตนเองในระดับองค์กรสื่อ และการกำกับดูแลกันเองในระดับองค์กรวิชาชีพสื่อจะต้องปฏิบัติให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อความโปร่งใสและการเปิดเผยให้ประชาชนและองค์กรภาครัฐเข้าถึงข้อมูลได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประกันว่าจะมีความรับผิดชอบและสอบทานได้ต่อ

สาธารณะ (public accountability) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (effectiveness and efficiency) และการมีความชอบธรรม (legitimacy) อาทิ

- องค์กรสื่อ จะต้องจัดทำมาตรฐานจริยธรรมอย่างชัดเจนและประกาศให้ทราบโดยทั่วกันทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในองค์กรหรือพนักงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนประชาชนผู้ใช้สื่อ

- องค์กรวิชาชีพ ควรจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนและแก้ไข เยียวยา เผยแพร่สู่สาธารณะเป็นประจำทุกปี (ซึ่งบรรจุอยู่ในรายงานประจำปีของการดำเนินกิจการ ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใสและแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการประกอบธุรกิจควบคู่กับจริยธรรมสื่อ)

นอกจากนี้ กระบวนการกำกับดูแลโดยรัฐก็จะต้องพัฒนาเพื่อให้เกิดความเชื่อใจและความเต็มใจ (trust and goodwill) ระหว่างผู้ประกอบการสื่อกับหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมาย โดยเฉพาะ กสทช. ซึ่งควรดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้

- สร้างความชัดเจนในการแบ่งบทบาทหน้าที่การกำกับดูแลระหว่าง กสทช. และองค์กรวิชาชีพที่มีบทบาทในกำกับดูแลกันเอง ลดความลักลั่นและขัดแย้งกันในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกำหนดตามกฎหมาย และยังเป็น การแสดงออกถึงความจริงจังในการส่งเสริมการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

- ส่งเสริมให้องค์กรวิชาชีพต่าง ๆ ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยตนเอง เช่น การส่งเสริมเรื่องทักษะความรู้ในการประกอบวิชาชีพ ส่งเสริมความรู้เรื่องกฎหมายสื่อ ส่งเสริมแหล่งเงินทุน เป็นต้น

(๖) ภาวะแวดล้อมด้านสื่อออนไลน์

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์สื่อแบบหลอมรวมระหว่างสื่อดั้งเดิมและสื่อออนไลน์ ความสามารถของสื่อออนไลน์และเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ๒.๐ นั้นกลายเป็นภาวะแวดล้อมที่สำคัญในการส่งเสริมการกำกับดูแลตนเอง/กันเองของสื่อมวลชนอีกด้วย โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมข่าว เนื่องจากองค์กรสื่อและองค์กรวิชาชีพสื่อสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ให้เป็นเครื่องมือสร้างความโปร่งใสของสื่อ (media transparency) ๓ ลักษณะ (OSCE) ๒๐๑๓) กล่าวคือ

(๑) Actor transparency

หมายถึงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ผลิตข่าว ผู้สื่อข่าว เจ้าของบริษัท มาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ อาทิ การเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์ขององค์กรสื่อ การสร้างบัญชีผู้ใช้เป็น

ทางการของผู้สื่อข่าวและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง บนแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งแยกต่างหากจากบัญชีผู้ใช้ส่วนตัว

(๒) Production transparency

หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของห้องข่าว เพื่อให้ผู้ใช้สื่อได้เห็นบรรยากาศในการทำงานและเปิดเผยว่าข่าวนี้ถูกผลิตอย่างไร นักข่าว/บรรณาธิการตัดสินใจในการเลือกเนื้อหาข่าวอย่างไร อาทิ การสร้าง blog ของบรรณาธิการ การเผยแพร่การประชุมห้องข่าวบนเว็บไซต์ เป็นต้น รวมถึง กระบวนการเขียนข่าวที่สร้าง link ที่เชื่อมโยงหรืออ้างอิงไปยังต้นแหล่งข้อมูล หรือแหล่งข่าว

นอกจากนี้ การเปิดเผยนโยบายการจัดการความผิดพลาด กล่าวคือ เมื่อองค์กรทำอะไรผิดพลาด ก็เปิดเผยให้สาธารณะรับทราบผ่านทางช่องทางออนไลน์ โดยทำเป็นเมนูเฉพาะ เช่น error button/correction box

(๓) Responsiveness

หมายถึง การพูดคุยแบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านผ่านทางช่องทางออนไลน์ เช่น web board chat box ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่เป็น media ombudsman สื่อสารระหว่างองค์กรกับผู้ใช้สื่อ ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อเสนอแนะ การร้องเรียน การถามตอบ ก็สามารถใช้ช่องทางออนไลน์นี้ได้ โดยเสียค่าใช้จ่ายไม่มากและทำได้ง่าย แต่ต้องอาศัยความต่อเนื่องในการตอบคำถาม พูดคุยกับผู้ใช้สื่อ ไม่เช่นนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จ รวมถึงต้องอาศัยการยอมรับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรสู่นโยบายห้องข่าวที่เปิดเผย (open newsroom) ของสมาชิกองค์กรด้วย

ดังนั้น ความสามารถของสื่อออนไลน์นั้นสามารถเป็นภาวะแวดล้อมที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยเสริมหนุนภาวะแวดล้อมในด้านอื่น ๆ ให้สามารถพัฒนาประสิทธิภาพการกำกับดูแลตนเอง/กันเองในสื่อประเภทต่าง ๆ ได้

๒. การศึกษาของ Baker & McKenzie เกี่ยวกับการกำกับดูแลสื่อ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Guide to Media and Content Regulation in Asia Pacific)

(๒.๑) ออสเตรเลีย

- องค์กรกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรคมนาคมออสเตรเลีย (ACMA : Australian Communications and Media Authority) อุตสาหกรรมและการสื่อสารในประเทศ

กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรคมนาคมร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ดังนี้

- กรมการสื่อสาร กระจายเสียงและเศรษฐกิจดิจิทัล (Department of Broadband, Communications and the Digital Economy)

- Classification Board : คัดกรองสื่อ และ Classification Review Board : ตรวจสอบการแบ่งประเภทสื่อ

- คณะกรรมการการแข่งขันและผู้บริโภค (ACCC : Australian Competition and Consumer Commission) ดูแลการแข่งขันและการคุ้มครองผู้บริโภค

โดย ACMA เป็นผู้ออกใบอนุญาตภายใต้กฎหมาย Broadcasting Services Act ๑๙๙๒ (BSA) และดูแลควบคู่กับหน่วยงาน ACCC กับคัดกรองสื่อและตรวจสอบแบ่งประเภทสื่อ ในขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ยังไม่มีการกำหนดให้ใบอนุญาตแต่จะถูกตรวจสอบโดยการควบคุมสื่อ

(๒.๒) สาธารณรัฐประชาชนจีน

- สำนักงานบริหารวิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์แห่งชาติจีน (SARFT: State Administration of Radio, Film and Television) ดูแลเนื้อหาและอนุมัติการนำเข้าและออกใบอนุญาต

- องค์กรบริหารสื่อสารมวลชน และสื่อสิ่งพิมพ์แห่งชาติ (GAPP : General Administration of Press and Publishing) ดูแลบริหารทั่วไป รวมทั้งจัดทำร่างกฎหมายการเผยแพร่ข่าวสารและสิ่งพิมพ์

- กระทรวงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ (MIIT : Ministry of Industry and Information Technology) ดูแลการสื่อสารโทรคมนาคม และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

- กระทรวงวัฒนธรรม (MOC : Ministry of Culture) ดูแลสื่อทางวัฒนธรรม ศิลปะและเกมส์ออนไลน์

- กระทรวงพาณิชย์ (MOFCOM : Ministry of Commerce) ดูแลการค้า การนำเข้า-ส่งออก ภายในประเทศ ร่างกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยสื่อทุกประเภทรวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ กำหนดให้ต้องมีใบอนุญาตจาก SARFT และต้องส่งแผนดำเนินงานให้กับ GAPP

(๒.๓) สิงคโปร์

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารและศิลปะ (Ministry of Information, Communications and the Art) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- สำนักงานพัฒนาสื่อสิงคโปร์ (MDA : The Media Development Authority) ควบคุมกำกับดูแลสื่อทั้งหมดในประเทศ (ไม่รวมถึงการให้บริการอินเทอร์เน็ตสำหรับองค์กร เพื่อทางธุรกิจ) และผู้ให้บริการออนไลน์ จะมีกฎหมายควบคุมระบุให้ออกใบอนุญาตภายใต้กฎหมาย กระจายเสียงที่กำหนดให้ต้องมีใบอนุญาต

- สำนักงานการพัฒนาสารสนเทศและการสื่อสาร (IDA : Infocomm Development Authority of Singapore) ดูแลข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร

(๒.๔) ฮ่องกง

- สำนักเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม (การสื่อสารและเทคโนโลยี (CITB : Communications and Technology Branch of the Commerce, Industry and Technology Bureau) ออกใบอนุญาตและควบคุมอุตสาหกรรมการกระจายเสียง

- BA (Broadcasting Authority) ดูแลการเผยแพร่กระจายเสียงและร่างกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

- TELA (Television and Entertainment Licensing Authority) กำกับดูแล การดำเนินงานของสื่อสิ่งพิมพ์และด้านโทรทัศน์ที่ออกโดย BA

ในขณะที่ผู้ให้บริการเนื้อหาออนไลน์ส่วนใหญ่กำกับดูแลควบคุมกันเอง และยังกำกับดูแลโดย TELA ซึ่งกำหนดให้จดทะเบียนกับ CITB และต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

(๒.๕) อินโดนีเซีย

- คณะกรรมการการกระจายเสียงประเทศอินโดนีเซีย KPI (Indonesian Broadcasting Commission) กำกับดูแลด้านกิจการโทรคมนาคมและบริหารคลื่นความถี่

- กรมการสื่อสารและสารสนเทศ (Department of Communication and Information) ดูแลการเผยแพร่กระจายเสียงและโทรทัศน์ กำหนดให้ต้องได้รับใบอนุญาตในการเผยแพร่ ในขณะที่หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์และเนื้อหาออนไลน์ยังไม่มีข้อกำหนดให้มีใบอนุญาต แต่ต้องจดทะเบียนภายใต้กฎหมายที่ระบุต้องได้รับการอนุญาตประกอบธุรกิจจาก KPI

(๒.๖) ญี่ปุ่น

กระทรวงการสื่อสารและกิจการภายใน (MIC : Ministry of Internal Affairs and Communications) มีหน้าที่พัฒนานโยบายที่เกี่ยวกับดิจิทัลและระบบออนไลน์ ในขณะที่สำนักงานการสื่อสารและเทคโนโลยีประเทศญี่ปุ่น (ICB : Information and Communications Bureau) วางแผนดำเนินงาน นโยบาย สถานีออกอากาศและออกใบอนุญาต สำหรับเนื้อหาออนไลน์ ยังไม่มีใบอนุญาต แต่มีการออกมาตรการด้านความปลอดภัยโดยสภา และยังไม่มีการกำหนดบทลงโทษ ส่วนหนังสือพิมพ์และสื่อสิ่งพิมพ์ยังไม่มีใบอนุญาต แต่ส่วนใหญ่จะลงทะเบียนเป็นสมาชิกกับ Nippon Shinbun Kyokai (NSK)

(๒.๗) เกาหลีใต้

- คณะกรรมการการสื่อสารเกาหลี (KCC : Korea Communications Commission) ควบคุมและกำหนดนโยบายการพัฒนา การให้บริการการกระจายเสียงและการสื่อสาร รวมถึงกฎระเบียบของเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต

- คณะกรรมการมาตรฐานการสื่อสารเกาหลี (KOCSC : Korean Communications Standards Commission) ตรวจสอบเนื้อหาโฆษณาที่ออกอากาศต่อความรุนแรงและอนาจาร

- กระทรวงวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยว (Ministry of Culture, Sports and Tourism) ควบคุมสื่อด้านหนังสือพิมพ์และวารสาร

ภาคผนวก ค

ข้อคิดเห็น ๒๗ ประเด็นของประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชนต่อร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.
และร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์ยกร่างและปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริม
จริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ของประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป
ประเทศด้านการสื่อสารมวลชน

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้เสนอความเห็น
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.
จำนวน ๒๗ ประเด็น

ที่ (สปท) ๒๔๐๙/๒๕๕๙

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเปิดเผยความเห็นและข้อเสนอแนะประกอบเอกสารร่าง พ.ร.บ.การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริม
จริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ... และร่าง พ.ร.บ.จัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ...

เรียน กรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตามที่ได้มีการเสนอและพิจารณารายงาน ฯ สปท. เรื่อง การปฏิรูปสื่อมวลชน เกี่ยวกับ
ร่าง พ.ร.บ.การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ฯ พ.ศ. ... และร่าง พ.ร.บ.จัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ... เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๒๑๙ อาคาร ๒ รัฐสภา นั้น

กระผมได้ให้ความสำคัญในเนื้อหาของเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องที่จะให้
ความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ทั้งผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชน และประชาชน (ผู้บริโภค) อันจะทำให้เกิด
ความเข้าใจ รักใคร่ ประองตองกันในวงกว้าง ดังนั้น กระผมขอเปิดเผยความคิดเห็น ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย
เพื่อแนบในเอกสารดังกล่าว นำเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเสนอรัฐบาลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลอากาศเอก

(คณิต สุวรรณเนตร)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชน

สำนักกรรมการ ๑

กลุ่มงานคณะกรรมการการสื่อสารและโทรคมนาคม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๖๕-๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๕๘

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการ
สื่อสารมวลชน

ต่อร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน
พ.ศ. และการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ลำดับที่ ๑ หน้า ๓ “...มติ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ให้ คณก. ๓ ฝ่าย ฯ ...สาระอื่น ๆ เกี่ยวกับ
กฎหมายลูก/กฎหมายรองต่าง ๆ” ในการประชุมวิป ๒ ฝ่าย ระหว่าง สนช.และ สปท. ประมาณ ๗ เดือน
มาแล้ว ท่านประธานการประชุมคือ ท่านสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ได้แจ้งให้ทราบว่า ปัญหาของประเทศ
ไทยในอดีตในการบังคับใช้กฎหมายนั้น พบว่า ร้อยละ ๗๐ กฎหมายแม่/หลัก ที่มีกฎหมายลูก/รอง
ประกอบ จะมีรองก็ฉบับก็ตาม มีแต่กฎหมายแม่/หลัก ไม่มีกฎหมายลูก/รอง ปัญหาของการไม่มีกฎหมาย
ลูก/รอง นั้น เกิดมาจาก

๑.๑ กฎหมายแม่/หลัก ได้เขียนเปิดปลายไว้ให้หน่วยงานราชการอื่น ๆ ออกกฎหมาย
ลูก/รอง เอง แต่ไม่ดำเนินการ

๑.๒ กฎหมายลูก/รอง นั้น ไม่ได้กำหนดระยะเวลา/จำนวน วัน ให้มีหน่วยงานใด ๆ ต้อง
เร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จ

๑.๓ กฎหมายลูก/รอง มีรายละเอียดในเนื้อหาและสาระที่สร้างความลำบากใจในการให้
หน่วยพิจารณาเพื่อประกอบการพิจารณาอย่างชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายแม่/หลัก

๑.๔ ไม่มีหน่วยงานเฉพาะกิจ/ที่รับผิดชอบโดยตรงในการเร่งดำเนินการออกกฎหมาย
ลูก/รอง หน่วยต่าง ๆ เห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัว ไม่ใช่งานของตนเอง จึงถูกหลงลืม ละเลยไปในที่สุด

จากปัญหาการบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ ซึ่งพบว่ามีอัตราสูงถึงร้อยละ ๗๐ จึงทำให้กฎหมาย
แม่/หลักที่ขาดกฎหมายลูก/รอง เหล่านั้น ขาดประสิทธิภาพ และไม่เป็นประโยชน์ ดังนั้น รัฐบาลจึง
กำหนดวิธีปฏิบัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้ติดตาม/ ทวงถาม/ กำหนดเวลาที่วัน กี่เดือน ที่จะ
ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งรีบดำเนินการ กฎหมายแม่/หลัก เหล่านั้น จึงจะเกิดประโยชน์และมี
ประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ : ควรรีบดำเนินการเสนอกฎหมายรองให้แล้วเสร็จโดยเร็วภายใน ๙๐ - ๑๒๐
วัน

ลำดับที่ ๒ หน้า ๔ แผนปฏิรูป จำนวน ๑๑ ข้อ นั้น ควรเพิ่มข้อ ๑๒ อีกหนึ่งเรื่อง คือ เรื่อง
โครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด (National Critical Information
Infrastructure Protection Plan and Strategy : NCIIPS)

ข้อเสนอแนะ : ควรเพิ่มเนื้อหาดังกล่าวเข้าไปในลำดับที่ ๒.๑.๑๒

ลำดับที่ ๓ หน้า ๔ ข้อ ๒.๑.๙ พ.ร.บ.ประกอบกิจการวิทยุและโทรทัศน์ ควบแก้ไขเลข พ.ศ. จาก ๒๕๕๓ เป็น ๒๕๕๑ (พ.ศ.๒๕๕๓ คือ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ)

ข้อเสนอแนะ : ควบแก้ไขตัวเลข พ.ร.บ.เป็น ๒๕๕๑

ลำดับที่ ๔ หน้า ๕ ข้อ ๓.๑ ในเรื่องของวิธีการปฏิรูป ฯ โดยการพิจารณาศึกษานโยบายของรัฐบาล แนวคิดของนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ควรพิจารณาหนังสือของรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการประสานงาน รวม ๓ ฝ่าย (ครม., สนช., สปท.) ที่ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ วรรคสอง ความว่า “...โดยมีข้อสั่งการเพิ่มเติม “ให้ประเด็นการปฏิรูปสื่อ สิ่งพิมพ์ โฆษณา โซเชียล สماعมนักข่าว ให้มีมาตรฐาน มีจรรยาบรรณ ไม่ละเมิดซึ่งกันและกัน เว้นมีข้อเท็จจริง ไม่มองเรื่องสิทธิเสรีภาพสื่ออย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลเสียประเทศชาติ การทำลายบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยปราศจากข้อเท็จจริง อยู่ในหัวข้อการปฏิรูปสื่ออยู่แล้ว ให้ สปท.นำมาพิจารณาศึกษาทันทีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติเพื่อให้สิทธิเสรีภาพสื่อ สื่อไม่ควรละเมิดสิทธิเสรีภาพคนอื่น..” ดังนั้น การที่จะพิจารณาในสาระสำคัญของหนังสือดังกล่าว โดยติดต่อประสานขออนุญาตเข้าเยี่ยมชมค่านับหรือหารือรวม ฯ เพื่อขอทราบรายละเอียดและสาระสำคัญของเอกสารแทนการอ่านตีความจากเอกสารหนังสือ นั้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรติดต่อประสาน ขออนุญาตเข้าเยี่ยมชมค่านับเพื่อขอหารือประเด็นที่ชัดเจน และเนื้อหาสาระที่สำคัญต่อไป

๒. ควรพิจารณาเนื้อหาและสาระสำคัญของหนังสือที่ กขป.๕/๓๐๔ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ลงนามโดย พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท ผู้บัญชาการทหารบก/ กรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะที่ ๕

พระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพ สื่อมวลชน

มาตรา ๓๑, มาตรา ๓๒ และ มาตรา ๓๓

ลำดับที่ ๕ หน้า ๗ ข้อ (๖) กทปส. ในเรื่องรายได้และทรัพย์สินให้เพียงพอกับการดำเนินงาน ฯลฯ มาจาก ๒ แหล่งคือ

๕.๑ มาตรา ๑๒ ของ พ.ร.บ.องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพ พ.ศ.๒๕๕๑ (๕๐-๑๕๐ ล้านบาท)

๕.๒ มาตรา ๕๒ ของ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓

พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ มี กสทช.เต็มคณะ ๑๑ คน เริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ จาก

การปฏิบัติงานมาได้ประมาณ ๔ ปี พบว่ามีปัญหาในการตีความและการบังคับใช้กฎหมาย จึงริเริ่มให้มีการปรับปรุง พ.ร.บ.ดังกล่าว ในปี พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะได้มีการเปลี่ยนรัฐบาลปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงไอซีที และเทคโนโลยีที่ใช้คลื่นความถี่มีผลอย่างมากต่อกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม รวมไปถึงกิจการอวกาศแห่งชาติ/โลก ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เสนอร่วมกันไปยังรัฐบาล และ สนช. ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของ สนช.วาระที่ ๒ ซึ่งยากที่จะคาดเดาว่าจะเสร็จออกประกาศใช้เมื่อใด อย่างไรก็ตามในเมื่อการขอแก้ไข พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ ยังไม่ประกาศ จึงยังคงต้องทำงานต่อไปตาม พ.ร.บ.เดิม จนกว่าจะมีฉบับใหม่ประกาศใช้และบทเฉพาะกาล

จากการศึกษา พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ ในมาตรา ๔ ได้ให้ความหมายของคำจำกัดความของคำว่า

- คลื่นความถี่
- กิจการกระจายเสียง
- กิจการโทรทัศน์
- กิจการวิทยุคมนาคม
- กองทุน ฯ หมายความว่า กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ฯ

จากคำจำกัดความและวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ นี้ เป็นการดำเนินกิจการที่ยังไม่มีสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ ดังนั้น เพื่อให้งานเดินหน้าต่อไปได้ สมควรที่จะมีการพิจารณาแก้ไข อะไร? อย่างไร? ตามความเหมาะสมต่อไป

มาตรา ๒๙ ของ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ พ.ศ.๒๕๕๓ เขียนว่า “..การกำหนดอัตราค่าใช้ หรือค่าเชื่อมต่อโครงข่าย ค่าธรรมเนียมใด ๆ หรือค่าบริการ ฯลฯ ตาม พ.ร.บ.นี้ ... ให้ กสทช.คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ และภาระของผู้บริโภค ความสอดคล้องกับต้นทุนการให้บริการ ความคุ้มค่า และการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพด้วย ..”

เนื่องจาก พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ค่าเชื่อมต่อ ฯลฯ ต่าง ๆ ไว้ในอัตราที่เหมาะสม (ณ เวลานั้นคือ พ.ศ.๒๕๕๓) แต่ในปัจจุบันประชากรไทยและต่างชาติที่ใช้บริการในกิจการนี้ กอรปกับเทคโนโลยีได้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นอย่างมาก ดังนั้น ผู้ประกอบการได้เสนอให้พิจารณาลดอัตราต่าง ๆ ลง อันจะเป็นผลทำให้เงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของสำนักงาน กสทช.ลดลงตามไปด้วย

มาตรา ๔๒ ของ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ เขียนสรุปได้ว่า ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ที่ได้จากการประมูล ฯ (ทีวีดิจิตอล ๒๔ ช่อง) ให้นำส่งเข้ากองทุน กทปส. ตามมาตรา ๕๒ แต่ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ได้มีประกาศ คสช.ให้นำเงินงวดที่ ๒, ๓ และ ๔ ของการประมูล ฯ ส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๔๕ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ เขียนสรุปได้ว่า เงินรายได้จากการประมูลคลื่นด้านกิจการโทรคมนาคม (คลื่น ๒๑๐๐ เมกะเฮิร์ต, ๑๘๐๐ เมกะเฮิร์ต, ๙๐๐ เมกะเฮิร์ต) ให้นำส่งเข้าเป็นรายได้แผ่นดิน (ไม่ได้นำส่งเข้ากองทุน ฯ ตามมาตรา ๕๒)

จากความหมายของมาตรา ๔๒ (กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์) และ มาตรา ๔๕ (กิจการโทรคมนาคม) จะพบว่าเงินรายได้หลัก กฎหมายเขียนกำหนดให้ส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ในขณะที่เดียวกันค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ผู้ประกอบการทั้งกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม กำลังเสนอหนังสือขอให้ กสทช.พิจารณาลดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ลง เพราะเมื่อผู้ประกอบการกิจการมีค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าธรรมเนียมใบอนุญาตลดลง ก็เป็นเหตุผลที่ กสทช.จะไปกำหนดค่าบริการที่ผู้ประกอบการบริการเรียกเก็บจากประชาชนถูกลงกว่าเดิมที่เป็นอยู่ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อประชาชนและผู้บริโภค

มาตรา ๕๒ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดให้จัดตั้งกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ชื่อย่อว่า “กทปส.” มี ๕ วัตถุประสงค์ คือ

๑. ด้านการบริการพื้นฐานอย่างทั่วถึง (Universal Service Obligation : USO)

๒. การวิจัยและพัฒนา การรู้เท่าทันสื่อด้านการใช้คลื่นความถี่ ฯ สิ่งอำนวยความสะดวก คนพิการ ด้อยโอกาส

๓. พัฒนาบุคลากร จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม ประกอบวิชาชีพในด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

๔. คุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

๕. สนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ฯลฯ

กทปส.ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ๒ คณะ คือ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ ฯ และ คณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ ฯ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕๒ ทั้ง ๕ ข้อ แล้วกำหนดเป็น TOR ประกาศให้นิติบุคคลตามกฎหมายเสนอขอรับการสนับสนุนทุน ฯ ได้ ภายใต้กรอบที่กำหนดทุกปี ในปี ๒๕๕๖ ได้จัดสรรเงิน ๑๐/๓๐ ล้านบาท ปี ๒๕๕๗ จัดสรรเงิน ๓๙/๑๕๐ ล้านบาท และปี ๒๕๕๘ ประมาณ ๑,๕๐๐ ล้านบาท กำลังอยู่ในขั้นตอนของการพิจารณา โดยในแต่ละปีของทุก ๆ โครงการนั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจาก กสทช.

จากเนื้อหาในมาตรา ๔๒, มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๒ อาจจะสรุปได้ว่า ที่มาของเงินรายได้นั้น มาจากกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ดังนั้นวิธีแก้ไขคือ พิจารณาแก้ไขกฎหมายเพิ่มเติม ให้มีกิจการสิ่งพิมพ์เพิ่มเข้าไป ทั้งในเรื่องเงินรายได้และการขอใช้รายจ่ายต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเชิญหน่วยงานเกี่ยวข้องเพื่อหารือในรายละเอียดเนื้อหา สาระสำคัญต่าง ๆ เช่น กระทรวงการคลัง, กสทช., คณก.กฤษฎีกา ฯ เป็นต้น
๒. ควรรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ อย่างเป็นระบบ ตาม รธน.ฉบับที่ผ่านการทำประชามติแล้ว เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๓ มาตรา ๔๖ อำนาจหน้าที่**ส่วนที่ ๗ มาตรา ๖๔ คณะกรรมการจริยธรรม****ลำดับที่ ๖ หน้า ๗ ข้อ ๗**

ควรมีหมวดที่กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแล

- ในด้านคุณธรรม จริยธรรม
- แนวปฏิบัติที่มีมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับ
- มีกระบวนการร้องเรียนอย่างเป็นระบบ
- บทลงโทษที่ชัดเจนแน่นอน
- มีสภาพบังคับที่เหมาะสม ทั้งในเรื่องบุคคลและองค์กร

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งที่ดีมาก แต่เรื่องนี้ก็ได้พูดกันมานานอย่างเป็นนามธรรม ยังไม่มีอะไรกำหนดทั้งเนื้อหา วิธีการ มาตรา ฯลฯ และเงื่อนไขว่ากี่วัน กี่ปี จะดำเนินการแล้วเสร็จ พูดคุย สัมมนาทั้งหลายโอกาส หลายเวลา แต่ยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

ควรพิจารณาให้มีวิธีการ ขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าพูดเป็นนามธรรมแล้วไม่มีสภาพบังคับ

ส่วนที่ ๓ คณะกรรมการวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕

หมวด ๓ สภาวิชาชีพ

มาตรา ๒๘, มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐

ลำดับที่ ๗ หน้า ๗ ข้อ ๗

หมวดว่าด้วยองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน

- มีการตั้งองค์กร
- ให้มีการรวมกลุ่มและกำกับกันเอง
- กำหนดรูปแบบให้เป็นมาตรฐาน

ส่วนที่ ๗ คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๖๔, มาตรา ๖๕, มาตรา ๖๗, มาตรา ๖๘ และมาตรา ๖๙

- แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมขององค์กร
- มีมาตรฐานข้อกำหนด แนวทาง ฯลฯ

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเป็นหลักการที่ดี และได้พูดคุยกันมานาน ควรจะกำหนดให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้ปฏิบัติได้มากกว่าการพูดกันแต่หลักการ แล้วก็ได้ดำเนินการไปที่ไหน? อย่างไร?

ข้อเสนอแนะ ใคร อะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน อะไร อย่างไร (Who What When Where Why How)

ลำดับที่ ๘ หน้า ๗ ข้อ ๗

มีข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการขององค์กรที่มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ... ทั้งนี้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ

รัฐบาลนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (ลุงตู่) ได้ให้น้ำหนักและความสำคัญในเรื่องความโปร่งใสมากมาย ดังนั้น ควรเร่งดำเนินการออกแบบและควรนำไปปรับปรุงความเห็นสาธารณะทั่วประเทศ ทุกภาคส่วน ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญที่ผ่านการประชามติเรียบร้อยแล้ว

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรให้องค์กรอิสระต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในเรื่องนี้ เช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน, คณะกรรมการตรวจการแผ่นดิน, สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ฯลฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วม

๒. ควรทำประชาพิจารณ์

ส่วนที่ ๒ สมาชิก

มาตรา ๓๙ (๑)

ลำดับที่ ๙ หน้า ๘ ข้อ ๘

ไม่ควรกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนต้องมีใบประกอบวิชาชีพ... ควรกำหนดมาตรการให้บุคคลนั้นเข้าเป็นสมาชิกขององค์กร

ตามหลักสากลทุกประเทศทั่วโลกทั้ง ๑๙๓ ประเทศ จะมีหลักคิด/หลักนิยม คล้าย ๆ กัน เป็นสากลหรือเรียกได้ว่าเป็นมาตรฐานสากล ที่การประกอบวิชาชีพจะต้องมีคุณภาพ มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ยังมีหน่วยงานมากำกับ กำหนดเป็นใบอนุญาต ใบประกอบโรคศิลป์ ยิ่งทำให้เกิดการยอมรับ น่าเชื่อถือเป็นหลักประกันของนายจ้างและลูกจ้าง ดังนั้นนี่คือหลักนิยมสากล ตัวอย่างเช่น (ในประเทศไทย)

๑. อาชีพแพทย์

- ๑.๑ จบในประเทศ/ต่างประเทศ ได้
- ๑.๒ เพศชาย/หญิง ได้

- ๑.๓ ประกอบอาชีพใน/ต่างประเทศ ได้
- ๑.๔ ต้องจบมหาวิทยาลัยแพทย์ ตามที่กำหนด
- ๑.๕ มีใบประกอบโรคศิลป์ ตลอดชีพ ควบคุมกำกับโดยแพทย์สภา
๒. อาชีพนักกฎหมาย (อัยการ, ผู้พิพากษา, ทนายความ)
รายละเอียดคล้ายข้อ ๑ ควบคุมกำกับโดยเนติบัณฑิตยสภา
๓. อาชีพวิศวกร/สถาปนิก
รายละเอียดคล้ายข้อ ๑ ควบคุมกำกับโดยสภาวิศวกรรมแห่งชาติ
๔. อาชีพนักบิน
- ๔.๑ จะฝึกบินจบจากเมืองไทย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย เกาหลี
ได้ทั้งนั้น
- ๔.๒ เพศชาย/หญิง ได้
- ๔.๓ จบการศึกษาจากสาขาใดก็ได้ (ปริญญาตรี วิศวกรรม สถาปัตยกรรม บัญชี กฎหมาย
แพทย์ ฯลฯ ได้ทั้งนั้น)
- ๔.๔ ต้องจบการบิน Multi-Engine เท่านั้น (Single Engine เช่น F-๑๖ ไม่ได้/ไม่
รับ)
- ๔.๖ ผู้กำกับดูแลคือ CEO/ประธานบริษัทสายการบินพาณิชย์ ใน/ต่างประเทศ นั้นๆ
๕. อาชีพพยาบาล
รายละเอียดคล้ายข้อ ๑ แต่อายุใบอนุญาตวาระ ๕ ปี และต้องต่ออายุ ฯ ควบคุม
โดยสภาการพยาบาล
๖. ใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะ (รถยนต์สาธารณะ)
- ๖.๑ ต้องสอบภาควิชาการ/ภาคปฏิบัติ
- ๖.๒ ชาวต่างชาติมาขับในเมืองไทย
- ๖.๓ คนไทยไปขับบนถนนต่างประเทศที่พวงมาลัยซ้าย/ขับชิดเลนขวา หรือ
พวงมาลัยขวา/ขับชิดเลนซ้าย ก็ได้ กลางวัน-กลางคืน ก็ได้ ขอเพียงแต่เมื่อใครจะมาขับบนถนนจะต้อง
มีใบอนุญาตขับขี่รถยนต์
- ๖.๔ อายุ ปี/ปี หรือ ตลอดชีพ กำกับดูแลโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมขนส่ง
ทางบก
๗. อาชีพมัคคุเทศน์ ต้องผ่านการอบรมและมีใบอนุญาต
๘. อาชีพโฆษก/ผู้ประกาศ ต้องผ่านการอบรมขั้นต้น,กลาง,สูง และมีใบอนุญาต
๙. อาชีพหมอนวดแผนไทย ต้องผ่านการอบรมและมีใบอนุญาตจากสถาบันที่ได้รับ
มอบหมาย

๑๐. อาชีพมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ควรผ่านการอบรมและกำกับดูแลกันเองโดยเสื่อกี๊ก็สีต่าง ๆ ที่มีเลขหมายกำกับโดยวินมอเตอร์ไซด์

๑๑. ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ควรที่จะต้องมีกระบวนการ หลักการ วิธีการ ขั้นตอนต่าง ๆ ให้ได้มาซึ่งใบประกอบวิชาชีพ/ใบอนุญาต ในรูปแบบต่าง ๆ จะกำหนด ควบคุม กำกับกันอย่างไรตามความเหมาะสม

๑๒. อาชีพผู้ตรวจบัญชี (CPA : Certify Public Acceptance) ต้องผ่านการเรียนหลักสูตรต่าง ๆ ฝึกปฏิบัติ และสอบจนได้รับใบประกาศ ฯ

๑๓. ตัวแทน/นายหน้า ซื้อขายหลักทรัพย์ (Broker) จะต้องผ่านการฝึกอบรมเฉพาะด้าน และได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจนี้ได้

ในเรื่องนี้ ขอเสนอให้มีการทำประชาพิจารณ์ รับฟังความคิดเห็นสาธารณะ ว่าควรมีใบอนุญาตหรือไม่ อย่างไร การที่มีกลุ่มบุคคลอ้างว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญในเรื่องสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกนั้น กระผมขอเห็นต่างว่า นั่นคือสิทธิส่วนบุคคลในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่ใช่การเข้ามาประกอบวิชาชีพที่มีผลกระทบต่อบุคคลอื่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในเวลาราชการและนอกเวลา อันเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ต้องเคารพ ต้องแยกออกจากกันและเป็นคนละประเด็น

ข้อเสนอแนะ ควรจัดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ และ/หรือทำประชาพิจารณ์ ตามมาตรา ๗๗ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับท่าน อ.มีชัยฯ ที่กำลังรอโปรดเกล้า ฯ แล้วประกาศ ฯ ในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ส่วนที่ ๑๑ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑

ลำดับที่ ๑๐ ข้อ ๘ หน้า ๘ บรรทัดที่ ๕ ความว่า “...ซึ่งหากมีการกระทำผิด หรือประพฤติดนฝ่าฝืนจรรยาบรรณจะต้องถูกตรวจสอบ และให้ออกจากการเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ..” เหตุการณ์ในลักษณะนี้ได้เคยเกิดขึ้นแล้วหลายครั้ง เหมือนกับภาวะอากาศในประเทศไทยคือแล้งซ้ำซาก ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถาวร ยาวนาน เรื่องสมาชิก/สื่อมวลชนกระทำผิดในอดีต หลายครั้งที่เมื่อได้ข้อยุติว่าผิด แต่สมาชิกลาออกจากสมาคม/สมาพันธ์ ทำให้ขาดสภาพบังคับ หลังจากนั้นอาจจะไปเปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนนามสกุล แล้ววนเวียนเป็นปัญหาอยู่ในอาชีพนี้ได้อีก ดังนั้นจึงควรกำหนดวิธีการ/สร้างกลไกขึ้นมาเพื่อให้เหมือนวิชาชีพอื่น ๆ คือใบประกอบวิชาชีพหรือใบอนุญาต แล้วมีสภาพบังคับให้ต้องเลิกอาชีพนี้แล้วไปทำมาหากินอย่างอื่น อันจะเป็นตัวอย่างให้สื่อมวลชนที่รักษาความดีงามอยู่ในอาชีพนี้ได้

ข้อเสนอแนะ

๑. กำหนดหลักสูตรระยะสั้น/ยาว เกี่ยวกับอาชีพสื่อมวลชน แขนงต่าง ๆ ให้มีความรักชาติ รับผิดชอบต่อหน้าที่ อาชีพ และจรรยาบรรณ

๒. กำหนดให้สื่อมวลชนทุกคน ทุกแขนง ต้องมีใบอนุญาต มีหมายเลขกำกับ (เหมือนชื่อ SIM มือถือ ต้องลงทะเบียน ชื่อ ที่อยู่) รวบรวมอยู่ในฐานข้อมูล (Big Data) ของสภาวิชาชีพอย่างเป็นทางการ ความลับ ในกรณีที่ทำผิดสามารถตรวจสอบได้

๓. ในกรณีที่สภาวิชาชีพ หรือศาล ตัดสินว่าผิด ขาดจริยธรรม ต้องถูกยึดใบอนุญาตและไม่สามารถกลับเข้ามาในธุรกิจนี้ได้อีกอย่างน้อย ๑๕ ปี

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๒

ลำดับที่ ๑๑ หน้า ๘ ข้อ ๙

คณะกรรมการสรรหา และคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนฯ

ขอสนับสนุนแนวคิดในเรื่องนี้อย่างมาก อย่างไรก็ตามขอเสนอให้มีบุคลากรจากภาคส่วนราชการ และ/หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น จเรตำรวจ เข้ามาเป็นคณะกรรมการในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความรอบคอบ หลากหลาย และเป็นการถ่วงดุลอำนาจ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีผู้แทน (ถาวร) จาก สนง.ผู้ตรวจการแผ่นดิน
๒. ควรมีผู้แทน (ถาวร) จาก สนง.ตำรวจแห่งชาติ
๓. ควรมีผู้แทน (ถาวร) จาก สนง. คณก.สิทธิมนุษยชนฯ

ลำดับที่ ๑๒ หน้า ๑๔ ข้อ ๓.๓

การสัมมนา เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙ ณ อาคารรัฐสภาฯ มีประเด็นสำคัญ เช่น - มีประเด็นหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยมาก ที่จริง ๆ แล้วต้องส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด

- คำนิยามเกี่ยวกับผู้เสียหาย/ผู้ร้องเรียน ยังไม่มีความชัดเจน เพราะบางครั้งส่งผลกระทบต่อสังคมหรือสาธารณะฯ และไม่มีผู้เสียหายโดยตรง

ขอสนับสนุนแนวคิดในเรื่องนี้อย่างมาก ข้อเสนอแนะ ต้องรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ และทำประชาพิจารณ์อย่างมีหลักการ และเป็นระบบจึงจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ และเปิดเผยผลการกระทำประชาพิจารณ์ต่อสาธารณะ ทั้งชื่อ/ที่อยู่/ข้อเสนอความเห็นต่างๆ อย่างโปร่งใส

ส่วนที่ ๕ มาตรฐานจริยธรรม

มาตรา ๕๗, มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐

ลำดับที่ ๑๓ หน้า ๑๕ ข้อ ๖

การส่งเสริมสื่อมวลชน มีจริยธรรมที่ดีและยกระดับ/รักษามาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน ประกอบด้วย

- การจัดอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์
- การศึกษาดูงาน ใน-นอกประเทศ
- การมอบรางวัล เกียรติยศในประเภทต่างๆ เพื่อเป็นเกียรติ ขวัญ/กำลังใจ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง

ในกิจกรรมนี้ ขอสนับสนุน และดำเนินการให้เป็นรูปธรรมต่อเนื่องในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

๑. พิจารณาคุณสมบัติ วิธีการ ขั้นตอนในการพิจารณาประเภท และกำหนดวันมอบรางวัล
๒. จัดสร้างอนุสาวรีย์ฯ
๓. จัดสร้างอาคาร-HALL OF FAME ฯลฯ

ลำดับที่ ๑๔ หน้าที่ ๑๗ ข้อ ๔.๑ ร่าง พ.ร.บ.ฯ

หมวด ๓ ส่วนที่ ๓ คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ มาตรา ๔๔ ข้อ ก คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ และไม่เกินกว่า ๗๐ ปี

มาตรา ๔๓ ให้กรรมการมีวาระ ๓ ปี เกินกว่า ๒ วาระติดต่อกันไม่ได้

เนื่องจากกรรมการมีจำนวน ๑๑ คน มีหน้าที่ ๘ ข้อ ตามมาตรา ๔๖ ซึ่งมีภาระงาน บริหารกิจการ กำหนดมาตรฐาน กำหนดโทษ เผยแพร่ผลการวินิจฉัย กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ บริหารงานบุคคล/การเงิน/พัสดุ/ทรัพย์สิน พิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีมีการละเมิดสิทธิ ฯลฯ ดังนั้น ผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นกรรมการควรจะต้องมีคุณสมบัติ ทั้งคุณวุฒิ และวัยวุฒิ ประสบการณ์ทำงานต่างๆ เป็นอย่างดี อันจะทำให้การบริหารงานลุล่วงไปได้ ตอบสนองวัตถุประสงค์ของการตั้งสภาวิชาชีพฯ ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเพิ่มอายุจากไม่ต่ำกว่า ๓๕ เป็นไม่ต่ำกว่า ๔๕ การกำหนดอายุขั้นต่ำๆ เกินไป อาจจะมีวุฒิภาวะที่ยังไม่หนักแน่น หวั่นไหวต่อการเสียดทานและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา มักจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์สูงๆ แทนการบรรจุผู้ที่มีอายุน้อย เพราะอาจจะอ่อนประสบการณ์ อายุ ๔๕ ปี ขึ้นไปจึงน่าจะเหมาะสม

๒. ควรลดอายุสูงสุด จาก ๗๐ ปี ลงเหลือ ๖๕ ปี ทั้งนี้ เพราะวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี ครบที่ ๗๓ อาจจะไม่น่าถนัดสนใจ หรือมีปัญหาเรื่องสุขภาพ ควรได้คนหนุ่ม – สาว ในวัยทำงานที่มีประสบการณ์พร้อม

ลำดับที่ ๑๕ หน้า ๑๗ ข้อ ๔.๑ ร่าง พ.ร.บ.ฯ

หมวด ๓ ส่วนที่ ๗ คณะกรรมการจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๖๕ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพแต่งตั้ง กรรมการจริยธรรม จาก ๕ องค์กร คือ ผู้แทนจากสภานายความ องค์กรด้านการเฝ้าระวังสื่อ สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน ฯลฯ จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของกรรมการทั้งหมด

ในเรื่องนี้เห็นด้วยในความพยายาม/แนวคิด แต่ยังไม่เห็นภาพชัดเจนเหมือนสภาวิชาชีพ ที่มี ๑๑ คน วาระ ๓ ปี ห้ามเกิน ๒ วาระ และการแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมนั้น แต่งตั้งโดยกรรมการสภาวิชาชีพ และก็รับงานพิจารณาเรื่องเรียนต่างๆไปพิจารณา เกรงว่าจะไม่อิสระในการแสดงความคิดเห็น หรือ ไต่สวนข้อเท็จจริง/ไม่เป็นกลาง

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเพิ่ม ผู้แทนจากสภานง.ตำรวจแห่งชาติ
๒. ควรเพิ่ม ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย
๓. แก้ไขคุณสมบัติตามมาตรา ๖๗ (๔) (อายุ ๓๕ ปี แก้ไขเป็นอายุ ๔๕ ปี และอายุ ๗๐ ปี แก้ไขเป็นอายุ ๖๕ ปี)
๔. มาตรการเยียวยา ควรกำหนดให้ชัดเจน เช่น ถ้าผู้เสียหายจากการลงพิมพ์หน้า ๑ ต้องเยียวยาโดยขอโทษลงในหน้า ๑ ฯลฯ

มาตรา ๓ คำนิยาม

ลำดับที่ ๑๖ หน้า ๑๘ “องค์กรสื่อมวลชน” หมายความว่า คณะบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม หรือได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ฯลฯ

ในอดีตที่ผ่านมาประมาณ ๒-๓ เดือน ได้มี ๕ กลุ่ม ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อฯ ไปยื่นหนังสือคัดค้านร่างพ.ร.บ.ฯ นี้ โดยยื่นต่อประธานกรรมการด้านสื่อสารมวลชน สปท. โดยเสนอแนะในหลายประเด็น ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจและนำมาหาหนทางแก้ไข คือ เรื่องการเป็น-ไม่เป็นนิติบุคคล ข้อดีของการเป็นนิติบุคคล คือ ต้องมีเอกสาร หลักฐานที่จำเป็นและสำคัญในการเป็นตัวตน ไปจดทะเบียนต่อกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้ถูกกฎหมาย สามารถตรวจสอบได้ เกิดความโปร่งใส มีสภาพบังคับที่ชัดเจนเป็นที่ทราบ-เข้าใจกันในสาธารณะในวงกว้าง

คณะบุคคลที่ไม่เป็นนิติบุคคลนั้น เป็นนามธรรม กว้างเกินไป สถานะทางกฎหมายไม่มีตรวจสอบยาก ย้ายกลุ่มไปมาได้ง่าย สังคมสับสน เกิดความคลางแคลงใจ เข้าใจผิดได้

ข้อเสนอแนะ

องค์กรสื่อมวลชนต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้น จึงจะแก้ไขปัญหาในอดีตได้

มาตรา ๓๙ (๑)

ลำดับที่ ๑๗ หน้า ๑๘ “ใบรับรองสมาชิก” หมายความว่า ใบรับรองซึ่งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ออกให้แก่องค์การวิชาชีพฯ

ในเอกสารฉบับนี้อาจจะมีกำหนดไว้แล้ว (แต่ยังไม่พบ) เกี่ยวกับ

๑. มีกี่ประเภท สามัญ – วิสามัญ
๒. อายุใบรับรองกี่ปี
๓. การสิ้นสภาพในกรณีต่ออายุ อะไรอย่างไร ขาดจริยธรรม มีหรือไม่? อย่างไร?

ข้อเสนอแนะ

ควรมีใบรับรอง/หรือใบอนุญาตของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนแต่ละคนในธุรกิจนี้ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับอาชีพอื่นๆ ที่เคยกล่าวแล้วนั้น เช่น นายแพทย์ วิศวกร ทนายความ นักบิน พยาบาล มีคฤหัสถ์ หมอนวดแผนไทย ตลาดหลักทรัพย์ ผู้ตรวจสอบบัญชี ฯลฯ

ลำดับที่ ๑๘ หน้า ๑๘ ข้อ ๒ การกำกับดูแลขั้นที่ ๑

ข้อ ๒.๑.๘ “ทะเบียนรายชื่อของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่สังกัดในองค์กร ฯ...”

ได้กำหนดให้ (มาตรา ๑๔)

- ผู้ได้รับความเสียหายจากการเสนอข่าว ร้องเรียนต่อองค์กรภายใน ๑๕ วัน (มาตรา ๑๗)

- องค์กรสื่อ ฯ ต้องดำเนินการภายใน ๑๕ วัน แล้วแจ้งผลไปยังผู้ร้องเรียน (มาตรา ๑๗)

- หากผู้ร้องเรียนไม่เห็นด้วย มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อองค์กรภายใน ๓๐ วัน (มาตรา ๑๘)

ในเรื่องนี้กระผมเข้าใจดีว่าการกำหนดจำนวนวันให้ชัดเจนลงไปนั้นเป็นสิ่งที่ดี ที่ต้องการให้คู่กรณีรีบเร่งดำเนินการให้เสร็จภายใน ๑๕/๑๕/๓๐ วัน การเปิดช่องให้ต่ออายุการดำเนินการเอาไว้ อาจจะทำให้เกิดการปล่อยปะละเลย เพิกเฉยต่อหน้าที่ เพราะกฎหมายเปิดช่องให้ขยายระยะเวลาได้

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรสมมติเหตุการณ์ จัดทำสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นกรณีศึกษา ฯลฯ ๓-๔ กรณี เพื่อดูหนทางปฏิบัติที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะผู้เสียหาย/ผู้ร้องเรียน อาจจะอยู่ในภูมิภาคหนึ่ง องค์กรสื่อ ฯ อยู่ในอีกจังหวัดหนึ่ง และองค์กร ฯ สื่อก็อยู่ในอีกจังหวัดหนึ่ง ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงบางเดือน อาจจะมียุทธศาสตร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์อีกด้วย

๒. ควรมีความยืดหยุ่น ในเรื่องวัน-เวลา ได้ ๒-๓ วัน ฯลฯ

มาตรา ๓๙

ลำดับที่ ๑๙ หน้า ๑๙ ข้อ ๒.๒ การกำกับดูแลชั้นที่ ๒

“...องค์การสื่อมวลชนไม่น้อยกว่า ๑๐ องค์การ และรวมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน รวมตัวกันไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคล หรือไม่...”

การกำกับดูแลในชั้นนี้ ผมสนับสนุนและเห็นด้วยที่จะให้เรื่องนี้ดำเนินต่อไปได้ แต่เสนอเพิ่มเพื่อพิจารณาคือ ในขณะที่องค์การดำเนินการต่อไปแล้ว

- สมาชิกเหลือน้อยกว่าที่กำหนด เช่น เหลือ ๙ องค์ (เพราะขาดคุณสมบัติด้วยประการต่าง ๆ ทั้งปวง)

- ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อเหลือ ๔๙๐ คน องค์การที่เหลือ และสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพที่เหลือนั้นจะไปฝากสภทกับองค์กรข้างเคียงตามภูมิศาสตร์หรือชะลอ/ยุติการดำเนินการขององค์กรนั้น ๆ อะไร? อย่างไร?

ข้อเสนอแนะ

๑. ขอแก้ไข คำว่า “ไม่ใช่นิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม” เป็น ต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้น
๒. การรวมตัว ๑๐ องค์การ เท่ากับ ๑ องค์การ นั้น โดยตำแหน่งแห่งที่/ภูมิศาสตร์ หรือ โดยลักษณะของการประกอบวิชาชีพ (วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ทีวี เคเบิลทีวี ฯลฯ)

หมวด ๓ มาตรา ๒๘

ลำดับที่ ๒๐ หน้า ๒๐ ข้อ ๒.๓ การกำกับดูแลชั้นที่ ๓

“...ให้จัดตั้งสภาวิชาชีพ ๆ เป็นนิติบุคคล ๆ และไม่เป็นหน่วยงานของรัฐ...”

ในเรื่องนี้เห็นด้วยและสนับสนุน แต่อย่างไรก็ตามควรเพิ่มกลไกในการถ่วงดุลการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพราะได้รับการจัดสรรเงินจากกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นเงินภาษีของประชาชน ประกอบกับในการขอใช้/รับการสนับสนุนเงินด้านวิทยุ-โทรทัศน์-โทรคมนาคม จากกองทุน กทปส.ด้วย ดังนั้น ควรพิจารณาให้มีการเชื่อมโยง/เกาะเกี่ยวกับหน่วยงานในภาครัฐการให้มีส่วนช่วยในการบริหารจัดการได้ดี สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น

- ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน
- ปปช.
- บริษัท TRIS
- องค์การต่อต้านการคอร์รัปชัน
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ

๑. เพื่อเป็นการถ่วงดุล (Check and Balance) การบริหารงาน ควรจัดให้มีกลไก เชื่อมโยง/ เกาะเกี่ยวกับส่วนราชการ บริษัทข้างต้น

๒. เรื่องสวัสดิภาพของสื่อมวลชน ตามข้อ จ. และผู้ประกอบการวิชาชีพ ยังมีสถานะที่ควรให้การสนับสนุนเรื่องคุณภาพชีวิต เงินเดือน เบี้ยประชุม เบี้ยสนาม ค่ารักษาพยาบาลเบื้องต้น ฯลฯ เพื่อเป็น สวัสดิการ ขวัญ กำลังใจอย่างเป็นรูปธรรม

๓. การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ตามข้อ ค. ควรกำหนดเป็น

๓.๑ ระดับผู้บริหาร (เจ้าของกิจการ)

๓.๒ ระดับ CEO/ผู้อำนวยการ

๓.๓ ระดับผู้ปฏิบัติงานในภาคสนาม พวกที่ประจำตามสถานีตำรวจ, สถานีราชการ, ติดตามลงในพื้นที่ประสบเหตุการณ์ (อุทกภัย, วัตภัย, ล่อซื้อยาบ้า ฯลฯ)

๓.๔ ควรมีผลการพัฒนาศักยภาพแบ่งเป็นไตรมาส ๑-๒-๓-๔ ฯลฯ

มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

ลำดับที่ ๒๑ หน้า ๒๑ ข้อ ๒.๓.๓ รายได้และทรัพย์สิน

ข้อ ค. “...เงินประจำปีที่กระทรวงการคลังจัดสรร... ร้อยละ ๕ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๕๐ ล้านบาท ...”

ในการบริหารงานทุกแหล่งแห่งที่ เงินเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้งานต่าง ๆ ชับเคลื่อนไปได้ เพราะมนุษย์ทุกคนต้องจัดหา/เตรียม อาคารสถานที่ ค่าตอบแทนบุคลากร ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ดังนั้น ในกรณีที่ได้รับการจัดสรร ๕๐ ล้านบาทแล้ว เหลือใช้ส่งคืนคลัง ย่อมไม่เป็น ปัญหา แต่ในกรณีที่บริหารงานไปแล้วสามไตรมาส เกิดเงินหมด ย่อมเป็นอุปสรรคในการทำงานในไตรมาส สี่ ดังนั้นในกรณีที่จำเป็นควรเขียนเพิ่มเติมให้สามารถขอเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นและเหตุผล

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเพิ่มเติมข้อความให้สามารถขอเงินเพิ่มเติมจากรัฐบาลได้ในงบฉุกเฉินหรืองบกลาง ปี แล้วแต่ความจำเป็น

๒. ในข้อ ง. รายได้/ผลประโยชน์ อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ คณก.ฯ และ สภาวิชาชีพ ฯ ควรเขียนให้ชัดเจนว่าจะได้อะไร อย่างไร เท่าไร

มาตรา ๒๘

ลำดับที่ ๒๒ หน้า ๒๑ ข้อ ๒.๓.๔

ข้อ ค. “...สมาชิกสภาวิชาชีพ ร่วมกันสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด... เสนอให้ พิจารณาเรื่องใด เกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์/อำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพ...”

การเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณานั้น ในขณะที่กำหนดไว้สองในสาม คือเท่ากับ ร้อยละ ๖๖.๖ ดังนั้นย่อมเสนอได้ยาก เพราะการจะรวมกลุ่มกันของสมาชิกให้ได้นั้น ค่อนข้างเป็นไปได้ยาก กอปรกับกรรมการสภาวิชาชีพ ๑๑ คน นั้น ๖ คนมาจากการเลือกกันเอง ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ ๕ คนนั้น คูณในเบื้องต้นแล้ว น่าจะออกคะแนนเสียง (Vote) แพ้ตลอด และเป็นที่มาของการลาออก ทำให้การบริหารงานหลัก งานไม่เดิน แต่เงินค่าตอบแทนรับเต็มจำนวนเหมือนเดิมทุก ๆ เดือน/ทุก ๆ ครั้งที่ได้รับประชุม ฯลฯ ดังนั้น ควรปรับเปลี่ยนตัวเลขให้สามารถเสนอปัญหาได้ง่ายขึ้น เป็น หนึ่งในสาม (ร้อยละ ๓๓.๓) หรือ หนึ่งในสี่ (ร้อยละ ๒๕) เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรพิจารณาแก้ไขตัวเลขจาก สองในสาม (ร้อยละ ๖๖.๖) เป็น หนึ่งในสาม (ร้อยละ ๓๓.๓) หรือ หนึ่งในสี่ (ร้อยละ ๒๕)
๒. ผลการประชุมพิจารณาของสภาวิชาชีพควรเผยแพร่ต่อสาธารณะชน ในวันเดียวกันของการประชุม

ส่วนที่ ๕ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘

ส่วนที่ ๖ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓

ลำดับที่ ๒๓ หน้า ๒๒ ข้อ (๓) กำหนดให้มีมาตรฐานจริยธรรมสื่อ ๆ การส่งเสริมจริยธรรม ๆ มาตรฐานวิชาชีพ ๆ

เห็นด้วยในการอธิบายว่าต้องทำอะไร ไม่ทำอะไร ตั้งแต่ ข้อ ๓.๑.๑ ถึง ๓.๑.๖ กล่าวคือ

- เนื้อหาต้องถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรม
- คำนึงถึง สิทธิ ศักดิ์ศรี ส่วนตัว คู่ครองเด็ก คนพิการ
- มีอิสระ ไม่ตกอยู่ในอาณัติใคร
- ไม่เรียกรับ ยอมรับผลประโยชน์ ไม่มีการทับซ้อน
- ต้องรับผิดชอบในผลกระทบ... ที่เสนอข่าวผิดพลาด “ประกาศ ๆ แก้ไขข้อบกพร่องต่อสาธารณชนทันที”

- ตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรม

ในข้อ ๓.๑.๕ หน้า ๒๓ นั้นเขียนไว้อย่างเป็นนามธรรม ควรที่จะขยายความให้ชัดเจนลงไป เช่น ประกาศ ๆ แก้ไขข้อความในทันทีนั้น อะไร อย่างไร ยกตัวอย่าง กรณีเพื่อการศึกษา ๑ กรณี คือ

- ขณะที่ผมเขียนเอกสารนี้ คือ วันอาทิตย์ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

- ประมาณ วันพฤหัสบดีที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ สนช.มีวาระการพิจารณาผลการตรวจจกสทช. ของ สตง.ประจำปี ๒๕๕๗ (๒ ปีผ่านมาแล้ว ปัจจุบันปี ๒๕๕๙)

- สมาชิก สนช. ๑ ท่านได้อภิปรายเกี่ยวกับผลการตรวจของ สตง.ปี ๒๕๕๗ ในที่ประชุมของ สนช.

- รุ่งขึ้น ๑ วัน หนังสือพิมพ์ลงข่าว “สดง.สับและ กสทช.” ๑ ฉบับ และรุ่งขึ้นอีก ๑ ฉบับ รวม ๒ ฉบับ

- จากการลงข่าวนี้นำให้เกิดความเสียหายต่อ กสทช. เพราะข้อมูลนั้นไม่เป็นจริง สำนักงาน กสทช. จึงทำหนังสือถึง สดง. ขอแสดงข้อเท็จจริงโดยส่งหนังสือสอบถามและพร้อมส่งเจ้าหน้าที่ชี้แจง ผลการชี้แจงพบความคลาดเคลื่อน สดง. ทำหนังสือถึง กสทช. และ กสทช. ได้ทำหนังสือถึง สนช. โดยแนบเอกสารของ สดง. ไปด้วย

- กสทช. ทำหนังสือและขอชี้แจงข้อเท็จจริงตามหนังสือของ สดง. แต่ต้องจ่ายค่าลงพิมพ์โฆษณาหลายฉบับ จึงเป็นที่มาของคำพูดว่า “ข่าวร้ายลงฟรี ข่าวดีต้องเสียสตางค์”

- เรื่องนี้จะมีวาระการประชุม สนช. อีกครั้งในวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยมี ผู้แทนจาก สดง. และผู้แทนจาก กสทช. เข้าร่วมชี้แจงข้อผิดพลาดในการประชุม สนช.

ข้อเสนอแนะ

สภาวิชาชีพควรกำหนด/กำกับ มาตรการเยียวยาที่เกิดจากการกระทำ เช่น

- ถ้าเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ทำให้เกิดความเสียหายที่หน้าไหน ขนาดตัวอักษรเล็ก-ใหญ่ ความยาวของความเสียหาย ต้องให้เป็นธรรม (Fair and Fair)

- ถ้าเป็นสื่ออื่น ๆ ให้ปฏิบัติในทำนองเดียวกัน มิใช่พิมพ์ตัวเล็ก ๆ หลบ ๆ อยู่ที่ประชาชนทั่วไปอ่านไม่พบ ถ้าไม่ให้ความสนใจ

มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓

ลำดับที่ ๒๔ หน้า ๒๓ ข้อ ๓.๒ “การส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน”

ในเรื่องนี้เห็นด้วยและสนับสนุนอย่างยิ่ง ตามที่มีพระบรมราโชวาท “...เราต้องส่งเสริมคนดี ป้องกันคนไม่ดี ไม่ให้ขึ้นมามีอำนาจ...” ดังนั้น การเสริมสร้างให้มีอุดมการณ์ รักในวิชาชีพร่วมกัน นั้น ต้องมีการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และมีการวัดผลทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ แทนการไปดูงาน/ถ่ายภาพ รวบรวมเอกสาร เย็บเข้าเล่มแล้วเก็บไว้ในตู้ ไม่เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

๑. ขอรับการสนับสนุนเงินจาก กสทช.

๒. ขอรับการสนับสนุนเงินจาก สทปส.

๓. ดำเนินการในระยะเร่งด่วน คือ การกำหนดวิธีการ ขั้นตอน ประเภทของสื่อ ๆ เพื่อคัดสรร/คัดเลือกบุคคลดีเด่น องค์กรดีเด่น กำหนดวัน เวลา สถานที่ มอบรางวัลเชิดชูเกียรติ ยกย่องสมาชิกที่ดีเด่นให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

๔. ดำเนินการในระยะยาว คือ จัดหาอาคาร สถานที่ จัดตั้งอนุสาวรีย์ ห้องสมุด ห้องเกียรติยศ (Hall of Fame) ให้มั่นคงถาวรต่อไป

ส่วนที่ ๑๑ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑

ลำดับที่ ๒๕ หน้า ๒๕ ข้อ (๗) “...กำหนดบทลงโทษทางปกครองแก่ผู้ฝ่าฝืนไว้อย่างชัดเจน ...”

ในเอกสารฉบับนี้กำหนดไปที่

- ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ
- องค์กรสื่อ
- องค์กรการสื่อ

ที่จะต้องเสียค่าปรับ ๗.๑ ถึง ๗.๓ มูลค่า ๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๕๐,๐๐๐ บาท นั้น จะเป็นการเหมาะสมหรือไม่ที่จะตกเดือนในครั้งที่ ๑ ก่อน เมื่อผิดครั้งที่ ๒ จึงปรับ และในกรณีที่ปรับนั้นปรับใคร และถ้าเกิดการลาออกเหมือนในอดีต องค์กร/องค์กร ที่อยู่เหนือกว่านั้น จะรับสภาพค่าปรับแทนหรือไม่

ข้อเสนอแนะ

๑. ความผิดครั้งแรก ควรได้รับการพิจารณาดักเตือน แต่ก็ประกาศสาธารณะให้บุคคลอื่นได้รับทราบ จะได้ไม่กระทำผิดอีก เพราะสื่อมีจำนวนมาก ประเทศไทยก็กว้างขวาง ๗๗ จังหวัด
๒. กรณีร้ายแรง ควรเพิ่มโทษปรับและเป็นความผิดอาญาด้วย จะเท่าไร อย่งไร ควรทำประชาพิจารณ์

ลำดับที่ ๒๖ หน้า ๒๕ ข้อ ๘ บทเฉพาะกาล

ได้เขียนไว้ว่าให้มีคณะทำงาน ๑ ชุด จำนวน ๘ คน เพื่อดำเนินการให้แล้วเสร็จใน ๓ ปี (ไม่เกิน) เพื่อเตรียมการจัดทำหลักเกณฑ์ ออกประกาศเกี่ยวกับ วิธีการ ข้อบังคับ ระเบียบ ต่าง ๆ โดยได้รับการสนับสนุนเงินจาก กทปส.นั้น

เนื่องจาก กทปส.ไม่ใช่นิติบุคคล กทปส.อยู่ภายใต้ความเห็นชอบของ กสทช. ซึ่งสามารถสนับสนุนกิจการตามมาตรา ๕๒ ของ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ แต่ขอให้ข้อสังเกตว่า เงินต่าง ๆ ที่นำเข้า กทปส.นั้น เป็นเงินจากการบริหารคลื่นความถี่ด้านกิจการวิทยุ กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ดังนั้นการจัดสรรเงินเพื่อการนี้จึงชอบด้วยเหตุผล มีความเหมาะสม ยินดีที่ปฏิบัติ แต่ถ้านำเงินนี้ไปใช้นอกวัตถุประสงค์ อาจจะขัดต่อกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

๑. เนื่องจากคณะทำงานเตรียมการไม่เกิน ๓ ปี จึงควรที่จะมีแผนงาน ปีที่ ๑ ปีที่ ๒ และปีที่ ๓ และควรมีหน่วยงานที่เหมาะสม ๑ หน่วย หรือมากกว่า เพื่อกำกับ แนะนำ ควบคุม ประคับประคอง สนับสนุน ให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนที่วางไว้ (Road Map/ Time Line) ที่ควรจะเป็น หากปล่อยให้ดำเนินการโดยเอกเทศ อิสระ อาจเกิดความเสียหาย หรือไม่ประสบความสำเร็จได้

๒. การขอรับการสนับสนุนเงินด้านกิจการวิทย์ กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (คลื่นความถี่) เหมาะสมที่จะขอไปที่ กทปส. ทั้งนี้จะมี คณก.ยุทธศาสตร์ ฯ และ คณก.คลื่นกรอง ฯ พิจารณาเสนอ กสทช.ให้ความเห็นชอบ

๓. โครงการนอกเหนือจากข้อ ๒ ควรขอรับการสนับสนุนไปที่ กสทช. จะมีความเป็นไปได้มากกว่า

ลำดับที่ ๒๗ หน้า ๒๖ ข้อ ๔.๒.๒ “สาระสำคัญ”

ข้อ (๑) เพิ่มเติมรายการหลักฐานในการยื่นจดแจ้งการพิมพ์หนังสือพิมพ์

เอกสารและสาระสำคัญเดิมมีอะไรบ้าง และที่จะเพิ่มเติมใหม่นั้น มีหัวข้ออะไรบ้าง จำเป็นอย่างไรร จึงต้องเพิ่มเติม

ในเรื่องนี้เอกสารที่จำเป็นต้องกำหนดไว้ให้นำมาประกอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในขณะเดียวกันเอกสารปลีกย่อยที่จำเป็นในอดีต แต่ปัจจุบันไม่จำเป็น ควรที่จะตัดออก เพื่อไม่ให้เป็นการต่อผู้ประกอบการ คล้าย ๆ กับกฎหมายตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านประชามติเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ มาตรา ๗๗ ที่ว่า “...รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์... หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้า หรือไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน..”

ข้อเสนอแนะ

๑. เพิ่มเติมสาระสำคัญของเอกสารที่ต้องแนบประกอบคำขอ และตัดสิ่งที่ไม่จำเป็น เป็นภาระทิ้งไป

๒. มาตรการเยียวยาของสื่อสิ่งพิมพ์ จริงอยู่ที่ท้ายคำพิพากษาของศาล กำหนดให้เยียวยาผู้เสียหายจากสื่อสิ่งพิมพ์ แต่ควรกำหนดมาตรการ/บทลงโทษ ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลนั้น เมื่อถูกละเมิดด้วยขนาดของตัวพิมพ์ลงในหน้าพิมพ์หน้าไหน ความยาวตีพิมพ์ กี่บรรทัด เมื่อสภาวิชาชีพลงความเห็นว่าผิดแล้ว ควรชดเชย/เยียวยา ด้วยขนาด วัน เวลา เท่าเทียมกันในลักษณะ Fair and Fair ครับ

.....

ภาคผนวก ง

ข้อเสนอแนะของคณะทำงานสื่อเพื่อการปฏิรูป
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และส่งเสริมมาตรฐาน
ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.
ที่เสนอโดย ๖ องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน

ข้อเสนอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน

องค์การวิชาชีพสื่อมวลชน ประกอบด้วย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ และสมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย ได้ยื่นหนังสือต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน พร้อมทั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. เพื่อให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนประกอบการพิจารณา เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๐ รวมทั้งได้เสนอข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) การจัดตั้งองค์กรสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ และให้มีอำนาจลงโทษสื่อได้ นับเป็นจุดที่ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะหากเมื่อใดมีอำนาจจากภายนอกเข้าแทรกแซงและควบคุมองค์กรสื่อได้ องค์กรสื่อเหล่านั้นจะถูกกดดันด้วยวิธีต่าง ๆ ให้สนองตอบต่ออำนาจนั้น ผลร้ายอาจจะเกิดมากกว่าการไม่มีสภาวิชาชีพสื่อด้วยซ้ำ

๒) หากสภาวิชาชีพสื่อที่จะจัดตั้งขึ้นมีตัวแทนจากภาครัฐ คือ ปลัดกระทรวงถึง ๔ คน เข้ามาเป็นกรรมการด้วย เชื่อว่าสื่อจะไม่สามารถทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพราะรัฐจะต้องใช้อำนาจผ่านตัวแทนที่เป็นกรรมการเพื่อกดดัน กลั่นแกล้งการทำงานของบรรดาสื่อที่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพสื่อ ทำให้การตรวจสอบภาครัฐทำไม่ได้เต็มที่

๓) การจะปฏิรูปสื่อโดยการออกกฎหมายมาควบคุมย่อมขัดกับหลักสิทธิเสรีภาพในการทำหน้าที่ของสื่อ และยังสะท้อนถึงสภาวะการณ์ทางสังคมนั้นด้วยว่ามีความเป็นประชาธิปไตยเพียงใด การจะปฏิรูปสื่อควรให้ดำเนินการเองโดยรัฐคอยส่งเสริม สนับสนุนก็พอ ไม่ใช่เข้ามาควบคุม เพราะอำนาจรัฐย่อมเป็นปฏิปักษ์กับสื่อโดยธรรมชาติอยู่แล้ว และหากจะมีการออกกฎหมายมาใช้กับสื่อไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ๆ ควรมุ่งเน้นไปที่การคุ้มครองสื่อมากกว่าการกำกับด้านจริยธรรม เพราะองค์กรสื่อทั้งหลายต่างก็มีแนวทางและกฎเกณฑ์ดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แล้ว และสิ่งสำคัญการควบคุมสื่อที่ได้ผลกลับเป็นกลไกทางสังคมต่างหาก หากให้การออกกฎหมายมาควบคุมไม่ ดังนั้น หากจะปฏิรูปสื่อก็ควรให้สื่อมีส่วนร่วมด้วย โดยนำเอาร่างพระราชบัญญัติที่องค์กรสื่อได้ร่วมกันจัดทำขึ้นนำไปพิจารณาร่วมด้วย

๔) การเอาวิธีการควบคุมสื่อโดยรวมมาใช้กับสื่อทุกประเภทเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะสื่อแต่ละประเภทก็มีรูปแบบการทำงานที่ไม่เหมือนกันในภูมิภาคอาเซียน เช่น อินโดนีเซีย พม่า เป็นต้น ต่างก็มีองค์กรสื่อที่คอยดูแลสื่อแต่ไม่ให้อำนาจลงโทษสื่อได้ ประเทศไทยควรที่จะรับแนวคิดนี้มาปรับใช้ซึ่งจะเป็นวิธีที่เหมาะสมอย่างยิ่ง

๕) การใช้วิธีออกใบอนุญาตให้กับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชน นับว่าไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะการทำหน้าที่ของสื่อไม่มีรูปแบบที่วัดได้เป็นมาตรฐานเหมือนเช่นวิชาชีพอื่น ๆ อาทิ แพทย์, พยาบาล, วิศวกร และทนายความ เป็นต้น และการจะใช้ดุลพินิจกำหนดมาตรฐานการทำหน้าที่ของสื่อย่อมไม่ถูกต้อง

ASSOCIAT
 หน่วยงานคณะกรรมการวิชาชีพสื่อมวลชน
 THAILAND CABLE TV ASSOCIATION

เลขที่..... สำนักงานกิจการฯ
 เลขที่..... / ๒๕๖๓
 วันที่..... / ๒๕๖๓ / ๒๕๖๓
 เวลา..... น. / ๒๕๖๓

๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การจัดทำร่างกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

เรียน ประธานคณะกรรมการวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย ด้านการสื่อสารมวลชน สมาชิบสื่อมวลชน
 ประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

พ.ศ.....

ตามที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชน (สพท.) โดยคณะกรรมการวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย
 ด้านการสื่อสารมวลชนฯ ได้ดำเนินการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริม
 จริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม
 และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. เพื่อดำเนินการส่งให้คณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติ
 แห่งชาติต่อไปตามความทราบแล้วนั้น

องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ๖ องค์กร ประกอบด้วย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุ
 และโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคม
 ผู้ผลิตข่าวออนไลน์ และสมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย ได้หารือร่วมกันแล้ว มีความเห็นร่างพระราชบัญญัติ
 คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ที่คณะกรรมการกำลัง
 พิจารณาอยู่นั้น มิได้อยู่บนพื้นฐานหลักการของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน
 แต่กลับเน้นหลักการควบคุมสื่อมวลชนโดยใช้อำนาจรัฐเข้ามาแทรกแซงการทำหน้าที่โดยอิสระของสื่อมวลชน
 และไม่สอดคล้องกับหลักการของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ผ่านการลงประชามติ ซึ่งมี
 เจตนารมณ์ให้สื่อมวลชนกำกับดูแลกันเองโดยอิสระและปราศจากการแทรกแซงจากภาครัฐ

เพื่อประโยชน์สูงสุดให้การพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว องค์การวิชาชีพสื่อมวลชนทั้ง ๒ องค์การตามรายชื่อข้างต้น จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.มายังคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการสื่อสารมวลชน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อพิจารณาประกอบการเสนอกฎหมายที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญและการรื้อสร้างไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนและสื่อมวลชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวันชัย วงศ์มีชัย)

นายกสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

ในฐานะรองประธานคณะกรรมการสื่อเพื่อการปฏิรูป

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐาน
ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้บุคคลซึ่งประกอบ
วิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรม
แห่งวิชาชีพ เสรีภาพดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนแต่ให้
คำนึงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีองค์กรที่จะ
ทำหน้าที่ดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒

ร่าง

พระราชบัญญัติ

คุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐาน

ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สื่อมวลชน” หมายความว่า สื่อหรือช่องทางที่ใช้ในการสื่อสารมวลชน เพื่อประโยชน์สาธารณะไม่ว่าจะอยู่ในรูปหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือในรูปอื่นใดที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป

“ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพ เป็นปกติธุระในการสร้างสรรค์หรือกำกับดูแลเนื้อหาของสื่อมวลชน

“จริยธรรมสื่อมวลชน” หมายความว่า การประพฤติปฏิบัติทางวิชาชีพสื่อมวลชน ที่สังคมยอมรับตามที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนกำหนดสำหรับผู้เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน หรือตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๕ (๒) สำหรับผู้ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กร

๓

วิชาชีพสื่อมวลชนหรือเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่ไม่ได้กำหนดจริยธรรมสื่อมวลชนหรือกำหนดไว้แต่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๕ (๒)

“องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า คณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม ที่มีวัตถุประสงค์และมีภาระดำเนินงานเพื่อส่งเสริมวิชาชีพสื่อมวลชนและมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน

“ประเด็นสาธารณะ” หมายความว่า ข้อเท็จจริงหรือสาระสำคัญที่ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะแสดงความคิดเห็นหรือสาธารณชนสมควรรับรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

“คณะกรรมการสรรหา” หมายความว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

“กรรมการสรรหา” หมายความว่า กรรมการสรรหากรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและการคุ้มครองประชาชนจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๕ บุคคลซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและหรือการแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยหน่วยงานของรัฐเจ้าของกิจการสื่อมวลชน หรือบุคคลอื่นใด จะสั่งการหรือกระทำการใดให้การเสนอข่าวผิดไปจากจริยธรรมสื่อมวลชน หรือจำกัดการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระมิได้

๔

ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนมีหน้าที่ต้องประพฤติและปฏิบัติตามจริยธรรม
สื่อมวลชน

นายจ้างจะกระทำการใดที่ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนได้รับผลร้ายในทาง
ใด ๆ เพราะเหตุที่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยสุจริตและชอบด้วย
จริยธรรมสื่อมวลชนมิได้

ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานรัฐ ต้องปฏิบัติตามวรรคสาม เว้นแต่การกระทำของ
เจ้าหน้าที่รัฐนั้น มิได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่

มาตรา ๖ ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนมีหน้าที่ต้องประพฤติและปฏิบัติตาม
จริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๖/๑ เจ้าของกิจการ หรือผู้รับใบอนุญาต หรือผู้จดทะเบียนการอนุญาต เป็น
องค์กรสื่อมวลชนตามมาตรา ๖ (๑) มีหน้าที่กำกับดูแลให้ผู้ประกอบการวิชาชีพในองค์กรสื่อมวลชน
ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมที่กำหนดรวมตลอดถึงมีหน้าที่ที่
จะต้องดำเนินการพิจารณาปรับเรื่องร้องเรียนและกำหนดบทลงโทษให้เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพตามที่จัดแจ้งไว้

มาตรา ๖/๒ องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนมีหน้าที่รายงานและเปิดเผยผลการรับและ
พิจารณาเรื่องร้องเรียนในแต่ละปีปฏิทินให้คณะกรรมการและสาธารณชนทราบ

หมวด ๒

คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครอง
สิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
ซึ่งคณะกรรมการนโยบายองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยแต่งตั้ง
จำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๓) กรรมการซึ่งสรรหาจากผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

๕

- (ก) ผู้ปฏิบัติงานด้านบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ จำนวนหนึ่งคน
- (ข) ผู้ปฏิบัติงานด้านข่าวหนังสือพิมพ์ จำนวนสองคน
- (ค) ผู้ปฏิบัติงานด้านบรรณาธิการด้านวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์
จำนวนหนึ่งคน
- (ง) ผู้ปฏิบัติงานด้านข่าววิทยุกระจายเสียงและข่าววิทยุโทรทัศน์
ด้านละหนึ่งคน
- (จ) ผู้ปฏิบัติงานด้านบรรณาธิการสื่อดิจิทัล จำนวนหนึ่งคน
- (ฉ) ผู้ปฏิบัติงานด้านข่าวดิจิทัล จำนวนหนึ่งคน
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสรรหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย
ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านวิชาการสื่อมวลชน และด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านละหนึ่งคน
ให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการและ
ผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความเหมาะสม
ลักษณะของผู้ปฏิบัติงานตาม (๑) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศ
กำหนด

มาตรา ๘ กรรมการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรวมทั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
- (๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดของพรรคการเมือง
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต

หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้อำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๗) เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาให้อำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายัง
ไม่ถึงห้าปีในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความคิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๘) เป็นผู้เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ
หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการ
ทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๖

(๘) เป็นผู้เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริต ต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในการปฏิบัติงาน

(๑๐) เป็นผู้เคยถูกถอดถอนจากตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๑๑) เป็นผู้เคยถูกคณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓ (๖)

(๑๒) เป็นผู้เคยถูกวินิจฉัยอันถึงที่สุดว่ากระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่ง ทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่สมควร เป็นกรรมการตามมาตรา ๗ (๑) ประกอบด้วย

(๑) ประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

(๒) ประธานสหพันธ์คุ่มครองผู้บริโภค

(๓) ผู้แทนสำนักงานกองทุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ซึ่งคณะกรรมการ กองทุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แต่งตั้ง

(๔) ประธานคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน

(๕) นายกสททนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ

(๖) ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

(๗) ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

(๘) ประธานสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและกระจายเสียง (ประเทศไทย)

(๙) นายกสทค.ผู้ผลิตข่าวออนไลน์

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งหรือองค์กรตาม (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) ให้กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ร่วมกันวินิจฉัย คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่ยุติ

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) ไม่สามารถเข้า ประชุมได้ ผู้ที่เข้าประชุมแทนต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากที่ประชุมของสภา คณะกรรมการ หรือองค์กรนั้นให้เข้าประชุมแทน

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการสรรหาครบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ สรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาทำที่มีอยู่แต่ต้องไม่น้อยกว่าสี่คน

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการสรรหาเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา และเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการกรรมการสรรหา

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหา

กำหนด

๗

มาตรา ๑๐ การสรรหากรรมการตามมาตรา ๗ (๑) ให้คณะกรรมการสรรหา
ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา ๑๑ เสนอชื่อ
ผู้สมควรเป็นกรรมการพร้อมด้วยความยินยอมของผู้รับการเสนอชื่อ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์
ที่คณะกรรมการสรรหากำหนดตามมาตรา ๕

(๒) พิจารณาสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ จาก
บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อตาม (๑)

เมื่อได้สรรหาบุคคลเป็นกรรมการตาม (๒) ครบจำนวนแล้ว ให้คณะกรรมการ
สรรหาจัดให้บุคคลซึ่งได้รับการสรรหาดังกล่าวและกรรมการตามมาตรา ๗ (๒) มาประชุมกันเพื่อ
สรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๗ (๔)

วิธีการประชุม การเสนอชื่อ และการสรรหากรรมการตามวรรคสอง ให้เป็นไป
ตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนดตามมาตรา ๕

เมื่อมีการสรรหากรรมการตามมาตรา ๗ (๑) และ (๔) ครบถ้วนแล้ว
ให้คณะกรรมการสรรหาจัดให้กรรมการที่ได้รับการสรรหาทั้งหมดและกรรมการตามมาตรา ๗ (๒) มา
ประชุมกันเพื่อเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง

ให้คณะกรรมการสรรหาประกาศรายชื่อประธานกรรมการและกรรมการ
ในราชกิจจานุเบกษา โดยให้ถือว่าประธานกรรมการและกรรมการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่
ได้เลือกประธานกรรมการ

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการสรรหา
เป็นกรรมการตามมาตรา ๑๐ ให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ มีสิทธิ
ขอขึ้นทะเบียนไว้ต่อคณะกรรมการ

(๑) มีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับวิชาชีพสื่อมวลชน

(๒) มีสมาชิกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไม่น้อยกว่าจำนวนที่คณะกรรมการ
กำหนด

(๓) มีการกำหนดจริยธรรมสื่อมวลชนที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่
คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๕ (๒)

(๔) ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์มาแล้ว
ไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) ได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เป็นรายปีต่อเนื่องกันไม่
น้อยกว่าห้าปี โดยรายงานประจำปีดังกล่าวต้องมีรายการอย่างน้อยตามที่คณะกรรมการกำหนด

๘

เมื่อคณะกรรมการได้รับขึ้นทะเบียนองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เป็นอันใช้ได้ การวินิจฉัยของศาลในภายหลังว่าการรับขึ้นทะเบียนนั้นเป็นการไม่ชอบ ไม่มีผลกระทบต่อกรที่คณะกรรมการสรรหาได้ดำเนินการใดไปแล้วก่อนวันที่ศาลมีคำวินิจฉัย

องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนใดที่ถูกปฏิเสธการขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ แต่การฟ้องคดีดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ต้องระงับหรือชะลอการดำเนินการเสนอชื่อหรือสรรหาตามพระราชบัญญัตินี้

การขึ้นทะเบียนองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการประกาศรายชื่อองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่ได้รับขึ้นทะเบียนไว้ให้ทราบทั่วกัน และให้บัญชีรายชื่อดังกล่าวใช้ได้ตลอดไปจนกว่าจะมีการปรับปรุงแก้ไขตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒ ประธานกรรมการและกรรมการนอกจากกรรมการตามมาตรา ๘ (๒) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการสรรหาอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ให้ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับการสรรหาใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปี
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘
- (๕) พ้นจากการปฏิบัติงานในด้านที่ตนได้รับการเสนอชื่อและสรรหา
- (๖) คณะกรรมการมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้ดำเนินการสรรหากรรมการคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทน

๕

และให้ประธานกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับการสรรหาแทน อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระ
ที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการสรรหากรรมการเพื่อแทนประธานกรรมการ ให้ผู้ที่ได้รับการ
สรรหาเป็นกรรมการคนใหม่ประชุมร่วมกับกรรมการที่มีอยู่เดิมเพื่อคัดเลือกตนเองเป็นประธาน
กรรมการ และให้นำวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้าของมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ
ให้ประธานกรรมการและกรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้วันแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่
ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง

ในระหว่างดำเนินการสรรหาประธานกรรมการตามวรรคสอง หรือในกรณีที่
ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระแต่ไม่มีการสรรหาประธานกรรมการคนใหม่
ให้ที่ประชุมกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการ ไปพลางก่อนจนกว่า
จะมีประธานกรรมการคนใหม่

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพ
สื่อมวลชน

(๒) กำหนดมาตรฐานขั้นต้นของจริยธรรมสื่อมวลชน

(๓) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครอง
สิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

(๔) พิจารณาเรื่องร้องเรียน ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบ
วิชาชีพสื่อมวลชนตามมาตรา ๑๒ หรือกรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนฝ่าฝืนจริยธรรม
สื่อมวลชนตามมาตรา ๑๗

(๕) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออก
ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานในเรื่องการบริหารงานทั่วไป
และการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ และการจัดการทรัพย์สิน และการอื่นใด
ที่จำเป็นในการบริหารงาน

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๖ มาตรฐานขั้นต้นของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการกำหนดตาม
มาตรา ๑๕ (๒) อย่างน้อยต้องมีเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) การเสนอข้อเท็จจริงด้วยความถูกต้อง ครบถ้วนรอบคอบ และเป็นธรรม

- (๓) การให้ความเป็นธรรมต่อผู้ตกเป็นข่าว
- (๔) การเคารพสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นส่วนตัว และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้องในข่าว
- (๕) การซื้อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพสื่อมวลชนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๖) การปกป้องและปฏิบัติต่อแหล่งข่าวอย่างเป็นธรรม
- (๗) มาตรการที่จะดำเนินการในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิก ได้เสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นที่ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน

มาตรา ๑๗ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีประธานกรรมการหรือประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

วิธีการประชุม การลงมติ และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหรือกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการอาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

การประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และคณะทำงาน ตามมาตรา ๑๙ ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กระทรวงการคลัง กำหนด

๑๑

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพต่อมวลชน

มาตรา ๒๑ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพต่อมวลชน มีฐานะเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นหน่วยงานของรัฐ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ

มาตรา ๒๒ สำนักงานมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของคณะกรรมการ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
- (๒) รับเรื่องร้องเรียนที่ขึ้นต่อคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) ติดตามและสอดส่องการกระทำใด ๆ อันมีลักษณะเข้าข่ายเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพต่อมวลชนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ
- (๔) เสนอแนะต่อคณะกรรมการเพื่อสนับสนุนและให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่องค์กรวิชาชีพต่อมวลชน เพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรวิชาชีพต่อมวลชน
- (๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๓ สำนักงานมีรายได้และทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม
- (๒) เงินตามมาตรา ๒๔
- (๓) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๒๕
- (๔) รายได้และผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสำนักงาน
- (๕) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

มาตรา ๒๔ ในทุกปีงบประมาณ ให้องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย จัดสรรเงินที่องค์การดังกล่าวจัดเก็บตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจาย

เสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนที่จะต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่สำนักงานเพื่อเป็นรายได้ของสำนักงานในอัตราร้อยละห้าของจำนวนเงินที่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินแต่ต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าล้านบาทและไม่เกินสามสิบห้าล้านบาท ทั้งนี้ ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรซึ่งเป็นผู้เรียกเก็บเงินดังกล่าวตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ดำเนินการนำส่งให้สำนักงานโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

เพื่อให้สำนักงานมีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจในการปรับเพิ่มจำนวนเงินขั้นต่ำที่เป็นรายได้ของสำนักงานตามวรรคหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร โดยให้พิจารณาถึงอัตราเงินเฟ้อของปีที่ผ่านมา

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่สำนักงานได้รับรายได้ตามมาตรา ๒๔ ในปีงบประมาณใดไม่ถึงจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี คณะกรรมการจะร้องขอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้สำนักงานตามความจำเป็นก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๖ รายได้ของสำนักงานตามมาตรา ๒๓ ให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อกิจการของสำนักงานและการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๗ ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ประธานกรรมการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ ประธานกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการผู้อำนวยการ หรือพนักงานของสำนักงานปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานมีผู้อำนวยการคนหนึ่ง มีหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน โดยในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อประธานกรรมการและคณะกรรมการ

มาตรา ๒๙ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา วาระการดำรงตำแหน่ง ประโยชน์ตอบแทน และการพ้นจากตำแหน่งของผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๑๓

มาตรา ๓๐ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในทศรอบปีงบประมาณ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่คณะกรรมการแต่งตั้ง โดยได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่า การใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด

มาตรา ๓๑ ให้สำนักงานจัดทำรายงานประจำปีเสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ รายงานดังกล่าวให้รวมถึงรายงานของผู้สอบบัญชีตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง ด้วย

หมวด ๔

มาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ

และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๓๒ ผู้ใดถูกละเมิดเสรีภาพตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสาม และประสงค์จะได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการเยียวยา ให้ร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกละเมิด หรือได้รับความเดือดร้อนแล้วแต่กรณี

การพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๓ ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๒ คณะกรรมการจะพิจารณาวินิจฉัยเอง หรือจะตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแทนคณะกรรมการก็ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งจะแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นกรรมการก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการซึ่งสรรหาจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคน

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งต้องไม่เกินสามสิบวัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย

มาตรา ๓๕ ในระหว่างที่คณะกรรมการยังมีได้วินิจฉัยเรื่องร้องเรียน คณะกรรมการจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร้องเรียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามที่ เห็นสมควรก็ได้ ในกรณีที่คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือโดยไม่ใช่เป็นการให้กู้ยืม คณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขให้ใช้คืนในภายหลังเมื่อผู้ร้องเรียนได้รับการชดเชยค่าทดแทนหรือ ค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดแล้ว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดด้วยก็ได้

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่าการฝ่าฝืนมาตรา ๕ วรรคหนึ่งหรือ วรรคสาม หรือฝ่าฝืนมาตรา ๖ ให้คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยให้ผู้กระทำฝ่าฝืนดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลงคำสั่ง หรือชดเชยความเสียหาย หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อเป็นการ เยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น และแจ้งให้ผู้กระทำฝ่าฝืน หน่วยงานที่กระทำการฝ่าฝืน หรือ ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานดังกล่าว หรือนายจ้าง แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการ

ผู้ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการมีสิทธิ ฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๓๗ ผู้ใดได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพ สื่อมวลชนอันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน และประสงค์จะได้รับความคุ้มครองหรือ ได้รับการเยียวยาอาจร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่ผู้ ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นสมาชิกภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบถึงความเสียหายและรู้ตัว ผู้กระทำ

มาตรา ๓๗/๑ เมื่อองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนได้รับเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ แล้ว ให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรวิชาชีพ สื่อมวลชนดังกล่าวกำหนดไว้และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องเรียนทราบภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน

๑๕

มาตรา ๓๗/๒ ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้ร้องเรียนที่ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน มีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบผลการพิจารณา

มาตรา ๓๘ ในกรณีตามมาตรา ๓๗/๒ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าจริยธรรมสื่อมวลชนที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวกำหนดไว้ ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๕ (๒) ให้คณะกรรมการแจ้งให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวพิจารณาดำเนินการกับเรื่องร้องเรียนนั้น โดยถือตามมาตรฐานขั้นต่ำของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๕ (๒) เป็นเกณฑ์พิจารณา

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะดำเนินการเองหรือดำเนินการตามคำร้องขอของผู้ร้องเรียนก็ได้ แต่ต้องดำเนินการก่อนที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนจะมีคำวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนนั้น

ในกรณีที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเพิกเฉยไม่ดำเนินการตามจริยธรรมสื่อมวลชนที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนของตนกำหนด หรือไม่ดำเนินการตามมาตรฐานขั้นต่ำของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๕ (๒) ตามวรรคสอง แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการสอบสวนในเรื่องนั้นต่อไปจนได้ข้อยุติ และแจ้งผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวปฏิบัติตาม ในกรณีเช่นนี้หากองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย ให้คณะกรรมการประกาศเผยแพร่ผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าวให้ประชาชนทราบ

การประกาศผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามวรรคสาม ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องคณะกรรมการหรือบุคคลใดในทางแพ่งหรือทางอาญามีได้

มาตรา ๓๙ เรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ ที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน หรือเป็นแต่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น ไม่ได้กำหนดจริยธรรมสื่อมวลชนไว้ ให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องเรียนนั้น โดยพิจารณาตามมาตรฐานขั้นต่ำของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๕ (๒)

มาตรา ๔๐ ถ้าการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนกระทำไปตามคำสั่งของเจ้าของกิจการสื่อมวลชนหรือผู้บังคับบัญชา ให้ถือว่าเจ้าของกิจการสื่อมวลชนที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนปฏิบัติงานอยู่ หรือผู้บังคับบัญชาของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนผู้นั้น กระทำการฝ่าฝืนและต้องร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

มาตรา ๔๑ ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๘ ให้นำมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖ และการดำเนินการกับเรื่องดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ หรือส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน คณะกรรมการอาจดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ เจ้าของกิจการสื่อมวลชน หรือบุคคลอื่นใด เพื่อให้แก้ไขหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามควรแก่กรณีได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๓ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ประกอบด้วย

(๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการนโยบายองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยแต่งตั้ง จำนวนหนึ่งคน

(๓) ผู้แทนผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อสารมวลชนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากรายชื่อที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเสนอจำนวนสองคน

(๔) ผู้แทนผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อสารมวลชนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากรายชื่อที่สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยเสนอจำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้แทนผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อสารมวลชนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากรายชื่อที่สภาวิชาชีพกิจการกระจายเสียงและแพร่ภาพ (ประเทศไทย) เสนอจำนวนหนึ่งคน

(๖) ผู้แทนผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อสารมวลชนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากรายชื่อที่สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์เสนอจำนวนหนึ่งคน

(๗) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านวิชาการสื่อสารมวลชน และด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านละหนึ่งคน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัตินี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้อง การได้มาซึ่งคณะกรรมการไปพลางก่อน จนกว่าจะมีคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและ

๑๗

ส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพที่มอวลงตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่
เริ่มปฏิบัติหน้าที่

ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่หน่วยงานธุรการของ
คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งจนกว่าจะมีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพที่มอวลงตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก จ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
เรื่อง การส่งเสริมและการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน

กม.ศปก.(ก) ที่ ๒๓/๒๕๕๘

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง การส่งเสริมและการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน

๑. ความเป็นมา

จากหลักการแนวคิดที่ว่า "เสรีภาพของประชาชน" หมายความเชื่อมโยงถึง "เสรีภาพของสื่อมวลชน" และเป็นเสรีภาพที่มีความเป็นเนื้อเดียวกัน การจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนจึงมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนพร้อมกันไปด้วย ข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมและกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนนี้ จัดเป็นข้อเสนอแนะที่อาจส่งผลกระทบเป็นการจำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชน ดังนั้น แนวคิดการออกแบบกลไกเพื่อการกำกับดูแลสื่อมวลชนจึงมีความจำเป็นที่ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานที่จะต้องรักษาความสมดุลระหว่าง เสรีภาพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนควบคู่ไปกับเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนประการหนึ่ง และหลักของการใช้เสรีภาพพบความรับผิดชอบที่สื่อมวลชนพึงมีต่อประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญอีกประการหนึ่ง อีกทั้งการกำกับดูแลสื่อมวลชนของไทยได้เกิดขึ้นและมีพัฒนาการอยู่ในสังคมไทยมาแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การนำเสนอข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประมวลแนวคิด สถานการณ์แวดล้อม และบริบทต่าง ๆ ในด้านการส่งเสริมและการกำกับดูแลสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นมาแล้ว และทิศทางที่กำลังดำเนินไป ทั้งในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมาปรับใช้ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสามารถนำไปเชื่อมต่อกับอนาคตได้ ตลอดจนต้องคำนึงถึงการนำเสนอที่เป็นรูปธรรม สามารถจับต้องได้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะนี้ ได้รับการยอมรับและนำไปสู่ผลในทางปฏิบัติได้ในที่สุด

การที่พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๗ (๑๘) บัญญัติให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีอำนาจหน้าที่ ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้มีสิทธิการและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทาง

/จริยธรรม...

จริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และการควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเอง ภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม ประกอบกับ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๙ ที่บัญญัติให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ในดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรมที่ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กร โดยให้แต่ละองค์กรจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมขึ้น โดยมีองค์ประกอบและให้คำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และ มาตรา ๔๐ บัญญัติให้ ผู้ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากรายการที่ออกอากาศเป็นเท็จ หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล อาจร้องเรียนต่อ กสทช. ได้ โดยให้ กสทช. ส่งเรื่องพร้อมความเห็นให้องค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ เพื่อให้ดำเนินการเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายโดยเร็ว และให้ กสทช. ติดตามผลการดำเนินการขององค์กรฯ เมื่อองค์กรฯ ได้รับแจ้งผลการดำเนินการแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องเรียนทราบผลการดำเนินการโดยเร็ว ซึ่งสภาพความเป็นจริงพบว่า แม้กำหนดเวลาตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว จะมีผลบังคับใช้มานาน แต่ในทางปฏิบัติ กสทช. ยังไม่สามารถส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพขึ้นเป็นองค์กร เพื่อการกำกับดูแลกันเองภายใต้มาตรฐานจริยธรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะได้ อีกทั้งยังไม่พบการเกิดขึ้นขององค์กรใด เพื่อจัดทำแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพไปพร้อม ๆ กับการสร้างกลไกในการกำกับดูแลด้านจริยธรรมเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบกับเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกาศใช้และกำหนดให้มีสภาพปฏิรูปแห่งชาติขึ้นนั้น สภาพปฏิรูปแห่งชาติได้กำหนดวาระการปฏิรูปสื่อ โดยให้พัฒนาโครงสร้างและกลไกกำกับดูแลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งการกำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมของสื่อวิชาชีพ การกำกับดูแลโดยภาคประชาชน และการกำกับดูแลโดยหน่วยงานที่มีอำนาจทางกฎหมาย ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกลไกการกำกับดูแลจริยธรรมสื่อมวลชนของไทยที่เหมาะสมสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงเห็นควรมีการศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อผลักดันให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อสารมวลชนต่อไป

๒. การดำเนินการ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้ศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการ กฎหมายทั้งในและต่างประเทศ วิเคราะห์บทความ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อสารมวลชน รวมถึงการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปข้อมูลได้ดังนี้

/ ๒.๑ ข้อมูลที่...

๒.๑ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์ทางวิชาการ

๒.๑.๑ การกำกับดูแลด้านจริยธรรม^{*}

รูปแบบการกำกับดูแลที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย คือ รูปแบบการกำกับดูแลร่วม (Co – Regulation) โดยให้ กสทช. เข้ามามีบทบาท เนื่องจากสื่อมวลชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังไม่มีความพร้อมในการกำกับดูแลกันเอง ซึ่งแนวทางและกลไกการกำกับดูแลกันเองที่ดีมีประสิทธิภาพนั้น คือ ผู้ประกอบการต้องมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมเป็นมืออาชีพ โดยควรจะมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสมาคมสมาพันธ์ เพื่อพัฒนามาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพร่วมกัน เพื่อการกำกับดูแลที่แตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่ ซึ่งสามารถจำแนกตามประเภทของสื่อ จำแนกตามพื้นที่การให้บริการในระดับต่าง ๆ จำแนกตามประเภทการประกอบกิจการ หรือจำแนกตามลักษณะการประกอบกิจการ และควรมีการกำหนดมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพขึ้นค่าเพื่อการอ้างไว้ซึ่งจริยธรรม และแนวทางการกำกับดูแลกันเอง อีกทั้งยังมีความจำเป็นต้องมีกระบวนการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เป็นระบบ มีกลไกการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ มีความพร้อมในปัจจัยการบริหารพื้นฐานตามกรอบการบริหารซึ่งประกอบด้วยบุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) คู่มือในการดำเนินงานรับเรื่องร้องเรียน (Material) การบริหารจัดการ (Management) เทคโนโลยี (Machine) คุณธรรมของคณะกรรมการ (Moral) โดยองค์ประกอบขององค์การกำกับดูแลร่วม (Co - Regulation) ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ต้องมีองค์ประกอบจากองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ เพื่อเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจในการกำกับดูแลของภาครัฐ โดยมุ่งให้เกิดการกำกับดูแลตนเองระหว่างสมาชิกในองค์กร และมีหน้าที่สำคัญ คือ สร้างกฎ หรือกระบวนการเฉพาะ และมีกระบวนการบังคับใช้ที่บรรลุผลได้จริง

อย่างไรก็ตาม ควรให้ความเชื่อมโยงระหว่าง กสทช. และคณะกรรมการควบคุมจริยธรรม เช่น ให้ กสทช. คัดเลือกคณะกรรมการที่องค์กรวิชาชีพเสนอ หรือมีกฎหมายตั้งองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกำกับดูแลภาครัฐ (Co - Regulatory body) ในการออกแนวปฏิบัติ (Guidelines) หรือทำสัญญา (Contract) กับองค์กรวิชาชีพ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจจากองค์กรกำกับดูแลภาครัฐให้คณะกรรมการควบคุมจริยธรรม และให้มีอำนาจมากกว่าองค์กรวิชาชีพ รวมถึงมีมาตรการรองรับจากภาครัฐ (Regulatory backstop) ในกรณีที่มีการกำกับดูแลกันเองล้มเหลวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติด้านจริยธรรม (Code of conduct) ขององค์กรวิชาชีพ รูปแบบของมาตรการรองรับจากภาครัฐ จากตัวอย่างของต่างประเทศ เช่น องค์กรกำกับดูแลภาครัฐ จะเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินกรณีที่มีเรื่องร้องเรียนของผู้ประกอบการซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพใด ๆ หากกรณีคณะกรรมการจริยธรรมวิชาชีพเห็นว่าผู้ประกอบการรายใดทำผิดซ้ำ ๆ บ่อย ๆ อาจนำเสนอกรณีดังกล่าว ต่อองค์กรกำกับดูแลภาครัฐ เพื่อใช้อำนาจตามกฎหมายในการตัดสินได้

/องค์กรกำกับ...

^{*} มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, "ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางและกลไกการกำกับดูแลที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย", พ.ศ. ๒๕๕๖, หน้า ๓๖ - ๕๕.

องค์กรกำกับดูแลภาครัฐอาจแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมชุดใหม่ได้ หากคณะกรรมการฯ ดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ หรือใช้อำนาจหน้าที่เกินควร มีคณะกรรมการอุทธรณ์ (Appeal board) คณะกรรมการควบคุมจริยธรรมวิชาชีพที่มีสถานะเป็นองค์กรกำกับดูแลร่วมกัน (Co-regulatory body) เพื่อให้การกำกับดูแลกันเองมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงช่วยคุ้มครองผู้บริโภค ในกรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมวิชาชีพไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขเยียวยาเรื่องร้องเรียน ซึ่งจากการศึกษาทั่วโลกกำกับกันเองในต่างประเทศยังพบว่า รูปแบบการกำกับดูแลมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการปกครอง โดยประเทศที่มีการกำกับดูแลโดยภาครัฐ ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศมาเลเซีย ประเทศลาว ประเทศเวียดนาม ในขณะที่ประเทศอินโดนีเซียและประเทศไทย มีการกำกับดูแลแบบร่วมกัน และแบบการกำกับดูแลกันเอง ส่วนประเทศอังกฤษและประเทศออสเตรเลีย เป็นการกำกับดูแลร่วมกันในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

๒.๑.๒ “องค์กรกำกับดูแลสื่อ”^{*} จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการกำกับดูแลสื่อในต่างประเทศ แบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ การกำกับดูแลกันเอง (Self - Regulation) ซึ่งมีทั้งแบบบังคับ คือ มีกฎหมายบังคับให้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรกำกับดูแล ได้แก่ ประเทศลักเซมเบิร์ก และแบบสมัครใจ ได้แก่ ประเทศเยอรมนี สหราชอาณาจักร ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศฟินแลนด์ และประเทศไอร์แลนด์ ซึ่งมีทั้งประเภทที่สภาวิชาชีพมีเฉพาะตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพในการกำกับดูแล กับสภาวิชาชีพที่มีภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนในการกำกับดูแลด้วย เช่น ประเทศฟินแลนด์ มี Council of Media ทำหน้าที่กำกับดูแลทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ ประเทศไอร์แลนด์ มีกฎหมาย Defamation Act 2009 (Schedule 2) รับรองความเป็นอิสระของ Irish Press Council ประเทศลักเซมเบิร์ก ภายใต้กฎหมาย Freedom of Expression in Media Law of 8 June 2004 นักข่าวคือมีบัตรประจำตัว ทั้งนี้ ยังชี้แจงทำให้ยอมรับการกำกับดูแลกันเอง ได้แก่ แรงกดดันภายในสหภาพแรงงานสื่อ ความน่าเชื่อถือของสภาวิชาชีพ (มีตัวแทนจากหลายฝ่าย ทำให้ไม่มีภาพพจน์ของการปกป้องพวกเดียวกัน) โดยข้อดีของการกำกับดูแลกันเอง คือ การลดการครอบงำของรัฐ ทำให้สื่อยอมรับการกำกับดูแลและบทลงโทษ ส่วนข้อด้อย คือ การกำกับดูแลและบทลงโทษไม่ศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีผลทางกฎหมาย

ประเภทที่ ๒ การกำกับดูแลร่วม (Co - Regulation) มีทั้งสภาวิชาชีพที่มีองค์ประกอบเฉพาะรัฐเข้ามามีส่วนในการกำกับดูแล กับ สภาวิชาชีพที่มีองค์ประกอบทั้งรัฐและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนในการกำกับดูแล เช่น ประเทศสวีเดน มีสมาคมวิชาชีพสื่อออกจรรยาบรรณวิชาชีพให้ ในขณะที่มีผู้ตรวจการแผ่นดินด้านสื่อสิ่งพิมพ์ (Press Ombudsman) และสภาการหนังสือพิมพ์ บังคับใช้ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาวิชาชีพที่มาจากทั้งตัวแทนสภาวิชาชีพ ภาครัฐ และภาคประชาสังคม

/ส่วนประเทศ...

* เดือนเด่น นิคมบริรักษ์, “การสื่อของภาครัฐ”, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๕๔ หน้า ๙๔ - ๙๖.

ส่วนประเทศเดนมาร์ก รัฐเป็นผู้ร่างจรรยาบรรณวิชาชีพให้สภาการหนังสือพิมพ์บังคับใช้ และสภาการหนังสือพิมพ์ได้รับการแต่งตั้งโดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของสื่อ (Media Liability Act 1991)

ประเภทที่ ๓ คือ การกำกับดูแลโดยรัฐ จากการศึกษาปัญหาด้านโครงสร้างขององค์กรวิชาชีพของไทย ได้แก่ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย (ขาดการศึกษาสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย) ทุกองค์กรวิชาชีพ มีคณะกรรมการบริหารที่มาจากผู้ประกอบการวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการสื่อ (เจ้าของ) โดยไม่พบว่า องค์กรวิชาชีพใดมีองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารที่มาจากภาคประชาสังคม ยกเว้นสภาการหนังสือพิมพ์ที่มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย (ซึ่งไม่ได้ระบุว่าต้องเป็นภาคประชาสังคม) ในขณะที่ทุกองค์กร นอกจากคณะกรรมการที่มาจาก การเลือกกันเองของสมาชิกแล้ว จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ควบคุมจริยธรรมขึ้น รับผิดชอบและต้องรายงานต่อคณะกรรมการบริหารทุกองค์กร นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตเพิ่มเติมอีกด้วยว่า สมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ในกลุ่มของเจ้าของสื่อและบรรณาธิการได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าสมาชิกที่เป็นระดับปฏิบัติการ

ด้านรูปแบบการกำกับดูแล สรุปได้ว่า ทุกองค์กรเป็นรูปแบบการกำกับดูแลกันเองแบบสมัครใจ

ด้านเนื้อหาจรรยาบรรณ เมื่อศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาจรรยาบรรณของประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ประเทศเยอรมนี สหราชอาณาจักร ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศฟินแลนด์ ประเทศลักเซมเบิร์ก ประเทศสวีเดน ประเทศเดนมาร์ก และประเทศไอร์แลนด์ พบว่า บางประเทศไม่มีเนื้อหาจรรยาบรรณในบางด้าน เช่น ประเทศเยอรมนี และประเทศไอร์แลนด์ ไม่มีข้อกำหนดในเรื่องความเป็นกลางในการนำเสนอข้อมูล บางประเทศไม่มีบทกำหนดโทษสื่อที่ทำผิดจรรยาบรรณ เช่น ประเทศเยอรมนี ประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศฟินแลนด์ ในขณะที่ประเทศไทยกลับมีเนื้อหาจรรยาบรรณที่ครอบคลุมประเด็นที่เปรียบเทียบในทุกด้าน ได้แก่ ความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ความเป็นกลางในการนำเสนอข้อมูล การรับของรางวัล การแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น และการลงโทษสื่อที่ทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ

ด้านการบังคับใช้จรรยาบรรณ หรือบทลงโทษ พบว่าประเทศที่ใช้รูปแบบกำกับดูแลร่วม ได้แก่ ประเทศสวีเดนและประเทศเดนมาร์ก ใช้สภาพบังคับที่มีโทษปรับ หรือทั้งปรับและจำคุก ประเทศที่ใช้รูปแบบกำกับดูแลกันเองภาคสมัครใจ ได้แก่ สหราชอาณาจักร และประเทศไทย ใช้สภาพบังคับทางสังคมเป็นหลัก คือ ดึงเดือน ค่าปรับและเผยแพร่ต่อสาธารณะ ในขณะที่ประเทศลักเซมเบิร์ก มีสภาพบังคับ คือ การถอนบัตรประจำตัวผู้ประกอบการวิชาชีพด้วย (การประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้รับอนุญาตมีโทษปรับ และปรับหนักขึ้นเมื่อมีการฝ่าฝืนซ้ำ)

ผลการศึกษาการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยพบว่า จากการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการพิจารณาเรื่องร้องเรียนว่าเป็นความคิดละเมิดจริยธรรม ร้อยละ ๒๐ ไม่รับพิจารณา ร้อยละ ๒๘ ยกคำร้อง ร้อยละ ๓๙ และประนีประนอม ร้อยละ ๑๔

ผลการศึกษาได้สรุปข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงการกำกับดูแล คือ ควรกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพ เพื่อการกำกับดูแลในลักษณะหรือรูปแบบภาคบังคับ โดยใช้ปัจจัยสร้างแรงจูงใจให้เข้าเป็นสมาชิก เช่น การเป็นสมาชิกเป็นการแสดงตนถึงความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม และจะได้รับความคุ้มครองและปกป้องจากองค์กร เมื่อได้ปฏิบัติงานบนมาตรฐานวิชาชีพ และได้รับการยกเว้นโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยใช้วิธีการประกาศคำขอโทษต่อสาธารณะแทน มีตัวแทนของภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลเพื่อสร้างความชอบธรรม และความไว้วางใจให้เกิดขึ้นต่อสาธารณชน มีกฎหมายรองรับความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อและมีระบบทบทวนคำวินิจฉัยลงโทษ (ระบบอุทธรณ์) ที่น่าเชื่อถือ และได้รับการรับรองตามกฎหมาย

๒.๑.๓ สรุป “ผลการศึกษาฐานข้อมูลองค์กรวิชาชีพและบทเรียนการควบคุมตนเองด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไทย”

องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย มีจำนวน ๒๑๙ องค์กร จำแนกเป็นสามพื้นที่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากที่สุด ๖๓ องค์กร จำแนกตามความสนใจเฉพาะประเด็น เช่น ประเด็นส่งเสริมศาสนา (พุทธ, อิสลาม) ประเด็นสุขภาพ ประเด็นการพัฒนาคุณภาพสตรีและครอบครัว ประเด็นการศึกษาและวัฒนธรรมประเพณี ประเด็นคนพิการ รักษาดินแดนสื่อมวลชนเฉพาะประเด็น เช่น เกษตร การศึกษา เศรษฐกิจ กีฬา จำแนกตามประเภทกิจการ ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ (บริการธุรกิจ ชุมชน และสาธารณะ) เป็นแบบคณะมากที่สุด ๑๓๕ องค์กร รองลงมา ได้แก่ ประเภทบริการชุมชนและธุรกิจท้องถิ่น

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรวิชาชีพ มี ๓ รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ ๑ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรระดับสภา สหพันธ์และสมาพันธ์ กับองค์กรระดับสมาคม แบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ สมาคมสมาพันธ์วิชาชีพกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ กับสภาวิชาชีพกิจการการแพร่ภาพและการกระจายเสียง กลุ่มที่ ๒ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย กับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย กลุ่มที่ ๓ สภาผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (สวท.) กลุ่มที่ ๔ สภาองค์กรวิชาชีพวิทยุและโทรทัศน์ภาคประชาชน (สอทช.) และกลุ่มที่ ๕ สหพันธ์วิทยุชุมชนแห่งชาติ

/รูปแบบที่ ๒...

* สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ฐานข้อมูลองค์กรวิชาชีพและบทเรียนการควบคุมตนเองด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์, ตุลาคม ๒๕๕๖.

รูปแบบที่ ๒ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรระดับสมาคมที่มีการทำงานประสานกันเป็นเครือข่ายระหว่างองค์กรระดับสมาคม แม้จะเป็นผู้ประกอบการคนละประเภท

รูปแบบที่ ๓ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาคมกับองค์กรวิชาชีพอื่นนอกเหนือกลุ่มตัวอย่าง องค์กรวิชาชีพมีการส่งสมาชิกหรือผู้แทนองค์กรไปเป็นกรรมการ หรือทำงานร่วมกับองค์กรอื่น หรือ สนับสนุนให้สมาชิกจัดตั้งองค์กรวิชาชีพย่อยขึ้นภายใต้องค์กรร่วม โดยรายงานมีการวิเคราะห์ข้อบังคับว่าด้วย มาตรฐานจริยธรรมที่องค์กรวิชาชีพจัดทำขึ้นไว้ด้วย

วัตถุประสงค์ ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ ความสามัคคี สิทธิเสรีภาพ และ ประโยชน์ต่าง ๆ ของสมาชิก

แรงจูงใจ การเข้าร่วมเป็นองค์กรวิชาชีพ คือ สนับสนุนการเตรียมตัวในการขอใบอนุญาต การอบรม การได้รับเนื้อหารายการไปออกอากาศ และต่อสู้ผลักดันระดับนโยบาย

จำนวนปีที่บังคับใช้มาตรฐาน โดยเฉลี่ย ๖-๗ ปี

กระบวนการจัดทำมาตรฐานและการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญ ด้านกฎหมายร่วมกันร่าง ด้านกลไกภายในการกำกับดูแลกันเอง ส่วนใหญ่มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนเป็นทางการ แต่องค์กรระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่ใช้ช่องทางแบบไม่เป็นทางการ

มาตรการลงโทษ ที่เหมือนกัน คือ การตักเตือนและประกาศให้สาธารณชนทราบ มีส่วนน้อย ที่ให้ออกจากการเป็นสมาชิก

กลไกการขึ้นเรื่องอุทธรณ์ ส่วนใหญ่ไม่มีกลไกนี้ ผลการบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรม โดยเฉลี่ย ๒ - ๓ เรื่องต่อปี ด้านขอบเขตเนื้อหาในมาตรฐานจริยธรรม ส่วนใหญ่มีความครอบคลุมในหลายด้าน โดยมี องค์กรเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่ระบุกลไกการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียน ตลอดจนมาตรการลงโทษหรือความ รับผิดชอบไว้

ปัญหาอุปสรรคจากการกำกับดูแลกันเอง อันดับแรก คือ การไม่มีอำนาจให้คุณให้โทษ สมาชิกและการบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรมที่ขาดประสิทธิภาพ อันดับ ๒ คือ การขาดงบประมาณในการ ขับเคลื่อน อันดับ ๓ คือ ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก อันดับ ๔ คือ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำกับดูแล กันเอง และความร่วมมือจากภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม โดยรายงานการศึกษาเสนอแนะแนวทาง ปรับปรุงให้กลไกการกำกับดูแลกันเองมีประสิทธิภาพไว้ว่า ด้านบทบาทขององค์กรวิชาชีพและสมาชิก ควรให้ ความสำคัญเรื่องมาตรฐานและการกำกับดูแลกันเอง อย่างน้อยควรมีช่องทางรับแจ้ง มีกฎเกณฑ์ รวมทั้งมี มาตรการการลงโทษที่ชัดเจนในทางปฏิบัติและเป็นมาตรฐาน คณะกรรมการสมาคมต้องเข้มแข็ง เอาประโยชน์ สาธารณะเป็นหลัก และสมาชิกควรได้รับการส่งเสริมให้มีจิตสำนึกและตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคม

/บทบาทของ...

บทบาทของ กสทช. คือ ต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้แก่องค์กรและสมาชิก สนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างความเข้มแข็ง โดยเฉพาะการบริหารจัดการเรื่องร้องเรียน การสร้างแรงจูงใจเข้าสู่การกำกับดูแลตนเอง ในด้านการเชื่อมโยงระหว่าง กสทช. กับองค์กรวิชาชีพในการกำกับดูแลตนเอง นั้น ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการที่ กสทช. จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารองค์กรและการควบคุมจริยธรรม เพราะให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระ ควรมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพกลาง เพราะจะเป็นเครื่องมือในการให้สมาชิกถือปฏิบัติ แต่ต้องเปิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดย กสทช. สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการลงโทษขั้นสุดท้ายได้ เพราะช่วยให้การบังคับใช้มีประสิทธิภาพ ในขณะที่ก็มีองค์กรวิชาชีพบางส่วนไม่เห็นด้วย เพราะไม่ต้องการให้แทรกแซง แต่ให้ กสทช. แจ้งข้อมูลไปเพื่อดำเนินการเอง องค์กรวิชาชีพในระดับท้องถิ่น เห็นควรมีการกระจายอำนาจสู่ระดับภูมิภาค จังหวัด และท้องถิ่น เพราะจะทำให้การกำกับดูแลเข้าถึง ไม่รวมศูนย์ และยังขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างประเภทสื่ออีกด้วย

๒.๑.๔ สรุป “ผลการศึกษาการกำกับดูแลตนเองขององค์กรวิชาชีพสื่อจากต่างประเทศ” แบ่งเป็น

การกำกับดูแลด้านเทคนิค จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อดำเนินการโดยรัฐ ส่วนการกำกับดูแลด้านเนื้อหา แนวโน้มเน้นไปในด้านกำกับดูแลตนเองหรือกำกับดูแลร่วม

การกำกับดูแลเนื้อหา : โฆษณา จากประสบการณ์ทั่วโลกพบว่า การกำกับดูแลตนเองหรือการกำกับดูแลร่วมกัน เป็นการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งเกณฑ์ที่จะทำให้อุปสงค์ เชื่อถือได้มีก กำหนดเป็นกฎหมาย ส่วนเกณฑ์ด้านความเหมาะสมมีสนธิยอม ยกที่จะกำหนดไว้ในกฎหมาย จึงจัดเป็นมาตรฐานจริยธรรม และในการตัดสินใจต้องใช้ความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ประกอบ หรืออาจกล่าวได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นการกำกับดูแลแบบสองชั้น คือ การกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบอาชีพ และมืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ กำกับดูแลด้านมาตรฐาน และการบังคับใช้กฎหมายอีกชั้นหนึ่ง หรืออาจใช้คำว่า การกำกับดูแลร่วมก็ได้

การกำกับดูแลด้านข่าว รัฐควรสนับสนุนเงินทุนแก่องค์กรกำกับดูแล เพื่อให้มีประสิทธิภาพ แต่ต้องไม่เป็นการแทรกแซง มีการออกแบบกลไกการจัดการเรื่องร้องเรียนและเยียวยาที่ยุติธรรมตามงบประมาณที่เหมาะสม คำตัดสินขององค์กรวิชาชีพในการกำกับตนเองควรมีผลผูกพันสมาชิก ควรพัฒนามาตรฐานจริยธรรมโดยรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในอุตสาหกรรม และเพิ่มเติมการเยียวยา เช่น การกล่าวคำขอโทษ การชี้แจงแก้ไขให้อุปสงค์ การถอนข้อกล่าวหา สิทธิในการตอบโต้ (Right to reply)

การกำกับดูแลเนื้อหา : รายการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการกำกับดูแลด้วยวิธีการจัดระดับและ การติดป้ายแสดงความเหมาะสมของเนื้อหารายการ (Content Labeling)

การกำกับดูแลร่วม กำกับดูแลตนเอง หรือกำกับโดยรัฐ ส่วนแล้วแต่ต้องมีการจัดทำมาตรฐานเรื่องระดับความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับตรงกันขึ้นก่อน ต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบติดตามตรวจสอบและดูแลรับเรื่องร้อง และ มีคณะกรรมการที่มีภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วน

ในการกำกับ...

ในการกำกับดูแลด้วย โดยการกำกับดูแลตนเองในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในต่างประเทศ จะมีประสิทธิภาพได้จากผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสื่อมีแรงจูงใจที่จะร่วมมือในการกำกับดูแลกันเอง สภาพตลาดอิมตัว มีผู้เล่นรายใหญ่ในตลาดจำนวนน้อยราย ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสื่อและองค์กรกำกับดูแลภาครัฐมีความมุ่งมั่นในการใช้กลไกการกำกับดูแลกันเอง ผู้บริโภคและภาคประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการกำกับดูแลกันเอง ต้องมีมาตรการรองรับการกำกับดูแลเมื่อการกำกับกันเองล้มเหลว และกระบวนการกำกับดูแลกันเองต้องโปร่งใส เข้าถึงง่าย ตรวจสอบได้

๒.๑.๕ สรุป “รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง กลไกตามมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐”^๑

มาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเนื้อหาเทียบเคียงได้กับมาตรา ๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นที่มาของพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ กล่าวคือ มาตรา ๔๑ บัญญัติว่า “พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการเล่นข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง”

คำว่า “วิชาชีพ” หมายความว่า ต้องเป็นงานที่ต้องใช้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ใช้สติปัญญามากกว่าฝีมือ ต้องใช้เวลาในการอบรม ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ก่อนที่จะปฏิบัติการในงานนั้นได้ เป็นงานที่เป็นจรรยาบรรณ ต้องทำตามหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมควบคู่กับความซื่อสัตย์ ต้องเสนอมาตรฐาน และมีหน้าที่ต้องสังคมอย่างกว้างขวาง เช่น ความปลอดภัยสาธารณะ มีการรวมตัวกันเป็นหมู่คณะ ต้องสังกัด (เข้าร่วม) สมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพ อาจมีการทดสอบความสามารถและออกใบอนุญาตในสาระสำคัญของกาปฏิบัติ และศิษจรวมจรรยาภิธมาภพสูงในสังฆม

การจัดองค์กรวิชาชีพมีแนวคิดเพื่อให้เป็นองค์กรที่รับผิดชอบในการเป็นตัวแทนวิชาชีพ เป็นผู้ควบคุมวินัยในการประกอบวิชาชีพด้วยมาตรการบังคับฝ่ายเดียวเหนือสมาชิก อาทิ การออกใบอนุญาต การพิจารณาโทษเมื่อทำผิด การเพิกถอนใบอนุญาต อำนาจที่สภาวิชาชีพมีเหนือสมาชิกเป็นอำนาจบังคับ ไม่ใช่การเลือกปฏิบัติของสมาชิกเอง (ไม่ใช่ยินยอมสมัครใจ) เป็นการรวมแบบบังคับบุคคลที่ใช้อำนาจมาจากผู้ประกอบการวิชาชีพด้วยกันเอง ไม่ใช่เครื่องมือของฝ่ายปกครองที่มาจากรัฐแต่ฝ่ายเดียว แต่มีโครงสร้างของผู้ประกอบวิชาชีพนั้นด้วย

นอกจากนี้...

^๑ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, “กลไกตามมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐”, ๒๕๕๑

นอกจากนี้ ยังได้สรุปสถานการณ์วิชาชีพสื่อมวลชนไทยว่า ยังไม่มีหน่วยงานใดวางมาตรฐานกลางในการกำกับดูแล รวมตัวกันเพื่อควบคุมตนเอง มีแต่การวางระเบียบขึ้นมาใช้บังคับตนเอง ไม่มีอำนาจลงโทษผู้ประกอบการวิชาชีพ เพราะไม่ได้รับอำนาจตามกฎหมาย ต้องมีการวางมาตรฐานในการควบคุมให้เป็นไปในเกณฑ์เดียวกัน คือ กำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียน ผู้รับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติ และความรู้ตามที่กฎหมายกำหนด (สามารถตรวจสอบปริมาณและควบคุมดูแลให้ได้ประสิทธิภาพด้วย) มีการจัดตั้งองค์การควบคุมขึ้นภายใต้มาตรการที่กำหนดตามกฎหมาย โดยมีลักษณะสำคัญ คือ มีองค์กรควบคุมแบบสภาวิชาชีพที่มีสถานะตามกฎหมายที่เป็นนิติบุคคล เพื่อความคล่องตัวและอิสระ กำหนดให้มีวัตถุประสงค์ เป็นตัวแทนสมาชิก ควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและควบคุมความประพฤติให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมวิชาชีพ มีอำนาจออกและเพิกถอนใบอนุญาต มีคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการจากส่วนราชการและจากสมาชิกในสภาวิชาชีพ โดยกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งมีมากกว่ากรรมการโดยตำแหน่งหรือแต่งตั้ง (แต่มีข้อเสีย คือ การมาจากการเลือกตั้งต้องคำนึงถึงฐานเสียง) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องเป็นสมาชิกจึงจะมีสิทธิขอใบอนุญาต โดยในการทำหน้าที่ของสื่อมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง คือ ความเป็นอิสระจากรัฐและทุน อิสระจากเจ้าของทั้งที่เป็นรัฐและทุน การจัดตั้งองค์กร กสทช. เพื่อให้รัฐบาลไม่ใช่เจ้าของคลื่นความถี่ และต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและดูแลกันเองได้จริง

เสรีภาพของสื่อมวลชนในต่างประเทศ ศึกษาโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ๓ ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี และประเทศฝรั่งเศส พบว่ามีลักษณะเด่น คือ สถานะขององค์กรสื่อโดยเฉพาะสื่อวิทยุโทรทัศน์ ไม่มีประเทศใดที่รัฐเข้าไปมีบทบาทหลักสำคัญในกิจการสื่อ

ประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดองค์กรในการควบคุมกำกับองค์กรสื่อ ธุรกิจวิทยุและโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อเคเบิลทีวี มุ่งส่งเสริมให้มีการแข่งขันอย่างเสรีเพื่อให้ประชาชนผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารได้รับประโยชน์มากที่สุด

ประเทศเยอรมนี กลไกที่สำคัญในการคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ คือ กฎหมายคุ้มครองลูกจ้างจากการเลิกจ้าง โดยศาลแรงงานจะมีบทบาทสำคัญในการเข้ามาคุ้มครองการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ กลไกที่สำคัญในการคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ คือ ศาลรัฐธรรมนูญ เพราะในระบบกฎหมายของประเทศเยอรมนี ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่จะวินิจฉัยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรสุดท้าย

ประเทศฝรั่งเศส อาศัยกลไกของกฎหมายแรงงานและกลไกตามกฎหมายอาญา เป็นมาตรการในการคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อคนใดทำงานสื่อเป็นอาชีพหลัก ไม่ว่าจะมิใช่ข้อตกลงในรูปแบบใด กฎหมายถือว่ามิสัญญาจ้างแรงงาน และเป็นกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ข้อตกลงแตกต่างไปถือว่าเป็นโมฆะ

/การเมืองค์กร...

การเมืองการวิชาชีพและสหภาพแรงงานของวิชาชีพสื่อทั้งสามประเทศที่ให้ผู้มีผลพลานมีเสรีภาพค่อนข้างมากนั้น มีผลมาจากการเมืองการวิชาชีพและสหภาพแรงงานขององค์กรวิชาชีพสื่อที่เข้มแข็ง ซึ่งส่งผลให้องค์กรตุลาการให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรการคุ้มครองเสรีภาพสื่ออย่างเคร่งครัด

โดยรายงานการศึกษา มีข้อเสนอในการคุ้มครองเสรีภาพสื่อและผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ โดยในส่วนของการจัดโครงสร้างองค์กรสื่อวิทยุโทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ ให้มีการแยกแยะระหว่างผู้ลงทุนออกจากผู้บริหาร แยกผู้บริหารออกจากกองบรรณาธิการ และมีข้อเสนอในการคุ้มครองเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ โดยกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อมีสถานะพิเศษ กรณีสื่อวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดิน องค์กรที่เข้าไปดำเนินการสื่อโดยตรง เพราะอาจจะมีความขัดแย้งระหว่างการเสนอความจริงที่กระทบต่อรัฐบาล

การควบคุมผู้ได้บังคับบัญชา ต้องแยกแยะระหว่างภาระหน้าที่สื่อ กับภาระหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวกับสื่อ จะใช้มาตรการทางวินัยได้เฉพาะที่ไม่เกี่ยวกับภาระหน้าที่สื่อเท่านั้น และต้องอาศัยกองบรรณาธิการหรือการควบคุมในทางวิชาชีพ สำหรับสื่อวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินจะต้องมีกฎหมายรับรองการเป็นผู้ปฏิบัติในสื่อมวลชน โดยมีหลักประกันตามกฎหมายแรงงาน ได้รับการคุ้มครองว่าจะไม่ถูกเลิกจ้างโดยง่ายหรือไม่มีเหตุผล ถ้าได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การให้ออกจากงานจะต้องมีกระบวนการในการควบคุมตรวจสอบก่อนให้ออกจากงาน กรณีสื่อสิ่งพิมพ์อาศัยแนวทางเช่นเดียวกับสื่อวิทยุโทรทัศน์ของภาคเอกชน

โดยสรุป ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญ อันมีผลกระทบต่อสาธารณะได้ สังคมจึงต้องสร้างระบบคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานให้มีหลักประกันในการทำหน้าที่อย่างอิสระภายใต้จรรยาบรรณในทางวิชาชีพ ให้มีการเพิ่มบทบัญญัติในกฎหมายอาญา ในความผิดฐานบังคับขู่เข็ญหรือข่มขืนใจบุคคลอื่น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อสามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างอิสระ การนำบทบัญญัติดังกล่าวมาบัญญัติไว้ จะมีส่วนในการคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่ออย่างแท้จริง

โดยส่งเสริมให้มีสภาวิชาชีพ เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญในการคุ้มครองเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ เช่น การกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพนักข่าวให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายและจรรยาบรรณรักษาภาพพจน์และความน่าเชื่อถือ ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ หากเห็นว่าผิดจรรยาบรรณนักข่าว (Pressekodex) ก็จะมีการร้องให้ปรับปรุงพฤติกรรมหรือขูดเซยความเสียหาย และคอยปกป้องผลประโยชน์ของผู้ประกอบอาชีพนักข่าว

สำหรับประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกฎหมายรองรับเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น ๆ การมีกฎหมายรองรับสภาวิชาชีพ จะทำให้เกิดความชัดเจนในทางวิชาชีพมากขึ้น เช่น การมีบัตรนักข่าว การควบคุม ตลอดจนการมีผลบังคับอย่างแท้จริงของจรรยาบรรณ และในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างสภาวิชาชีพกับผู้สื่อข่าว ให้นำคดีข้อพิพาทดังกล่าวไปฟ้องร้องยังศาลปกครอง การมีจรรยาบรรณจะทำให้

/การบังคับใช้...

การบังคับใช้มาตรา ๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะหากผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ ได้ดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแล้ว ผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวจะต้องได้รับการคุ้มครอง

การส่งเสริมให้มีสภาพแรงงานในวิชาชีพสื่อเป็นองค์กรที่มีบทบาทในการคุ้มครองเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจการสื่อของภาคเอกชน ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อจะต้องแสดงเจตจำนงให้สังคมเห็นว่าเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อเป็นหัวใจที่สำคัญของการทำงาน การที่จะทำให้กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสื่อสามารถรวมพลังได้อย่างมีเอกภาพ ดังนั้น การจัดตั้งสภาพแรงงานจะต้องมีกลไกการปกป้องผลประโยชน์ภายในองค์กรให้มีความเข้มแข็ง และมีการหนุนช่วยจากองค์กรภายนอกก็มีส่วนสนับสนุนการจัดตั้งเกิดได้ง่ายยิ่งขึ้น และควรมีการรวมตัวกันในนามของสหภาพนักข่าว เพื่อทำหน้าที่ในการปกป้องผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อในภาพรวม ส่งผลให้บรรลุความมุ่งหมายของกามีเสรีภาพอย่างแท้จริง โดยอาศัยกลไกทั้งภายในภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ

การส่งเสริมให้มีสมาคมคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ ด้วยเหตุที่ผู้บริโภคเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่อยู่ปลายทางของกระบวนการในการผลิตสื่อ นอกเหนือจากจรรยาบรรณในทางวิชาชีพแล้วผู้รับสื่อก็เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิตสื่ออย่างสำคัญ การไม่มีเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานนั้น ท้ายที่สุดผลดังกล่าวก็จะกลับไปสู่ผู้รับสื่อหรือสังคม จำเป็นที่จะต้องมีส่วนคุ้มครองผู้บริโภคสื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบอีกทางหนึ่ง เพราะสังคมใดมีองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคก็จะทำให้สื่อเข้มแข็งตามไปด้วย

๒.๒ ข้อมูลที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็น เรื่อง ข้อเสนอแนะการส่งเสริมและการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนไทย^๕ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ ณ สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย ชั้น ๑๖ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปลงสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) ความจำเป็นและรูปแบบในการกำกับดูแลจริยธรรมของสื่อมวลชนไทย

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นว่า รูปแบบการกำกับดูแลจริยธรรมของสื่อมวลชนไทยที่เหมาะสม ควรเป็นการกำกับดูแลร่วม (Co - Regulation) และควรครอบคลุมไปถึงการกำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ด้วย โดยกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมีส่วนในการกำหนดการกำกับดูแลหน่วยงานดังกล่าวด้วย หากใช้รูปแบบการกำกับดูแลกันเอง อาจก่อให้เกิดปัญหาในประเด็นเรื่ององค์ประกอบของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งยังไม่มีมติชัดเจน

/ ๒) อาชีพ...

^๕ สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็น เรื่อง "ข้อเสนอแนะการส่งเสริมและการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนไทย" (สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย) ๒๕๕๘

๒) อาชีพสื่อมวลชนเป็น “วิชาชีพ” หรือไม่ เพราะเหตุใด

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นว่า อาชีพสื่อมวลชนมีความเหมาะสมกับคำว่า “วิชาชีพ” แต่ทั้งนี้ ความเป็นวิชาชีพของสื่อมวลชน จะต้องมีการกำหนดเงื่อนไขให้ชัดเจน เช่น ความมีจริยธรรม มีความเชี่ยวชาญในเรื่องใดบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความเป็นกลาง

๓) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพในกลุ่มหรือสาขาใดบ้าง

ผู้เข้าร่วมประชุมได้อภิปรายในประเด็นดังกล่าว โดยมีความเห็นแตกต่างกันออกไป ความเห็นฝ่ายแรก เห็นว่า ในประเทศไทย สามารถแบ่งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ผู้จัดรายการ ผู้สื่อข่าว และผู้กำกับรายการ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นต้องใช้จริยธรรมที่ค่อนข้างสูง แต่ทั้งนี้ เห็นว่า ไม่ควรรวมผู้บริหารให้อยู่ในกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน เพราะมีหน้าที่ในการบริหารเท่านั้น ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง

ความเห็นฝ่ายที่สอง เห็นว่า ควรขยายความหมายให้ครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการ ได้แก่ บริษัทหรือนิติบุคคล ซึ่งมีผู้บริหารที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนนิติบุคคล ดังนั้น บรรดานิติบุคคลต่าง ๆ สามารถเสนอข้อมูลต่อสาธารณะให้มีผลกระทบเกิดขึ้นได้ จึงสมควรรวมอยู่ในความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และหมายความรวมถึงผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในหน่วยงานด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ควรจัดทำมาตรฐานที่เป็นกลางเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

๔) กลไกที่เหมาะสมเพื่อให้การกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาวะในปัจจุบันและในอนาคต

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นว่า การจะทำให้กลไกมีประสิทธิภาพจะต้องกำหนดให้สภาวิชาชีพมีอำนาจในการให้คำแนะนำและโทษกับสมาชิก แต่เนื่องจากวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นวิชาชีพที่มีพลวัต การกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ ควรทำให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถปรับตามสภาพสังคมที่อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ และควรกำหนดให้กำกับได้เฉพาะในเรื่องที่เป็นประโยชน์กับสาธารณะเท่านั้น ไม่ควรให้อำนาจทุกเรื่อง เช่น ปัญหาส่วนตัวของบุคคล นอกจากนั้น มีข้อสังเกตว่าหากใช้โทษตามประมวลกฎหมายอาญา อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากอัตราโทษมีความรุนแรงเกินไป นอกจากนั้น ต้องพิจารณาในเรื่องการเยียวยาผลเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย

๕) ความจำเป็นและการมีส่วนร่วมของสังคมไทยกับการกำกับดูแลสื่อ

ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นพ้องตรงกันว่า การมีส่วนร่วมของสังคมไทยมีความสำคัญมาก กฎหมายในปัจจุบันมีความชัดเจนเพียงพอแล้ว เพียงแต่กลไกในทางสังคมยังไม่มีฉบับที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้น หากทั้งสังคมไทยและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเองศึกษากฎหมายให้มีความชัดเจน รวมถึงบังคับใช้อย่างทั่วถึง ก็จะทำให้กลไกในสังคมมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมของ

/ภาคประชาชน...

ภาคประชาชน ควรกำหนดสัดส่วนให้ภาคประชาชนเข้ามาเป็นผู้แทนในสภาวิชาชีพสื่อ โดยต้องเป็นบุคคลที่มา จากสมาคมหรือสหพันธ์ที่มีวัตถุประสงค์ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และไม่ใช่อำนาจผู้แทนจากการเคลื่อนไหวทาง การเมือง ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ควรนิยามความหมายของ "การเคลื่อนไหวทางการเมือง" ให้รัดกุมมากขึ้นหรือไม่

๖) ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ในการกำกับดูแลสื่อมวลชนไทย

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวในการกำกับดูแล สื่อมวลชนไทย ได้แก่

๖.๑) อัตรากำลังของผู้ที่เป็นกรรมการของหน่วยงานสื่อต่าง ๆ เนื่องจากองค์กรคุ้มครอง ผู้บริโภคส่วนมาก ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการเข้าไปเป็นกรรมการ ทำให้ขาดระบบการถ่วงดุลที่ดีเพียงพอ ดังนั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการ รวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ เข้ามามีบทบาทมากขึ้น

๖.๒) ความเข้าใจในวิชาชีพของผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชน ควรมองย้อนไปที่ คณะนิเทศศาสตร์ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นก่อนจะเข้าสู่วิชาชีพสื่อมวลชน ดังนั้น ในเริ่มแรกจึงอาจต้องทำความเข้าใจ กับผู้เรียนคณะนิเทศศาสตร์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องสื่อมวลชน รวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภคให้ รู้เท่าทันสื่อ

๖.๓) การบูรณาการร่วมกันระหว่างกลไกของฝ่ายที่ตรวจสอบ และผู้ประกอบการวิชาชีพ

๖.๔) ความแตกต่างที่เป็นเอกลักษณ์ของสื่อแต่ละประเภท ซึ่งจะต้องมีกลไกที่เหมาะสมใน การกำกับดูแล

๗) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ควรได้รับการส่งเสริมหรือคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในด้าน โดบียงและด้วยวิธีใด

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นว่า หน่วยงานรัฐ ซึ่งผ่านการดำเนินงานของคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรทำหน้าที่ส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพในการประกอบวิชาชีพของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ตระหนักถึงจริยธรรม ให้ความสำคัญกับเรื่องการกำกับดูแลกันเอง และการทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน สามารถอยู่ได้ในระยะการเปลี่ยนผ่านระยะยาวต่อไป

๓. ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการ ประกอบการรับฟัง ความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงมีความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง การส่งเสริมและการกำกับดูแล จริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน ดังต่อไปนี้

/๓.๑ ข้อเสนอ...

๓.๑ ข้อเสนอในเชิงหลักการเกี่ยวกับการออกแบบกลไกด้านการกำกับดูแลจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนและข้อเสนอให้มีการออกกฎหมายเพื่อรับรองการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพสื่อมวลชน” มีดังนี้

๓.๑.๑ ให้ใช้คำว่า “กำกับ” แทนคำว่า “ควบคุม” ในความหมายของการกำกับดูแลสื่อทุกประเภท ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนทุกฉบับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเมื่อมีการตีความกฎหมายตามหลักการที่ถูกต้อง โดยตามหลักการกฎหมายมหาชน “การควบคุม” หมายถึง อำนาจที่หัวหน้าหน่วยงานใช้ปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เป็นอำนาจที่ผู้บังคับบัญชาสามารถสั่งการใด ๆ ก็ได้ตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ส่วนคำว่า “การกำกับดูแล” หมายถึง อำนาจที่ไม่ใช่เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และเป็นอำนาจที่มีเงื่อนไข กล่าวคือ จะใช้ได้ก็ต่อเมื่อกฎหมายให้อำนาจไว้และต้องเป็นไปตามรูปแบบที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น^๖

๓.๑.๒ ให้มีกฎหมายเพื่อรับรองการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพสื่อมวลชน” (โปรดดูประกอบภาพที่ ๓.๓.๑ แผนภาพสรุปการออกแบบกลไกด้านการกำกับดูแล หน้า ๓๐)

ในปัจจุบัน พบว่ามีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไทยที่มีความหลากหลาย ทั้งในประเด็นพื้นที่ ประเภทกิจการ และประเด็นความสนใจร่วม หรือความสนใจเฉพาะ แต่ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า มีการความสัมพันธ์กันในลักษณะการรวมเป็นสมพันธ์ สหพันธ์ โดยแบ่งได้เป็น ๕ กลุ่มใหญ่ ทำให้มีความเป็นไปได้ว่า การเกิดขึ้นหรือการก่อตั้งสภาวิชาชีพอาจมีมากกว่า ๑ องค์กร ดังนั้น เพื่อให้การกำกับดูแลตนเองโดยสภาวิชาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการมอบหมายให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบคุณสมบัติ เพื่อรับรองเป็นสภาหรือองค์กรวิชาชีพ เป็นหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้อยู่ภายใต้มรรยาและมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงเพื่อเป็นการจัดระเบียบการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไทย ซึ่งควรกำหนดเงื่อนไขจำนวนสมาชิกขั้นต่ำไว้ เพื่อป้องกันมิให้จำนวนขององค์กรวิชาชีพมีจำนวนมากเกินไปจนไม่สามารถกำกับดูแลกันเองได้

อย่างไรก็ตาม “สภาวิชาชีพสื่อมวลชน” จะมีลักษณะที่แตกต่างจากสภาวิชาชีพที่มีการจัดตั้งตามกฎหมายอื่น กล่าวคือ เป็นองค์กรวิชาชีพที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายปกครอง ได้รับความระจายอำนาจทางปกครองมาจากรัฐมาเพียงบางส่วน (เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจสภาวิชาชีพในการลงโทษทางปกครองหรือทางอาญา) เพื่อป้องกันการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งจากรัฐ ทูต และการเมือง ทั้งนี้สภาบังคับขันขั้นตอนสุดท้าย อาจต้องสร้างช่องทางให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดคำวินิจฉัยได้ โดยต้องมีการกำหนดสาระสำคัญดังต่อไปนี้

/๑) การนิยาม...

^๖ หลักกฎหมายปกครองและเรื่อง (ธนวัฒน์), ๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ แหล่งที่มา <https://www.facebook.com/DroitAdministrative/posts/736922066323706>

๑) การนิยามความหมาย ควรมีการกำหนดคำนิยามความหมายเพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ดังต่อไปนี้

“ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพสื่อเป็นอาชีพหลัก หรือทำอย่างสม่ำเสมอ และได้รับค่าตอบแทนประจำจากเจ้าของสื่อ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ ฯลฯ

“องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า คณะบุคคล ไม่ว่าจะเป็นที่บุคคลหรือไม่ก็ตาม ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชน หรือผู้รับใบอนุญาต หรือผู้จัดแจ้ง

“สภาวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า กลุ่ม หรือคณะบุคคล ไม่ว่าจะเป็นที่บุคคลหรือไม่ก็ตาม ที่มีวัตถุประสงค์และมีการดำเนินงานเพื่อกำกับดูแล ป้องกันมิให้เกิดการกระทำที่ไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนในฐานะพลเมือง ส่งเสริมให้เกิดการสร้างเกณฑ์มาตรฐานจริยธรรมเพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพถือปฏิบัติ คุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด และสนับสนุนให้วิชาชีพได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคมอันจะนำมาซึ่งเกียรติยศศักดิ์ศรีของผู้ประกอบวิชาชีพ

โดยจากการศึกษาพบว่า หลักการพิจารณาว่าอาชีพใดจะจัดว่าเป็นวิชาชีพ มีข้อพิจารณา^๑ ดังนี้

(๑) มีองค์ความรู้เฉพาะของคน ผู้ประกอบวิชาชีพต้องเข้ารับการศึกษามีอบรมให้มีความรู้เฉพาะศาสตร์ของวิชาชีพนั้น ๆ

(๒) มีความเป็นอิสระในการประกอบวิชาชีพ มีมาตรฐานการปฏิบัติเป็นการเฉพาะสำหรับวิชาชีพนั้นๆ โดยมีองค์ความรู้เป็นพื้นฐาน ไม่มีใครมาสั่งการให้ปฏิบัติอย่างนั้นอย่างนี้ได้ ปกครองตนเองภายใต้วิชาชีพ เป็นอิสระจากการควบคุมของบุคคลอื่น หากสมาชิกมีการกระทำผิด การพิจารณาจะเริ่มจากคนในองค์กรวิชาชีพก่อน

(๓) มีกฎหมายรองรับการประกอบวิชาชีพ ซึ่งจะต้องมีการขึ้นทะเบียนเพื่อขออนุญาต

(๔) มีจรรยาบรรณที่ตราขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพดำรงตน หรือประพฤติตนอยู่ในความถูกต้องดีงามแก่ผู้รับบริการ ต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ ต่อตัวเอง ต่อสังคมและส่วนรวม

(๕) มีสำนักที่จะให้บริการ และภาคภูมิใจในวิชาชีพ

สืบเนื่องจากคำว่า “สื่อมวลชน” หมายถึง สื่อกลางที่นำข่าวสาร สาร และเนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่มวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ (ปาก) นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ส่งผลให้ผู้ที่ทำหน้าที่เขียนข่าว หรือประกอบอาชีพสื่อมวลชน ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีหน้าที่และภารกิจที่เหมือนและแตกต่างกันไปตามชนิดหรือประเภทของสื่อที่มีอยู่จำนวนมาก นอกจากนี้ จากพัฒนาการความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคใหม่ที่ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการหลอมรวมสื่อ ก่อให้เกิดช่องทางสื่อสารใหม่ที่

/บุคคลทั่วไป...

^๑ สุวรรณา อภิวรรณกุล, “การควบคุมคุณธรรมจริยธรรมสื่อมวลชน”, สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๐.

^๒ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หน้า ๑๒๕๐.

บุคคลทั่วไปสามารถเข้าร่วมเป็นผู้สื่อสารและนำข่าวสาร สาร หรือเนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่มวลชนได้เช่นกัน ดังนั้น ในการออกแบบกลไกการกำกับดูแลสื่อมวลชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแยกบุคคลผู้เข้าร่วมสื่อสารโดยอาศัยหลักเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ออกจากเสรีภาพของสื่อมวลชน เพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนสามารถยกระดับมาตรฐานในการสื่อสารที่แตกต่างจากบุคคลหรือประชาชนทั่วไป อันจะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปให้อาชีพสื่อมวลชนยกระดับขึ้นสู่ความเป็นมืออาชีพ หรือวิชาชีพได้ในที่สุด

๒) กลไกการกำกับดูแลของสภาวิชาชีพสื่อมวลชน มีสาระสำคัญประกอบด้วย

(๑) มีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ขององค์กร สถานภาพและคุณสมบัติของสมาชิก ที่มาและองค์ประกอบ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์กร และคณะกรรมการควบคุมจริยธรรม

(๒) มีกระบวนการควบคุมคุณธรรมที่เป็นระบบ มีข้อกำหนดมาตรฐานด้านคุณธรรมที่เหมาะสม สอดคล้อง เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและมีส่วนร่วมกับสังคม ตลอดจนมีการกำหนดช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน ขั้นตอนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่โปร่งใส ชัดเจน เป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

(๓) มีสภาพบังคับที่เหมาะสมและได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย เริ่มต้นจากการว่ากล่าวตักเตือน การลงข้อหาโทษ การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม การขับออกจากการเป็นสมาชิก ซึ่งอาจนำไปสู่การเป็นผู้ได้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ การกำกับดูแลและบรรลุดูวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพได้มากน้อยหรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพบังคับและการบังคับใช้ที่จริงจังที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

๓) อำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชน ประกอบไปด้วย

(๑) ส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่องค์กรประกาศกำหนด

(๒) คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อสังคม และคุ้มครองสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน รวมถึงการป้องกันมิให้เกิดการกระทำที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้รับข้อมูลข่าวสาร

(๓) ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานจริยธรรมขององค์กรให้มีความครบถ้วน ครอบคลุมทุกด้าน และสอดคล้องกับพัฒนาการความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

(๔) พิจารณาทบทวนและปรับปรุงข้อบังคับให้มีความทันสมัย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการพิจารณาเรื่องร้องเรียนแก่ผู้เสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงรักษาไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของผู้ประกอบวิชาชีพ

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันสื่อและให้ความสำคัญกับการติดตามตรวจสอบการทำงานของสื่อ

/๔) การกำกับ...

๔) การกำกับดูแลสื่อออนไลน์

ในกรณีที่มีการกำหนดนิยามความหมายของคำจำกัดความของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนแล้ว แนวทางการกำกับดูแลที่ปรากฏในข้อเสนอแนะนี้ จะสามารถใช้กับการกำกับดูแลกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อออนไลน์ หรือสื่อในยุคใหม่ไปได้ด้วย โดยอาศัยแนวคิดที่ว่า การสร้างระบบกลไกต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดในเรื่องการกำกับดูแล จะสร้างความเชื่อถือศรัทธา และได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ "สื่อออนไลน์" ซึ่งจะได้รับความเชื่อมั่น เชื่อถือที่แตกต่างจากสื่อออนไลน์อื่น ๆ ที่ไม่มีมาตรฐานหรือข้อกำหนดในลักษณะเดียวกันนี้

๕) คุณสมบัติของสมาชิกของสภาวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

ต้องเป็น "องค์กรสื่อ" ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ (ในกรณีเป็นกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์) หรือ ในกรณีที่ เป็นสื่อประเภทอื่น สมาชิกจะต้องเป็น องค์กรสื่อ ที่มีการจดทะเบียนหน่วยงานรัฐที่ได้รับมอบหมายแล้ว

๖) การสร้างกลไกและกระบวนการกำกับดูแลกันเองภายในองค์กร (Ombudsman)

การกำกับดูแล "องค์กรสื่อ" ของสภาวิชาชีพ จะต้องมีการบวนการที่กำหนดให้องค์กรสื่อที่เป็นสมาชิกมีการสร้างกลไกและกระบวนการกำกับดูแลกันเองภายในองค์กร (Ombudsman) ขึ้นก่อน กล่าวคือ จะสร้างกระบวนการควบคุมคุณธรรมที่เป็นระบบ มีข้อกำหนดมาตรฐานด้านคุณธรรมที่เหมาะสมตามมาตรฐานขั้นต่ำ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและมีกลไกการมีส่วนร่วมกับสังคม มีการกำหนดช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน ขั้นตอนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่โปร่งใส ชัดเจน เป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ตลอดจนการมีสภาพบังคับที่เหมาะสมและยอมรับได้

๗) รูปแบบการกำกับดูแลของสภาวิชาชีพสื่อมวลชน

การออกแบบการกำกับดูแลโดยสภาวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นการออกแบบเพื่อให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนกำกับดูแลโดยผ่าน "องค์กรสื่อ" ดังนั้น การใช้มาตรการลงโทษเมื่อมีการละเมิดด้านจริยธรรมจึงเป็นการลงโทษ "องค์กรสื่อ" ไม่ใช่ตัวผู้ประกอบวิชาชีพโดยตรง ทั้งนี้ ในกรณีที่องค์กรสื่อฝ่าฝืนข้อกำหนดด้านจริยธรรม หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขและกระบวนการในการกำกับดูแลกันเองของสภาวิชาชีพ สำหรับสื่อประเภทวิทยุโทรทัศน์ อาจถือเป็นเรื่องผิดในการพิจารณาให้หรือต่ออายุใบอนุญาต หรือในกรณีที่ปรากฏว่ามีพฤติการณ์กระทำผิดซ้ำหลายครั้ง ควรกำหนดให้มีการเพิ่มโทษปรับทางปกครองให้สูงขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากเป็นการใช้ประโยชน์จากชื่อเสียงความดีที่เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ แต่สื่อประเภทอื่น เช่น หนังสือพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์ ต้องออกแบบให้มีผลในทางบังคับหรือปฏิบัติได้ เนื่องจากเป็นสื่อที่เอกชนต้องจัดหาทรัพยากรเพื่อประโยชน์ในการใช้ช่องทางด้วยตนเอง เช่น การเผยแพร่คำวินิจฉัยในพื้นที่ที่ประชาชนสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนในทุกกรณี หรือการใช้มาตรการทางปกครองในกรณีที่ฝ่าฝืน

/๔) งบประมาณ...

๔) งบประมาณของสภาวิชาชีพสื่อมวลชน

ควรกำหนดให้สภาวิชาชีพที่มีคุณสมบัติและได้รับการจดทะเบียน มีสิทธิได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กสทช. หรือจากการจัดสรรงบประมาณของรัฐ เพื่อส่งเสริมกิจการของสภาวิชาชีพโดยเฉพาะในอัตราที่เหมาะสมและเพียงพอ ทำให้สภาวิชาชีพสามารถกำกับดูแลสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) กลไกการกำกับดูแลขององค์กรสื่อ การกำกับดูแลโดยองค์กรหรือสภาวิชาชีพ อาจใช้ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลร่วมโดยหน่วยงานของรัฐหรือ กสทช. ได้

การใช้กลไกการกำกับดูแลขององค์กรสื่อ หรือสภาวิชาชีพสามารถใช้ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลร่วมโดยหน่วยงานของรัฐได้ โดยเฉพาะในขั้นตอนของการทบทวนคำวินิจฉัย หรือ การเพิ่มขึ้นของ การอุทธรณ์คำวินิจฉัยหรือคำสั่ง ในกรณีที่มีความกังวลจากการถูกแทรกแซงโดยหน่วยงานของรัฐ อาจกำหนดให้การกำกับดูแลร่วมโดยภาครัฐมีอำนาจทบทวนเฉพาะเรื่อง "บทกำหนดโทษ" หรือลำดับความรุนแรงของโทษ แต่ไม่มีอำนาจทบทวนคำวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริง หรือคำวินิจฉัยให้ลงโทษของสภาวิชาชีพหรือองค์กรสื่อ หรืออาจลดความเชื่อมโยงในการกำกับดูแลร่วมนี้ออกไป โดยให้ศาลปกครองเป็นผู้วินิจฉัยลงโทษต่อไป

๑๐) กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน

ควรสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อมวลชนในรูปแบบของ "องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ" เพื่อการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ หรือเป็นตัวหนบในการรับเรื่องร้องเรียน

๑๑) ระบบการติดตามตรวจสอบองค์กรสื่อ

(ก) ระบบการตรวจสอบองค์กรสื่อ ให้มีการสร้างระบบการติดตามตรวจสอบองค์กรสื่อ อาทิ

(๑) การรายงานผลการรับเรื่องร้องเรียน และผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและบทลงโทษ

(๒) การมีภาคประชาสังคมหรือบุคคลภายนอกร่วมในกระบวนการกำกับดูแลตนเองหรือการติดตามตรวจสอบ

(๓) การตรวจสอบ ทบทวน รวมถึงการรายงานประสิทธิภาพขององค์กรกำกับตนเองให้สาธารณชนทราบ

/(ข) สภาวิชาชีพกลาง...

(ข) สภาวิชาชีพกลาง (ทำหน้าที่ดูแลสภาวิชาชีพที่ร่วมจดทะเบียนแจ้งทั้งหมดและองค์กร
สื่อที่ไม่เป็นสมาชิกกับสภาวิชาชีพใด ๆ)

แม้การออกแบบกลไก จะมีการกำหนดให้สมาชิกสังกัดเป็นสภาวิชาชีพองค์กรใดองค์กร
หนึ่งก็ตาม แต่ยังคงมีความเป็นไปได้ที่จะมีองค์กรสื่อที่ไม่ประสงค์จะเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพใดสภาวิชาชีพหนึ่ง
ดังนั้น จึงควรออกแบบกลไกให้สภาวิชาชีพกลาง ทำหน้าที่สร้างระบบการทบทวนตรวจสอบ และกำกับดูแลสื่อ
ที่ไม่เป็นสมาชิกองค์กรสื่อใด ๆ ไว้ด้วย

๑๒) กลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ควรสร้างระบบกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐควบคู่กันไป โดยการกำหนดให้รัฐต้องม
ีการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ เช่น

(๑) แผนการใช้งบประมาณเพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐที่โปร่งใส
ตรวจสอบได้

(๒) งบประมาณที่ใช้ไปในสื่อแต่ละประเภทและในแต่ละองค์กรสื่อ

๑๓) การเปิดเผยข้อมูลขององค์กรสื่อ

กำหนดให้องค์กรสื่อเปิดเผยงบดุล และงบการเงินให้สาธารณชนทราบเป็นประจำทุกปี

๓.๒ ข้อเสนอการออกแบบระบบการกำกับดูแลอย่างเป็นรูปธรรม

เพื่อประกอบการพิจารณาข้อเสนอแนะในเชิงหลักการตามข้อ ๓.๑ ให้สามารถนำมา
ประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงมีความจำเป็นต้องอธิบายในรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

๓.๒.๑ กลไกการกำกับดูแลขั้นที่ ๑ (โปรดดูประกอบ ภาพที่ ๓.๓.๒ แผนผังกรอบแนวคิด
กลไกกำกับดูแลตนเอง ขั้นที่ ๑ ระดับองค์กรสื่อ หน้า ๓๓)

สืบเนื่องจากอาชีพสื่อมวลชน ยังขาดองค์ประกอบบางประการของการเป็นวิชาชีพ ได้แก่
ผู้ประกอบการสื่อไม่จำเป็นต้องผ่านการศึกษามืออาชีพที่มีความรู้เฉพาะศาสตร์ของวิชาชีพนั้น และการออก
กฎหมายเพื่อรองรับการประกอบวิชาชีพ โดยใช้ระบบการขึ้นทะเบียนเพื่อขออนุญาต อาจขัดต่อหลักเสรีภาพใน
การแสดงความคิดเห็นที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้การรับรอง เพราะเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานที่
รัฐในระบอบเสรีประชาธิปไตยไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้โดยชอบธรรม (ข้อเรียกร้องของสื่อมวลชนไทย) การ
กำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นจาก “องค์กรสื่อ” ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพ
สื่อสังกัดอยู่ (ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนไทยโดยส่วนมากหรือเกือบทั้งหมด จะเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีองค์กรสื่อ
ต้นสังกัดอยู่แล้ว) การออกแบบกลไกการกำกับดูแลและเกิดประสิทธิภาพได้ ต้องเริ่มจากการกำหนดขั้นตอนดังนี้

/๑) “องค์กรสื่อ” ...

๑) "องค์กรสื่อ" ต้องมีการสร้างกลไกและกระบวนการกำกับดูแลตนเองภายในองค์กร (Ombudsman)

เจ้าของ หรือ ผู้ประกอบการสื่อ ในนิยามความหมายของคำว่า "องค์กรสื่อ" ทุกองค์กรมีหน้าที่สร้างกลไกการกำกับดูแลกันเองขึ้น ๑ ตามขั้นตอน กล่าวคือ จะต้องสร้างกระบวนการเพื่อควบคุมคุณธรรมที่เป็นระบบขึ้นภายในองค์กรสื่อเอง ดังนี้

๑.๑) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบตัวบุคคลและจำนวนคนที่เข้ามาอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ทำให้การกำกับดูแลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการส่งก้องค์กรสื่อจะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพได้รับการยอมรับว่าเป็นมืออาชีพ ทำให้มีความแตกต่างจากการสื่อสารโดยทั่วไปด้วยการบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรมที่จะเป็นหลักประกันทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อได้รับความเชื่อถือและเชื่อมั่น

๑.๒) ต้องมีการจัดทำมาตรฐานจริยธรรมขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักการและแนวปฏิบัติขององค์กร (Code of Ethic & Conduct) ที่เหมาะสม สอดคล้อง เป็นที่ยอมรับร่วมกันของผู้ประกอบการวิชาชีพและเจ้าขององค์กรสื่อ

๑.๓) ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมขององค์กร ที่เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมร่วมกับภาคประชาสังคมต่าง ๆ (จำนวนของคณะกรรมการอาจยึดหยุ่นตามความสามารถขององค์กร)

๑.๔) จัดทำข้อบังคับและกระบวนการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย

ก. ช่องทางรับเรื่องที่ต้องประชาสัมพันธ์ให้สาธารณะทราบอย่างแพร่หลายและต่อเนื่อง

ข. ขั้นตอนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่โปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ค. บทลงโทษที่ชัดเจนแน่นอน มีสภาพบังคับที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับและสามารถบังคับใช้ได้

๑.๕) รายงานและเปิดเผยผลการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนในแต่ละปีปฏิทินต่อสาธารณะ

๑.๖) ต้องมีการจัดทำรายงานประจำปีเผยแพร่ต่อสาธารณะ

๒) กำหนดให้ "องค์กรสื่อ" ต้องจัดแจ้งรายละเอียดการสร้างกลไกตามข้อ ๑.๑) ต่อหน่วยงานทางปกครองที่กำหนด

ในลักษณะเดียวกันกับการจดทะเบียนการพิมพ์ ตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแยกการสื่อสารส่วนบุคคล หรือการใช้เสรีภาพในการสื่อสารของประชาชน ออกจาก

/เสรีภาพ...

เสรีภาพในการสื่อสารของสื่อมวลชน ที่จะต้องมีความเป็นมืออาชีพ หรือวิชาชีพกับการทำงาน เพื่อให้ได้รับการยอมรับ เชื่อถือ และเชื่อมั่นจากสังคม

๓.๒.๒ กลไกการกำกับดูแล ขั้นที่ ๒ (ปรกติประกอบ ภาพที่ ๓.๓.๓ แผนผังกรอบแนวคิด กลไกกำกับดูแลตนเอง ขั้นที่ ๒ ระดับสภาวิชาชีพ หน้า ๓๒)

เป็นการออกแบบกลไกการกำกับดูแล เพื่อติดตามให้การกำกับดูแลขององค์กรสื่อ ในขั้นที่ ๑ ได้รับการทบทวน ตรวจสอบบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติให้เป็นไปตามกลไกการกำกับดูแล ขั้นที่ ๑ อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การกำกับโดย “สภาวิชาชีพ” โดยควรมีแนวทางและรูปแบบดังนี้

๑) ควรมีการออกกฎหมายเพื่อรับรองการการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพสื่อมวลชน”

๒) สภาวิชาชีพที่ก่อตั้งขึ้น ต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภคไปพร้อม ๆ กับการปกป้องเสรีภาพของสื่อมวลชนบนพื้นฐานความรับผิดชอบและควรมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่องค์กรประกาศกำหนด

(๒) คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อสังคม และคุ้มครองสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน รวมถึงการป้องกันมิให้เกิดการกระทำที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้รับข้อมูลข่าวสาร

(๓) ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานจริยธรรมขององค์กรให้มีความครบถ้วน ครอบคลุมทุกด้านและสอดคล้องกับพัฒนาการความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

(๔) พิจารณาทบทวนและปรับปรุงข้อบังคับให้มีความทันสมัย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการพิจารณาเรื่องร้องเรียนแก่ผู้เสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) ส่งเสริมความสามัคคีและผูกพันรักชาติซึ่งเกียรติศักดิ์ของผู้ประกอบวิชาชีพ

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันสื่อ และให้ความสำคัญกับการติดตามตรวจสอบการทำงานของสื่อ

๓) คุณสมบัติของสมาชิกสภาวิชาชีพ ในกรณีที่เป็นกิจการด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ จะต้องเป็น “องค์กรสื่อ” ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขและกระบวนการในการกำกับดูแลตนเองของสภาวิชาชีพ จะส่งผลกระทบต่อพิจารณาให้ใบอนุญาตหรือในการพิจารณาต่อใบอนุญาตการประกอบกิจการของ กสทช. ด้วย

๔) บทบัญญัติของกฎหมายจะต้องสร้างกลไกการกำกับดูแลของสภาวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ต้องมีการกำหนดกระบวนการควบคุมคุณธรรม จริยธรรมที่ครบถ้วน^๑ ได้แก่

/(๑) กำหนด...

^๑ สุวรรณ สมบัติรักษาสุข, “การควบคุมคุณธรรมจริยธรรมสื่อมวลชน”.

(๑) กำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ขององค์กร สถานภาพและคุณสมบัติของสมาชิกที่มาและองค์ประกอบ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์กร และคณะกรรมการควบคุมจริยธรรม

(๒) มีกระบวนการควบคุมคุณธรรมที่เป็นระบบ มีข้อกำหนดมาตรฐานด้านคุณธรรมที่เหมาะสม สอดคล้องและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและมีส่วนร่วมกับสังคม ตลอดจนมีการกำหนดช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียน ขั้นตอนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่โปร่งใส ชัดเจน เป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

(๓) มีสภาพบังคับที่เหมาะสม และได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย เริ่มต้นจากการว่ากล่าวตักเตือน การลงข่าวขอโทษ การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม การขับออกจากความเป็นสมาชิกซึ่งอาจส่งผลไปสู่การเป็นผู้ได้รับใบอนุญาต

๕) สภาวิชาชีพควรได้รับการรับรองให้มีอำนาจวินิจฉัยและตัดสินข้อร้องเรียนฝ่ายเดียวไปได้ในกรณีที่องค์กรสมาชิกไม่ยอมรับหรือไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบ และเมื่อสภาวิชาชีพออกคำวินิจฉัยฝ่ายเดียวโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องมีมาตรการคุ้มครองคำวินิจฉัยและผู้วินิจฉัยของสภาวิชาชีพไม่ต้องรับผิดชอบทั้งในทางแพ่งและทางอาญา

๖) สภาวิชาชีพที่เกิดขึ้น จะต้องจัดแจ้งรายละเอียดเมื่อได้สร้างกลไกตามข้อกำหนดครบถ้วนแล้วต่อหน่วยงานของรัฐที่กำหนดขึ้น เช่น วิทยุโทรทัศน์ อ่างเจดแจ้งต่อ กสทช. สื่อหนังสือพิมพ์ อาจจัดแจ้งตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น และควรกำหนดให้สภาวิชาชีพที่มีคุณสมบัติและได้รับการจัดแจ้งแล้ว มีสิทธิได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐ หรือจากกองทุน กสทช. โดยกำหนดให้มีการหักเงินสนับสนุนจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการที่ กสทช. ได้รับในอัตราร้อยละที่เหมาะสมเพียงพอ เพื่อให้สภาวิชาชีพสามารถกำกับดูแลสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อพึงระวังคือ

(๑) มีการป้องกันการแทรกแซง การครอบงำจากภาคส่วนต่าง ๆ

(๒) มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

(๓) งบประมาณที่สนับสนุนใช้เพื่อการกำกับดูแล ไม่ใช่เพื่อการจัดกิจกรรมความสัมพันธ์ขององค์กรสื่อ

(๔) ควรกำหนดวิธีการได้มาซึ่งงบประมาณ เพื่อการพัฒนาที่ชัดเจน โปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ประโยชน์จากสภาวิชาชีพเป็นการสร้างฐานอำนาจของผู้ที่ต้องการยึดกุมหรือสืบทอดอำนาจการบริหารสภาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและถาวร

๗) การเกิดขึ้นหรือการจัดตั้งสภาวิชาชีพในแนวทางนี้ อาจเป็นไปได้ว่าจะมีการรวมกลุ่มและเกิดการจัดตั้งสภาวิชาชีพขึ้นหลายสภาวิชาชีพ ดังนั้น เพื่อให้การกำกับดูแลตนเองโดยสภาวิชาชีพเป็นไป

/อย่างคุ้มค่า...

อย่างคุ้มค่า ควรมีการมอบหมายให้มีหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการตรวจสอบคุณสมบัติ เพื่อรับจดทะเบียนสภาหรือองค์กรวิชาชีพ โดยควรกำหนดเงื่อนไขจำนวนสมาชิกขั้นต่ำไว้ เพื่อป้องกันมีจำนวนขององค์กรวิชาชีพมีจำนวนมากเกินไปจนไม่สามารถกำกับดูแลกันเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) การส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพขึ้นเป็นสภาวิชาชีพ ควรมีแนวทางการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชนในรูปแบบ "สภาวิชาชีพผู้ประกอบการสื่อ" เพื่อเป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็นของเจ้าของสื่อต่อผู้บริโภค และการคุ้มครองความเป็นอิสระของผู้ประกอบการสื่อได้อีกช่องทางหนึ่งด้วย

๕) ความมีกลไกที่ทำให้สภาวิชาชีพทุกแห่ง สามารถประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานจริยธรรมที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เพื่อใช้บังคับแก่สมาชิกอย่างเท่าเทียมกัน และร่วมกันพัฒนาและทบทวนมาตรฐานจริยธรรมร่วมกันเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๓ กลไกการกำกับดูแลร่วม (โปรดดูประกอบ ภาพที่ ๓.๓.๔ แผนผังความเชื่อมโยงของกลไกการกำกับดูแลกันเองทุกระดับเข้ากับการกำกับดูแลร่วม หน้า ๓๓)

จากการออกแบบกลไกการกำกับดูแลขององค์กรสื่อ (กลไกการกำกับดูแล ชั้นที่ ๑) และการกำกับดูแลโดยองค์กรหรือสภาวิชาชีพ (กลไกการกำกับดูแล ชั้นที่ ๒) ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จัดเป็นการออกแบบกลไกโดยอาศัยรูปแบบ "การกำกับดูแลกันเอง" แต่จากผลการศึกษาวิจัยต่าง ๆ พบว่า ปัจจุบันในต่างประเทศที่มีพัฒนาการการกำกับดูแลกันเองของสื่อ เริ่มประสบปัญหาในด้านประสิทธิภาพในการกำกับดูแล โดยมีสาเหตุและปัจจัยที่เหมือนและแตกต่างกันออกไปเช่นกัน

เพื่อให้การออกแบบกลไกการกำกับดูแลสื่อมวลชนไทยมีมาตรการรองรับ เมื่อการกำกับดูแลกันเองล้มเหลว^{๓๓} จึงมีความจำเป็นต้องออกแบบให้มีการใช้ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลร่วม เช่น การออกแบบกลไกให้หน่วยงานทางปกครอง หรือหน่วยงานของรัฐ หรือ กสทช. เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแล ด้วยเหตุผลด้านอำนาจหน้าที่ ในฐานะหน่วยงานหรือองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ หรือในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทในการดูแลกองทุนที่เงินสนับสนุนการดำเนินงานของสภาวิชาชีพด้วย โดยการกำกับดูแลร่วมนี้อาจใช้ความเชื่อมโยงเข้ามาในขั้นตอนของการทบทวนคำวินิจฉัย หรือ การเพิ่มขึ้นขั้นตอนของการอุทธรณ์คำวินิจฉัยหรือคำสั่งได้ ซึ่งในกรณีที่มีความกังวลจากการถูกแทรกแซงโดยหน่วยงานของรัฐ อาจกำหนดให้กลไกการกำกับดูแลร่วมนี้มีบทบาทหรืออำนาจเพียงเพื่อทบทวนคำวินิจฉัยของสภาวิชาชีพแค่เฉพาะเรื่อง "บทกำหนดโทษ" หรือระดับของการลงโทษเท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจทบทวนคำวินิจฉัยชี้ขาด ข้อเท็จจริง หรือแม้แต่คำวินิจฉัยให้ลงโทษของสภาวิชาชีพหรือองค์กรสื่อ หรือในกรณีที่คาดการณ์ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดการแทรกแซงจากภายนอก อาจตัดความเชื่อมโยงในการกำกับดูแลร่วมนี้ออกไป โดยให้นำขั้นตอนนี้ไปสู่ศาลเพื่อให้องค์กรตุลาการเป็นผู้วินิจฉัยในการกำหนดบทลงโทษได้ต่อไป

/๓.๒.๔ ชื่อสิ่งกีด...

^{๓๓} สุวรรณ สมบัติวิจิตร, "การควบคุมธรรมจริยธรรมสื่อมวลชน", หน้า ๔๑

๓.๒.๕ ข้อสังเกตเกี่ยวกับการออกแบบกลไกการกำกับดูแลทั้งระบบ

๑) ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในเรื่องกลไกการกำกับดูแลกันเองทั้งสองชั้น สามารถประยุกต์ใช้กับการกำกับดูแลสื่อทุกประเภท ด้วยวิธีการกำหนดให้มีหน่วยงานทางปกครองเป็นผู้รับผิดชอบในการรับผิดชอบในลักษณะคล้ายกับ กสทช. หรือ กระทรวงวัฒนธรรม (กรณีตาม พระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ กรณีที่เกี่ยวข้องกับสื่อออนไลน์ทุกชนิด) ในขณะเดียวกัน ในขั้นตอนของการกำกับดูแลร่วม อาจใช้การกำกับดูแลร่วมเฉพาะสื่อวิทยุและโทรทัศน์เท่านั้น โดยมีเหตุผลสนับสนุนการกำกับดูแลร่วมจากภาครัฐเฉพาะกรณีนี้ เนื่องจากกิจการวิทยุและโทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนประเภทเดียวที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะที่มีอยู่อย่างจำกัด ในขณะที่สื่อหนังสือพิมพ์ ผู้ประกอบการต้องลงทุนด้วยทรัพยากรของตนเองทั้งหมด และสื่อออนไลน์เป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างไม่มีข้อจำกัด

๒) กลไกการกำกับดูแลตามรูปแบบที่เสนอแนะนี้ จะมีประสิทธิภาพได้ต้องอาศัยความเชื่อมโยงกับการสร้าง “ระบบธรรมาภิบาล” ให้เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด อาทิ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ ผู้บริหารหรือเจ้าของสื่อ ผู้ลงทุนหรือผู้ประกอบการในธุรกิจต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐและผู้บริหารหรือประชาชน

๓) ต้องมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาแก้ไขโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องกับรูปแบบกลไกการกำกับดูแลตามข้อเสนอแนะนี้ เนื่องจาก ร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าว จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการคุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชนที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามมาตรฐานขั้นต้นที่กำหนด ตามมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นหลัก และเพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายจากการทำหน้าที่ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมของสื่อมวลชนเข้าไปเป็นบางส่วน แต่มาตรการด้านสภาพบังคับเมื่อสื่อมวลชนฝ่าฝืน ยังไม่มีความชัดเจนมากเพียงพอ ดังนั้นในกรณีที่ข้อเสนอแนะนี้ได้รับการพัฒนาไปสู่การจัดทำบทบัญญัติทางกฎหมาย จึงสามารถนำแนวคิดด้านการจัดรูปแบบโครงสร้างของคณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว มาเป็นแนวทางพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดตั้งสมัชชาวิชาชีพกลางได้ในที่สุด

๔) การออกแบบกลไกการกำกับดูแลจะสามารถพัฒนาต่อเนื่องไปในอนาคตนั้น ในรูปแบบ “สภาวิชาชีพกลาง หรือ สมัชชาวิชาชีพ” จะต้องทำหน้าที่ตรวจสอบการทำหน้าที่ และการรายงานประสิทธิภาพขององค์กรกำกับกันเองทุกระดับให้สาธารณชนทราบ เช่น

(๑) การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพขั้นต่ำ การให้ข้อเสนอแนะและการพัฒนามาตรฐานที่เหมาะสมในการประกอบวิชาชีพ

(๒) รายงานผลการรับเรื่องร้องเรียน และผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและบทลงโทษ

/(๓) การรายงาน...

(๓) การรายงานผลประกอบการขององค์กรสื่อทุกไตรมาส ประเด็นแหล่งที่มารายได้ที่ต้องมีการเผยแพร่ต่อสาธารณะ การสร้างธรรมาภิบาลขององค์กรสื่อ

(๔) การจัดประชุมเพื่อพัฒนามาตรฐานจริยธรรมขององค์กรสื่อ และสภาวิชาชีพสื่อ เป็นประจำและต่อเนื่อง

(๕) การจัดสัมมนาและฝึกอบรม เพื่อการพัฒนามาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพ

(๖) การมีพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของภาคพลเมือง เพื่อการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและการติดตามตรวจสอบสื่อมวลชนที่เข้มแข็ง เป็นต้น

๓.๒.๕ การออกแบบกลไกเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนไทย**

๑) กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อมีสถานะพิเศษ กรณีสื่อของรัฐ การควบคุมผู้ได้บังคับบัญชาต้องแยกแยะระหว่างภาระหน้าที่สื่อกับภาระหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวกับสื่อ และจะใช้มาตรการทางวินัยได้เฉพาะที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่สื่อเท่านั้น และต้องอาศัยกองบรรณาธิการหรือการควบคุมในทางวิชาชีพสำหรับสื่อวิทยุโทรทัศน์ภาคเอกชน ควรจะต้องมีกฎหมายรับรองการเป็นผู้ปฏิบัติในสื่อมวลชนโดยมีหลักประกันตามกฎหมายแรงงาน ได้รับการคุ้มครองว่าจะไม่ถูกเลิกจ้างโดยง่ายหรือไม่มีเหตุผล ถ้าได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การให้ออกจากงานจะต้องมีกระบวนการในการควบคุมตรวจสอบก่อนให้ออกจากงาน กรณีสื่อสิ่งพิมพ์ อาศัยแนวทางเช่นเดียวกับสื่อวิทยุโทรทัศน์ของภาคเอกชน โดยสรุปผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญอันมีผลกระทบต่อสาธารณชนได้ สังคมจึงต้องสร้างระบบคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานให้มีหลักประกันในการทำหน้าที่อย่างอิสระ ภายใต้จรรยาบรรณในทางวิชาชีพ ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้เป็นที่มาของ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ที่ข้อเสนอแนะนี้ ได้เสนอให้มีการนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับกลไกการกำกับดูแลที่เสนอตั้งได้กล่าวนมาแล้วข้างต้น

๒) ส่งเสริมให้มีสหภาพแรงงานในวิชาชีพสื่อ ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเป็นอีกองค์กรหนึ่ง ที่เข้ามามีบทบาทในการคุ้มครองเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจการสื่อของภาคเอกชนต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ประกอบการหรือองค์กรสื่อ โดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อเองก็ต้องร่วมกันแสดงเจตจำนงให้สังคมเห็นว่า "เสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อเป็นหัวใจสำคัญของการทำงาน" ถ้าผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ สามารถรวมพลังกันได้อย่างมีเอกภาพและได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสหภาพแรงงานด้วย ก็จะทำให้กลไกในการปกป้องผลประโยชน์ภายในองค์กรมีความเข้มแข็ง และเมื่อได้รับการหนุนช่วยจากองค์กรภายนอก ก็จะทำให้มาตรการคุ้มครองเสรีภาพมีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรมีการรวมตัวกันในนามของสหภาพนักข่าว เพื่อทำหน้าที่ในการปกป้องผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรสื่อในภาพรวมจะทำให้บรรลุความมุ่งหมายได้มากยิ่งขึ้น

/๓.๒.๖ การออกแบบ...

** อภินันท์ ชำนาญนิตยภัต, "กลไกควบคุมตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุคศักราช ๒๕๕๐", ๒๕๕๔, หน้า ๓๐ - ๓๕.

๓.๒.๖ การออกแบบกลไกเสริมประสิทธิภาพการกำกับดูแลตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมของสังคม

ด้วยหลักการที่ว่า สื่อมวลชนเป็นผู้มีบทบาทและเป็นผู้กำหนดความเป็นไปในสังคมที่สำคัญ ซึ่งผู้ที่ได้รับผลจากการแสดงบทบาทของสื่อที่สำคัญ ก็คือ “ผู้บริโภคสื่อ” ที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียและเกี่ยวข้องที่อยู่ปลายทางของกระบวนการในการผลิตสื่อ นอกเหนือจากจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพของสื่อแล้ว ผู้บริโภคหรือผู้รับสื่อก็เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิตสื่อที่สำคัญ ความไม่เสถียรภาพของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น จะส่งผลกระทบต่อผู้รับสื่อหรือสังคมในที่สุด การมีส่วนร่วมของสังคมในการกำกับดูแลสื่อ จึงเป็นกลไกสำคัญ อีกประการหนึ่งที่จะช่วยเสริมให้การกำกับดูแลสื่อเกิดประสิทธิภาพได้มากที่สุด ดังนั้น การออกแบบกลไกการกำกับดูแลขั้นที่ ๑ และ ๒ ซึ่งจัดเป็นรูปแบบการกำกับดูแลกันเองนั้น ควรสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ กล่าวคือ

๑) การกำหนดให้ คณะกรรมการจริยธรรมขององค์กรสื่อ และสภาวิชาชีพ มีสัดส่วนของผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนของสังคมในสัดส่วนที่เหมาะสม เช่น สัดส่วนของผู้รับสาร (ตามช่องทางของสื่อแต่ละประเภท เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ ออนไลน์) สัดส่วนของนักวิชาการ เป็นต้น

๒) การสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของผู้รับสารขึ้นเป็นคณะทำงานหรือองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ เพื่อการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ หรือเป็นตัวแทนในการร้องเรียน หรืออาจสร้างกลไกเพื่อรับเรื่องร้องเรียนแทน แต่ทั้งนี้ การสร้างการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ มีความจำเป็นต้องระมัดระวัง มิให้ส่งผลเป็นการสร้างหรือเปิดโอกาสให้กลุ่มผลประโยชน์ใดแฝงตัวเข้าใช้อำนาจแทนได้ ดังนั้น จึงควรจำกัดการมีส่วนร่วมในลักษณะเฉพาะเพื่อการเป็นตัวแทนเพื่อร้องเรียน เฉพาะกรณีที่มีสื่อละเมิดจริยธรรม และความเสียหายนั้นเกิดขึ้นต่อประโยชน์สาธารณะที่ใช้ความผิดหรือการละเมิดที่เป็นความเสียหายต่อส่วนตัวเท่านั้น

๓.๒.๗ การออกแบบกลไกระบบธรรมาภิบาลเพื่อสนับสนุนกลไกการกำกับดูแลสื่อมวลชนให้มีประสิทธิภาพ (โปรดดูประกอบ ภาพที่ ๓.๓.๕ แผนผังอธิบายกลไกความสัมพันธ์ของระบบธรรมาภิบาลเพื่อสนับสนุนกลไกการกำกับดูแลสื่อมวลชน หน้า ๓๔)

จากทฤษฎีเสรีภาพและอำนาจของสื่อมวลชน^{๒๒} กระบวนการทำงานของสื่อมวลชนมีงานหลักสำคัญที่ทำให้สื่อมวลชนสามารถกุมอำนาจในฐานะเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็น ได้แก่ การเป็นผู้รักษาช่องทางการสื่อสาร (Gatekeeper) ทำให้มีอำนาจควบคุมทิศทางและกระแสการไหลของข่าวสาร การคัดเลือกประเด็นในการนำเสนอต่อสาธารณะ ทำให้สื่อมวลชนสามารถกำหนดความสำคัญของประเด็นทางสังคมการเมือง (Agenda - setter) ตลอดจนการเป็นผู้เฝ้าระวังและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (Public watchdog) ทำให้สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากในการวิพากษ์วิจารณ์ รวมถึงดำรงคุณอำนาจ

/การบริหาร...

^{๒๒} อุบลรัตน์ ศรีบุษยศักดิ์, สื่อมวลชนและเรื่องอื่น (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หนังสือพิมพ์จากกรมมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗).

การบริหารของรัฐบาลได้ โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้สะท้อนให้เห็นสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ในขณะที่เดียวกันก็สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม ดังนั้น การออกแบบให้กลไกการกำกับดูแลสื่อทุกระดับเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นจะต้องจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างบรรยากาศการกำกับดูแลร่วมกันให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนต่าง ๆ ที่สื่อมวลชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์และเกื้อหนุนให้กลไกกำกับดูแลประสบความสำเร็จได้ในที่สุด กล่าวคือ

(๑) ธรรมชาติจากภาครัฐ หมายถึง การจำกัดอำนาจรัฐด้วยการป้องกันการแทรกแซงด้วยวิธีการซื้อสื่อ โดยต้องมีบทบัญญัติทางกฎหมายเพื่อกำหนดขอบเขตของการใช้งบประมาณของรัฐในการโฆษณาประชาสัมพันธ์^{๓๓} โดยกำหนดให้รัฐต้องจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ แผนค่าใช้จ่ายเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีมาตรการควบคุมการนำเสนอเนื้อหาที่มีได้เป็นไปเพื่อการประชาสัมพันธ์ภาครัฐโดยตรง กำหนดกระบวนการใช้งบประมาณ และเปิดเผยข้อมูลการใช้งบประมาณที่ใช้ไปในสื่อแต่ละประเภท ในแต่ละองค์กรสื่อ เพื่อให้สังคมสามารถตรวจสอบได้

(๒) ธรรมชาติจากระบบทุน หมายถึง บริษัทผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ ทั้งเอกชน และรัฐวิสาหกิจ จะต้องมีส่วนร่วมแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการเปิดเผยข้อมูลงบประมาณด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ใช้ไปเพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบเป็นประจำทุกไตรมาส ในขณะที่เดียวกัน สมาคมผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณา สามารถมีส่วนช่วยสร้างระบบธรรมชาติบาลนี้ได้ ด้วยการรายงานข้อมูลงบประมาณที่หน่วยงานทั้งรัฐ และเอกชนได้ใช้จ่ายไปเป็นประจำทุกรายไตรมาส เพื่อเป็นข้อมูลให้เกิดกระบวนการสอบสวน หรือตรวจสอบข้อเท็จจริง ทั้งด้านผู้ใช้งบประมาณ (บริษัทผู้ประกอบการธุรกิจ) ด้านตัวแทนของผู้ใช้งบประมาณ (บริษัทเอเจนซี) นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ กสทช. ยังควรให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อมูลการจัดอันดับความนิยมของสื่อแต่ละประเภท (Rating) โดยต้องทำหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในการประกอบธุรกิจ การจัดทำข้อมูลการจัดอันดับความนิยมของสื่อแต่ละประเภท (Rating) ให้มีมากขึ้นกว่าปัจจุบัน เพื่อป้องกันการผูกขาดงบประมาณไปยังสื่อใดสื่อหนึ่งมากเกินไปจนความจริง หรือเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการครอบงำการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้บริโภคได้ ซึ่งวิธีการนี้จัดเป็นวิธีการหนึ่งที่เชื่อมโยงกับกระบวนการสร้างความเข้มแข็งในการรู้เท่าทันสื่อให้แก่ภาคประชาชน ในการตัดสินใจเลือกรับ หรือไม่รับสื่อใด โดยมีข้อมูลแหล่งที่มาของทุนสนับสนุนประกอบการตัดสินใจไปพร้อมกันด้วย

(๓) ธรรมชาติด้วยการสนับสนุนจากภาคประชาชน หมายถึง ประชาชนหรือผู้รับสาร หรือผู้บริโภคสื่อต้องให้ความสำคัญต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง หรือมีส่วนในการเข้าเป็นตัวแทนในการรับเรื่องร้องเรียน เป็นกรรมการภายนอกขององค์กรสื่อสภาวิชาชีพ และสร้างระบบและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ

/(๔) ธรรมชาติจาก...

^{๓๓} ดูเพิ่มเติมใน บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ (กม.ป.บ. (ก) ที่ ๑๔/๒๕๕๘).

(๔) ธรรมเนียมปฏิบัติขององค์กรกำกับดูแลภาครัฐ หมายถึง ระบบธรรมเนียมปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอิสระที่มีหน้าที่กำกับดูแลการประกอบการสื่อมวลชน เช่น กสทช. ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ (Feedback)

(๕) ธรรมเนียมปฏิบัติด้วยการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา หมายถึง ระบบธรรมเนียมปฏิบัติของสถาบันการศึกษาที่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการเผยแพร่ความรู้เท่าทันสื่อ เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับประชาชน

๓.๓ สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

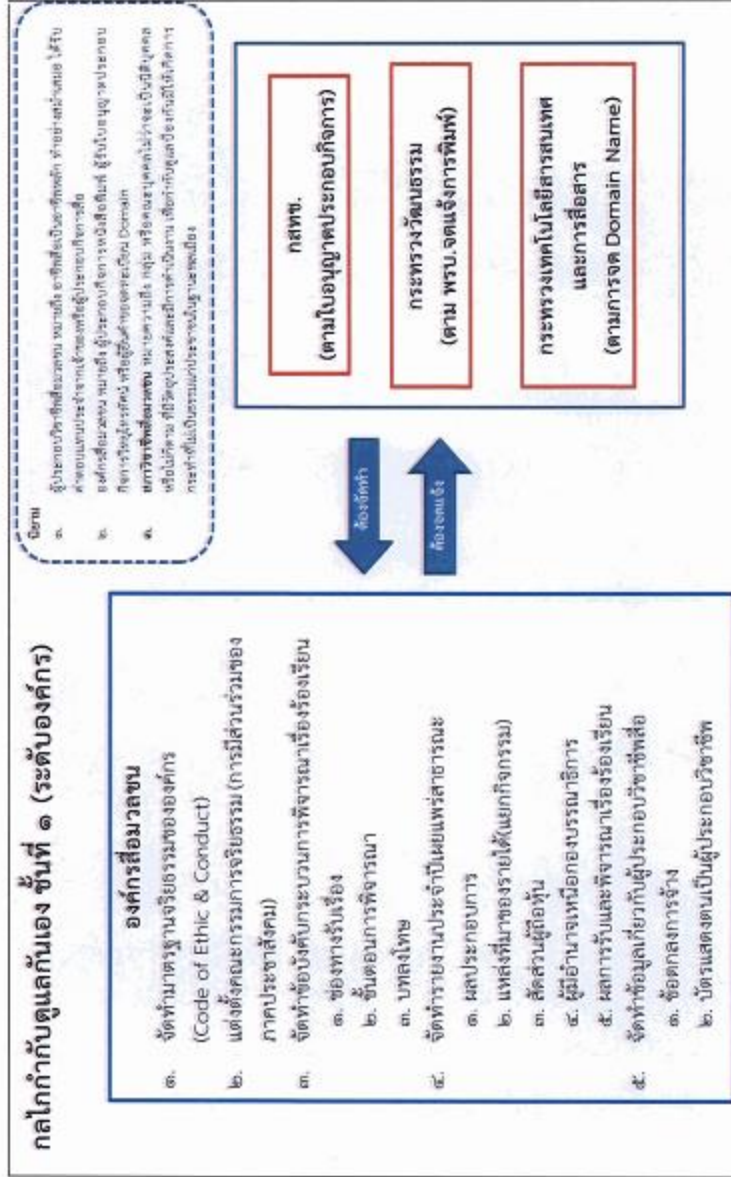
เพื่อให้การออกแบบกลไกการกำกับดูแลสื่อในระดับต่าง ๆ ดังที่ได้อธิบายมาแล้วใน **ข้อเสนอแนะการออกแบบระบบการกำกับดูแลสื่ออย่างเป็นรูปธรรม** ตามข้อ ๓.๒ เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน จึงมีความจำเป็นต้องมีการอธิบายเพิ่มเติมในรูปแบบของ “กรอบแนวคิด” หรือ Conceptual Framework เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์กันของกลไกการกำกับดูแลในระดับต่าง ๆ การแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกันในแต่ละหน่วยงานหรือองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถสื่อสารแนวคิดหลักให้เห็นเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นดังนี้

(ดู ภาพที่ ๓.๓.๑ แผนภาพสรุปการออกแบบกลไกด้านการกำกับดูแล ในหน้าต่อไป)

ภาพที่ ๓.๓.๑ แผนภาพสรุปการออกแบบบทกลอนสำหรับการทำกับดูแล

ภาพที่ ๓.๓.๒ แผนผังกรอบแนวคิดโลกทัศน์กับดูแลกันเอง ชั้นที่ ๑ ระดับองค์กร

ภาพที่ ๓.๓.๓ แผนผังกรอบแนวคิดกลไกกำกับดูแลตนเอง ชั้นที่ ๒ ระดับสภาวิชาชีพ

กลไกกำกับดูแลตนเอง ชั้นที่ ๒ (ระดับสภาวิชาชีพ)

จุดแข็งต่อองค์กรกำกับดูแล

สภาวิชาชีพรูปแบบต่างๆ (เป็นนิติบุคคล/ไม่เป็นนิติบุคคล)
(๒๑๙ องค์กร/ ๕ กลุ่ม)

1. คุณสมบัติสมาชิก เป็นองค์กรสื่อตามกลไกกำกับตนเองชั้นที่ ๓
2. วัตถุประสงค์
3. จำนวนสมาชิก (ไม่น้อยกว่า ... องค์กร)
4. จัดทำมาตรฐานจริยธรรม (Code of Ethic) ปรับปรุงต่อเนื่อง
5. โครงสร้างการบริหารจัดการ
6. ที่มาของคณะกรรมการบริหาร/คณะกรรมการจริยธรรม
7. กระบวนการรับเรื่องร้องเรียน
8. บทกำหนดโทษ

วัตถุประสงค์

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ๒๑๙ วัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์ย่อยเป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติ
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการของสมาชิกสภาวิชาชีพ
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาศึกษา ค้นคว้าวิจัยทางวิชาชีพ

คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย

- 1) ผู้ประกอบวิชาชีพจาก
- 2) ผู้มีชื่อ ๒๑๙ องค์กร

กลไกขององค์กรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

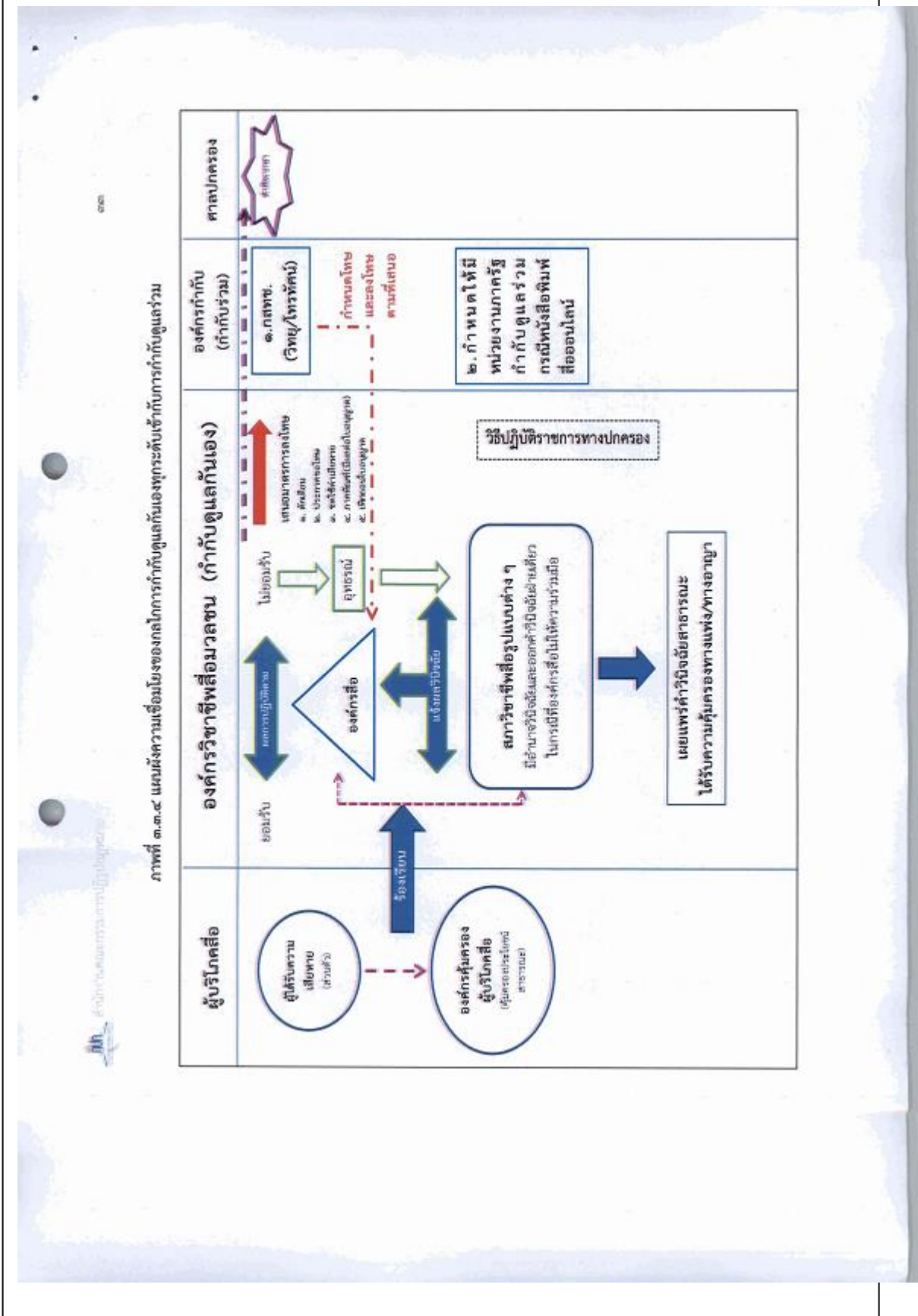
1. สนับสนุนและส่งเสริมให้
2. ขยายผลการดำเนินงาน
3. รายงานผลการดำเนินงาน

แผนผังการดำเนินงาน

เป็นนิติบุคคล

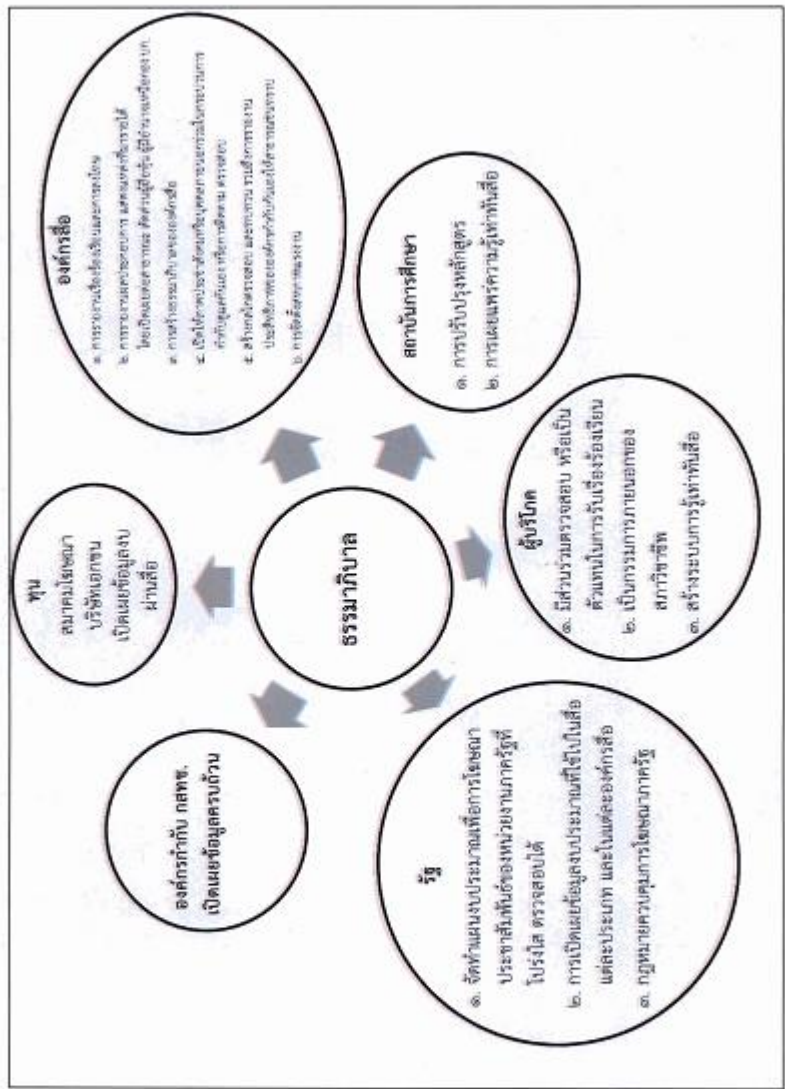
1. วัตถุประสงค์ตามระเบียบวิธีปฏิบัติของสภาวิชาชีพ
2. วัตถุประสงค์ทางวิชาชีพตามที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีปฏิบัติ (ข้อ ๖)
3. วัตถุประสงค์ทางวิชาชีพที่ได้ใช้ชื่อและตราวิชาชีพวิชาชีพ
4. วัตถุประสงค์
5. ๖ (ชื่อส่วนตนซึ่งอยู่ในภาคผนวก ๒)

* แผนภาพ สามารถปรากฏพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพของวิชาชีพที่ตนเองสนใจได้ โดยปรับชื่อผู้ประกอบวิชาชีพเป็นของตนเอง

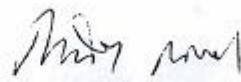

๓๓๓

ภาพที่ ๓.๓.๕ แผนผังอธิบายกลไกความสัมพันธ์ของระบบธรรมาภิบาลเพื่อสนับสนุนกลไกการกำกับดูแลสื่อสาธารณะ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในการประชุม ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๘ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘
จึงมีมติเห็นชอบให้เสนอบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง การส่งเสริมและการกำกับดูแลจริยธรรมแห่ง
วิชาชีพสื่อมวลชน ต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อประกอบการ
พิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร)
ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘

ภาคผนวก ฉ

สรุปผลการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และการสัมมนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครอง
สิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.
และร่างพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สรุปผลการประชุม/สัมมนาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
เพื่อรับฟังข้อมูล ระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

๑. ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

(๑.๑) การประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ ครั้ง ได้แก่ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมประชาสัมพันธ์ และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งหน่วยงานเห็นชอบในหลักการที่จะให้มีการกำกับดูแลสื่อ โดยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

๑) การออกกฎหมายกำกับดูแลสื่อมวลชน ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อความเป็นอิสระในการทำหน้าที่และป้องกันการแทรกแซงจากการเมือง

๒) การควบคุม กำกับดูแลสื่อมวลชน ควรให้องค์กรสื่อแต่ละประเภทดำเนินการกันเอง

๓) การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน มีลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากการประกอบวิชาชีพอื่น ๆ อาทิ แพทย์ พยาบาล ทนายความ เป็นต้น ดังนั้น การกำหนดให้ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จึงอาจมีปัญหาคงความไม่ยอมรับขององค์การวิชาชีพสื่อ

๔) การร้องเรียน ร้องทุกข์เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิเสรีภาพ จริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพของประชาชน ต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจน

๕) การกำหนดโทษปรับทางปกครอง แก่ผู้ฝ่าฝืนมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน โดยให้เป็นอำนาจของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถในการดำเนินการด้วย

๖) ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. จะมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาให้มีความสอดคล้องกัน

๗) หน่วยงานประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ควรได้รับการยกเว้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้

(๑.๒) การประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชน ได้แก่ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุโทรทัศน์ สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพกิจการการเผยแพร่งานและการกระจายเสียง (ประเทศไทย) สมาคมผู้ดูแลเว็บไทย และสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

๑) การกำหนดให้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้เป็นองค์กรตามกฎหมายที่มีอำนาจในการลงโทษตามกฎหมายแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพและองค์กรสื่อมวลชน ย่อมเป็นการเปิดช่องให้มีการแทรกแซงการทำหน้าที่อย่างเป็นอิสระของสื่อมวลชนของฝ่ายการเมืองโดยผ่านสภาวิชาชีพดังกล่าว เช่น การแทรกแซงกระบวนการสรรหา โดยการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างแท้จริง เข้ามาเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

๒) การร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ควรยึดโยงกับร่างรัฐธรรมนูญอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการมุ่งเน้นการคุ้มครองเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ขณะที่การส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นหน้าที่ขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ในการกำกับดูแลกันเองในสื่อหนังสือพิมพ์ หรือการกำกับดูแลร่วมกับองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระในกรณีของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ไม่ใช่การร่างกฎหมายให้มีองค์กรตามกฎหมายที่มีความเสี่ยงต่อการถูกแทรกแซงมาควบคุมองค์กรวิชาชีพอีกชั้นหนึ่ง ขณะเดียวกันควรมีการเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชนให้มากขึ้น

(๑.๓) การสัมมนาระดมความคิดเห็นเพื่อการปฏิรูปสื่อในยุคหลอมรวม จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

๑) ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยรัตนนคร จังหวัดพิษณุโลก โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๕๐ คน ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ ผู้บริโภค ตัวแทนภาคประชาชน และนักวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับมาตรการกลไกการกำกับดูแลกันเอง และการมีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยต้องมีอำนาจตามกฎหมาย

๒) ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๒๐ คน ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง /สื่อวิทยุโทรทัศน์ ผู้บริโภค ตัวแทนภาคประชาชน และนักวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับมาตรการกลไกการกำกับดูแลตนเอง และการมีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑. การกำหนดที่มาของสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ต้องมีความชัดเจน

๒. สัดส่วนของกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้มีตัวแทนจากส่วนภูมิภาค ทั้ง ๔ ภาคด้วย

๓. นิยามของคำว่า “สื่อสารมวลชน” ควรกำหนดให้มีความชัดเจน

๔. การกำหนดบทลงโทษ ควรมีให้เหมาะสมกับสภาพขององค์กร

๓) ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙ ณ อาคารรัฐสภา ๑ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๖๐ คน ประกอบด้วย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุโทรทัศน์ไทย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพกิจการการเผยแพร่งานและการกระจายเสียง (ประเทศไทย)สมาคมโทรทัศน์ดาวเทียม (ประเทศไทย) สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย สหพันธ์วิทยุชุมชนแห่งชาติสมาคมผู้ดูแลเว็บไทย สมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ชมรมผู้ประกอบการโทรทัศน์ระบบดิจิตอลภาคพื้นดิน มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมประชาสัมพันธ์ และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มีประเด็นหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยมาก ซึ่งการปฏิรูปสื่อที่แท้จริงต้องส่งเสริมให้ภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมมากที่สุด

๒. การกำหนดค่านิยามเกี่ยวกับผู้เสียหาย หรือ ผู้ร้องเรียนต้องมีความชัดเจน เพราะข้อเท็จจริงบางประเด็นเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมหรือสาธารณะ และไม่มีผู้เสียหายโดยตรง ดังนั้น ควรเพิ่มเติมในหลักการให้สามารถหยิบยกประเด็นปัญหาดังกล่าวมาพิจารณาได้ด้วย

๓. ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. จะทำให้เกิดองค์กรใหม่ คือ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ซึ่งอาจเป็นช่องทางการนำไปสู่การครอบงำและแทรกแซงสื่อได้ในอนาคต โดยเฉพาะองค์ประกอบที่มาของคณะกรรมการต่าง ๆ ภายใต้ร่างพระราชบัญญัตินี้

๔. การปฏิรูปสื่อที่แท้จริง ควรมุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อ ในเบื้องต้นส่วนมาตรการกลไกการควบคุมกำกับดูแลกันเองนั้น องค์กรวิชาชีพสื่อได้มีการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมาโดยตลอด เพื่อให้การกำกับดูแลกันเองมีประสิทธิภาพ เช่น การแก้ไขธรรมนูญ เพื่อให้มีคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมสื่อ การตราข้อบังคับว่าด้วยการพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ การลงนามในบันทึกตกลงความเข้าใจระหว่างสมาชิกขององค์กรวิชาชีพสื่อในการที่จะต้องไม่มีการลาออกจากการเป็นสมาชิกภายใน ๓ ปี เป็นต้น

๕. องค์ประกอบของคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ควรมีสัดส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

๖. มาตรการส่งเสริมจริยธรรมสื่อและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน นอกจากการจัดฝึกอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานแล้ว ควรส่งเสริมการให้รางวัลเพื่อเป็นเกียรติให้กับบุคคลด้านการสื่อสารมวลชนที่มีเกียรติประวัติการทำงานด้านการสื่อสารมวลชนที่ดีด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคคลด้านการสื่อสารมวลชน

๒. ร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(๒.๑) การจัดสัมมนาเรื่อง “๘ ปีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐” เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ณ สมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

๑) หนังสือพิมพ์ที่จดทะเบียนแล้ว แต่ไม่ดำเนินการจัดพิมพ์ จึงเป็นการกีดกันบุคคลอื่นที่ไม่สามารถใช้อีกที่จดทะเบียนไปแล้วได้

๒) การจัดพิมพ์ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนไว้

๓) การตรวจสอบ และการกำกับดูแลสิ่งพิมพ์และหนังสือพิมพ์ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ชัดเจน

๔) การจัดพิมพ์ตามจำนวนคำสั่งซื้อ (On Demand) เฉพาะกิจ ยังไม่มีการตรวจสอบ

๕) การขาดฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ทำให้การกำกับดูแล และตรวจสอบไม่มีประสิทธิภาพ

(๒.๒) การประชุมร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ซึ่งได้ข้อสรุป ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาเกือบ ๑๐ ปี ซึ่งมีปัญหาในทางปฏิบัติ จึงเห็นสมควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

๒) สื่อสิ่งพิมพ์และหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพล และเข้าถึงประชาชนได้อย่างสะดวกและทั่วถึง ซึ่งการมีมาตรฐานจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ในการจัดแจ้งการพิมพ์ ควรกำหนดให้มีหลักฐานที่แสดงถึงการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนด้วย

๓) หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดแจ้งการพิมพ์ คือ สำนักหอสมุดแห่งชาติและสำนักศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ยังไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ ทำให้ผู้ใช้บริการไม่ได้รับความสะดวก

๔) การฝ่าฝืนในกรณีต่าง ๆ ควรกำหนดบทลงโทษให้ชัดเจน โดยเฉพาะกรณีหนังสือพิมพ์ที่ยื่นจัดแจ้งการพิมพ์แล้วไม่ดำเนินการ หรือดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้จัดแจ้งไว้

๕) การขาดฐานข้อมูลของหนังสือพิมพ์ที่เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง ซึ่งได้จากการประชุมดังกล่าว รัฐมนตรีประจำกระทรวงวัฒนธรรมแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมาย และการปฏิรูปการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดแจ้งการพิมพ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับสื่อในความรับผิดชอบต่อกระทรวงวัฒนธรรมขึ้น โดยมีผู้แทนจากอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อสิ่งพิมพ์ร่วมเป็นคณะทำงานด้วย

(๒.๓) การประชุมร่วมอนุกรรมการฯ กับคณะทำงานเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมายและการปฏิรูปการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดแจ้งการพิมพ์และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสื่อในความรับผิดชอบต่อกระทรวงวัฒนธรรม เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ ณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ ได้ข้อสรุป ดังนี้

๑) การให้พิจารณาปรับปรุงความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์ที่บันทึกด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และให้ความหมายครอบคลุมถึงหนังสือหรือเอกสารที่สร้างขึ้นด้วยคอมพิวเตอร์ (electronic- book : E- Book) ที่ยังจำเป็นต้องขอเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (International Standard Book Number) ISBN ทั้งนี้ เพื่อให้กระทรวงวัฒนธรรม ในฐานะผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ควรกำหนดให้ผู้จัดแจ้งการพิมพ์นำส่งหลักฐานประกอบการจดทะเบียนการพิมพ์ไปยังสำนักหอสมุดแห่งชาติ เพื่อรวบรวม จัดเก็บหลักฐานการจดทะเบียนการพิมพ์เพื่อใช้เป็นเอกสารหลักฐานทางทะเบียนด้วย

๓) เพิ่มเติมรายการหลักฐานในการยื่นจดทะเบียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรม

๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหน้าที่และแนวทางปฏิบัติของผู้จัดแจ้ง และพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ต้องดำเนินการ

๕) ควรกำหนดให้มีบทลงโทษสำหรับกรณีผู้จัดแจ้งไม่ดำเนินการตีพิมพ์ หรือดำเนินการไม่เป็นตามวัตถุประสงค์ที่ได้จดทะเบียนไว้